

رخدادهای موشکی
جلد چهارم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رخدادهای موشکی

در آینده جراید و رسانه‌ها

جلد چهارم (۱-۴)

سال ۱۳۷۸-۱۳۸۲

مرکز حفظ و آراسته‌سازی موشکی
نیروی هوا فضای سپاه

مرکز حفظ و نشر آثار
فرماندهی موشکی
نیروی هوا فضای سپاه

عنوان و نام پدیدآور:

رخدادهای موشکی در آینه جراید و رسانه‌ها / انجمن پیشکسوتان سپاس.

مشخصات نشر: تهران: انجمن پیشکسوتان سپاس، ۱۴۰۲

مشخصات ظاهری: ۲۲۹ص.

شابک:-

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: رخدادهای موشکی ایران و عراق

شناسه افزوده: انجمن پیشکسوتان سپاس

شناسه افزوده: مرکز حفظ و نشر آثار فرماندهی موشکی

نیروی هوا فضای سپاه

رده بندی کنگره:-

رده بندی دیویی: -

شماره کتابشناسی ملی:-

رخدادهای موشکی در آینه جراید و رسانه‌ها

گردآوری و نشر: انجمن پیشکسوتان سپاس
ناظر پروژه: مرکز حفظ و نشر آثار فرماندهی موشکی
نیروی هوا فضای سپاه

مؤلف: گروه تألیف انجمن پیشکسوتان سپاس
محقق: گروه پژوهش انجمن پیشکسوتان سپاس
ویراستار: گروه ویراستاری انجمن پیشکسوتان سپاس
صفحه آرا: معصومه مقدومی
طراح جلد: مونا سمیاری

نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۴۰۲

فهرست مطالب

- سخن مولف ۱۱
- مقدمه ۱۳
- تاریخچه خرید تسلیحات موشکی ایران ۱۷
- همکاری موشکی ایران با روسیه ۲۷
- همکاری موشکی ایران با کره شمالی ۳۰
- اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص
فعالیت‌های موشکی ایران ۳۲
- رخدادهای موشکی عراق ۴۵
- همکاری موشکی ایران و روسیه ۵۳
- همکاری موشکی ایران و کره شمالی ۶۱
- همکاری موشکی مشترک ایران با کره شمالی، چین و سوریه ۶۳
- همکاری موشکی ایران و چین ۶۵
- همکاری موشکی مشترک ایران با روسیه، چین و کره شمالی ۶۷
- اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص
فعالیت‌های موشکی ایران ۷۱

اخبار و واکنش رسانه ها و محافل و شخصیت های داخلی در خصوص

۹۷.....فعالیت های موشکی ایران

۱۰۶.....رخدادهای موشکی عراق

۱۱۵.....همکاری موشکی ایران و روسیه

۱۲۱.....همکاری موشکی ایران و کره شمالی

۱۲۶.....همکاری موشکی ایران و چین

۱۲۸.....همکاری موشکی مشترک ایران با روسیه، چین و کره شمالی

۱۳۵.....همکاری موشکی ایران و سوریه

اخبار و واکنش رسانه ها و محافل و شخصیت های خارجی در خصوص

۱۳۶.....فعالیت های موشکی ایران

اخبار و واکنش رسانه ها و محافل و شخصیت های داخلی در خصوص

۱۶۱.....فعالیت های موشکی ایران

۱۶۶.....رخدادهای موشکی عراق

اخبار و واکنش رسانه ها و محافل و شخصیت های خارجی در خصوص

۱۷۳.....فعالیت های موشکی ایران

۱۷۷.....همکاری موشکی ایران و چین

۱۸۸.....همکاری موشکی ایران و کره شمالی

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های داخلی در خصوص

۱۸۹.....فعالیت‌های موشکی ایران

۱۹۱.....رخدادهای موشکی عراق

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص

۲۰۹.....فعالیت‌های موشکی ایران

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های داخلی در خصوص

۲۲۲.....فعالیت‌های موشکی ایران

۲۲۴.....رخدادهای موشکی عراق

به نام خدا

سخن مؤلف

عزیزان و گرامیان، با اهدای سلام و احترام؛

ضمن سپاس و قدردانی فراوان از این که ما را مورد لطف خود قرار داده و اثر پیش رو را مطالعه می‌فرمایید، به اطلاع می‌رساند، این اثر حاصل هزاران ساعت تلاش و کوشش گروه‌های پژوهشی، تألیف و ویراستاری انجمن پیشکسوتان سپاس است که با جمع‌آوری و پالایش صدها هزار خبر، گزارش، سخنرانی و ... از منابع آشکار مختلف از جمله روزنامه‌های موجود داخلی و خارجی و فضای مجازی مانند اینترنت، به لطف و یاری ایزد منان کتاب حاضر را تدوین و ارائه کرده‌اند تا باشد که مورد بهره‌برداری برای شما عزیزان و امور آموزشی و پژوهشی قرار گیرد. از اینرو، خواهشمند است قبل از بررسی مطالب کتاب حتما موارد زیر را مطالعه بفرمایید.

با توجه به اینکه محتوای کتاب از منابع و طرق مختلف جمع‌آوری شده و گاهی برای تهیه یک خبر مجبور به ادغام چندین خبر یا سخنرانی یا اظهار نظر بوده‌ایم لازم است به این موارد توجه شود:

۱. کتاب حاضر حالت روزشمار نداشته و سعی شده است اخبار به صورت بسته‌های مرتبط با هم تهیه و

ارائه شوند اما در هر بسته تلاش شده تا خبرها به ترتیب تاریخ پشت سر هم قرار گیرند؛

۲. ماهیت اخبار هیچ تغییری نکرده و محتوای خبر همان محتوای اصلی آن است؛

۳. با توجه به گذشت سال‌ها از انتشار اخبار و ترجمه‌های مختلف برخی از خبرها، شکل و زبان نوشتاری

خبر ممکن است با متن اصلی خبر یا خبرها تفاوت داشته باشد اما در اصل و موضوع خبر تغییر ایجاد

نشده است؛

۴. تیتیر خبرها با توجه به روند اخبار و به تشخیص مؤلف یا مؤلفان تهیه شده و اکثر یا تمام آنها با تیتیرهای رسانه‌ها متفاوت است؛
۵. خبرها نسبت به موضوع و ارتباط آنها با یکدیگر پشت سر هم آمده‌اند؛ لذا ممکن است منابع به ترتیب تاریخ انتشار اخبار قرار نگرفته باشند؛
۶. تا حد امکان سعی شده منابع اخبار به ترتیب قرارگیری خبرها پشت سر هم باشند؛
۷. با توجه به اینکه برای برخی از اخبار زمان‌های مختلفی ذکر شده بود، تاریخ و ساعتی برای وقوع حادثه انتخاب شده که در بین خبرها بیشترین تکرار را داشته است.
از اینکه با ارائه نظرات، انتقادات و پیشنهادهای خود ما را برای ارائه هرچه بهتر دیگر آثار مشابه یاری می‌فرمایید پیشاپیش سپاسگزاریم.
- در پایان، از کلیه عزیزانی که به هرنحوی (جمع‌آوری، پالایش، تدوین و یا با ارائه نظرات خود) ما را یاری فرموده‌اند تشکر و قدردانی می‌کنیم.
- همچنین کمال تشکر و قدردانی خود را از کلیه عزیزانی که لطف فرموده و مجلدهای قبلی را مطالعه و مطالبی را به‌عنوان اشکال یا ابهام منعکس کرده‌اند اعلام داشته و مطالبی را برای اطلاع به عرض این عزیزان و دیگر عزیزانی که بعداً مطالعه خواهند فرمود به عرض می‌رسانیم.
۱. نظر به اینکه بین تاریخ شمسی و میلادی برخی از خبرها اختلاف وجود داشت سعی بر این شد تا به تاریخ میلادی استناد شود؛
۲. همان‌طور که در بند ۵ مطالب فوق هم آمده، سعی شده خبرها نسبت به موضوع و ارتباط با یکدیگر پشت سر هم قرار گیرند لذا ممکن است تقدم و تأخر تاریخ آنها در برخی از اخبار رعایت نشده باشد.
۳. جدول ابتدای ۲ جلد اول کتاب که مربوط به شلیک موشک‌های عراق و ایران است باید با عنوان موشک‌های اسکاد منتشر می‌شد که به اشتباه جدول موشک‌های شلیک‌شده ایران و عراق نوشته شده است.

مقدمه

دفاع مقدس صفحه زرینی در تاریخ ملت ایران محسوب می‌شود که در برگیرنده مجموعه‌ای از فضایل و ارزش‌های گرانبها و دست‌یافته‌ها و تجربیات ذی‌قیمتی است که تأمل و تدبر در آن و تفهیم و درک عمیق مفاهیم نظری و عملی و کاربست آن در مسیر پیش‌رونده انقلاب اسلامی می‌تواند در تسهیل راه و تضمین دست‌یا‌فتن به اهداف والای انقلاب اسلامی کمک شایانی را به جبهه انقلاب بنماید.

مجاهدت مخلصانه و ایثار و از خودگذشتگی کم‌نظیر رزمندگان ولایت‌مدار که فرمان امام خود را فصل‌الخطاب قرار داده و باورمند به لطف و عنایت الهی و ائمه معصومین (ع) در سخت‌ترین صحنه‌ها و در پیچیده‌ترین حمله‌های جریان استکبار با روحیه‌ای علوی و عاشورایی، تلاش دشمنان را به سخره گرفته و با همت و عزم راسخ خود عاشورایی مکرر را آفریدند، تصویری جذاب و بدیع را در همه دلدادگان به انقلاب اسلامی و آزاداندیشان جهان فراهم آورد.

در آن برهه تاریخی که دشمن بعثی با وحشیگری و سبوعیت بی‌حدوحصر، با پشتوانه و حمایت‌های بی‌دریغ قدرت‌های جهانی شرق و غرب و کمک‌های مالی دول مرتجع عربی دامنه تجاوزات خود را به عمق میهن اسلامی و شهرهای بی‌دفاع ما کشانده و محاصره تسلیحاتی ایران امکان دستیابی به ابزار و تجهیزات معمول دفاعی را هم دشوار کرده بود، امکان تأمین سلاح موشکی زمین به زمین برای مقابله با دشمن، تنها معجزه‌های الهی و اتفاقی خارق‌العاده محسوب می‌شود که ضمن فراهم شدن قابلیت بازدارندگی و مقابله با تجاوزات دشمن در جنگ شهرها، بسترساز شکل‌گیری مهمترین مولفه قدرت دفاعی و ابزار تأمین امنیت ملی کشور و شاخص‌ترین و موثرترین سلاح آفندی جبهه مقاومت در برابر جبهه استکبار و رژیم صهیونیستی قرار گرفت.

مستندسازی این تاریخ از ابعاد مختلف، ضمن آنکه رسالتی واجب برای محفوظ ماندن آن از هرگونه

تحریف و تحلیل غیر واقع بوده، ادای دینی است به همه کسانی که در پدید آوردن این اتفاق تاریخ‌ساز نقشی داشتند و در راس همه، سردار عالیقدر، دانشمند برجسته و پارسای بی‌ادعا، شهید گرانقدر حاج حسن تهرانی مقدم که بنیانگذار و پدر قدرت موشکی ایران محسوب می‌شوند.

امید است این‌گونه محصولات فرهنگی در راستای رسالت خطیر پاسداری از راه امام و شهیدان مقبول الطاف الهی قرار گیرد.

نوشتار حاضر تلاش برادران و خواهرانی است که با استفاده از اطلاعات موجود آشکار در روزنامه‌های سال‌های مقاومت و بعد از آن و خبرگزاری‌های مختلف از موضوع موشکی تهیه شده است؛ امید است این جمع‌آوری وسیله‌ای برای معرفی زحمات فرزندان انقلاب باشد.

شهید یوسف قارلقی

شهید اسمان میرزاکوئند

شهید بهزاد ملانوردی

شهید مهدی پیرسانیان

شهید حسن تهرانی مقدم

شهید سید محمّدی فاطمی نیا

شهید یوسف خدّری

شهید سعید سعید امین

شهید سعید رشادی

شهید حسین زلفی کشکی

شهدای موسیقی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

سال ۱۳۷۸

شهید سیدرشادی

می گفت از خاک آمده ایم و به آن باز می گردیم این سخن خداست. خودش
اما اگر چه خاکی بود ولی وقتی در برابرش می ایستادی عظمت کوهی را در
برابر خود می دیدی برای همین هرگز از او فاصله نمی گرفتی بلکه همواره
دوست داشتی در کنارش باشی. این را خودش خوب می دانست برای همین
همیشه در میان نیروهایش بود و حتی وقتی هیچ مسئولی لذت همسفره شدن با
نیروهایش را درک نمی کرد او اولین کسی بود که به این کار عشق می ورزید.

سامانه موشکی ذوالفقار
حداکثر برد: ۷۰۰ کیلومتر
سال تولید: ۱۳۹۵

فهرست سال ۱۳۷۸

- ۲۱.....همکاری موشکی ایران با روسیه
- ۲۴.....همکاری موشکی ایران با کره شمالی
- اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص
- ۲۶.....فعالیت‌های موشکی ایران
- ۳۹.....رخدادهای موشکی عراق

همکاری موشکی ایران با روسیه

نگرانی آمریکا از انتقال فن آوری موشکی روسیه به ایران

بر اساس گزارش‌های دریافتی از رسانه‌های غربی، سرویس امنیت فدرال روسیه (FSB) در حال ادامه انتقال فن آوری محرمانه موشکی به وزارت اطلاعات و امنیت ایران تحت عنوان کار انجام‌شده در مراکز تحقیقاتی مشترک در تهران و سنت پترزبورگ است.

ایالات متحده سعی کرده است از سیاست هویچ و چوب برای مقابله با این موضوع استفاده کند. به‌عنوان مثال، در مارس ۱۹۹۸، آمریکا به روسیه پیشنهاد داد در صورت محدود کردن فروش فن آوری موشکی به ایران، بتواند ماهواره‌های خارجی بیشتری را به فضا پرتاب کند. این پیشنهاد می‌تواند به ارزش میلیون‌ها دلار برای شرکت‌های آمریکایی و روسی باشد. در همان زمان، لایحه لات لیبرمن (Lott Liberman) پیشنهاد کرد تحریم‌هایی علیه شرکت‌های روسی به‌دلیل مشارکت در همکاری موشکی با ایران اعمال شود که از آن جمله، منابع مالی برای آژانس فضایی روسیه است اما روسیه به نوبه خود هرگونه اقدامی در این رابطه را رد کرده است.

در فوریه ۱۹۹۹ هم فرستاده ویژه آمریکا، رابرت گالوچی گفت، در شش ماه گذشته هیچ پیشرفتی در متقاعد کردن روسیه برای توقف انتقال فن آوری موشکی و سلاح‌های کشتار جمعی به ایران صورت نگرفته است.

https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/sa/sa_۹۹pns۰۳.html

اعتراض روسیه به تحریم‌های آمریکا

وین، ایرنا، ۳۱ تیر ۱۳۷۸ برابر با ۲۲ ژوئیه ۱۹۹۹: مقامات امور فضایی آمریکا و روسیه نسبت به برنامه کنگره آمریکا برای اعمال تحریم علیه برنامه فضایی روسیه به بهانه آنچه که همکاری موشکی با ایران می‌نامند اعتراض کردند. به گزارش مجله تخصصی آمریکایی «اسپیس نیوز» که در حاشیه نشست فن‌آوری فضایی در وین منتشر شد، این اعتراض متوجه قانونی است که به موجب آن، قرار است سازمان امور فضایی آمریکا (ناسا) از پرداخت کمک به برنامه فضایی روسیه منع شود. کنگره آمریکا علت وضع این قانون را احتمال انتقال فن‌آوری موشکی پیشرفته از روسیه به ایران ذکر کرده است؛ این در حالی است که بنا بر این گزارش، مقامات «ناسا» و «راکا» (سازمان امور فضایی روسیه) شایعه انتقال فن‌آوری پیشرفته موشکی را از سوی روسیه به ایران به شدت تکذیب می‌کنند.

ایرنا در تاریخ ۲۶ شهریور ۱۳۷۸ برابر با ۱۷ سپتامبر ۱۹۹۹ هم نوشت؛ وزارت امور خارجه روسیه با صدور بیانیه‌ای تصویب قانون علیه همکاری‌های این کشور [اروسیه] با ایران از سوی کنگره آمریکا را تقبیح کرد و بیانیه عملکرد کنگره آمریکا را به معنی تشدید تحریم‌های ضد روسی با بهانه به اصطلاح ارسال فن‌آوری موشکی روسیه به ایران دانسته و نسبت به چنین برخوردی ابراز تأسف کرده است.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۸۶۳۰۶>

کمک روسیه به تولید موشک در ایران

نهادهای روسی در شش ماه اول سال ۱۹۹۹؛ فن‌آوری، آموزش و تخصص موشکی قابل توجهی را به ایران ارائه کرده‌اند که تقریباً به‌طور قطع، به تسریع تلاش‌های ایران برای ساخت سامانه‌های جدید موشکی بالستیک بومی کمک خواهد کرد.

<http://www.bits.de/public/documents/iran/iranbackground۰۳۲۱۰۰.pdf>

در خواست اسرائیل از آمریکا برای جلوگیری از کمک موشکی روسیه به ایران

یک مقام ارشد نظامی رژیم صهیونیستی گفت، چنانچه آمریکا روسیه را در خصوص متوقف کردن کمک نظامی این کشور به ایران تحت فشار قرار ندهد، جمهوری اسلامی ظرف پنج سال از یک توانایی هسته‌ای برخوردار خواهد شد که می‌تواند دنیا را تهدید کند! این مقام ارشد مدعی شد اسرائیل اطلاع پیدا کرده است که ایران سعی دارد موشک بالستیک «شهاب-۳» را که اکنون در مرحله آزمایشی است به یک کلاهک هسته‌ای با برد ۲۰۰۰ کیلومتر مجهز کند. وی افزود ایرانی‌ها انواع این موشک را مدرنیزه کرده و آن را «شهاب-۴» و «شهاب-۵» نام‌گذاری کرده‌اند. وی جمهوری اسلامی ایران را به‌عنوان بزرگترین خطر آینده در منطقه معرفی کرد و فن‌آوری روسیه را عامل این خطر دانست.

گفتنی است، آمریکا و رژیم صهیونیستی در حالی جمهوری اسلامی ایران را متهم به دستیابی به سلاح‌های هسته‌ای می‌کنند که هر دو، از زرادخانه‌های مجهز اتمی برخوردار بوده و خطر بالفعل برای امنیت جهان و منطقه محسوب می‌شوند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۸/۸/۲، ش ۵۹۲۷، ص اخبار.

همکاری موشکی ایران با کره شمالی

ادعای مقامات آمریکا در خصوص فروش موتور موشکی کره شمالی به ایران

نوامبر ۱۹۹۹: گزارش‌ها حکایت از آن دارد که اطلاعات ایالات متحده معتقد است کره شمالی ۱۲ موتور موشک نودونگ را به ایران فروخته است.

در گزارش دیگری آمده است؛ نوامبر ۱۹۹۹، دوازده موتور موشک در اختیار ایران قرار داده شده است. به گفته مقامات اطلاعاتی ایالات متحده آمریکا، موتورهای موشکی ارائه‌شده به ایران، همان موتورهای استفاده‌شده در موشک میان‌برد نودونگ (No-Dong) بوده است.

گفته می‌شود ایران از این موتورها در موشک میان‌برد شهاب خود استفاده خواهد کرد.

همچنین گزارش شده است که کمید (KOMID) منبع ۱۲ موتور موشکی نودونگ بود که در تاریخ ۲۱ نوامبر ۱۹۹۹ از کره شمالی وارد ایران شد. این موتورها به احتمال زیاد برای استفاده در شهاب-۳ در نظر گرفته شده بودند.

گزارش‌ها همچنین حاکی از آن است که کمید دارای دفاتر فعال در تهران است.

-<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/legislation-reports/ballistic-missiles-iran-and-iraq> ۱۹۹۸-۱۹۸۸-

-<https://www.iranwatch.org/suppliers/changgwang-sinyong-corporation>

-<https://www.iranwatch.org/our-publications/weapon-program-background-report/history-irans-ballistic-missile-program>

تکذیب همکاری موشکی ایران و کره شمالی از سوی سفارت ایران در توکیو

توکیو، ایرنا، ۲۹ بهمن ۱۳۷۸ برابر با ۱۸ فوریه ۲۰۰۰: سفارت جمهوری اسلامی ایران در توکیو ادعای یک روزنامه ژاپنی مبنی بر همکاری تهران و کره شمالی در زمینه ساخت موشک را رد کرد.

روزنامه «سانکی شیمبون» چاپ توکیو به نقل از منابع مجهول نظامی غربی، روز پنجشنبه نوشت، تهران و پیونگ یانگ در زمینه ساخت موشکی شبیه به موشک چینی «سی-۸۰۲» همکاری می‌کنند.

وابسته مطبوعاتی سفارت ایران در توکیو با ارسال نامه‌ای به «سانکی شیمبون» نوشت: دولت ایران ادعای هرگونه همکاری میان تهران و پیونگ یانگ در زمینه فن‌آوری موشکی را تکذیب می‌کند.

<https://www.irna.ir/news/۵۷۰۳۹۶۸>

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

نگرانی از تجهیز موشک‌های بالستیک به سلاح‌های کشتار جمعی

ژانویه ۱۹۹۹: یکی دیگر از نگرانی‌ها، امکان حمل سلاح‌های کشتار جمعی (WMD) به وسیله موشک‌های بالستیک یا کروز است. کارشناسان و نخبگان سیاسی و دفاعی خاورمیانه ترجیح داده‌اند که به سلاح‌های کشتار جمعی مجهز شوند؛ زیرا نشان می‌دهند که برای پر کردن خلاء امنیتی در حال ظهور، به‌طور منحصربه‌فردی مناسب هستند. موشک‌های زمین به زمین برد کوتاه (SSMS) سکوی مناسبی برای سلاح‌های کشتار جمعی هستند؛ چون می‌توانند محموله‌های هسته‌ای، بیولوژیکی یا شیمیایی را با تغییراتی جزئی در پیکربندی موشک حمل کنند.

<https://www.nato.int/acad/fellow/۰۱-۹۹/depinhoferreira.pdf>

نگرانی ناتو از توان موشکی ایران

ژانویه ۱۹۹۹: طرح‌های نظامی ایران این نگرانی را برانگیخته است که تهران به دنبال ایجاد هژمونی منطقه‌ای با ایجاد توانایی‌های نظامی بسیار فراتر از نیازهای دفاعی مشروع خود است. ایران صدها موشک بالستیک و فن‌آوری تولید موشک را از کره شمالی و چین تهیه کرده است. تهران حداقل ۲۰۰ موشک زمین به زمین اسکاد - بی (SCUD B) با برد ۳۰۰ کیلومتر، ۱۵۰ موشک اسکاد - سی (SCUD C) با برد ۵۰۰ کیلومتر و ۲۵ موشک (SRBM) چینی (موشک بالستیک کوتاه‌برد) و موشک سی.اس.اس-۸

(۸-CSS)؛ زمین به زمین با برد ۱۵۰ کیلومتر دارد.

<https://www.nato.int/acad/fellow/01-99/depinhoferreira.pdf>

واکنش آمریکا به اظهارات وزیر دفاع ایران در خصوص موشک شهاب-۴

وزیر دفاع ایران در فوریه ۱۹۹۹ اعلام کرد ایران در حال ساخت موشک غیر نظامی شهاب-۴ به منظور پرتاب ماهواره به فضا است اما ایالات متحده معتقد است که این موشک از موشک ۲۰۰۰ کیلومتری اس.اس-۴ (SS-۴) روسیه گرفته شده و برای استفاده نظامی است.

https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/sa/sa_99pns_3.html

ادعای منافقین و عراق مبنی بر حمله موشکی به اردوگاه اشرف

عراق و [منافقین] سازمان مجاهدین خلق، ادعا می کنند حدود ساعت ۸:۳۰ عصر، سه موشک اسکاد-بی (Scud-B) در کمپ اشرف واقع در ۱۱۰ کیلومتری شمال شرقی بغداد فرود آمده است. همچنین گفته می شود یک اسکاد دیگر در هوا منفجر شده است. سازمان مجاهدین خلق اعلام کرد ایران موشک های اسکاد را از شهر باختران در غرب کشور که تقریباً ۷۰۰ کیلومتر دورتر است شلیک کرده است. برای این حمله هیچ کشته ای گزارش نشده اما سازمان مجاهدین خلق گفته است برخی از غیر نظامیان عراقی زخمی شده اند.

ایران پرتاب این موشک ها را تکذیب کرد ولی منابع موثق می گویند این حملات احتمالاً انتقام ترور اخیر معاون فرمانده کل نیروهای مسلح ایران به وسیله سازمان مجاهدین خلق است.

میدل ایست اینترنشنال هم در گزارشی اعلام کرد کارشناسان می گویند ایران احتمالاً از یک موشک ساخت داخل از نوع اسکاد علیه اردوگاه اشرف استفاده کرده است.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.7367/0108436857/10,1080?journalCode=rnpr20>

گزارش روزنامه واشنگتن تایمز درخصوص آزمایش موشکی ایران

روزنامه واشنگتن تایمز بار دیگر با طرح موضوع آزمایش موشکی ایران، از آن به‌عنوان یک مساله نگران‌کننده امنیتی یاد کرد. در مقاله این روزنامه که به قلم یکی از اعضای موسسه تحقیقاتی «ههور» به چاپ رسیده آمده است؛ ایران به تازگی با فن‌آوری موشکی خود نشان داده که می‌تواند قدرت خود را فراسوی مرزهایش به نمایش بگذارد. «ارتولد بیچمن» که یکی از طرفداران گروهک منافقین به‌شمار می‌رود، همچنین خطاب به افرادی چون نخست‌وزیر اسرائیل گفته است اگر من جای آنها بودم از نگرانی امنیت ملی خیس عرق می‌شدم!

روزنامه کیهان، ۱۳۷۸/۳/۳۰، ش ۱۶۵۳۵، ص آخر.

واکنش منافقین به حمله موشکی ایران به پایگاه آنها در عراق

مسعود رجوی رهبر جنبش اصلی اپوزیسیون ایران، دیروز با ارسال پیام فوری به دبیرکل سازمان ملل متحد، کوفی عنان و شورای امنیت سازمان ملل، ایران را به حمله به پایگاه این سازمان در عراق متهم کرد. رجوی در پیام خود گفت، (پرتاب موشک به‌منزله نقض قطعنامه شماره ۵۹۸ سازمان ملل متحد در پایان جنگ عراق و ایران در سال ۱۹۸۸ است).

همچنین سخنگوی سازمان مخالف ایران [منافقین]، فرید سلیمانی گفت، (سه موشک اسکاد-بی) بر روی پایگاه سقوط کرد ولی موشک چهارم به‌دلایل فنی در هوا منفجر شد و نشانه آن این است که هیچ گزارشی درباره تلفات یا مجروح شدن برخی از روستاییان عراقی که در نزدیکی پایگاه بودند ارسال نشده است.

سال ۱۹۸۸ هم گزارش شده است که [منافقین] (مجاهدین خلق) دارای ۱۷ پایگاه نظامی در خاک عراق در نزدیکی مرز ایران و ۳۰۰۰۰ رزمنده آموزش دیده زن و مرد هستند.

<https://www.albayan.ae/last-page/۱,۱۰۶۱۸۶۹-۱۲-۰۶-۱۹۹۹>

واکنش عراق به حمله موشکی ایران به پایگاه منافقین در این کشور

به گزارش البیان در ژوئن ۱۹۹۹؛ [به دنبال حمله موشکی ایران به پایگاه منافقین در عراق]، تنش‌ها در روابط ایران و عراق دوباره شعله‌ور شد.

البیان افزود تهران سه موشک دوربرد اسکاد-بی (Scud-B) به پایگاه اپوزیسیون ایران [منافقین] (سازمان مجاهدین خلق) در اعماق خاک عراق شلیک کرد که بغداد آن را تشدید خطرناک و یادآور تحریکات دوران قبل از جنگ بین آنها دانست و ایران را تهدید به پاسخ کرد. سخنگوی ارتش عراق در بیانیه‌ای که خبرگزاری رسمی این کشور در بغداد منتشر کرد گفت، (رژیم ایران تجاوزی خائنانه به عراق انجام داد و سه موشک دوربرد زمین به زمین را به یک اردوگاه [منافقین] سازمان مجاهدین خلق واقع در اعماق خاک عراق و وابسته به این کشور پرتاب کرد).

<https://www.albayan.ae/last-page/۱,۱۰۶۱۸۶۹-۱۲-۰۶-۱۹۹۹>

اظهارات وزیر جنگ آمریکا در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

ویلیام کوهن، وزیر جنگ آمریکا، روز دوشنبه در یک گفتگوی مطبوعاتی در سیدنی پایتخت استرالیا گفت آزمایش اخیر موشک میان‌برد ایران تعجب‌آور نیست و نشان می‌دهد که این کشور قصد دارد موشک‌هایی قویتر و با برد بیشتر تولید کند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، کوهن با اشاره به این که آزمایش‌های موشکی ایران در تصمیم آمریکا برای استقرار سیستم دفاعی ضد موشکی نقش دارد گفت، قبلاً هم یادآور شده بودم که آزمایش موشک شهاب-۳ و در آینده آزمایش موشک شهاب-۴ یکی از عللی است که اهمیت تحقیق و توسعه سیستم دفاع ضد موشکی آمریکا را نشان می‌دهد. وزیر جنگ آمریکا تصریح کرد آزمایش اخیر ایران نشانگر استمرار آزمایش‌هایی از این گونه است. وی اظهار داشت؛ ایران، کره شمالی، عراق و برخی دیگر از کشورها در آینده نزدیک توانایی تولید موشک‌های دوربرد را خواهند داشت.

به گفته کوهن، آزمایش موشکی اخیر ایران پیش‌بینی‌های آمریکا را تأیید کرد و تحول اخیر، عاملی است که به ما کمک می‌کند پیش‌بینی کنیم چه موقع ایران قادر خواهد بود خاک آمریکا و اروپا را هدف قرار دهد.

تازه‌ترین آزمایش سیستم دفاع ضد هوایی آمریکا که حدود دو هفته پیش انجام شده با شکست روبرو شد ولی وزارت دفاع آمریکا اعلام کرد همچنان به آزمایش‌های جدیدتر ادامه خواهد داد.

روزنامه کیهان، ۱۳۷۸/۴/۲۸، ش ۱۶۸۵۲، ص ۳.

نمایش موشک زلزال در رژه نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران

بخش خبری روزنامه جمهوری اسلامی ایران: رژه یگان‌های نمونه نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، ۳۱ شهریورماه، همزمان با آغاز هفته دفاع مقدس در میدان آزادی تهران برگزار می‌شود. سردار سرتیپ دوم پاسدار «غلامحسین غیب‌پرور»، رئیس ستاد اجرایی رژه هفته دفاع مقدس، صبح دیروز در جمع خبرنگاران با اعلام این مطلب افزود، در رژه امسال که مسئولیت اجرای آن با سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است؛ ۳۰ گروهان از ارتش، ۴۸ گروهان از سپاه و بسیج، ۱۱ گروهان از نیروی انتظامی و ۴ گروهان نیز از وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح حضور دارند. وی افزود موشک زمین به زمین «زلزال» که پس از ۴ - ۵ سال کار تحقیقاتی و بدون کمک متخصصان خارجی به‌وسیله سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ساخته شده در رژه امسال به نمایش در خواهد آمد. سردار غیب‌پرور در ادامه گفت موشک زلزال در سازمان نیروی زمینی سپاه به کار گرفته می‌شود.

زلزال از موشک‌های ساخته شده ایران است که در سه سری زلزال ۱، ۲ و ۳ طراحی و ساخته شده است. به‌نظر می‌رسد موشک فاتح-۱۱۰ از روی موشک زلزال-۳ ساخته شده باشد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۸/۶/۲۹، ش ۵۸۷۴، ص داخلی.

اظهارات روزنامه‌نگار آمریکایی در خصوص موشک شهاب-۵

کنت تیمرمن (Kenneth Timmerman) [روزنامه‌نگار و نویسنده سیاسی، یکی از مؤسسان و مدیر اجرایی بنیاد دموکراسی در ایران و از کارکنان کمیته روابط بین‌الملل مجلس نمایندگان آمریکا] گفت، تخمین برد این موشک (IRBM) جدید تنها بر اساس اظهارات وزیر دفاع ایران است که این موشک را شهاب-۵ معرفی کرده است. کنت تیمرمن همچنین در ۱۳ ژوئیه سال ۱۹۹۹ در جریان استماع قانون منع گسترش تسلیحات اتمی ایران گفت ممکن است ایران در حال توسعه یک موشک (IRBM) که او آن را "کوثر" نامیده است باشد.

به جلسات کمیته فرعی فضا و هوانوردی، کمیته علوم مجلس نمایندگان ایالات متحده مراجعه کنید. و بیل گرتز، "تهران برد موشک‌ها را افزایش می‌دهد"، واشنگتن تایمز، ۲۲ سپتامبر ۱۹۹۹.

<http://thewednesdayreport.com/twr/world-missiles.html>

نقش تجارب جنک عراق در توسعه نظام دفاعی ایران

لندن، ایرنا، هفتم مهرماه ۱۳۷۸ برابر با ۲۹ سپتامبر ۱۹۹۹: یک محقق دانشگاه «دورهام» (durham) انگلیس اعتقاد دارد انگیزه اصلی ایران برای دستیابی به موشک‌های زمین به زمین و توسعه صنایع داخلی موشکی، درس‌هایی است که این کشور در جنک خود با عراق در سال‌های دهه ۱۹۸۰ میلادی فرا گرفت. انوشیروان احتشامی، مدیر بخش مطالعات اسلامی و خاورمیانه‌ای دانشگاه دورهام انگلیس، در سخنان خود خطاب به شرکت‌کنندگان در کنفرانس گسترش موشک‌های بالستیک در سال ۱۹۹۹ در شهر لندن اظهار داشت، ایران از تجارب خود در این جنک طولانی فرا گرفت که سیستم دفاعی خود را توسعه بدهد، مهارت‌های دیپلماتیک را بهبود بخشد، به دنبال خرید تسلیحات نظامی باشد و بر فن‌آوری موشکی داخلی خود تکیه کند. وی افزود در جنک موشکی، انگیزه اولیه ایران، دفاع از مناطق مسکونی و پر

جمعیت خود و جلوگیری از حملات عراق علیه آنها بود و برای اینکار به مقدار قابل توجهی موشک‌های زمین به زمین نیاز داشت.

کنفرانس گسترش موشک‌های بالستیک در سال ۱۹۹۹ از سوی مؤسسه جینز اینفورمیشن گروپ (*group information jane's*) برگزار شده است.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۸۷۹۲۳>

فروش موشک اسکاد ایرانی به جمهوری کنگو

اکتبر ۱۹۹۹: بنا بر گزارش‌ها، ایران موشک‌های اسکاد-بی و سی (Scud-B and c) را به جمهوری دموکراتیک کنگو (زئیر سابق) می‌فروشد و افسران و تکنسین‌های نظامی ایران برای کمک به مونتاژ موشک‌ها آماده هستند.

همچنین به گزارش هفته‌نامه جینز؛ گفته می‌شود ایران در ماه نوامبر ۱۹۹۹ موشک‌های اسکاد-بی و سی را به جمهوری دموکراتیک کنگو تحویل داده است.

نگاه کنید به «DRC دریافت موشک‌های ایرانی "Scud"»

-<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/legislation-reports/ballistic-missiles-iran-and-iraq> ۱۹۹۸-۱۹۸۸-

-Jane's Defence Weekly, ۱ December ۱۹۹۹, p. ۵; and Bill Gertz, "Tehran Sold Scud Missiles to Congolese," Washington Times, ۲۲ November ۱۹۹۹.

-<http://thewednesdayreport.com/twr/world-missiles.html>

ادعای منافقین در خصوص حمله موشکی ایران به اردوگاه حبیب

سازمان مجاهدین خلق ادعا می‌کند ایران تعداد نامعلومی موشک اسکاد (Scuds) به سمت کمپ حبیب در ۴۵ کیلومتری شمال بصره شلیک کرده است. در گزارشی آمده است؛ پنج نفر کشته شده‌اند ولی گزارش

دیگری اعلام کرد هفت نفر، از جمله یک سرباز عراقی کشته و ۷۸ نفر مجروح شده‌اند که ۲۴ نفر از آنها سرباز عراقی بودند. این در حالی است که وزارت امور خارجه ایران این حملات را تکذیب کرد و گفت هیچ موشکی از خاک ایران به عراق شلیک نشده است.

[-https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.7377.0108436807/10,1080?journalCode=rnrp20](https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.7377.0108436807/10,1080?journalCode=rnrp20)

[-https://www.irna.ir/news/5692476/](https://www.irna.ir/news/5692476/)

تکذیب شلیک موشک به پایگاه منافقین در جنوب عراق

تهران، ایرنا، ۱۲ آبان ۱۳۷۸ برابر با سوم نوامبر ۱۹۹۹: حمیدرضا آصفی، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران، ادعاهای مطروحه درباره شلیک موشک از خاک جمهوری اسلامی ایران به عراق را به شدت تکذیب کرد. وی عصر چهارشنبه اظهار داشت هیچ موشکی از خاک جمهوری اسلامی ایران به عراق شلیک نشده و اصولاً عملیاتی از سوی ایران علیه آن کشور صورت نگرفته است.

گروهک منافقین ادعا کرده بود که ایران به سوی پایگاه آنان در جنوب عراق موشک شلیک کرده است.

[-https://www.irna.ir/news/5692476/](https://www.irna.ir/news/5692476/)

[-https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.7377.0108436807/10,1080?journalCode=rnrp20](https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.7377.0108436807/10,1080?journalCode=rnrp20)

تجلیل سازمان ملل از ابتکار ایران در خصوص تصویب قطعنامه موشک

سازمان ملل، ایرنا، ۲ آبان ۱۳۷۸ برابر با ۱۳ نوامبر ۱۹۹۹: «هادی نژادحسینیان»، سفیر و نماینده دائم ایران در سازمان ملل متحد، درباره انعکاس بین‌المللی تصویب قطعنامه موشک که به وسیله جمهوری اسلامی ایران ارائه شد اظهارداشت، طرح این قطعنامه نشان داد که جمهوری اسلامی ایران در سیاست اعتمادسازی خود جدی است. وی افزود تسلیحات موشکی همچنین با شرایط و اوضاع سیاسی و ژئوپلیتیک منطقه‌ای و جهانی مرتبط می‌شود. درگیری‌ها، تنش‌ها و ناآرامی‌های منطقه‌ای نیز بر طراحی

سیاست دفاعی کشورها درباره موشک تأثیر مستقیم می‌گذارد. دوم آنکه تا کنون طرح‌های موجود ناظر بر بررسی، تنها یک بُعد از ابعاد موضوع تسلیحات موشکی بوده است و آن، محوریت اشاعه موشک‌های بالستیک است. نژاد حسینیان گفت قطعنامه جمهوری اسلامی ایران، ضمن شناسایی پیچیدگی زیاد موضوع موشک، خواستار بررسی مسئله تسلیحات موشکی در تمامی جنبه‌های آن شده و در واقع از پرداختن به یک یا دو جنبه خاص از موضوع موشک خودداری کرده است.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۹۳۵۵۴>

هدف ایران از تولید موشک شهاب-۴

ایران اعلام کرد موشک شهاب-۴ را برای اهداف نظامی تولید نمی‌کند بلکه برای پرتاب ماهواره است.

-CHINA-IRAN: A LIMITED PARTNERSHIP, Prepared for the US-China Economic and Security Review Commission by Marybeth Davis, James Lecky, Torrey Froscher, David Chen, Abel Kerevel, Stephen Schlaikjer CENTRA Technology, Inc. Updated in April ۲۰۱۳

[-https://www.uscc.gov/sites/default/files/Research/China-Iran--A۲۰٪Limited۲۰٪Partnership.pdf](https://www.uscc.gov/sites/default/files/Research/China-Iran--A۲۰٪Limited۲۰٪Partnership.pdf)

تولید موشک‌های زلزال و نازعات در ایران

به گزارش وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا، ایران یک موشک ۲۰۰ کیلومتری زلزال (Zelzal) و یک موشک ۱۵۰ کیلومتری نازعات (Nazeat) تولید می‌کند که ممکن است انواع مختلفی داشته باشد.

ایران همچنین تلاش کرده تا یک سیستم کامل نودونگ کره شمالی و موشک‌های ام-۹ و ام-۱۱ (M-۹) و ام-۱۱ (M-۱۱) چینی را به دست آورد.

نازعات مجموعه‌ای از موشک‌های تولیدی ایران است که تا ۱۰ سری ساخته شده است.

<http://thewednesdayreport.com/twr/world-missiles.html>

تحلیل استراتژیک مجله ماهانه IDSA در خصوص توان موشکی ایران

در تحلیل مجله ماهانه IDSA آمده است؛ در حال حاضر، زیرساخت‌های موشکی ایران شامل: یک کارخانه موشک‌سازی چینی در نزدیکی سمنان و کارخانه‌های بزرگ‌تر ساخت کره شمالی در اصفهان و سیرجان است که می‌تواند سوخت مایع تولید کند. همچنین برخی از اجزای ساختاری و تأسیسات آزمایش موشکی در مجموعه تحقیقاتی شاهرود و گروه صنعتی شهید همت تولید می‌شود.

از لحاظ تاریخی، تولید موشک در ایران عمدتاً شامل مونتاژ کیت قطعات وارداتی بوده است. با این حال، ایران توانسته موشک‌ها و راکت‌های کوتاه‌برد تولید کند. این موشک (موشک-۱۲۰) برد کوتاه غیر هدایت‌شونده، ایران-۱۳۰ یا نازعات-۱۰ نیز نامیده می‌شود. نسخه پیشرفته‌تر آن، موشک-۱۶۰ با برد ۲۰۰ کیلومتر یا (زلزال؟) هست که گزارش شده احتمالاً با کمک چین در حال توسعه است.

همچنین بر اساس گزارش ویژه بررسی اطلاعات جین در سال ۱۹۹۵، موجودی موشکی ایران شامل ۱۵ پرتابگر حمل و نقل و ۲۵۰ تا ۳۰۰ فروند اسکاد-بی است که همگی از کره شمالی خریداری شده است. نسخه توسعه‌یافته اینها (شهاب-۲) است که از کره شمالی خریداری شده.

https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/sa/sa_۹۹pns۰۳.html

هدف ایران از تولید موشک‌های شهاب

بعید به نظر می‌رسد که ایران به زحمت و با هزینه زیاد، به تولید موشک شهاب-۳ (با برد ۱۳۰۰ کیلومتر)، توسعه شهاب-۴ (با برد تخمینی ۲۰۰۰ کیلومتر) و یا طرح‌ریزی برای شهاب-۵ (با برد پیش‌بینی شده ۱۰۰۰۰ کیلومتر)، فقط برای قرار دادن محموله معمولی با قابلیت انفجار بالا بپردازد.

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/living-nuclear-iran>

هدف از تلاش آمریکا برای ایجاد تأخیر در برنامه موشکی ایران

در مقاله‌ای درباره تلاش آمریکا برای جلوگیری از فعالیت‌های موشکی ایران آمده است؛ این برای ایالات متحده آمریکا و متحدانش زمان می‌خرد تا اقدامات لازم برای مقابله با توانایی‌های ایران ایجاد کنند. به‌عنوان مثال، سال ۱۹۹۳-۱۹۹۴، به دلیل فشار چند جانبه ایالات متحده به کره شمالی، پیونگ یانگ انتقال موشک‌های نودونگ-۱ (Nodong-1) به ایران را متوقف کرد و به‌جای آن، تهران را مجبور کرد تا مسیر طولانی تری را پیموده و موشک‌های شهاب-۳ (Shehab-3) را که بر اساس نودونگ-۱ و با استفاده از تکنولوژی کره شمالی است بسازد. این تأخیر پنج ساله فرصتی را برای اسرائیل فراهم کرد تا بتواند سیستم ضد موشکی آرو (Arrow) را با بودجه آمریکا ایجاد کند. پیش‌بینی می‌شود سامانه آرو تا پایان سال ۱۹۹۹ تا حدودی عملیاتی شود؛ تقریباً هم‌زمان با عملیاتی شدن شهاب-۳. تاخیرهای بیشتر در برنامه‌های ایران نیز ممکن است بقاء آرو را فراهم کند.

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/living-nuclear-iran>

آزمایش موشک شهاب-۳ در ایران

فوریه ۲۰۰۰: گزارش شده است که ایران یک موشک شهاب-۳ مجهز به موتور کره شمالی را آزمایش کرد. این موشک از یک پرتاب‌کننده حمل و نقل متحرک (TEL) در پایگاه هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پرتاب شده است. منابع ایرانی می‌گویند این موشک دارای سیستم هدایت ناوبری اینرسی و خطای دایره‌ای (CEP) احتمالی تقریباً سه کیلومتری است.

ایران از دو مدل موشک اسکاد-بی با برد ۳۰۰ کیلومتر و اسکاد-سی با برد ۵۰۰ کیلومتر بهره برده است. این موشک‌ها ساخت روسیه است و به‌صورت تک مرحله‌ای با سوخت مایع فعالیت می‌کند. هر دو موشک در ایران بومی‌سازی شده‌اند. این خانواده، بعدها به هسته مرکزی موشک‌های ایرانی تبدیل شد و

خانواده شهاب از روی این موشک طراحی شدند. نمونه اولیه این موشک‌ها شهاب-۱ (به‌عنوان نمونه بومی اسکاد-بی) و شهاب-۲ (به‌عنوان نمونه بومی اسکاد-سی) نام‌گذاری شدند. بعد از آن، شهاب-۳ به‌عنوان نسل دیگری از شهاب‌ها رونمایی شد.

<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/legislation-reports/ballistic-missiles-iran-and-iraq> ۱۹۹۸-۱۹۸۸-

اعتراف آمریکا و اسرائیل به توان موشکی ایران

مارس ۲۰۰۰: طبق گزارشات رسیده، مقامات اسرائیلی و آمریکایی هم‌نظر هستند که ایران می‌تواند موشک شهاب-۳ را عملیاتی کند.

<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/legislation-reports/ballistic-missiles-iran-and-iraq> ۱۹۹۸-۱۹۸۸-

تصویب قانون منع گسترش تسلیحات اتمی ایران

مارس ۲۰۰۰: قانون منع گسترش تسلیحات اتمی ایران، در سال ۲۰۰۰ (P.L. ۱۰۶-۱۷۸) به قانونی تبدیل شد که مجازات افرادی را که به ایران مواد و فن‌آوری موشکی منتقل می‌کنند یا قادر به مشارکت در برنامه‌های موشک‌های کروز و بالستیک ایران هستند مجاز می‌داند.

<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/legislation-reports/ballistic-missiles-iran-and-iraq> ۱۹۹۸-۱۹۸۸-

تلاش ایران برای دستیابی به قدرت منطقه‌ای

اهداف و استراتژی‌های ملی ایران بر اساس آرمان‌های سیاسی منطقه‌ای، درک تهدیدات و نیاز به حفظ حکومت اسلامی شکل گرفته است. تهران تلاش می‌کند تا در جهان اسلام رهبر باشد و به‌دنبال قدرت

غالب در خلیج فارس است. هدف اخیر ایران، آن را در تضاد با ایالات متحده قرار می‌دهد. تهران می‌خواهد از نفوذ سیاسی و نظامی واشنگتن در منطقه بکاهد. ایران همچنین با روند صلح خاورمیانه که در حال انجام است خصومت ورزیده و از استفاده از تروریسم به‌عنوان عنصر سیاست حمایت می‌کند.

ایران همچنین در چارچوب اهداف ملی خود همچنان با اولویت بالایی به گسترش برنامه‌های موشکی و تسلیحاتی NBC خود ادامه می‌دهد. علاوه بر این، تأکید ایران بر پیگیری تولید مستقل سلاح‌های هسته‌ای است.

<http://www.bits.de/public/documents/iran/iranbackground۰۳۲۱۰۰.pdf>

رخدادهای موشکی عراق

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌ها در خصوص فعالیت‌های موشکی عراق

پرداخت غرامت عراق به اسرائیل

سازمان ملل، خبرگزاری جمهوری اسلامی: سازمان ملل، عراق را به‌خاطر شلیک ۳۹ فروند موشک اسکاد به مناطق تحت کنترل این سازمان هنگام جنگ دوم خلیج فارس، ملزم به پرداخت هفت میلیون دلار غرامت به رژیم صهیونیستی کرد. بر اساس اطلاعاتی که در مقر سازمان ملل در نیویورک منتشر شد، نیروی هوایی اسرائیل از عراق به‌خاطر شلیک این موشک‌های اسکاد شکایت کرده بود.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۸/۱۰/۸، شماره ۵۹۵۷، ص جهان.

نگرانی آمریکا از تولید سلاح‌های کشتار جمعی و موشک‌های دوربرد در عراق

نیویورک، خبرگزاری جمهوری اسلامی: وزارت خارجه آمریکا اعلام کرد از توانایی مجدد عراق برای تولید سلاح‌های کشتار جمعی نگران است. «جیمز فولی» سخنگوی وزارت خارجه آمریکا گفت تلاش مستمر رژیم عراق برای توسعه سلاح‌های کشتار جمعی لزوم بازگشت بازرسان بین‌المللی به این کشور را تأیید می‌کند. فولی افزود آمریکا قطعاً نگران فعالیت مراکزی در عراق است که گفته می‌شود قابلیت تولید سلاح‌های کشتار جمعی و موشک‌های دوربرد بالستیک را دارا هستند. عراق از آذر ماه سال ۱۳۷۷ به بازرسان نظامی اجازه ورود به این کشور را نداده است. فولی گفت با گذشت زمان، نگرانی آمریکا درباره

فعالیت‌های نظامی عراق بیشتر می‌شود. وی افزود پیگیری فعالیت‌های نظامی عراق همچنان در اولویت بالای سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا قرار دارد. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۸/۱۱/۱۴، شماره ۵۹۸۴، ص جهان.

همکاری عراق با دیگر کشورها برای تهیه تسلیحات و تجهیزات موشکی

واشنگتن، ۷ اکتبر: گزارش چارلز. آ- دوئلر (A. Duelfer)، بازرس ارشد تسلیحاتی آمریکا برای عراق که چهارشنبه منتشر شد، حاکی از آن است که صدام حسین با بهره‌برداری از برنامه نفت در برابر غذای سازمان ملل متحد که از سال ۱۹۹۹ شروع شده بود میلیاردها دلار پول جمع‌آوری و هزینه‌های زیادی را صرف واردات تسلیحات کرد. عراق شش دولت و شرکت خصوصی از ده‌ها کشور دیگر را پیدا کرد که مایل به نادیده گرفتن تحریم‌های منع فروش تسلیحات به این کشور بودند. بر اساس این گزارش، این خریدها که شامل اجزای موشک‌های دوربرد، قطعات یدکی تانک‌ها و تجهیزات دید در شب می‌شد، کافی نبود تا به عراق اجازه دهد ارتش متعارف خود را به‌طور قابل توجهی بازسازی کند یا برنامه تسلیحات شیمیایی، بیولوژیکی یا هسته‌ای مداومی را ایجاد کند اما سهولت نسبی که صدام حسین قادر به خرید تسلیحات بود، همکاری مستقیم با دولت‌های سوریه، بلاروس، یمن، کره شمالی، یوگسلاوی سابق و احتمالاً روسیه و همچنین با شرکت‌های خصوصی در اروپا، آسیا و خاورمیانه بود که با جزئیات فوق‌العاده‌ای مستند شده است که از آن جمله، سفرهای مکرر مقامات دولتی و بازرگانان اسلحه به عراق و ارائه طرح‌های پیچیده برای پنهان کردن محموله‌های غیر قانونی به عراق است.

در ادامه این گزارش آمده است، کالاها و سلاح‌های ممنوعه تقریباً بدون هیچ مشکلی به عراق منتقل می‌شدند. در واقع، عراق سیستم‌های موشکی را با این فرض طراحی می‌کرد که مواد تحریم‌شده به راحتی در دسترس است.

<https://www.nytimes.com/۰۸/۱۰/۲۰۰۴/politics/us-report-says-hussein-bought-arms-with-ease.html?searchResultPosition=۹>

حمله هواپیماهای آمریکا به تأسیسات موشکی عراق

نیویورک، ایرنا، ۲۰ فروردین ۱۳۷۸ برابر با نهم آوریل ۱۹۹۹: وزارت دفاع آمریکا اعلام کرد هواپیماهای نیروی دریایی این کشور روز پنجشنبه تأسیسات موشکی عراق را بمباران کردند. سخنگوی وزارت دفاع آمریکا گفت پس از شلیک توپخانه ضد هوایی عراق، هواپیماهای جنگی آمریکا به دو سایت موشکی زمین به هوای این کشور در جنوب منطقه پرواز ممنوع در بغداد حمله کردند.

فرماندهی نیروهای آمریکا در خلیج فارس هم گفت موشک‌های عراقی اخیراً به سوی نیروهای متحدین که از منطقه ممنوعه پروازی حفاظت می‌کنند مستقر شده بود.

عراق گفت در این حمله دو نفر کشته و ۹ نفر زخمی شدند.

-<https://www.irna.ir/news/۵۶۶۶۹۶>

-<https://eresources.nlb.gov.sg/newspapers/Digitised/Search?ST=۱&AT=filter&K=iraq۲۰٪missile&KA=iraq۲۰٪missile&DF=&DT=&Display=۰&AO=false&NPT=&L=&CTA=&NID=&CT=&WC=&YR=۱۹۹۹>

سال ۱۳۷۹

شهید محمد حسین زلفی شکی

ایمان داشت که یاد مرگ می تواند روشنایی ای را پیش روی انسان بگذارد که با چشم دنیایی قابل رویت نیست و این تنها اندیشه ای است که انسان را به کمال و روشنایی و سرایی می برد که می تواند با چشمان خویش خداوند را ببیند. با این نگرش محمد هرگز در مراحل زندگی و از روزهایی که با اندیشه های حضرت امام خمینی (ره) آشنا شد، ترسی به دل راه نداد و بی مهابا به تبلیغ آرمان های انقلاب اسلامی مشغول شد.

سامانه موشکی زلزال-۱
حداکثر برد: ۱۵۰ کیلومتر
سال تولید: ۱۳۶۹

فهرست سال ۱۳۷۹

- ۴۷.....همکاری موشکی ایران و روسیه
- ۶۱.....همکاری موشکی ایران و کره شمالی
- ۶۳.....همکاری موشکی مشترک ایران با کره شمالی، چین و سوریه
- ۶۵.....همکاری موشکی ایران و چین
- ۶۷.....همکاری موشکی مشترک ایران با روسیه، چین و کره شمالی
- اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت های خارجی در خصوص
فعالیت های موشکی ایران.....۷۱
- اخبار و واکنش رسانه ها و محافل و شخصیت های داخلی در خصوص
فعالیت های موشکی ایران.....۹۶
- رخدادهای موشکی عراق.....۱۰۶

همکاری موشکی ایران و روسیه

تحریم شرکت‌های روسی کمک‌کننده به برنامه موشکی ایران

مارس ۲۰۰۰: ایالات متحده [آمریکا] با تحریم مجموعاً هشت نهاد روسی که ادعا می‌شد به برنامه موشکی ایران کمک کرده‌اند (هفت مورد در ژوئیه ۱۹۹۸ و دیگری در ژانویه ۱۹۹۹)، به آنها واکنش نشان داد اما با توجه به این که بسیاری از آنها هیچ معامله تجاری با ایالات متحده نداشتند تحت تأثیر تحریم‌ها قرار نگرفتند. با این حال، اعتقاد بر این است که بسیاری از شرکت‌های بزرگ که اوایل در انتقال دانش و فن‌آوری دخیل بوده‌اند چنین فعالیت‌هایی را متوقف کرده‌اند؛ اگرچه به گفته یک مقام دولت ایالات متحده ظاهراً شرکت‌ها و افراد کوچکتر جایگزین آنها شده‌اند که اکثر آنها کمک فنی می‌کنند.

رئیس سازمان سیا [سیای آمریکا]، جورج تنت هم در ۷ فوریه به مجلس سنا گفت، انتقال فن‌آوری موشک‌های بالستیک از روسیه به ایران در سال ۲۰۰۰ قابل توجه بود و به سرعت بخشیدن به تلاش‌های ایران برای تولید موشک‌های جدید و خودکفایی در تولید آن کمک کرد.

<https://www.armscontrol.org/act/۰۳-۲۰۰۱/iran-nuclear-briefs/russian-arms-technology-transfers-iranpolicy-challenges-united>

جلوگیری از تحصیل دانشجویان ایرانی در روسیه

چهارم آوریل ۲۰۰۰: ایالات متحده قبلاً اظهار داشت ایرانی‌ها در زمینه‌های مربوط به موشک در

بالتیک روسیه آموزش می‌بینند. پس از بررسی موضوع، وزارت آموزش و پرورش روسیه تصمیم گرفت دیگر دانشجویان ایرانی برای تحصیل به این کشور نیابند؛ زیرا مطالبی که فرد در آن دانشگاه می‌آموزد می‌تواند باعث گسترش فن‌آوری موشکی شود.

Russia Says Iranians Not to be Trained In Missile-Related Technologies," British Broadcasting Corporation, ۵ April ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com

ادامه کمک‌های روسیه به برنامه موشکی ایران

آوریل و آگوست ۲۰۰۰: آخرین گزارش سازمان سیا (CIA) [سازمان اطلاعاتی آمریکا] می‌گوید، با وجود توافق‌های دولت روسیه مبنی بر عدم ادامه کمک به برنامه موشکی ایران، شرکت‌ها و مؤسسات علمی روسی همچنان به برنامه‌های موشکی ایران کمک می‌کنند. در این گزارش آمده است؛ روس‌ها نتوانسته‌اند به وعده خود درباره جلوگیری از تأمین فن‌آوری‌های موشکی به ایران عمل کنند و در حال حاضر همچنان تأمین‌کننده اصلی تجهیزات، مواد و فن‌آوری‌های مرتبط با سلاح‌های کشتار جمعی هستند.

وزارت خارجه روسیه این اتهامات را رد می‌کند و می‌گوید ایالات متحده هیچ مدرکی درباره دخالت روسیه ارائه نکرده است.

روزنامه تایمز لندن هم در آوریل ۲۰۰۰ گزارش داد، حمل غیر قانونی اجزای موشک از آستاراخان روسیه به بندر انزلی ایران، از طریق دریای خزر در حال انجام است.

در جلسات اخیر کنگره هم سخنگوی سازمان سیا آمریکا گفت، ایران تا سال ۲۰۱۰ قادر خواهد بود یک موشک بالستیک که توان رسیدن به ایالات متحده را دارد آزمایش کند. سایر مقامات آمریکایی می‌گویند انتقال فن‌آوری روسیه می‌تواند این زمان را کوتاه کند.

-Izvestiya Reports CIA Allegations of Russian Aid for Iran's Missile Programs," Izvestiya (Moscow), ۱۱ August ۲۰۰۰; in FBIS Document CEP۱۱, ۲۰۰۰-۸۱۱۰۰۰۱۱۲ August ۲۰۰۰.

-Gennadiy Charodeyev, "Iran Will Have Ballistic Missiles in Ten Years," Izvestiya (Moscow), ۱۱ August ۲۰۰۰; in "Izvestiya Reports CIA Allegations of Russian Aid for Iran's Missile Programs," FBIS Document CEP۱۱, ۲۰۰۰-۸۱۱۰۰۰۱۱۲ August ۲۰۰۰

انتقاد مسکو از ادامه تحریم‌های آمریکا علیه مؤسسات علمی روسیه

ایرنا، هشتم اردیبهشت ۱۳۷۹ برابر با ۲۷ آوریل ۲۰۰۰: وزارت امور خارجه روسیه با انتشار بیانیه‌ای از ادامه سیاست آمریکا درباره تحریم علیه برخی مؤسسات علمی این کشور به اتهام دروغین همکاری با ایران در زمینه طرح‌های موشکی و هسته‌ای انتقاد کرد. این بیانیه تصریح دارد، بر اساس قوانین روسیه، آموزش دانشجویان ایرانی در زمینه فن‌آوری‌های موشکی در دانشگاه‌های این کشور ممنوع است. ساولیف متهم است که اطلاعات محرمانه و دانش فنی در زمینه‌های اتمی و موشکی در اختیار دانشجویان ایرانی این دانشگاه قرار داده است.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۲۶۷۷۹>

تلاش آمریکا برای جلوگیری از همکاری موشکی ایران و روسیه

بیست‌وششم مه ۲۰۰۰: بیل کلینتون، رئیس‌جمهور آمریکا، قصد دارد درباره انتقال فن‌آوری موشکی و تسلیحات هسته‌ای روسیه به ایران، در تاریخ ۳ ژوئن با رئیس‌جمهور، ولادیمیر پوتین، در مسکو گفتگو کند. ساموئل برگر، مشاور امنیت ملی کاخ سفید، همچنین انتظار دارد بحث درباره گسترش موشک و سلاح‌های هسته‌ای و همکاری برای جلوگیری از نشت فن‌آوری روسی از سر گرفته شود. برگر اظهار داشت فن‌آوری هسته‌ای و موشکی روسیه برای ایران به‌دست آمده است. برگر می‌گوید در جلوگیری از انتقال اطلاعات در آینده پیشرفت‌هایی صورت گرفته اما نشان می‌دهد که مشکل همچنان پابرجا است. همچنین به گفته مقامات آمریکایی، بزرگترین مشکل باقی مانده، کمک روسیه به برنامه تسلیحات هسته‌ای ایران است. با این حال، برگر ابتکاراتی را که روسیه در تلاش‌های خود برای تشدید کنترل بر گسترش سلاح‌های استراتژیک آغاز کرده است تصدیق می‌کند.

US Places Russian Tech Transfer to Iran on Summit Agenda," Middle East Newslne, ۲۶ May ۲۰۰۰, www.menewslne.com.

گزارش روزنامه ایزویستای روسیه در خصوص آزمایش موشک شهاب-۳

براساس گزارش مورخ ۱۸ ژوئیه ۲۰۰۰ روزنامه ایزویستای (Izvestiya) مسکو؛ موشک شهاب-۳ ایران با آخرین فن‌آوری روسیه و احتمالاً کمک دانشمندان روسی ساخته شده است. گزارش‌های اطلاعاتی می‌گویند شهاب-۳، اصلاح‌شده موشکی از کره شمالی است که بر مبنای موشک اسکاد شوروی ساخته شده است. برد این موشک ۱۳۰۰ کیلومتر است و می‌تواند کلاهک شیمیایی یا بیولوژیکی را حمل کند. ایزوستیا موفقیت آزمایش اخیر موشک شهاب-۳ را متذکر شده و می‌نویسد، احتمالاً شهاب-۳ تا ۵ سال آینده عملیاتی خواهد شد.

David Markish, "Shihab, Granddaughter of Scud," Izvestiya, (Moscow), ۱۸ July ۲۰۰۰; in "Latest Russian Technology' Used in Development of Iranian ۳-Shihab Missile," FBIS Document CEP ۱۸, ۲۰۰۰-۷۱۸۰۰۰ ۱۲۷ July ۲۰۰۰.

گزارش منابع آمریکایی در خصوص کمک روسیه به توسعه موشکی ایران

به گزارش ایرنا و دیگر رسانه‌ها در ماه‌های اوت و اکتبر ۲۰۰۰؛ سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) روز چهارشنبه مدعی شد شرکت‌ها و مؤسسات دولتی روسیه سال ۱۹۹۹ به فروش فن‌آوری موشک‌های بالستیک به ایران ادامه دادند.

به گزارش شبکه خبری «بلومبرگ»، سازمان سیا در گزارش اخیر خود اعلام کرد با وجود توافق روسیه برای قطع کمک‌های موشکی خود به ایران، شرکت‌ها و مؤسسات این کشور در سال ۱۹۹۹ فراهم‌کننده عمده تجهیزات و فن‌آوری سلاح‌های کشتار جمعی بوده‌اند.

همچنین در گزارش دیگری به نقل از گزارش آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا در اکتبر ۲۰۰۰ به کنگره؛ روسیه سال‌ها به ایران کمک کرده تا در توسعه شهاب-۳ به خودکفایی برسد. به‌نظر می‌رسد حمایت روسیه از برنامه موشکی ایران، بین سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۲۰ فروکش کرده است؛ البته به استثنای فروش و تحویل

سیستم موشکی زمین به هوای S-۳۰۰ (SA۲۰C) روسیه به ایران در سال ۲۰۱۶. این گزارش می‌افزاید؛ گفته می‌شود مسکو درخواست ایران برای خرید پیشرفته‌ترین سیستم دفاع هوایی اس-۴۰۰ (S-۴۰۰) در سال ۲۰۱۹ را رد کرد.

روزنامه جمهوری اسلامی هم در تاریخ ۱۳۷۹/۷/۱۷ مطابق با هشتم اکتبر ۲۰۰۰ نوشت؛ رابرت اینهورن معاون وزیر امور خارجه آمریکا و جان لاودر، رئیس مرکز جلوگیری از تکثیر تسلیحات سازمان سیا [سازمان جاسوسی و اطلاعات آمریکا]، چندی پیش در یک کمیسیون ویژه سنای این کشور ادعا کردند که صادرات فن‌آوری‌های نظامی روسیه به ایران، در رسیدن به اهداف تهران برای تولید موشک‌های قاره‌پیما که خطری برای آمریکا محسوب می‌شود کمک می‌کند.

دیگر گزارش‌ها هم می‌افزاید؛ کرت ولدون (Curt Weldon)، نماینده کنگره آمریکا و یکی از اعضای ارشد کمیته خدمات مسلح مجلس نمایندگان ایالات متحده، گسترش سلاح‌های روسی را به عدم موفقیت در سیاست‌های کنترل تسلیحات دولت کلینتون نسبت داده است. ایالات متحده از آوریل ۲۰۰۰ ممنوعیت صادرات این شرکت را به دلیل فروش موشک‌های اسکاد به ایران اعمال کرده است. مقامات می‌گویند فروش قطعات موشکی روسیه مغایر با دفاع موشکی پیشنهاد شده ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه در سراسر قاره است که از پایتخت‌های لیسبون تا ولادوستوک (Lisbon to Vladivostok) در برابر حمله موشکی محافظت می‌کند.

پیشنهاد پوتین به‌دنبال بیانیه رئیس‌جمهور ایالات متحده (بیل کلینتون) در ماه ژوئن ۲۰۰۰ درباره تمایل به اشتراک‌گذاری فن‌آوری دفاعی ایالات متحده با روسیه و دیگر ملت‌های متمدن است.

-<https://www.irna.ir/news/۵۶۳۸۶۶۵>

-<https://www.iranwatch.org/our-publications/weapon-program-background-report/history-irans-ballistic-missile-program>

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۹/۷/۱۷، ش ۶۱۸۰، ص داخلی

-Bill Gertz. "Russia Sells Missile Technology to North Korea," Washington Times, ۲۰ June ۲۰۰۰, p. ۱.

نقش روسیه در پیشرفت برنامه‌های موشکی ایران

آمریکا نسبت به برنامه‌های موشکی ایران نگران است.

ایرنا، ۲۳ آذر ۱۳۷۹ برابر با ۱۳ دسامبر ۲۰۰۰: وزارت امور خارجه آمریکا با ابراز نگرانی این کشور از برنامه‌های موشکی ایران اعلام کرد، توقف انتقال فن‌آوری موشکی از چین و کره شمالی به ایران، تاثیر اندکی در برنامه‌های موشکی این کشور خواهد داشت. «ریچارد راث»، مقام شماره دو اداره امور خاور میانه وزارت امور خارجه آمریکا، روز سه‌شنبه با ادعای اینکه برنامه‌های موشکی ایران به‌طور عمده مبتنی بر همکاری‌های روسیه است اظهارداشت، حتی اگر پکن و پیونگ یانگ از همکاری با ایران خودداری کنند، برنامه‌های موشکی ایران متوقف نخواهد شد. راث که گفته می‌شود متخصص مسائل ایران در وزارت خارجه آمریکاست، این مطلب را در جلسه‌ای در شورای سیاست خاور میانه که یک مؤسسه خصوصی در واشنگتن است ابراز کرد. راث گفت ممکن است همکاری نکردن چین و کره شمالی سرعت توسعه برنامه‌های موشکی ایران را کاهش دهد اما به یمن وجود روسیه، ایران به سمت توسعه موشک‌های شهاب-۳، ۴ و ۵ پیش خواهد رفت.

همچنین جفری کمپ؛ از سیاست‌گذاران دولت ریگان نیز که در این جلسه حضور داشت گفت ایران به هر حال به فن‌آوری موشک‌های دوربرد دست خواهد یافت و ما باید با این وضع زندگی کرده و عجين شويم. کمپ افزود، چین نیز با توجه به تنشی که با آمریکا بر سر تایوان داشته و منافعی که در زمینه انرژی در خلیج فارس دارد، لزومی به توافق با دولت آینده آمریکا در زمینه مسائل موشکی نمی‌بیند.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۵۳۶۲۵>

نگرانی منطقه‌ای در خصوص فروش و همکاری موشکی روسیه با ایران

تاریخ ۲۲ ژانویه ۲۰۰۱: روسیه آماده فروش موشک‌های پدافند هوایی اس-۳۰۰ (S-۳۰۰) به ایران

است. این موضوع، نگرانی‌های منطقه‌ای درباره تمایل تهران برای بهبود فن‌آوری و برنامه‌های موشکی خود، از جمله برنامه‌های موشکی شهاب-۳ و -۴ را افزایش می‌دهد.

طبق گزارش منابع اطلاعاتی منطقه‌ای، سامانه‌های «S-۳۰۰» قبلاً به ایران آورده شده‌اند تا بتوانند توانایی موشک‌ها را ارزیابی کنند. این فروش شامل: موشک، پرتابگر و رادارهای متحرک است و حدود ۲۵۰ میلیون دلار هزینه دارد. سیستمی که ایران خریداری می‌کند همان نسخه اس-۳۰۰ پی.ام.یو (S-300 01-PMU) است که روسیه به قبرس فروخته است.

همچنین گزارش شده که بیش از ۳۰۰ افسر و تکنسین نظامی ایرانی در روسیه در چندین زمینه دیگر آموزش خواهند دید. به گفته منابع اطلاعاتی، نیمی از آنها آموزش فن‌آوری موشک دوربرد خواهند دید؛ در حالی که حدود ۳۰ نفر دیگر دوره‌های برنامه‌های هسته‌ای را می‌گذرانند.

ایران همچنین از روسیه خواسته است تا بالگردهای تهاجمی «Kamov Ka-۵۰»، زیردریایی‌ها و پرتابگر موشک‌های شهاب-۳ را به آنها بفروشد.

Metehan Demir, "Russia is Poised to Sell S۳۰۰ - Air Defense Missiles," Aviation Week & Space Technology, ۲۲ January ۲۰۰۱, p. ۱۹.

کمک روسیه به توسعه فعالیت‌های موشکی ایران

ایرنا، ششم اسفند ۱۳۷۹ برابر با ۲۴ فوریه ۲۰۰۱: سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) در گزارشی برای کنگره، مدعی شد انتقال گسترده فن‌آوری موشکی به ایران از طریق روسیه در نیمه اول سال ۲۰۰۰ میلادی، به احتمال قریب به یقین تلاش ایران برای توسعه سیستم نوین موشک‌های بالستیک را تسریع می‌کند.

آژانس اطلاعات مرکزی هم روسیه را به‌عنوان تأمین‌کننده فن‌آوری موشک‌های بالستیک به ایران معرفی کرد اما روسیه این اتهام را به‌شدت رد کرد؛ اگرچه مقامات برخی از مؤسسات تحقیقاتی روسیه اذعان کرده‌اند که به ایرانی‌ها در مناطقی که ایالات متحده آمریکا حساس می‌داند آموزش داده شده است.

ایران رسماً در لیست کشورهای سرکشی باقی مانده است که به عقیده کارشناسان آمریکایی می‌توانند طی چند سال، خاورمیانه را با سلاح‌های هسته‌ای، شیمیایی و یا موشک‌های بالستیک تهدید کنند.

-<https://www.irna.ir/news/۵۶۶۲۲۲۳/>

-Michael Wines, "Putin to Sell Arms and Nuclear Help to Iran," New York Times, ۱۳ March ۲۰۰۱, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

تلاش ایران برای تهیه تجهیزات نظامی روسی

روسیه پشتیبانی از ایران را برای توسعه توانایی‌های موشکی تهاجمی خود فراهم کرد. علیرغم انکار مسکو، منابع دفاعی ایالات متحده و اسرائیل دائماً بر آنچه روسیه مستقیماً در تلاش‌های ایران برای ساخت موشک استراتژیک بالستیک شهاب-۴ با برد بین ۲۴۰۰ تا ۳۶۰۰ کیلومتر (بسته به وزن کلاهک آن که ظاهراً باید بین ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ کیلوگرم وزن داشته باشد) تأکید می‌کنند. این منابع افزودند شهاب-۴ نسخه ایرانی از یک موشک بالستیک قدیمی شوروی است که به صندل اس. اس-۴ (Sandal ۴-SS) معروف است.

به گفته منابع مذکور، ایران این طرح و مؤلفه‌ها را از طریق یک معامله مخفی بین دو طرف در اواسط دهه ۱۹۹۰ به‌دست آورد. توسعه این نسخه، برای شروع تولید و بهره‌برداری، بین سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۵ ادامه دارد.

-IRANIAN WMD AND ACM DEVELOPMENTS CONTINUE," IPR Strategic Business Information Database, ۷ March ۲۰۰۱, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

-Military Editor," "Khatami's Visit and Putin's Pledges Cement a Strategic Alliance that Both Sides Need," AlHayat (London), ۱۵ March ۲۰۰۱, pp. ۶, ۱; in "Writer Views Iranian-Russian Military Cooperation, StrategicAlliance," FBIS Document GMP۱۵, ۲۰۰۱۰۳۱۵۰۰۰۰۲۶ March ۲۰۰۱.

اظهارات سفیر آمریکا در خصوص کمک‌های روسیه به برنامه موشکی ایران

رابرت گالوچی سفیر ایالات متحده که نماینده این کشور در مذاکرات با روسیه درباره کمک‌های روسیه به فعالیت‌های موشکی ایران [هم است نوشت، کمک‌های مورد بحث، گاهی اوقات موادی از یک نهاد روسی به ایران حمل می‌شود که ممکن است برای قسمت‌های یک موشک بالستیک و یا برای کلاهک استفاده شود و یا شاید برای بدنه هواپیما و گاهی اوقات اجزایی حمل می‌شوند که ممکن است به هدایت مرتبط باشند. این نهادها همچنین در حال آموزش طراحی و ساخت موشک‌های بالستیک به ایرانی‌ها در روسیه هستند. به گفته گالوچی، کمک روسیه در کوتاه کردن مدت زمانی که ایرانی‌ها قادر به تولید، ساخت و استقرار موشک‌های بالستیک میان‌برد [MRBM] خود بودند بسیار مهم بود. او افزود کمک روسیه سرعت استقرار شهاب-۳ و توسعه موشک‌های دوربرد را تسریع کرده است.

در حال حاضر، ارزش اصلی این موشک‌ها سیاسی است. آنها در تعهدات کنترل تسلیحاتی، خود به‌عنوان یک جایگزین نمادین برای توانایی‌های غیر متعارفی که ایران دارد عمل می‌کنند اما نمی‌توانند آن را نشان دهند. علاوه بر این، این واقعیت که ایران دارای موشک‌هایی است که قادر به مورد اصابت قرار دادن اهدافی در سراسر منطقه هستند، محاسبات ریسک دشمنان بالقوه را تغییر می‌دهد. در حالی که این موشک‌ها از قابلیت اطمینان و دقت نامطمئن برخوردار هستند اما اکثر دشمنان احتمالاً تصور می‌کنند که موشک‌های ایرانی در زمان جنگ، همان‌طور که در نظر گرفته شده عمل می‌کنند؛ زیرا احتمال بالقوه اشتباه آن بسیار زیاد خواهد بود. بنابراین، تصمیم‌گیرندگان دشمن، با احتیاط مناسب رفتار خواهند کرد. همان‌طور که علی شمخانی وزیر دفاع ایران اظهار داشت شهاب-۳ یک قدرت بازدارنده واقعی در اختیار ایران قرار می‌دهد.

<https://www.armscontrol.org/act/۰۳-۲۰۰۱/iran-nuclear-briefs/russian-arms-technology-transfers-iranpolicy-challenges-united>

واکنش روسیه به ادامه فعالیت‌های موشکی ایران

دولت روسیه: ایران پس از سال ۲۰۰۰ همچنان واردات تسلیحات خود را بر تسلیحات پیشرفته و فن‌آوری موشکی متمرکز کرده است.

https://www.loc.gov/rr/frd/cs/pdf/CS_Iran.pdf

بهبود و توسعه موشک شهاب-۳ با استفاده از فن‌آوری روسی

تاریخ بیست‌ویکم ژوئن ۲۰۰۰: به گفته مقامات آمریکایی، امسال ایران با آزمایش موشک شهاب-۳ موفق شده است برد و دقت موشک‌های میان‌برد خود را بهبود بخشد. این موشک که بر اساس نودونگ کره شمالی ساخته شده، ۱۳۰۰ کیلومتر برد دارد و در ماه فوریه آزمایش شد. مقامات آمریکایی گفته‌اند ایران آماده است تا پایان سال، شهاب-۳ را کامل کند.

همچنین در دیگر گزارش‌ها آمده است این آزمایشات به دلیل کمک‌های تسریع‌شده از روسیه موفقیت‌آمیز بوده است و ایرانی‌ها از زیر سیستم‌های روسی برای اصلاح ساختار نودونگ استفاده می‌کنند.

Iran improves accuracy of its missiles," Middle East Newslines, ۲۱ June ۲۰۰۰, www.menewslines.com.

همکاری موشکی ایران و کره شمالی

تحریم شرکت کره شمالی فروشنده موشک به ایران

تاریخ ۳۰ ژوئن ۲۰۰۰: ایالات متحده آمریکا از آوریل سال ۲۰۰۰ ممنوعیت صادرات شرکت چانگ وانگ سینونگ (Changgwang Sinyong) کره شمالی را به دلیل فروش موشک‌های اسکاد به ایران اعمال کرده است.

Bill Gertz. "Russia Sells Missile Technology to North Korea," Washington Times, ۳۰ June ۲۰۰۰, p. ۱.

ادامه همکاری ایران و کره شمالی برای ساخت موشک‌های شهاب

همکاری ایران و کره شمالی برای اجرای برنامه شهاب، با انتقال فن‌آوری‌های ساخت موشک کره‌ای نودونگ-۱ (Nodong-۱) و تولید موشک شهاب-۳ پس از اعلام توسعه با فن‌آوری‌های روسی ادامه پیدا کرد. در ۱۵ ژوئیه ۲۰۰۰ آزمایش پرواز این موشک موفق‌آمیز بود و به برد ۱۳۰۰ کیلومتر رسید و کلاهکی به وزن ۸۰۰ کیلوگرم به همراه داشت.

http://www.mukatel.com/openshare/Behoth/IraqKwit/۲۴/sec۰۳.doc_cvt.html

انتقاد به عملکرد آمریکا برای قطع همکاری موشکی کره شمالی با ایران

در گزارشی آمده است؛ بستن بندرهای صادراتی کره شمالی تأثیر قابل توجهی بر برنامه موشکی دوربرد

ایران که به شدت به کمک خارجی وابسته است دارد. متأسفانه دولت کلینتون قادر به قطع این ارتباط نبود و دولت بوش هم تمایلی به از سرگیری مذاکرات ندارد.

https://www.researchgate.net/profile/Steve-Fetter/publication/۲۳۸۴۲۵۱۸۳_National_Missile_Defense_and_the_Future_of_US_Nuclear_Weapons_Policy/links/۵۹۷۹۴۸۱۵۴۵۸۵۱۵۱۵۳۵۸۵۴۶۷۶۷/National-Missile-Defense-and-the-Future-of-US-Nuclear-Weapons-Policy.pdf

نقش کره شمالی در ادامه برنامه موشکی ایران

به گزارش سرویس تحقیقات کنگره [آمریکا] «CRS»، اواخر سال ۲۰۰۰، «IC» [انجمن اطلاعات] در ادامه ارزیابی خود گفت، همکاری کره شمالی با برنامه‌های موشکی بالستیک ایران ادامه داشته و قابل توجه است. «CRS» به این نتیجه رسید که ایران احتمالاً از توانایی کره شمالی در توسعه، آزمایش و ساخت موشک‌های بالستیک فراتر رفته است اما علیرغم ادعاهای ایران، ممکن است تهران تا حدی برای تولید موشک‌های بالستیک ایرانی همچنان به مواد خاصی به پیونگ یانگ تکیه کند.

<https://www.unitedagainstnucleariran.com/north-korea-iran>

همکاری موشکی مشترک ایران با کره شمالی، چین و سوریه

نگرانی آمریکا و اسرائیل از کمک کره شمالی و چین به برنامه موشکی ایران و سوریه

چهارم ژوئن ۲۰۰۰: به گفته یک منبع ناشناس در ایالات متحده، چین در حال کمک به ایران و سوریه برای ساخت موشک‌های بالستیک پیشرفته و سطح به سطح است. این منبع افزود چین همچنین در حال فروش مواد برای تولید سوخت جامد موشک و راه‌اندازی کارخانه تولید موتور موشکی ان. پی-۱۱۰ (۱۱۰-۱۱۰) (NP) در ایران است. وی گفت چین قبلاً هم یک [کارخانه] موشک کاملاً مجهز با تجهیزات تله‌متری برای موشک‌های بالستیک دوربرد در ایران ساخته است. به گفته منبع مذکور، چین در حال انتقال فن‌آوری‌های هدایت موشکی از جمله حسگرهای ماهواره‌ای به ایران است که هم برای موشک‌های بالستیک دوربرد و هم برای موشک‌های کوتاه‌برد اسکاد قابل استفاده است.

چین همچنین در حال راه‌اندازی کارخانه تولید موتور موشکی مشابه در سوریه است. به گفته منابع اسرائیلی که نام آنها مشخص نشده است، اسرائیل بارها درباره فروش فن‌آوری پیشرفته موشک بالستیک به کشورهای عربی، به چین اعتراض کرده است.

همچنین در تاریخ پنجم ژوئن ۲۰۰۰، مقامات ارتش آمریکا این اطلاعات را در اختیار اسرائیل قرار دادند که چین به سوریه و ایران در ساخت موشک‌های سطح به سطح و ساخت موتورهای موشکی و سیستم‌های هدایت موشک‌های بالستیک دوربرد و موشک‌های اسکاد کمک می‌کند. گفته می‌شود چین همچنین یک منطقه آزمایشی برای موشک‌های بالستیک در ایران ساخته است.

در گزارش دیگری هم آمده است؛ ایالات متحده نگران گزارشات مربوط به دخالت چین در کمک به ایران

و سوریه در توسعه توانایی‌های موشکی پیشرفته است. سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا، فیلیپ ریکر، از فروش فن‌آوری مربوط به موشک به ایران از سوی شرکت‌های چینی ابراز نگرانی کرد. ریکر همچنین به اهمیت گزارش‌هایی مبنی بر اینکه سوریه ممکن است از چین برای برنامه موشکی خود کمک بخواهد اشاره کرد. به گزارش تایمز لندن، ایالات متحده اطلاعاتی را درباره فروش فن‌آوری هدایت موشکی چین به ایران و سوریه در اختیار اسرائیل قرار داده است.

ایرنا هم در تاریخ ۲۳ آذر ۱۳۷۹ برابر با ۱۳ دسامبر ۲۰۰۰ نوشت؛ راث که گفته می‌شود متخصص مسائل ایران در وزارت خارجه آمریکاست، در جلسه‌ای در شورای سیاست خاور میانه که یک مؤسسه خصوصی در واشنگتن است گفت، ممکن است همکاری نکردن چین و کره شمالی سرعت توسعه برنامه‌های موشکی ایران را کاهش دهد اما به یمن وجود روسیه، ایران به سمت توسعه موشک‌های شهاب-۳، ۴ و ۵ پیش خواهد رفت.

همچنین جفری کمپ، از سیاست‌گذاران دولت ریگان نیز که در این جلسه حضور داشت گفت، ایران به هر حال به فن‌آوری موشک‌های دوربرد دست خواهد یافت و ما باید با این وضع زندگی کرده و عجین شویم. کمپ افزود، چین نیز با توجه به تنش‌های که با آمریکا بر سر تایوان داشته و منافع‌های که در زمینه انرژی در خلیج فارس دارد، لزومی به توافق با دولت آینده آمریکا در زمینه مسائل موشکی نمی‌بیند.

-China aids Syria and Iran in long-range missile development" Middle East Newslne, ۴ June ۲۰۰۰, www.menewslne.com.

-China Helping Iran, Syria Build Missiles, U.S. Warns Israel: Barak Tightly Guarded After Extremist Threats,"Ottawa Citizen, ۵ June ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

-US concerned about Chinese arms sales to Iran and Syria," Deutsche Presse-Agentur, ۵ June ۲۰۰۰;via LexisNexis, www.lexis-nexis.com.

-https://www.irna.ir/news/۵۶۵۳۶۲۵/

همکاری موشکی ایران و چین

تکذیب کمک چین به برنامه موشکی ایران

هجدم جولای ۲۰۰۰: ژو بانگزاو / زو بانگزاو (Zhu Bangzao) سخنگوی وزارت امور خارجه چین در یک نشست خبری منظم، کمک چین به ایران در توسعه فن‌آوری موشکی را انکار کرد و گزارش این اتهامات را بی‌اساس خواند. وی گفت این گزارش که ایران در حال توسعه فن‌آوری‌های موشکی مبتنی بر طرح‌های چینی در کارخانه‌ای است که سال ۱۹۹۸ از چین خریداری شده بی‌اساس است. وی افزود ما امیدواریم که خاورمیانه و خلیج فارس صلح و ثبات را حفظ کنند.

خبرگزاری فرانسه از هنگ‌کنگ هم‌گفت‌شهاب-۳ با مسافت ۱۳۰۰ کیلومتر بر اساس نودونگ-۱ (Nodong-1) کره شمالی ساخته شده که با استفاده از فن‌آوری روسی اصلاح شده است.

دهم آگوست ۲۰۰۰ هم در خبر آمده است؛ چین آخرین گزارش آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا مبنی بر انتقال فن‌آوری موشکی به ایران را انکار کرده و این اتهامات را بی‌اساس خواند. این گزارش آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا که از ژوئیه تا دسامبر ۱۹۹۹ است، می‌گوید چین درباره گسترش سلاح‌های هسته‌ای به چندین کشور مانند ایران، کره شمالی و لیبی کمک کرده و اقلام مرتبط با موشک و مواد اولیه را به این کشورها ارسال می‌کند.

-China denies helping Iran develop missile technology," Agence France-Presse, ۱۸ July ۲۰۰۰, www.akhbar.com.

-FM Spokesman Denies China Helped Iran Develop Missile Technology," AFP (Hong Kong), ۱۸ July ۲۰۰۰; in FBIS Document CPP۱۸, ۲۰۰۰۷۱۸۰۰۰۱۱۸ July ۲۰۰۰.

-PRC FM Spokesman Says U.S. Accusation of Technology Transfer 'Baseless'," AFP (Hong Kong), ۱۰ August ۲۰۰۰; in FBIS Document CPP۱۰, ۲۰۰۰۸۱۰۰۰۰۰۵۷ August ۲۰۰۰.

بازتاب سفر رئیس‌جمهور ایران به چین

بیست‌ودوم ژوئن ۲۰۰۰: اگرچه ژوبانگزاو (Zhu Bangzao)، سخنگوی وزارت امور خارجه چین، اظهار داشت سفر رئیس‌جمهور ایران «خاتمی» هیچ ارتباطی با مسئله همکاری نظامی ندارد اما روزنامه عربی اصغراصوات مستقر در لندن نوشت؛ همکاری فن‌آوری بین چین و ایران کلید اصلی موضوع بازدید بود. ظاهراً ایران می‌خواهد در ساخت موشک‌های جدیدتر با برد متوسط و بلند از چین کمک بگیرد. از سال ۱۹۹۴، چین و ایران در حال کار بر روی یک موشک جدید کرم ابریشم هستند که اساس سیاست‌های دفاعی مبتنی بر موشک بالستیک ایران را تشکیل می‌دهد.

Khatami in Beijing to Seal Iran's 'Strategic Partnership' With China," Mideast Mirror, 22 June 2000, in LexisNexis, www.lexis-nexis.com.

همکاری موشکی مشترک ایران با روسیه، چین و کره شمالی

ادامه همکاری موشکی ایران و کره شمالی با فن آوری روسی

همکاری ایران و کره شمالی برای اجرای برنامه شهاب، با انتقال فن آوری‌های ساخت موشک کره‌ای نودونگ-۱ (Nodong-۱) و تولید موشک شهاب-۳ پس از اعلام توسعه با فن آوری‌های روسی ادامه پیدا کرد. در ۱۵ ژوئیه ۲۰۰۰ آزمایش پرواز این موشک موفق‌آمیز بود و به برد ۱۳۰۰ کیلومتر رسید و کلاهکی به وزن ۸۰۰ کیلوگرم به همراه دارد.

http://www.mukatel.com/openshare/Behoth/IraqKwit/۲۴/sec۰۳.doc_cvt.html

ادامه مشکل ایران برای تولید موتور موشک شهاب-۳

ژانویه - سپتامبر ۲۰۰۱: ایران تولید سریالی شهاب-۳ را که براساس نودونگ (Nodong) کره شمالی ساخته شده است آغاز می‌کند. گفته می‌شود این تولید شامل زیر سیستم‌ها و مونتاژ کل موشک است. به گفته منابع اسرائیلی و آمریکایی، ایران ظرفیت تولید ۲۰ موشک شهاب-۳ را در سال دارد اما با وجود کمک‌های گسترده روسیه و کره شمالی، همچنان در توسعه موتور موشک مشکل دارد.

Andrew Koch and Steve Rodan, "Iran Begins Serial Production of Shehab ۳," Jane's Defence Weekly, Vol. ۳۶, No. ۱۰, ۱۵ October ۲۰۰۱.

ادعای سازمان سیا درباره صدور فن‌آوری موشکی روسیه، چین و کره شمالی به ایران

ایرنا در تاریخ ۲۳ اسفند ۱۳۷۹ برابر با ۱۳ مارس ۲۰۰۱ به نقل از روزنامه «واشنگتن پست» گفت؛ این روزنامه روز دوشنبه از قول سازمان جاسوسی آمریکا (سیا) نوشت، در خلال سال گذشته، کشورهای روسیه، چین و کره شمالی به ایران، پاکستان و دیگر کشورها فن‌آوری موشکی فروخته‌اند. رئیس سیا [سازمان جاسوسی آمریکا]، در رابطه با گسترش سلاح‌های کشتار جمعی، از فعالیت‌های شرکت‌های دفاعی روسیه نام برد. وی مدعی صدور فن‌آوری موشک بالستیک از سوی روسیه به ایران، هندوستان، چین و لیبی شده است.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۶۴۵۱۵>

تکذیب همکاری چین و روسیه برای کمک به برنامه موشکی ایران

بیست‌وششم جولای ۲۰۰۰: گمان می‌رود چین در زمینه برنامه‌های موشکی ایران، به‌ویژه توسعه موشک شهاب-۳ (Shahab-۳) با روسیه همکاری می‌کند. مقامات آمریکایی می‌گویند ظاهراً ایران با پکن به توافق رسیده است که ایران اجزای سازنده و فن‌آوری مورد نیاز برای تکمیل موشک شهاب-۳ را دریافت کند. این مقامات افزودند چین همچنین برای کمک به تکمیل موشک‌های برد بلندتر شهاب-۴ و شهاب-۵ مشارکت می‌کند؛ این در حالی است که چین هرگونه دخالت در توسعه برنامه موشکی ایران را انکار کرد. همچنین گزارش شده است که روسیه پیمانکار اصلی شهاب-۴ است.

Officials: China helping Russia with Iranian missiles," World Tribune, ۲۶ July ۲۰۰۰, www.worldtribune.com.

نگرانی آمریکا در خصوص نقش روسیه و کره شمالی در چهارمین آزمایش موشک شهاب-۳

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران (ایرنا): به دنبال اظهارات علی شمخانی وزیر دفاع ایران در تاریخ ۲۶ اردیبهشت که گفته بود ایران چهارمین آزمایش موشک بالستیک میان برد شهاب-۳ را در اواسط اردیبهشت ماه با موفقیت انجام داد، آژانس‌های اطلاعاتی ایالات متحده گفتند این موشک عمدتاً از موشک نودونگ-۱ (Nodong-1) کره شمالی گرفته شده و با کمک‌های فنی قابل توجهی از روسیه ساخته شده است. اعتقاد بر این است که از سه آزمایش قبلی شهاب-۳ در ایران، فقط آزمایش دوم در ژوئیه ۲۰۰۰ با موفقیت انجام شده است. علی‌رغم شکست‌های قبلی، تخمین اطلاعاتی ایالات متحده در دسامبر ۲۰۰۱، موشک را در اواخر مراحل توسعه توصیف کرد.

سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا هم در ۱۶ می گفت دولت [ایالت متحده] همچنان نگرانی‌های جدی درباره برنامه موشکی ایران دارد. وی با تأکید بر تلاش‌های ایران برای توسعه بیشتر قابلیت‌های موشکی خود از جمله آزمایش پرواز موشک‌ها گفت، آمریکا گسترش فن‌آوری و تجهیزات موشکی به ایران را تهدیدی برای منطقه و منافع خود می‌داند.

همچنین بر اساس این گزارش، همکاری هسته‌ای و موشکی روسیه با ایران، از محورهای اصلی نشست اخیر ریاست جمهوری ایالات متحده آمریکا و روسیه بود. (به ص ۲۷ مراجعه کنید).

<https://www.armscontrol.org/act/07-2002/iran-nuclear-briefs/iran-conducts-fourth-3-Shahab-test>

تکذیب همکاری موشکی ایران با روسیه، چین و کره شمالی

بیست‌وششم ژوئن ۲۰۰۰: در حال حاضر موشک شهاب-۳ با برد ۱۳۰۰ کیلومتر آخرین موشک تولیدشده در ایران است. با این وجود، ایران ساخت شهاب-۴ را آغاز کرده که توانایی پرتاب ماهواره را دارد و برای استفاده نظامی در نظر گرفته نشده است.

ایران می‌گوید موشک‌ها و زره‌پوش‌هایش را خودش می‌سازد و گمانه‌زنی‌ها برای همکاری‌های نظامی بزرگ با چین، کره شمالی یا روسیه را انکار می‌کند. ایران همچنین اظهار داشت هدف موشک‌های آن هرگز یک کشور اسلامی نخواهد بود.

Iranian Attack Helicopters Delivered to Revolutionary Guards,” Deutsche Presse-Agentur, ۲۶ June ۲۰۰۰, in LexisNexis, www.lexis-nexis.com.

ادعای آمریکا در خصوص نقش روسیه، چین و کره شمالی در برنامه موشکی ایران

ایران به تولید و توسعه موشک‌های زمین به زمین بسنده نکرد؛ زیرا وزیر دفاع ایران در ۱۵ ژوئیه ۲۰۰۰ اعلام کرد یک موشک بزرگتر (شهاب-۴) به‌عنوان وسیله‌ای برای پرتاب ماهواره‌ها به فضا ساخته می‌شود. در گزارش شش ماهه سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا در ماه آگوست ۲۰۰۰ به‌کنگره آمده است؛ ایران یکی از فعال‌ترین کشورهایایی است که دارد برای دستیابی به فن‌آوری‌های قابل استفاده در سلاح‌های هسته‌ای تلاش می‌کند. ایران در سال ۱۹۹۹ بیشترین بخش از تجربه عملی و فن‌آوری ساخت موشک‌های بالستیک زمین به زمین را از روسیه، چین و کره شمالی به‌دست آورد.

http://www.mukatel.com/openshare/Behoth/IraqKwit/۲۴/sec۰۳.doc_cvt.html

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

واکنش آمریکا و اسرائیل به تولید و توسعه موشک شهاب-۳

دسامبر ۱۹۹۹: ژنرال آنتونی زینی (Anthony Zinni)، فرمانده نیروهای ایالات متحده آمریکا در خلیج فارس گفت، شهاب-۳ سرانجام کلاهک غیر متعارف خواهد داشت.

بیست و دوم مارس ۲۰۰۰: مقامات دفاعی و منابع رسمی اطلاعاتی اسرائیل و ایالات متحده توافق دارند که ایران به توانایی استقرار موشک بالستیک شهاب-۳ با برد ۱۳۰۰ کیلومتر دست یافته و اکنون روی استقرار محدود اضطراری این موشک تمرکز دارد. این در حالی است که یک منبع اطلاعاتی دیگر ایالات متحده می‌گوید به احتمال زیاد ایران در حال راه‌اندازی خط تولید موشک نیست و تاکنون شهاب-۳ کلاهک پیچیده و غیر متعارفی ندارد. شهاب-۳ دارای موتور کره شمالی (یکی از محموله‌های موتور از پیونگ یانگ در نوامبر ۱۹۹۹) است.

همچنین به گفته یک منبع دفاعی اسرائیلی، شلیک آزمایشی ۲۰ فوریه ۲۰۰۰ در مشهد، نمایشی از ادغام موتور و موشک‌های فرعی بود. آن پرتاب، تحت نظارت فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سرلشکر یحیی رحیم صفوی انجام شد.

آوریل ۲۰۰۰ هم به گفته یک مقام ارشد دفاعی اسرائیل، ایران توسعه موشک زمین به زمین شهاب-۳ خود را کامل می‌کند.

هفته‌نامه دفاع جین هم به نقل از منابع ایرانی گفت شهاب-۳ فقط دارای یک سیستم نوبری اینرسی (INS) است که احتمال خطای دایره‌ای آن (CEP) تقریباً ۳ کیلومتر است.

Steve Rodan, "Iran now able to deploy -۳Shahab," Jane's Defence Weekly, ۲۲ March ۲۰۰۰, p. ۱۵
Steve Rodan, "Iran Completes -۳Shihab Development," Middle East Newline (Jerusalem), ۴ April ۲۰۰۰; in "-۳Shihab Minus Lethal Warhead Viewed by Israeli Officials," FBIS Document GMP۴, ۲۰۰۰۰۴۰۰۰۱۶۶ April ۲۰۰۰.

تأکید کشورهای غربی برای جلوگیری از دستیابی ایران به توانایی موشکی

بیست و چهارم مارس ۲۰۰۰: رابین کوک وزیر خارجه بریتانیا که کشورش به تازگی ریاست دوره‌ای اتحادیه اروپا را بر عهده گرفت و سر لئون بریتان، معاون رئیس‌جمهور، یادداشتی را به مادالین آلبرایت، وزیر امور خارجه ایالات متحده، ارائه کردند که همه چیز را در بر می‌گرفت. کوک گفت با نزدیک شدن به ایران نباید جایی برای انعطاف در عزم ما به منظور توقف دستیابی ایران به سلاح‌های کشتار جمعی یا جلوگیری از دستیابی آن به توان موشکی یا جلوگیری از حمایت ایران از تروریسم دولتی وجود داشته باشد. در همه این جبهه‌ها باید کاملاً روشن باشیم که اینها خطرات غیر قابل قبولی بر اساس رفتار غیر قابل قبول عناصر درون حکومت ایران است.

<http://www.bits.de/public/documents/iran/iranbackground۰۳۲۱۰۰.pdf>

رویکرد جدید آمریکا در خصوص برنامه‌های موشکی ایران

بیست و چهارم مارس ۲۰۰۰: به گفته مقامات اطلاعاتی آمریکا، سازمان سیا (CIA) [سازمان جاسوسی آمریکا] و جامعه اطلاعاتی این کشور رویکرد جدیدی برای ارزیابی برنامه‌های توسعه موشکی کشورهای سرکشی مانند ایران در پیش گرفته‌اند. در این رویکرد جدید، سازمان سیا اولین آزمایش موفقیت‌آمیز پرواز یک موشک را به‌عنوان نمایشی از استقرار کوتاه‌مدت می‌داند. به گفته جان هولوم، مشاور ارشد کنترل تسلیحات و امنیت بین‌الملل در وزارت امور خارجه ایالات متحده، موشک‌های بالستیک لازم نیست به تعداد زیاد مستقر شده و برای اهداف قهری بسیار دقیق و قابل اعتماد باشند. هولوم همچنین گفت نیازی به برنامه‌های آزمایش قوی یا استقرار تعداد زیادی موشک در سایت‌های استقراری درازمدت نیست. این همراه با عدم قطعیت در ارزیابی تهدید، به معنای آن است که زمان هشدارهای ما به شدت کاهش پیدا کرده است. هولوم اظهار داشت اولین پرتاب موفق موشک بالستیک می‌تواند تنها با چند ماه تأخیر باشد.

"CIA Changes View of Rogues Missile Programs," Middle East Newline, ۲۴ March ۲۰۰۰, www.menewline.com.

ادعای منابع غربی در خصوص ادامه فعالیت موشکی و هسته‌ای ایران

بیست‌وپنجم مارس ۲۰۰۰: به گفته منابع آگاه، علیرغم پیروزی اصلاح‌طلبان در انتخابات پارلمانی اخیر ایران، این کشور از تلاش خود برای تولید موشک‌های دوربرد که توانایی حمل کلاهک هسته‌ای و شیمیایی را دارند دست نخواهد کشید.

Iran Will Not Abandon Developing Its Long-Range Missiles," Al-Quds (London), ۲۵ March ۲۰۰۰, www.alquds.com.

تأثیر اقتصاد بر تولید و توسعه برنامه‌های موشکی ایران

مارس ۲۰۰۰: در گزارشی آمده است، ایران در سال‌های اخیر به دلیل اقتصاد ضعیف، توسعه برنامه‌های تسلیحاتی و موشکی «NBC» خود را محدود کرده است؛ اگرچه افزایش قیمت نفت در سال ۱۹۹۶ ممکن است حداقل به‌طور موقت فشار را کاهش داده باشد. بدهی بین‌المللی تهران بیش از ۳۰ میلیارد دلار است؛ هرچند که ایران به تعهدات بازپرداخت بدهی خود عمل می‌کند.

ایران همچنین با جمعیتی رو به رشد مواجه است که خواسته‌های بیشتری را در آینده از اقتصاد محدود خود خواهد داشت. علیرغم این مشکلات داخلی، ایران برای دستیابی به خودکفایی تولید تسلیحات و موشک‌های «NBC» اولویت بالایی قائل است. بنابراین، تأمین مالی برای این تلاش‌ها احتمالاً برای چند سال آینده در اولویت بالایی قرار خواهد گرفت.

<http://www.bits.de/public/documents/iran/iranbackground۰۳۲۱۰۰.pdf>

ادعای منابع غربی در خصوص همکاری موشکی ایران و لیبی

یازدهم آوریل ۲۰۰۰: بر اساس گزارش خارجی لندن، یک کشتی ایرانی حامل اجزای موشک بالستیک، اواسط فوریه ۲۰۰۰ به‌عنوان بخشی از یک توافق بزرگ تسلیحاتی بین ایران و لیبی وارد لیبی شد. یک

گزارش تأییدنشده از منابع خاورمیانه می‌گوید این کشتی در اوایل ژانویه ایران را ترک کرد و کشتیرانی آفریقا از عبور آن در تنگه جبل الطارق جلوگیری کرد. این گزارش می‌افزاید تجهیزات اضافی دیگری قرار است ظرف چند روز آینده با یک هواپیمای ترابری ایرانی به لیبی ارسال شود. این محموله شامل پمپ‌ها، ماشین‌آلات و قطعات یدکی برای سیستم موتور سوخت مایع است که به‌وسیله کارشناسان موشکی ایران طراحی و نظارت می‌شود. این گزارش همچنین ادعا می‌کند نیروهای لیبیایی در حال یادگیری فن‌آوری موشکی در ایران هستند. این توافق به احتمال زیاد در فوریه ۱۹۹۹؛ هنگامی که وزیر امور خارجه ایران، کمال خرازی، با قذافی در لیبی دیدار کرد حاصل شد. در این گزارش همچنین آمده است مقامات نیروهای مسلح و صنایع دفاعی هر دو کشور جلسات کاری و همکاری منظمی درباره کمک‌های فن‌آوری، دوره‌های آموزشی و تدارکات در زمینه موشک‌های بالستیک برگزار می‌کنند. گزارش تأییدنشده‌ای هم می‌گوید یک هیئت لیبیایی در ژوئیه ۱۹۹۸ شاهد سه مورد پرتاب و سال ۱۹۹۹ سه آزمایش استاتیک موتور در ایران بوده است.

London report: "Iranian Ballistic Missiles to Libya?," Foreign Report (London), ۱۱ April ۲۰۰۰; in FBIS Document GMP۱۱, ۲۰۰۰۰۴۱۱۰۰۰۱۸۲ April ۲۰۰۰

نگرانی ترکیه در خصوص آزمایش موشک شهاب-۳

یکم ژوئن ۲۰۰۱: حسین دیریوز (Husayn Dirioz)، معاون سخنگوی وزارت امور خارجه ترکیه گفت، ملت ما از سیاست مقابله با ایجاد و استقرار موشک‌هایی با قابلیت کشتار جمعی و همچنین تجهیزات پرتاب آنها پیروی می‌کند؛ بنابراین، ما نسبت به تلاش‌هایی که برخی از کشورهای همسایه برای مسلح شدن نشان داده‌اند نگران هستیم. ملت ترکیه استقرار موشک فاتح به‌وسیله ایران در تاریخ ۳۱ مه ۲۰۰۱ را با حساسیت زیادی مشاهده کرد. حسین دیریوز افزود نگرانی‌های ما از طرق مختلف مورد توجه ایران قرار گرفت و تحولات مربوط به موشک در ایران از نزدیک دنبال می‌شود.

وی نوزدهم جولای ۲۰۰۰ هم گفت تلاش‌های تسلیحاتی برخی از کشورها و محافل همسایه باعث نگرانی است. وی افزود در این چارچوب، ترکیه آزمایش موشکی انجام شده به وسیله ایران در تاریخ ۱۵ ژوئیه را با حساسیت مشاهده و از نزدیک تحولات مربوطه را رصد می‌کند.

همچنین بر اساس گزارش واحدهای اطلاعاتی ترکیه، اعتقاد بر این است که ایران دارای ۱۵۹۵ موشک میان‌برد و دوربرد است که برد این موشک‌ها بین ۴۵ تا ۱۰۰۰ کیلومتر است.

-Turkey Closely Monitoring Iran's "Shahab Missile Tests," TRT ۱ Television (Ankara), ۱۹ July ۲۰۰۰; in FBIS Document GMP۱۹, ۲۰۰۰. ۷۱۹۰۰۰۱۱۵ July ۲۰۰۰.

-Missile Threat from Iran," Milliyet (Istanbul), ۱۹ July ۲۰۰۰; in "Iranian Missile Program, Threat Against Turkey Viewed," FBIS Document GMP۱۹, ۲۰۰۰. ۷۱۹۰۰۰۲۲۵ July ۲۰۰۰.

-Turkish Foreign Ministry Spokesman Huseyin Dirioz's response to a Question," Republic of Turkey Ministry of Foreign Affairs, ۱ June ۲۰۰۱, www.mfa.gov.tr.

اظهارات مقامات نظامی آمریکا درباره توان موشکی ایران

دوم ژوئن ۲۰۰۰: به گزارش «CNN»، ایران آماده آزمایش یک موشک بالستیک میان‌برد است که توان حمله به اسرائیل، ترکیه و مناطقی از روسیه را دارد. ژنرال تفنگدار تونی زینی (Tony Zinni)، فرمانده نیروهای ایالات متحده در خلیج فارس، انتظار دارد این آزمایش موفقیت‌آمیز باشد. به گفته زینی، این امر بسیار مهم خواهد بود؛ زیرا این بدان معناست که ایران موشکی با برد ۸۰۰ مایل خواهد داشت. ارزیابی زینی این است که فقط چند سال طول می‌کشد تا ایران سلاح‌های کشتار جمعی و وسایل حمل آنها را داشته باشد.

Jeanne Merseve and Jamie McIntyre, "Marine General says Iran Ready to Test medium-Range ballistic Missile," CNN Worldview, Live Report, ۲ June ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

نگرانی آمریکا و اسرائیل از آزمایش و ساخت موشک‌های شهاب

بیست‌وششم ژوئن ۲۰۰۰: ارزیابی‌های اسرائیل نشان می‌دهد که ایران در حال برنامه‌ریزی برای آزمایش دوم پرتاب موشک بالستیک شهاب-۳ با برد حدود ۱۳۰۰ کیلومتر است. این موشک برای اولین بار در ژوئیه ۱۹۹۸ آزمایش شد. کمیته راهبری کنترل تسلیحات [اسرائیل] به سرپرستی سرلشکر جیدئون شفر (Gideon Shefer)، سرپرست شورای امنیت ملی اسرائیل، اخیراً برای بحث درباره تحولات منطقه تشکیل جلسه داد. کارکنان اطلاعات ارتش [اسرائیل] ارزیابی می‌کنند که ایران به سرعت در حال عملیاتی کردن موشک‌های دوربرد خود است. اعتقاد بر این است که آزمایش دوم شهاب-۳، استراتژیک است و عملیاتی و تاکتیکی نیست. ادعا می‌شود ایران ظرف پنج سال قادر به قرار دادن کلاهک هسته‌ای در موشک شهاب-۳ است.

همچنین طبق گفته سازمان سیا (CIA) [سازمان اطلاعاتی آمریکا]، ایران در حال کار بر روی موشک شهاب-۴ یا شهاب-۵ (Shahab-۴ or Shahab-۵) است که احتمال می‌رود در یک دهه بتواند با کلاهک غیر متعارف به ایالات متحده حمله کند.

Amir Oren, "Israel readying for Iran's ۳-Shihab," Haaretz (Tel Aviv), ۲۶ June ۲۰۰۰, www3.haaretz.co.il.

افزایش توان بازدارندگی ایران با موشک‌های بالستیک

جولای ۲۰۰۰: سرلشکر صفوی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مراسم معرفی فرمانده جدید نیروی هوافضای سپاه که با حضور مقامات کشوری و لشکری برگزار شد گفت، سازماندهی پنج واحد موشکی بالستیک یکی از وظایف اصلی است که به‌وسیله نیروی هوایی انجام شده است. توانایی بازدارندگی جمهوری اسلامی، در نتیجه قدرت موشکی بالستیک آن افزایش یافته و ایران در میان قدرت‌های بزرگ موشکی در منطقه قرار دارد. صفوی طراحی و تولید هواپیماهای بدون سرنشین را یکی دیگر از پروژه‌های مهم هوا فضای سپاه توصیف کرد. وی افزود تبدیل سایت‌های موشکی زمین به هوا به واحدهای موشکی

یکی دیگر از اقدامات انجام شده در زمینه موشک‌های هدایت شونده است.

روزنامه اسرائیلی هاآرتص هم در تاریخ ۱۶ جولای ۲۰۰۰ گزارش داد؛ سرلشکر رحیم صفوی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران ادعا کرده است که نیروی هوافضای (سپاه) در حال حاضر پنج واحد موشک بالستیک اولیه دارد.

[توجه: به قسمت ۲ مراجعه کنید جولای ۲۰۰۰]

-Islamic Revolution Guard Corps set up ballistic missile units," Kayhan (Tehran), ۲ July ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

Five New Ballistic Missile Units Formed," Keyhan (Tehran), ۲ July ۲۰۰۰; in FBIS Document IAP۲۰۰۰۰۷۰۳۰۰۰۸۱, ۳ July ۲۰۰۰.

-Iran builds missile launchers for -۳Shihab," Middle East Newline, ۵ July ۲۰۰۰; www.menewline.com.

-Amos Harel, "Iran tests missile that puts Israel within reach," Haaretz (Tel Aviv), ۱۶ July ۲۰۰۰, www.haaretz.co.il

ادامه آزمایشات موفقیت‌آمیز موشک شهاب-۳

پانزدهم ژوئیه ۲۰۰۰: یک منبع آگاه در وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران اعلام کرد این وزارتخانه برای دومین بار موشک شهاب-۳ را با موفقیت آزمایش کرد. به گفته این منبع، آزمایش دوم شلیک این موشک برای بررسی استانداردهای علمی و ارتقاء توان دفاعی موشک مطابق با سیاست بازدارندگی ایران انجام شده است. منبع مذکور تصریح کرد این موشک فقط برای اهداف دفاعی ساخته شده و هیچ خطری برای هیچ کشوری در جهان ایجاد نمی‌کند.

-Shahab Missile Testfire," IRNA (Tehran), ۱۵ July ۲۰۰۰, www.irna.com.

-Iran Tests Ballistic Missile," Washington Post, ۱۵ July ۲۰۰۰, www.washingtonpost.com.

-Defense Ministry Says -۳Shahab Missile Tests To Strengthen Deterrence," Voice of the Islamic Republic of Iran Radio ۱ (Tehran), ۱۵ July ۲۰۰۰; in FBIS Document IAP۱۵, ۲۰۰۰۰۷۱۵۰۰۰۱۹ July ۲۰۰۰.

-<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/legislation-reports/ballistic-missiles-iran-and-iraq> ۱۹۹۸-۱۹۸۸-

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۹/۴/۲۶، ش ۶۱۰۹، ص داخلی؛

روزنامه کیهان، ۱۳۷۹/۴/۲۶، ش ۱۶۸۵۰، ص ۳.

هراس مقامات اسرائیل از ادامه فعالیت‌های موشکی ایران

به دنبال اعلام دومین آزمایش موشک شهاب-۳ ایران، مقامات اسرائیل با ابراز نگرانی از این آزمایش سعی داشتند با ایجاد جوسازی، این آزمایش را یک خطر و تهدید علیه کشورهای منطقه معرفی کنند. در همین رابطه، پانزدهم ژوئیه، معاون وزیر جنگ اسرائیل، افرایم سنه (Ephraim Sneh)، از آزمایش موشکی ایران ابراز نگرانی کرده و گفت، کشورش برای جلوگیری از خطرات فن‌آوری تسلیحات ایران آماده شده است. این در حالی است که شانزدهم ژوئیه یک کارشناس دانشگاه تل‌آویو گفت هنوز هیچ مدرک قطعی مبنی بر موفقیت‌آمیز بودن آزمایش موشکی شهاب-۳ در ۱۵ جولای وجود ندارد.

در تاریخ ۱۷ ژوئیه ۲۰۰۰ هم در خبری آمده است؛ مقامات اسرائیل نگران آزمایش موشک بالستیک پیشرفته شهاب-۳ ایران هستند اما احساس می‌کنند که آنها هدف این موشک نیستند.

ژنرال شاول مفاز (Shaul Mofaz) رئیس ستاد ارتش رژیم صهیونیستی هم گفت ظاهراً ایرانی‌ها موشک شهاب-۳ را همراه با تلاش خود برای تأمین سلاح‌های غیر متعارف با موفقیت آزمایش کرده‌اند؛ این نه تنها تهدیدی برای اسرائیل بلکه برای همه کشورهای خاورمیانه که در برد این موشک‌ها قرار دارند است. روزنامه کیهان هم مورخ بیست‌وهفتم تیرماه ۱۳۷۹ مطابق با ۱۷ ژوئیه ۲۰۰۰ نوشت؛ مقامات اسرائیلی شديداً نگران آزمایش اخير موشک دوربرد «شهاب ۳» ایران هستند. این مطلب را رادیو رژیم صهیونیستی در برنامه خبری شب گذشته خود عنوان کرد و سعی داشت تا از دستیابی ایران به این سلاح دفاعی به عنوان یک خطر و تهدید علیه کشورهای منطقه یاد کند. کیهان افزود، رادیو رژیم صهیونیستی گفت، کارشناسان می‌گویند برد موشک جدید، به ایران امکان می‌دهد تأسیسات نفتی و نظامی عربستان سعودی و هدف‌هایی را در داخل اسرائیل در تیررس خود قرار دهد. این رادیو در ادامه افزود کارشناسان ابراز اطمینان کرده‌اند که حکومت ایران همچنان به تلاش برای بهینه‌سازی موشک شهاب-۳ و تولید موشک‌های پیشرفته شهاب-۴ و ۵ ادامه خواهد داد تا بتواند با دستیابی به موشک‌هایی با برد ۳ و حتی ۵ هزار کیلومتر، کشورهای اروپایی

و حتی سواحل شرقی ایالات متحده را در تیررس خود داشته باشد.

برد شهاب-۳ بین ۱۲۰۰ و ۱۳۰۰ کیلومتر است که تمام اسرائیل را در دسترس قرار می‌دهد.

موشک شهاب-۴ ایران هم که در حال توسعه است ظاهراً ۲۰۰۰ کیلومتر برد خواهد داشت.

-www.washingtonpost.com.

-Maryam Karmai, "Israel Focuses Attention on Iran's ۳-Shahab to Overshadow Deadlock in Camp David," Tehran Times, ۱۷ July ۲۰۰۰, www.tehrantimes.com.

-Officials: Israel not Iran's immediate target," Jerusalem Post, ۱۷ July ۲۰۰۰, via Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com

-Israel preparing to answer Iran," Jerusalem Post, ۱۶ July ۲۰۰۰, www.jpost.com.

روزنامه کیهان، ۱۳۷۹/۴/۲۷، ش ۱۶۸۵۱، ص ۳.

گزارش نشریه اسرائیلی در خصوص خطر شهاب-۳ برای اسرائیل

همان‌طور که در اظهارات مقامات اسرائیلی و نوشته‌های تحلیلگران و مفسران سیاسی آمد، [نشریه]

هاآرتص روز ۱۷ ژوئیه ۲۰۰۰ در مقاله‌ای نوشت، موشک شهاب-۳ با برد ۱۳۰۰ کیلومتر توانایی تضمین شده

امکان شلیک به اهداف داخل اسرائیل را فراهم می‌کند. آخرین نتیجه ورود شهاب-۳ به‌عنوان یک موشک

بالستیک در منطقه این است که اسرائیل دیگر تنها کشوری نیست که در خاورمیانه مجهز به موشک زمین

به زمین با برد بیش از هزار کیلومتر است.

<http://www.mafhoum.com/press۱۶۹/۶P۵۳.html>

تأثیر آزمایش موشک شهاب-۳ بر تقویت دفاع موشکی آمریکا

هفدهم جولای ۲۰۰۰: ویلیام کوهن (William Cohen)، وزیر جنگ ایالات متحده آمریکا، در جریان

جلسه توجیهی وزارت دفاع این کشور گفت آزمایش موشکی شهاب-۳ تعجب‌آور نبوده است. وی افزود،

شما بدون شک در طول چندین ماه گذشته، در سخنرانی‌های من متوجه شده‌اید که به آزمایش موشک

شهاب-۳ در ایران اشاره کرده‌ام و آنچه تصور می‌کنم، آزمایش شهاب-۴ در آینده و فراتر از آن است. این یکی از دلایلی است که انجام تحقیقات و توسعه برای ایالات متحده مهم است و به‌طور بالقوه می‌تواند یک سیستم «NMD» [دفاع موشکی ملی] را به کار گیرد که از کشورهایی مانند ایران که تهدیدی برای ایالات متحده آمریکا است محافظت کند.

همچنین به گزارش ایرنا، ویلیام کوهن روز دوشنبه در یک گفت‌وگوی مطبوعاتی در سیدنی پایتخت استرالیا گفت، آزمایش اخیر موشک میان‌برد ایران تعجب‌آور نیست و نشان می‌دهد که این کشور قصد دارد موشک‌های قویتر و با برد بیشتر تولید کند. کوهن با اشاره به این که آزمایش‌های موشکی ایران در تصمیم آمریکا برای استقرار سیستم دفاع ضد موشکی نقش دارد گفت، قبلاً هم یادآور شده بودم که آزمایش موشک شهاب-۳ و در آینده، آزمایش موشک شهاب-۴ یکی از عللی است که اهمیت تحقیق و توسعه سیستم دفاع ضد موشکی به‌وسیله آمریکا را نشان می‌دهد. وزیر جنگ آمریکا تصریح کرد آزمایش اخیر ایران نشانگر استمرار آزمایش‌هایی از این نوع به‌وسیله تهران است. وی افزود علت همزمانی این آزمایش با اجلاس سران آمریکا، اسرائیل و فلسطین در واشنگتن، مطلبی است که فقط ایرانی‌ها می‌توانند توجیه کنند. کوهن درباره نقش آزمایش موشک شهاب-۳ در توصیه وزارت دفاع آمریکا به بیل کلینتون رئیس‌جمهوری این کشور مبنی بر ساخت سیستم دفاع ملی گفت آزمایش ایران چیزی را تغییر نخواهد داد. وی همچنین در اظهار نظر دیگری گفت ایران، کره شمالی، عراق و برخی از کشورهای دیگر در آینده نزدیک توانایی تولید موشک‌های دوربرد را خواهند داشت. کوهن گفت آزمایش موشکی اخیر ایران پیش‌بینی‌های آمریکا را تأیید کرد و تحول اخیر عاملی است که به ما کمک می‌کند پیش‌بینی کنیم چه موقع ایران قادر خواهد بود خاک آمریکا و اروپا را هدف قرار دهد.

-Department of Defense Briefing," Federal News Service, ۱۷ July ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

-<https://www.irna.ir/news/۵۶۳۶۱۱۷/>

اظهارات مقامات آمریکایی در خصوص خطر موشک شهاب-۳

نوزدهم جولای ۲۰۰۰: وزارت امور خارجه آمریکا آزمایش موشکی ایران را تهدیدی جدی علیه منافع آمریکا دانست.

«فیلیپ ریکر» سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا روز دوشنبه مدعی شد موشک شهاب-۳ ایران قادر است اسرائیل و مقر نیروهای آمریکا در عربستان را مورد اصابت قرار دهد. سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا تأکید کرد آمریکا در طول سالیان متمادی تلاش کرده است انتقال فن آوری و تجهیزات موشکی را به ایران متوقف کند. این در حالی است که کارشناسان نظامی منطقه بارها اعلام کرده‌اند اسرائیل با دارا بودن دویست کلاهک هسته‌ای همواره خطری جدی برای صلح و ثبات منطقه به‌شمار می‌رود و جمهوری اسلامی ایران نیز بارها اعلام کرده است که تولید موشک شهاب-۳ تنها در جهت حفظ و تقویت بنیه دفاعی ایران صورت می‌گیرد.

در خبر دیگری هم آمده است؛ سخنگوی وزارت دفاع آمریکا درباره آزمایش موشک بالستیک میان‌برد شهاب-۳ در پانزدهم جولای و احتمال اینکه ایران به‌دنبال موشک بالستیک قاره‌پیما (ICBM) از نوع تائپودونگ (Taepodong) باشد اظهار نظر کرد و گفت اگر ایران نگران مسائل امنیتی منطقه‌ای است هیچ دلیل قابل تصویری وجود ندارد که چرا به موشکی با برد قاره‌پیما نیاز دارد. در حال حاضر موشک شهاب-۳ را دارد که هدف آن بازدارندگی یا ترساندن همسایگانش است؛ بنابراین کمی تعجب‌آور است که چرا آنها می‌خواهند موشک‌های با برد بیشتر داشته باشند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۹/۴/۲۹، ش ۶۱۱۲، ص جهت اطلاع؛

Linda de France, "Iranian ۳-Shahab Missile Test Sparks Pentagon Concern," Aerospace Daily, ۱۹ July ۲۰۰۰; in www.nautilus.org.

واکنش وزیر دفاع ایران به مواضع آمریکا و اسرائیل درباره آزمایش موشک شهاب-۳

در پایان دیدار وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح کشورمان با امیر قطر، علی شمخانی با اشاره به جنجال رژیم صهیونیستی و آمریکا پیرامون آزمایش موشک تدافعی شهاب-۳، این اقدامات را حرکتی قیم‌مآبانه و غیر قابل قبول توصیف و تصریح کرد، تولید تجهیزات دفاعی در جمهوری اسلامی ایران با استفاده از حقوق بین‌المللی پذیرفته‌شده و با تکیه بر دانش و فن‌آوری بومی و در چارچوب تقویت بنیه دفاعی کشور انجام می‌پذیرد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۹/۴/۲۹، ش ۶۱۱۲، ص داخلی.

پشتیبانی حماس از آزمایش موشکی ایران

ایرنا، ۲۹ تیر ۱۳۷۹ برابر با ۱۹ جولای ۲۰۰۰: جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (حماس) روز چهارشنبه آزمایش موفقیت‌آمیز موشک میان‌برد شهاب-۳ ایران را ستایش کرد. «موسی ابومرزوق»، عضو دفتر سیاسی حماس، در مصاحبه با ایرنا در دمشق، با اشاره به تهدیدهای اخیر آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران به‌خاطر آزمایش موفقیت‌آمیز موشک شهاب-۳ گفت، آمریکا و رژیم صهیونیستی از پیشرفت علمی مسلمانان بی‌مناک هستند. وی تصریح کرد اسرائیل از موضع مردم و رهبری جمهوری اسلامی ایران که این رژیم را یک غده سرطانی به‌شمار می‌آورند و باید از میان بروند بی‌مناک است و به همین دلیل از هرگونه پیشرفت علمی و نظامی ایران هراس دارد. ابومرزوق افزود دستیابی کشورهای اسلامی به این موشک‌ها در خدمت آرمان و مردم فلسطین است.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۳۶۳۱>

انتقاد روزنامه اردنی از اتهامات آمریکا و اسرائیل علیه ایران

ایرنا، ۳۱ تیر ۱۳۷۹ برابر با ۲۱ جولای ۲۰۰۰: یک روزنامه اردنی از اتهامات آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران درباره آزمایش موشک شهاب-۳ انتقاد کرد. روزنامه الدستور چاپ امان روز جمعه نوشت: در حالی آمریکا از آزمایش موشک شهاب-۳ [ایران] انتقاد می‌کند که واقعیت وجودی سلاح‌های اتمی در اسرائیل را نادیده گرفته و آن را ناقض توازن راهبردی و تهدید امنیت منطقه نمی‌داند. در این مقاله همچنین آمده است، تهدیدهای اسرائیل علیه ایران مبنی بر به کارگیری موشک‌های قاره‌پیمای کروز علیه اهدافی در ایران و موافقت آمریکا با آن، به مفهوم نادیده گرفتن حق ملت‌های منطقه از جمله ایران در داشتن اسلحه دفاعی و بازدارنده است. «نویسنده مقاله تأکید کرد» اسرائیل در حالی به آزمایش موشکی ایران اعتراض می‌کند که خود دارای بزرگترین زرادخانه در منطقه است.

مصطفی الفار نویسنده مقاله

<https://www.irna.ir/news/۵۶۳۶۵۱۸/>

ادعای مقامات آمریکا در خصوص تعویق آزمایش موشک شهاب-۳

هشتم سپتامبر ۲۰۰۰: مقامات اطلاعاتی آمریکا ادعا کردند ایران انجام آزمایش پرواز موشک بالستیک شهاب-۳ (Shahab-۳) خود را به تعویق انداخته است تا رئیس‌جمهور خاتمی را در هنگام بازدید از مجمع هزاره سازمان ملل متحد خجالت‌زده کند. همان منبع افزود ماهواره‌های جاسوسی ایالات متحده از آماده‌سازی این آزمایش عکس گرفته‌اند.

مایکل آیزنشتات (Michael Eisenstadt)، متخصص ایران در مؤسسه واشنگتن برای سیاست خاور نزدیک هم گفت، این تاخیر یا سیاسی بود یا فنی. وی افزود سیاست در نیروهای مسلح ایران بسیار پیچیده است. این آزمایش به دنبال آزمایش موفقیت‌آمیز انجام‌شده در ۱۵ ژوئیه، نشان می‌دهد که ایران در حال تلاش برای توسعه موشک‌های دوربرد است. برد موشک شهاب که مبتنی بر نودونگ (Nodong)

کره شمالی است و روسیه برای آن سیستم‌های فرعی و یکپارچه‌ای تهیه کرده حدود ۱۳۰۰ کیلومتر برآورد شده است. پنتاگون معتقد است شهاب-۳ یک موشک میان‌برد است که توانایی حمل کلاهک‌های با مواد منفجره زیاد و مواد شیمیایی یا بیولوژیکی را دارد.

Bill Gertz, "Iran Set for Another Flight Test of Missile," Washington Times, ۸ September ۲۰۰۰, www.washingtontimes.com; "Iran Ready to Again Launch Shihab-3," Middle East Newline, ۸ September ۲۰۰۰ www.menewslines.com

اظهارات مقامات آمریکادر خصوص پیشرفت شهاب-۳

به گفته ویلیام کوهن (William Cohen)، وزیر جنگ آمریکا، دوره اول شهاب-۳ نشان می‌دهد که ایران پیشرفت چشمگیری در فن‌آوری موشک داشته است و پس از تسلط بر مبانی آن، پیشرفت سریع‌تر خواهد بود.

Bill Gertz, "Iran Set for Another Flight Test of Missile," Washington Times, ۸ September ۲۰۰۰, www.washingtontimes.com; "Iran Ready to Again Launch Shihab-3," Middle East Newline, ۸ September ۲۰۰۰ www.menewslines.com

نگرانی مقامات آمریکایی از توسعه موشکی ایران

آژانس‌های اطلاعاتی ایالات متحده هم موشک‌های شهاب را توجیه اصلی آمریکا برای توسعه سیستم دفاع موشکی ملی (NMD) می‌دانند. (شهاب-۴ و شهاب-۵) Shahab-۴ and Sha-۵ (hab) از نظر اطلاعات ایالات متحده، موشک‌های بالستیک قاره‌پیما (ICBM) هستند. این در حالی است که کمال خرازی وزیر امور خارجه ایران گفت شهاب-۳ بازدارنده‌ای در برابر موشک‌های هسته‌ای اسرائیل است و علی شمخانی وزیر دفاع ایران هم گفت تعداد قابل توجهی از شهاب-۳

عملیاتی شده‌اند اما ساخت موشک شهاب-۴ با برد بیشتر از سوی ایران را انکار کرد.

Bill Gertz, "Iran Set for Another Flight Test of Missile," Washington Times, ۸ September ۲۰۰۰, www.washingtontimes.com; "Iran Ready to Again Launch Shihab-3," Middle East Newslne, ۸ September ۲۰۰۰ www.menewslne.com

اولین آزمایش موشکی ایران با سوخت جامد و مایع

بیست و یکم سپتامبر ۲۰۰۰: خبرگزاری رسمی ایران (ایرنا) گفت ایران اولین موشک خود را با سوخت

مایع و جامد با موفقیت آزمایش کرد.

-Iran tests missile, says it is for non-military purposes," The Associated Press, ۲۱ September ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

-Iran successfully tests first solid-liquid fuel missile," IRNA (Tehran), ۲۱ September ۲۰۰۰, www.irna.com.

-<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/legislation-reports/ballistic-missiles-iran-and-iraq> ۱۹۹۸-۱۹۸۸-

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۹/۷/۲، ش ۶۱۶۷، ص اخبار.

واکنش آمریکا و اسرائیل به ادامه آزمایش موشک شهاب-۳

بیست و دوم سپتامبر ۲۰۰۰: ایالات متحده و اسرائیل به آزمایش شهاب-۳ ایران واکنش‌های فوری نشان دادند.

فیلیپ ریکر (Philip Reeker)، معاون سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا گفت، ما تلاش‌های تهاجمی

آنها [ایران] برای توسعه توانایی موشکی را یک تهدید جدی تلقی می‌کنیم.

افرایم سنه (Ephraim Sneh)، معاون وزیر جنگ اسرائیل هم گفت، این دومین آزمایش در مدت زمان

کوتاه است. اکنون مشخص نیست که ایران در تلاش جدی برای ساخت یک موشک دوربرد است؛ ... این

بدان معنی است که تا چند سال دیگر ایران قادر خواهد بود با سلاح هسته‌ای بخش بسیار گسترده‌ای از

جهان را تهدید کند.

Iranian army begins three-day war games near Iraqi border," Associated Press, ۲۲ September ۲۰۰۰, in LexisNexis, www.lexis-nexis.com.

هدف ایران از آزمایش موشک شهاب-۳

بیست و دوم سپتامبر ۲۰۰۰: ایران برای دومین بار در دو ماه، موشک بالستیک میان‌برد شهاب-۳ را آزمایشی شلیک کرد. ایران اعلام کرد که این آزمایش هیچ هدف نظامی ندارد و یک وسیله پرتاب فضایی است.

آ توجه: گزارش‌های ضد و نقیضی منتشر شد که موشک را به‌عنوان موشک شهاب-۳ معرفی می‌کرد. همچنین گزارشی در خبرنگار صدای و سیما از این تست به‌عنوان تست موتور یاد می‌کند.

US Intelligence Says Iran Poses Missile Threat," Reuters, ۲۲ September ۲۰۰۰; in Gulf News, ۲۲ September ۲۰۰۰, www.gulf-news.com.

نقش آمریکا در نگرانی کشورهای خلیج فارس از آزمایش موشک شهاب-۳

بیست و نهم سپتامبر ۲۰۰۰: چندین کشور عربی خلیج فارس نگرانی خود را درباره آزمایش اخیر موشک بالستیک شهاب-۳ ایران ابراز کرده‌اند. این کشورها می‌گویند چنین تحولاتی در رقابت تسلیحاتی را در منطقه باز می‌کند.

می‌توان تأثیر آمریکایی‌ها را در مخالفت برخی کشورهای عربی با آزمایش‌های موشکی ایران مشاهده کرد. اولاً، بهانه امنیت ملی، نگرانی‌ها را در کشورهای آمریکایی در منطقه را برای آنها مشروع می‌داند. دوم اینکه کشورهای خلیج فارس گمراه می‌شوند و معتقدند هدف پروژه تسلیحاتی ایران کشورهای آنها است در حالی که این پروژه [آزمایش موشک شهاب-۳]، قصد دارد از ایران در برابر تهدیدات هسته‌ای پاکستان، واگرایی احتمالی ایران و ترکیه درباره مسیرهای خط لوله انتقال نفت (خصومت تلخی که جمهوری اسلامی با عراق دارد) و اوضاع ناپایدار در افغانستان و سایر آسیای میانه دفاع کند.

در ادامه خبر آمده است، ایالات متحده تهدید برنامه‌های تسلیحاتی ایران را تقویت می‌کند نه به این دلیل که اسرائیل تهدید می‌شود؛ بلکه به این دلیل که آرزوی اسرائیل را برای داشتن هر دو قدرت هسته‌ای

و موشکی در منطقه به خطر می‌اندازد. دلیل دیگر، نگرش ایالات متحده به تشویق کشورهای خلیج فارس برای خرید تجهیزات نظامی بیشتر از آمریکا است. در این میان، کشورهای عربی از اصرار خود مبنی بر گشودن تأسیسات هسته‌ای اسرائیل به روی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) صرف نظر کردند؛ زیرا آنها نتوانستند حمایت کافی را به‌دست آورند. این شکست به‌عنوان مظهر سهل‌انگاری جامعه جهانی نسبت به کشورهای عربی است. این سهل‌انگاری همچنین از تمایل به داشتن روابط دیپلماتیک مطلوب با اسرائیل حاصل می‌شود. با این حال، قلب مسئله این است که آژانس انرژی هسته‌ای نمی‌تواند اسرائیل را مجبور کند تا تأسیسات هسته‌ای خود را برای بازرسی آژانس باز کند. اسرائیل بازرسی را نمی‌پذیرد مگر اینکه سایر کشورهای عربی با توانایی هسته‌ای این کار را انجام دهند.

Mostapha Alhussaini, "Iranian Missiles? Fears of the Arabs? Inability in front of Israel?," Assafir (Beirut), ۲۹ September ۲۰۰۰, www.assafir.com.

انتقاد علامه فضل‌الله از تحریکات نگران‌کننده آمریکا در منطقه

ایرنا، هشتم مهر ۱۳۷۹ برابر با ۲۹ سپتامبر ۲۰۰۰: علامه «فضل‌الله» از تحریکات نگران‌کننده آمریکا در خلیج فارس انتقاد کرد.

علامه سیدمحمدحسین فضل‌الله، (روحانی لبنانی)، از «اقدامات تحریک‌آمیز آمریکا در منطقه و دامن زدن به نگرانی کشورهای خلیج فارس از ایران بشدت انتقاد کرد». فضل‌الله در خطبه‌های نماز جمعه بخش جنوبی بیروت گفت، «آمریکا درباره آزمایش موشکی شهاب-۳ ایران، کشورهای خلیج فارس را می‌ترساند و می‌کوشد میان جمهوری اسلامی ایران و همسایگانش تشنج بیافریند».

<https://www.irna.ir/news/۵۶۴۳۸۷>

برگزاری اولین همایش موشک‌های هدایت‌شونده ایران

تاریخ ۹ اکتبر ۲۰۰۰: ایران اولین گردهمایی ملی خود درباره موشک‌های هدایت‌شونده ضد زره را برگزار کرد. به گفته دبیر اول همایش، محمود قاسمی، عنوان این نشست شامل: فن‌آوری موشکی، سیستم‌های موشکی و موارد ایمنی و کنترل است. این همایش همچنین شامل تجربیاتی است که از جنگ موشکی در طول جنگ هشت ساله ایران با عراق آموخته شده و مباحث مربوط به دفاع ضد موشکی است. قاسمی افزود تاکنون مجتمع نظامی-صنعتی ایران بیش از پنج نوع موشک ضد زره ساخته و دارای قابلیت تحقیق، طراحی، ساخت و تولید انبوه آن است. قاسمی همچنین گفت، امروز جمهوری اسلامی ایران در میان کشورهای پیشرفته، دارای فن‌آوری موشک‌های هدایت‌شونده ضد زره قرار دارد. ما این فن‌آوری را در شرایط سخت به‌دست آورده‌ایم (در دوران جنگ تحمیلی و در شرایطی که تحریم‌های گسترده تسلیحاتی و فن‌آوری علیه کشور ما اعمال شد) و همچنین شرایط سخت مالی که ایران پشت سر می‌گذاشت.

-This morning the first national-wide seminar on anti-armour guided missiles for ground battles was inaugurated," Resalat (Tehran), ۹ October ۲۰۰۰, p. ۲; in "Iran: Seminar on Anti-Armor guided Missiles Held," FBIS Document IAP۱۸,۲۰۰۰۱۰۱۸۰۰۰۰۵۶ October ۲۰۰۰.

درخواست اسرائیل از آمریکا برای مقابله با موشک‌های ایرانی

ایرنا، چهارم آبان ۱۳۷۹ برابر با ۲۵ اکتبر ۲۰۰۰: روزنامه «هآرتس» چاپ فلسطین اشغالی روز سه‌شنبه به نقل از منابع آگاه نوشت؛ «ایهود باراک، نخست‌وزیر اسرائیل، در حاشیه نشست اخیر شرم‌الشیخ در مصر، از بیل کلینتون، رئیس‌جمهور آمریکا، یک کمک نظامی ۸۰۰ میلیون دلاری درخواست کرد.» این روزنامه افزود «بخشی از این مبلغ بابت عقب‌نشینی اسرائیل از لبنان و هزینه‌های مربوطه و بخش دیگر برای حمایت از طرح سیستم موشکی ضد موشک به‌منظور مقابله با موشک زمین به زمین شهاب-۳ ایران اختصاص خواهد یافت.»

<https://www.irna.ir/news/۵۶۴۷۴۹۵>

تکذیب مشارکت ایران در حمله به پایگاه منافقین در عراق

روز گذشته یک منبع آگاه در وزارت امور خارجه اظهارات سخنگوی امنیتی عراق مبنی بر دست داشتن جمهوری اسلامی ایران در عملیات پرتاب موشک به بغداد در تاریخ ۲۷/۰۹/۷۹ را تکذیب کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، این منبع هرگونه ارتباط جمهوری اسلامی ایران با این گونه مسائل را رد کرد و خاطرنشان ساخت مسائل و درگیری‌های داخلی عراق هیچ‌گونه ارتباطی با جمهوری اسلامی ایران ندارد. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۹/۶/۲۹، ش ۶۱۶۴، ص اخبار.

تأکید ایران بر بومی بودن ساخت موشک شهاب - ۳

یکم نوامبر ۲۰۰۰: یک مقام وزارت امور خارجه ژاپن اعلام کرد کمال خرازی وزیر امور خارجه ایران به همتای ژاپنی خود، یوهی کونو (Yohei Kono) گفت، موشک شهاب ایران در داخل کشور ساخته شده و هیچ ارتباطی با برنامه توسعه موشک کره شمالی ندارد. پاسخ خرازی به سخنان کونو، در واکنش به گزارشی از بنیاد واشنگتن کارنگی برای صلح بین‌المللی است که در اوایل سال جاری منتشر شد. براساس این گزارش، کره شمالی موشک‌های اسکاد-سی (Scud-C) و شهاب-۳ (Shahab-۳) را در اختیار ایران قرار داده است.

Iranian foreign minister denies Shahab missile linked to North Korea," British Broadcasting Corporation, ۱ November ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

ادعای مقامات آمریکا درخصوص ناکامی آزمایش موشک شهاب - ۳

نوامبر ۲۰۰۰: به گفته یک مقام دفاعی آمریکا، آزمایش موشک شهاب-۳ (Shahab MRBM-۳)، به دلیل مشکلات احتمالی موتور یا مشکلات هدایت ناکام ماند. گزارش شده است که این آزمایش در نزدیکی شهر سمنان انجام شد. اولین بار این آزمایش به وسیله دریاسالار علی شمخانی وزیر دفاع ایران اعلام

شد که وی آزمایش شهاب-۳ را موفقیت‌آمیز توصیف کرد.

Andrew Koch, "Third Iranian Shahab test 'fizzile'," Jane's Intelligence Review, November ۲۰۰۰, p. ۵.

آمادگی ایران برای تولید موشک نور

تاریخ ۶ دسامبر ۲۰۰۰: دریادار علی شمخانی وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران گفت صنعت دفاعی داخلی به‌زودی آماده آغاز تولید موشک زمین به زمین نور خواهد بود. این موشک برای اولین بار در حین تمرین وحدت - ۷۹ که از ۲۹ اکتبر ۲۰۰۰ در خلیج فارس برگزار شد به‌صورت عمومی آزمایش شد اما مشخصات آن هنوز اعلام نشده است.

-Iran ready to produce Noor missile," Jane's Defense Weekly, ۶ December ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexisnexis.com.

-Iran Ready to Produce Noor Missile," Jane's Defence Weekly, ۶ December ۲۰۰۰, p. ۱۷.

مخالفت اسرائیل با ارزیابی آمریکا در خصوص توان موشکی ایران

بیست‌ودوم دسامبر ۲۰۰۰: منابع اطلاعاتی اسرائیل اعلام کردند ارزیابی سازمان سیا (CIA) در خصوص توانایی موشکی ایران را که در روند جهانی ۲۰۱۵ (Global Trends ۲۰۱۵) منتشر شده است نخواهند پذیرفت.

آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا معتقد است ایران در سال ۲۰۰۱ موشک بالستیک بین قاره‌ای شهاب-۴ با برد ۲۰۰۰ تا ۲۴۰۰ کیلومتر را آزمایش خواهد کرد اما یک افسر ارشد اطلاعات اسرائیل گفت فکر می‌کنم آمریکایی‌ها در پیش‌بینی خود بسیار سختگیرانه عمل می‌کنند. افسر اطلاعات ارتش اسرائیل معتقد است ایران قصد دارد شهاب-۴ و حتی شهاب-۵ را با برد طولانی‌تر توسعه داده و آزمایش کند. با این وجود، منابع اسرائیلی می‌گویند مشکلات موتور و سیستم هدایت هنوز مانع برد ۱۳۰۰ کیلومتری شهاب-۳ ایران است.

Steve Rodan, "Israel Differs With CIA on Iran Missiles," Middle East Newline (Jerusalem), ۲۲ December ۲۰۰۰; in "Israel-CIA Disagree on Iran's Intercontinental Ballistic Missile Test in ۲۰۰۱," FBIS Document GMP۲۲, ۲۰۰۰۱۲۲۲۰۰۰۰۰۵ December ۲۰۰۰.

تحلیلی در خصوص اخبار موشکی ایران

تاریخ ۵ مارس ۲۰۰۱: در اخبار ارسالی چاپ شده در سایت اینترنتی «سرویس مطبوعاتی ایران» چهار مغالطه وجود دارد.

در این تحلیل آمده است؛ بر اساس منابع آگاه، آیت الله علی اکبر [هاشمی] رفسنجانی از مسئولیت خود به عنوان عالی ترین مقام مسئول برنامه های تحقیق و تولید موشک های بسیار مخفی ایران برکنار شده است. اول، [علی] اکبر [هاشمی] رفسنجانی هرگز مسئول برنامه موشکی در ایران نبوده است. دوم، پسرش محسن هاشمی قبلاً مسئول برنامه موشکی ایران بود که حدود ۱۵ سال پیش از بلژیک بازگشت. بعلاوه، رهبر انقلاب اسلامی [ایران] مقام مسئول برنامه موشکی را منصوب نمی کنند و در آخر اینکه، برنامه موشکی ایران یک پروژه محرمانه نیست؛ زیرا نتایج این پروژه را در هر رژه نظامی که در مناطق خاص برگزار می شود نشان می دهند.

Crooks, or Mentally Handicapped Individuals?," Tehran Times, ۵ March ۲۰۰۱; in "Iran paper says 'four fallacies' in report about 'secret' missile research program," FBIS Document IAP۴, ۲۰۰۱۰۳۰۴۰۰۰۱۳۳ March ۲۰۰۱.

پشتیبانی نماینده مجلس بریتانیا از فعالیت های موشکی ایران

ایرنا، ۲۶ اسفند ۱۳۷۹ برابر با ۱۶ مارس ۲۰۰۱: خانم «فیلیس استارکی» نماینده عضو حزب حاکم کارگر بریتانیا در جلسه روز پنجشنبه مجلس عوام این کشور گفت، باتوجه به تهدیدهایی که از سوی اسرائیل و عراق متوجه ایران است، این کشور حق دارد برای دفاع از خود سلاح های موشکی تولید کند.

برپایه گزارش دریافتی، خانم استارکی دیروز گفت «موشک شهاب-۳ که ایران در حال ساخت آن است، کشورهای ترکیه و قبرس را در تیررس خود قرار می‌دهد اما هیچ‌یک از این کشورها احساس خطری از جانب ایران نمی‌کنند و دلیلی هم برای این نگرانی وجود ندارد.» ناآرامی در منطقه خاورمیانه موجب احساس ناامنی بیشتر از سوی ایرانی‌ها شده و در نتیجه باعث می‌شود تا این کشور بیش از گذشته به فکر برنامه‌های توسعه سلاح‌های موشکی خود بیافتد.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۶۴۹۷۳>

همکاری آرژانتین برای ساخت موشک بدر

موشک بدر-۲۰۰۰ با همکاری آرژانتین تولید شده و از موشک‌های آمریکایی پرشینگ است که ۹۵۰ کیلومتر برد دارد و وزن آن ۴۵۰ تا ۵۳۰ کیلوگرم است.

http://www.mukatel.com/openshare/Behoth/IraqKwit/۲۴/sec۰۲.doc_cvt.html

گزارش مؤسسه بین‌المللی مطالعات استراتژیک در خصوص موشک‌های ایران

بر اساس گزارش مؤسسه بین‌المللی مطالعات استراتژیک، ایران بیش از ۴۰۰ موشک زمین به زمین دارد. از جمله، حدود ۲۵ پرتابگر سی.اس.اس-۸ (CSS-۸) با ۲۰۰ موشک و ۱۰ پرتابگر اسکاد (SCUD) با ۲۱۰ موشک اسکاد-بی و سی. این موشک‌ها برد کافی را برای اصابت به اهدافی در عراق و سایر کشورهای حاشیه خلیج فارس دارند. آنها نمی‌توانند به اهداف بسیار دور در عربستان سعودی حمله کنند و قادر نیستند به اسرائیل برسند. علاوه بر این، موشک‌ها نسبتاً ناقص هستند.

موشک شهاب-۳ (Shahab-۳) ایران، یک موشک بالستیک میان‌برد ۱۷ تنی (MRBM) که قادر به حمل کلاهک ۱,۲ تنی با بردی حدود ۱۳۰۰ کیلومتر است، پس از پرتاب موفقیت‌آمیز آزمایشی، در حدود

۲۰ فوریه ۲۰۰۰ عملیاتی شد. شهاب-۳ برای اولین بار در آگوست ۱۹۹۸ شلیک شد. با این حال، تنها ۱۸ ماه قبل از آزمایش پیشین، یک مقام ارشد اطلاعاتی ایالات متحده به کنگره گفته بود دستیابی ایران به موشکی با این برد طولانی ممکن است ده سال طول بکشد. پس از پرتاب در سال ۱۹۹۸، دولت ایالات متحده به این نتیجه رسید که شهاب-۳ به‌طور قابل توجهی معادلات نظامی در خاورمیانه را با دادن توانایی به تهران برای حمله به اهدافی در اسرائیل، عربستان سعودی و بیشتر ترکیه تغییر می‌دهد.

توسعه شهاب-۳ ایران به دو دلیل قابل توجه است. اولاً، این امکان را به ایران می‌دهد که بتواند به همه متحدان مهم ایالات متحده در منطقه ضربه بزند. دوم این‌که به وضوح به‌عنوان یک سیستم حمل سلاح‌های کشتار جمعی طراحی شده بود. ایران از اوایل دهه ۱۹۸۰ (در مدت جنگ طولانی عراق با ایران)، در حال توسعه سلاح‌های هسته‌ای، بیولوژیکی و شیمیایی (NBC) بوده است اما سرعت توسعه در اوایل دهه ۱۹۹۰ به میزان قابل توجهی شتاب گرفت. ایران با تلاش برای توسعه توانایی موشکی و پرتاب آزمایشی شهاب-۳ در سال ۱۹۹۸، در سطح منطقه گامی بزرگ به جلو برداشت.

ایالات متحده معتقد است فن‌آوری روسیه نقشی اساسی در توسعه شهاب-۳ داشته است؛ هرچند که این موشک بر پایه نودونگ (No Dong) کره شمالی ساخته شده. در اواخر سال ۱۹۹۹ یک مقام ارشد دفاعی ایالات متحده اعلام کرد ایران با این موشک مشکل دارد و چندین آزمایش ناموفق داشته است. با این حال، در اوایل سال ۲۰۰۰، ایرانی‌ها با استفاده از یکی از ده موتور موشکی کره شمالی که در اوایل سال ۱۹۹۹ به تهران تحویل داده شد، یک آزمایش موفقیت‌آمیز دیگر را روی شهاب-۳ انجام دادند.

همچنین اعتقاد بر این است که ایران روی سیستم‌های پیشرفته‌تری [شهاب-۴] کار می‌کند. به‌نظر می‌رسد شهاب-۴ یک موشک بالستیک برد متوسط (IRBM) با برد ۲۰۰۰ کیلومتر باشد. در مقابل، تصور می‌شود که شهاب-۵ یک موشک با برد ۱۰۰۰۰ کیلومتری بین قاره‌ای (ICBM) باشد.

https://www.researchgate.net/profile/Seth-Carus2/publication/227588661_Iran_and_Weapons_of_Mass_Destruction/links/50fc0e770Aaeafc8ac2239ab/Iran-and-Weapons-of-Mass-Destruction.pdf

کاربرد موشک‌های شهاب ۳ و ۴

چندین سال برنامه ماهواره (SLV) در بیانیه‌ها و اعلامیه‌های ایران به‌طور برجسته وجود نداشت؛ اگرچه گاهی اوقات ظاهر می‌شد اما سال ۲۰۰۰، هنگامی که آزمایش شهاب-۳ از سوی منابع آمریکایی ناموفق گزارش شد، وزیر دفاع ایران اعلام کرد نمونه آزمایش‌شده، نمونه اولیه ماهواره (SLV) بوده و دارای یک پیش‌رانه جامد دو مرحله‌ای است. بعداً یک منبع ایرانی ادعا کرد آنچه که درباره موشک شهاب-۴ حدس زده می‌شود در واقع یک ماهواره (SLV) است.

<http://www.tau.ac.il/jcss>

پیشرفت ایران در فعالیت‌های موشکی

از اوایل دهه ۲۰۰۰، ایران در حال انجام اصلاحات بومی بیشتری در سیستم شهاب-۳ (Shahab-۳) برای افزایش دقت، کشندگی و برد آن تا ۲۰۰۰ کیلومتر (هم برای حمله به اهدافی در فواصل بیشتر و هم برای ضربه زدن به اسرائیل از موقعیت‌های داخل ایران) است. این پیشرفت‌ها شامل: استفاده از آلومینیوم به جای فولاد برای کاهش وزن سازه (و در نتیجه افزایش برد)، افزایش طول بدنه برای قرار دادن پیش‌رانه یا سوخت اضافی و استفاده از اجزای بهبودیافته هدایت برای دقت بهتر است. نسخه‌های بهبودیافته عبارتند از: قدر-۱ (Ghadr-۱) با دقت تمام اینرسی بهبودیافته و عماد که ظاهراً مجهز به یک وسیله نقلیه هدایت‌شونده با ورود مجدد است.

CONSTRAINING IRAN'S MISSILE CAPABILITIES, ROBERT EINHORN VANN H. VAN DIEPEN, MARCH ۲۰۱۹

ادعای آمریکا در خصوص ادامه برنامه هسته‌ای ایران

ایالات متحده: خاتمی از نظر سیاسی چه ضعیف باشد و چه قوی، ایران احتمالاً به توسعه برنامه‌های

هسته‌ای (WMD) خود به‌ویژه دسترسی به موشک‌های بالستیک ادامه خواهد داد.

<https://www.everycrsreport.com/reports/RL۳۰۷۲۸.html>

تحریم کمک‌کنندگان به فعالیت‌های موشکی ایران

وزارت امور خارجه [آمریکا] به‌دلیل فعالیت‌های گسترش سلاح‌های موشکی ایران، گروه‌های صنعتی SHIG، AIO، MODAFL و SANAM ایران را تحریم کرد.

<https://www.uscc.gov/sites/default/files/Research/China-Iran--۲۰٪Limited۲۰٪Partnership.pdf>

خطر موشک‌های کشورهای در حال توسعه برای آمریکا

کشورهای در حال توسعه عمدتاً موشک‌هایی با برد ۷۰۰ تا ۱۲۰۰ مایل دارند که نمی‌توانند به قاره ایالات متحده آمریکا برسند. موشک‌های دوربرد آنها تائپودونگ-۲ (Taepodong-۲) کره شمالی با برد ۳۷۰۰ مایل و شهاب-۴ ایران با برد ۱۵۰۰ مایل است که هر دو در یک سال آزمایش شدند و عموماً از قلمرو ایالات متحده فاصله دارند.

(نزدیک‌ترین شهر بزرگ آمریکا، بوستون، ۵۸۰۰ مایل با ایران، ۵۵۰۰ مایل با عراق و ۴۴۰۰ مایل با لیبی فاصله دارد؛ در حالی که کره شمالی با آلاسکا ۳۵۰۰ تا ۴۰۰۰ مایل، با هاوایی ۴۴۰۰ مایل و از سیاتل ۴۸۰۰ مایل فاصله دارد.) با این حال، با محموله سبک‌تر یا مراحل اضافی، یک تائپودونگ-۲ به‌روزشده می‌تواند به ایالات متحده حمله کند و کره شمالی سالانه می‌تواند شاید دو موشک از این دست بسازد. بنابراین، باید برای دفاع، احتیاط را (حتی اگر این فن‌آوری فقط تا حدی کار کند) در برابر هرگونه حمله تائپودونگ در آینده رعایت کرد.

-موشک‌های قدر بر اساس موشک‌های شهاب-۳ ساخته شده‌اند. موشک قدر-۱ را پیشرفته‌ترین موشک بالستیک

با سوخت مایع می‌دانند که بیش از ۲۰۰۰ کیلومتر برد دارد. میزان ضریب خطای این موشک را ۱۰۰ متر عنوان کرده‌اند. کلاهک این موشک، ۷۰۰ تا ۱۰۰۰ کیلوگرم وزن دارد. موتور قدر، نسخه ارتقاء یافته موتور شهاب-۳ است که نیروی رانش بیشتری دارد و سوخت کمتری مصرف می‌کند. تمام مدل‌های قدر از لحاظ ظاهری شبیه به موشک شهاب-۳ هستند. طول این موشک ۱۵.۸۶ و قطر آن ۱.۲۵ متر، وزن آن ۱۷۰۰۰ کیلوگرم و کلاهک آن انفجاری و خوشه‌ای است. گمان می‌رود موشک‌های کلاس قدر توانایی حمل کلاهک هسته‌ای را نیز داشته باشند. از دیگر نسل‌های این موشک می‌توان به قدر-اف اشاره کرد که برد آن ۱۶۶۰ کیلومتر عنوان شده است. این موشک می‌تواند تا ۲۰۰ کیلومتر ارتفاع بگیرد. نسل اچ این موشک می‌تواند تا ۲۰۰۰ کیلومتر برد داشته باشد و ارتفاع پروازی آن تا ۵۰۰ کیلومتر افزایش یافته و سرعت آن ۱۴ ماخ عنوان شده است. قدر-اس هم نسخه دیگری از این خانواده است. برد موشک‌های خانواده قدر به وسیله برخی منابع ایرانی تا ۳۰۰۰ کیلومتر نیز عنوان شده است.

- موشک عماد هم بر اساس شهاب-۳ طراحی شده و اولین موشک ایرانی است که قابلیت هدایت و کنترل تا لحظه اصابت به هدف را دارد. برد این موشک ۱۷۰۰ تا ۲۵۰۰ کیلومتر تخمین زده شده است. دقت موشک عماد نسب به شهاب-۳ تقریباً چهار برابر شده و ضریب خطای آن کمتر از ۵ متر است. این موشک در چند نسل طراحی شده که نسل سوم آن با نام عماد-۳ از موشک‌های هدایت‌شونده تا برخورد به هدف است.

<https://www.brookings.edu/opinions/a-cooperative-approach-to-missile-defense>

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های داخلی در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

تأکید سخنگوی وزارت امور خارجه بر بازدارندگی فعالیت‌های موشکی ایران

شانزدهم آوریل ۲۰۰۰: حمیدرضا آصفی، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران اظهار داشت، موشک‌های ایران فقط برای اهداف دفاعی و بازدارنده است. وی همچنین گفت تمام فن‌آوری‌های ایران که منافع ملی خود را تأمین می‌کنند از منابع داخلی تهیه می‌شوند.

Foreign Ministry Spokesman Says US Sanction 'inappropriate', British Broadcasting Corporation, 18 April 2000, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

اظهارات وزیر دفاع ایران در خصوص ادامه فعالیت‌های موشکی

ایرنا در تاریخ ۲۶ می به نقل از علی شمخانی وزیر دفاع اعلام کرد، ایران به‌منظور ارتقاء قدرت و دقت موشک شهاب-۳، به برنامه موشکی خود ادامه خواهد داد. وی گفت این آزمایشات برای به‌روزرسانی موشک انجام شده و به‌عنوان تولید جدید یا گامی در جهت افزایش برد آن تلقی نمی‌شود. شمخانی افزود علیرغم موفقیت در این آزمایش، ایران برخلاف ادعای آمریکایی‌ها، قصد ندارد موشک‌های جدیدی به‌نام شهاب-۴ یا شهاب-۵ بسازد. این در حالی است که شمخانی پیش از این خواستار توسعه موشک شهاب-۴ با قابلیت پرتاب فضایی شده و برنامه‌هایی را برای موشک شهاب-۵ با برد بیشتر ذکر کرده بود.

<https://www.armscontrol.org/act/07-2002/iran-nuclear-briefs/iran-conducts-fourth-3-Shahab-test>

تکذیب ادعاهای آمریکا و اسرائیل در خصوص آزمایش موشک شهاب-۳

ایرنا، ۲۸ تیرماه ۱۳۷۹ برابر با ۱۸ جولای ۲۰۰۰: وزیر امور خارجه ایران، کمال خرازی، اظهارات مقامات آمریکایی و اسرائیلی درباره موشک شهاب-۳ را ترفند تبلیغاتی خواند. وی اظهارنظرهای بی‌پایه برخی مسؤولان آمریکایی و اسرائیلی در خصوص دومین آزمایش موشک شهاب-۳ را تقبیح کرد و این ترفندهای تبلیغاتی را شکست‌خورده و مردود دانست. خرازی در تاریخ ۱۹ جولای ۲۰۰۰ هم ادعاهای ایالات متحده و اسرائیل مبنی بر آزمایش موشکی شهاب-۳ که نشان‌دهنده تمایل ایران برای دستیابی به توانایی تسلیحاتی تهاجمی است را رد کرد. خرازی همچنین گفت ایالات متحده و اسرائیل آزمایش موشکی ما را برای پیشبرد تبلیغات خود علیه ایران بهانه می‌کنند تا مسابقه تسلیحاتی و بودجه خود را برای یک سیستم دفاع موشکی ملی توجیه کنند.

-<https://www.irna.ir/news/۵۶۳۶۱۷۱>

-Iran Insists Missile Test Was a Defensive Move," Jerusalem Post, (Jerusalem) ۱۹ July ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

-Hengameh Mashiyati, "Iran Castigates US, Israel Allegations on Iranian Missile Test," Tehran Times, ۱۹ July ۲۰۰۰, www.tehrantimes.com.

تأکید سفیر ایران در ترکیه بر صلح‌آمیز بودن آزمایش موشک شهاب-۳

نوزدهم جولای ۲۰۰۰: محمدحسین لواسانی، سفیر ایران در ترکیه گفت، آزمایش موشک شهاب-۳ نباید به‌عنوان تهدیدی برای ترکیه یا سایر کشورها تلقی شود. وی در پاسخ به بحث‌های رسانه‌های ترکیه درباره تهدید شهاب-۳ گفت، این آزمایش موشکی علیه کشوری ثالث نیست و دولت ایران در تهران نیز صریحاً این را بیان کرده است.

سفارت ایران در آنکارا هم در بیانیه‌ای کتبی اعلام کرد حق طبیعی هر کشوری است که موشک‌ها را برای اهداف دفاعی آزمایش کند. در این بیانیه همچنین ادعاهایی مبنی بر اینکه ایران تجهیزات لازم برای

تولید سلاح‌های بیولوژیکی و هسته‌ای را دارد تکذیب شد.

Iranian Envoy Says -3Shahab Missile Test Not Against Third Country," IRNA (Tehran), ۱۹ July ۲۰۰۰; in FBIS Document IAP۱۹,۲۰۰۰۰۷۱۹۰۰۰۰۹۰ July ۲۰۰۰; "Iran's Ankara Embassy Says -3Shahab for Defensive Purposes Only, Denies Report," Anatolia (Ankara), ۲۰ July ۲۰۰۰; in FBIS Document GMP۲۱,۲۰۰۰۰۷۲۱۰۰۰۰۰۱ July ۲۰۰۰.

مصاحبه وزیر دفاع ایران در خصوص برنامه موشکی ایران

آگوست ۲۰۰۰: وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران، علی شمخانی، در مصاحبه با خبرنگار مرکز خبر و تلویزیون دولتی ایران، در یک مصاحبه ۲۶ دقیقه‌ای که به صورت زنده از شبکه ۲ [سیمای جمهوری اسلامی ایران] پخش شد، درباره برنامه‌های موشکی این کشور گفت، ایران موشک سطح به سطح شهاب-۳ را طراحی و تولید کرده است. وی همچنین گفت به زودی موشک‌های دفاع هوایی (صاعقه-Saeqeeh)، (تندر-Thunder)، (صیاد-۱، ۱-Sayad)، (شکارچی-۱، ۱-Hunter) و همچنین یک موشک خارق‌العاده ساحل به دریا و موشک‌های ضد تانک توفان (Tufan)، توسن (Towsan) و میثاق (Misaq) عرضه می‌شوند که موشک‌هایی متفاوت و با انواع سوخت جامد و مایع و برد و قدرت پرتاب‌های مختلف تولید شده است. شمخانی افزود ایران همچنین در تولید آن [بخش از] تجهیزات نظامی سرمایه‌گذاری می‌کند که با حداقل هزینه می‌تواند حداکثر تأثیر را بر توانایی بازدارندگی کشور داشته باشد. وی گفت ایران برای سرمایه‌گذاری در فن‌آوری موشکی به منظور بهبود برد، دقت و قدرت موشک‌های خود تلاش خواهد کرد. شمخانی سپس درباره بازسازی نیروهای مسلح، استراتژی نظامی، برنامه موشکی ایران و کیفیت سلاح‌ها و سیستم‌های ساخت ایران توضیحاتی ارائه کرد.

این برنامه تلویزیونی همچنین آزمایش شلیک موشک شهاب-۳ را نشان داد.

Iran: Shamkhani on 'Extraordinary Missile' To Be Inaugurated 'Very Soon'," Vision of Islamic Republic of Iran Network ۱ (Tehran), ۲۲ August. ۲۰۰۰; in FBIS Document IAP,۲۰۰۰۰۸۲۳۰۰۰۰۳۰ ۲۳ August ۲۰۰۰.

Extraordinary Missile On" the Way," Iran Report, ۲۸ August ۲۰۰۰, www.rferl.org.
-Extraordinary Missile' On the Way," IPR Strategic Business Information Database, ۲۹ August ۲۰۰۰, in LexisNexis, www.lexis-nexis.com.
FYI: Iranian TV Interviews Defense Minister, Shows ۲-Shahab Missile," FBIS report; in FBIS Document IAP۲۴, ۲۰۰۰.۸۲۴۰۰۰۰.۸۶ August ۲۰۰۰.

اظهارات وزیر دفاع ایران در خصوص ضرورت توانمندی موشکی و فضایی کشور

تهران، ایرنا، ۱۷ شهریور ۱۳۷۹ برابر با هفتم سپتامبر ۲۰۰۰: دریادار شمخانی گفت توانمندی موشکی و فضایی کشور توسعه می‌یابد.

دریادار علی شمخانی، وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران گفت، با توجه به وضعیت نظامی منطقه و تهدیدهای فرمانطقه‌ای، توسعه توانمندی موشکی و فضایی کشور در قالب سیاست متمرکز بازدارندگی نظامی جمهوری اسلامی توسعه می‌یابد. وی روز پنجشنبه در مراسم پایانی نخستین نشست علمی-کاربردی هوافضا، در حضور جمعی از سفیران و وابستگان نظامی کشورهای همجوار افزود، جمهوری اسلامی ایران در پوشش تهدید موشکی گسترده خارجی که عمدتاً وارداتی از غرب هستند قرار دارد. وی گفت ضرورت حفظ امنیت ملی کشور در هنگام بروز مخاطرات منطقه‌ای ایجاب می‌کند که [ایران] از نظام سازمان‌یافته مقتدری بر اساس توان موشکی و فضایی برای رفع تهدید خارجی برخوردار باشد.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۴۱۴۷۲>

اظهارات وزیر دفاع ایران در خصوص اولین آزمایش موشکی با سوخت جامد و مایع

بیست‌ویکم سپتامبر ۲۰۰۰: خبرگزاری رسمی ایران (ایرنا) گفت ایران اولین موشک خود را با سوخت مایع و جامد با موفقیت آزمایش کرد.

در گزارش‌ها آمده است؛ به گفته امیر دریادار علی شمخانی، وزیر دفاع ایران، این کشور اولین موشک شهاب-۳ خود با سوخت مایع - جامد را با موفقیت آزمایش کرد. شمخانی گفت این موشک یک پرتابگر

فضایی است که به وسیله سازمان صنایع هوافضا ساخته شده است و فاصله‌ای برای فن‌آوری‌های مرتبط، به منظور ساخت موشک‌هایی است که ماهواره‌های اطلاعاتی و ارتباطی را پرتاب می‌کنند. وزیر دفاع با اشاره به دستاوردهای این آزمایش، در خصوص دستیابی به نمودارهای رفتاری موشک در زمینه دینامیک پرواز، هدایت و کنترل، سوخت، تجهیزات پرتاب و سایر شاخص‌های علمی و فنی مورد نیاز افزود، ساخت و آزمایش این موشک برای دستیابی به فن‌آوری مورد نیاز به منظور گذر از فاز تولید موشک‌های نظامی و ورود به مرحله طراحی و تولید سامانه‌های رانش ماهواره انجام شده است.

-Iran tests missile, says it is for non-military purposes," The Associated Press, ۲۱ September ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

-Iran successfully tests first solid-liquid fuel missile," IRNA (Tehran), ۲۱ September ۲۰۰۰, www.irna.com.

-<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/legislation-reports/ballistic-missiles-iran-and-iraq> ۱۹۹۸-۱۹۸۸-

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۹/۷/۲، ش ۶۱۶۷، ص اخبار.

نمایش موشک شهاب-۳ در مراسم رژه نیروهای مسلح ایران

در مراسم رژه نیروهای مسلح که در نخستین روز از هفته دفاع مقدس با حضور سیدمحمد خاتمی رئیس‌جمهور برگزار شد موشک شهاب-۳ با برد ۱۳۰۰ کیلومتر در معرض دید شرکت‌کنندگان این مراسم قرار گرفت. در این مراسم همچنین موشک‌های هدایت‌شونده عقاب، سهند و زلزال نیز به نمایش در آمد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۹/۷/۲، ش ۶۱۶۷، ص داخلی.

اظهارات وزیر دفاع ایران در خصوص توانمندی موشکی ایران

بیست‌وهشتم دسامبر ۲۰۰۰: علی شمخانی، وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران، در سخنانی درباره اهمیت دستیابی ایران به خودکفایی به‌ویژه در فن‌آوری موشکی گفت، ایران در حال کار بر روی

شهاب-۳ برای تبدیل آن به استفاده از سوخت جامد است. وی درباره شهاب-۳ فعلی افزود؛ هدایت، دقت، تحرک و به اصطلاح حمل و نقل آن کمی دشوار است و از نظر عملیاتی کمی دست و پاگیر است. او گفت در این مرحله، به اصطلاح، ما مشغول تغییر این نوع موشک‌ها به موشک‌هایی هستیم که از سوخت جامد استفاده می‌کنند.

شمخانی همچنین درباره جزئیات سفر ایگور سرگئیف (Igor Sergeyev's) وزیر دفاع روسیه به ایران و تجارت تسلیحاتی معوق بین دو کشور مطالبی را بیان کرد. شمخانی گفت آنها درباره جزئیات خاص تجهیزات سخت‌افزاری نظامی بحث نکرده‌اند. او افزود ایران و روسیه قصد ندارند روابط تسلیحاتی به اصطلاح تجاری ایجاد کنند. وی گفت ما نه توانایی اقتصادی برای این کار داریم و نه در همگرایی امنیتی یا نیازهای استراتژیک و راهبردی خود چنین نیازی داریم. با این وجود، وی بر احتمال وابستگی متقابل با سایر کشورهای منطقه مانند روسیه، چین یا دیگر کشورهای منطقه تأکید کرد.

تاریخ ۲۷-۲۹ دسامبر ۲۰۰۰ برابر با ۸ و ۱۰ دی ۱۳۷۹ هم در گزارش ایرنا و دیگر خبرها آمده است؛ علی شمخانی وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران روز پنجشنبه در پاسخ به سؤال خبرنگار رویترز درباره توانمندی‌های تکنولوژیک جمهوری اسلامی در بخش موشکی و همکاری با کشورهای خارجی در این بخش اظهار داشت، توان موشکی جمهوری اسلامی ایران قدرتی کاملاً بومی و مبتنی بر قابلیت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری داخلی است. وی افزود جمهوری اسلامی ایران در بخش هدایت و کنترل موشک‌های مختلف به توانمندی‌هایی دست پیدا کرده که از قابلیت‌های موجود در کشورهای اروپای شرقی بسیار برتر و قوی‌تر است. شمخانی در ادامه با اشاره به حق طبیعی و قانونی جمهوری اسلامی ایران برای استفاده صلح‌آمیز از فضا گفت، در حال حاضر برنامه‌های موشکی ایران در چارچوب توسعه توانمندی‌های موجود برای تولید سامانه ماهواره بوده و فعالیت‌های موشکی ایران نیز در جهت تأمین منافع ملی و اهداف صلح‌طلبانه است. وی با اشاره به شهاب-۴ هم گفت این حق طبیعی ایران است که برنامه

موشکی غیر نظامی را دنبال کند و ایران توانایی تولید سوخت جامد از جمله مواد اولیه مورد نیاز برای تولیدات خود را دارد.

فوریه ۲۰۰۱ هم وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح اظهار داشت جمهوری اسلامی ایران به دنبال تهیه موشک‌های زمین به زمین قدرتمندتر از شهاب-۳ نیست. دریادار شمخانی همچنین بر لزوم تقویت توانایی‌های دفاعی ایران در برابر تهدیدات خارجی تأکید کرد. وی در ادامه گفت ما باید موضوع را حل کنیم زیرا معتقدیم که توازن قدرت در منطقه نباید نامتعادل شود.

-Iran: Shamkhani on defense policy, Sergeyev visit, military ties with Russia," Vision of the Islamic Republic of Iran Network ۲ (Tehran), ۲۸ December ۲۰۰۰; in FBIS Document IAP, ۲۰۰۰۱۲۲۹۰۰۰۲۷ ۲۹ December ۲۰۰۰.

-<https://www.irna.ir/news/۵۶۵۵۰۷۰>

-Iran, Russia Agree Long-Term Military Cooperation," Reuters, via Gulf-News (Dubai) ۲۹ December ۲۰۰۰, www.gulf-news.com.

-Defense Minister says Iran not seeking to obtain more powerful missile than Shahab ۳," Voice of the Islamic Republic of Iran Radio ۱ (Tehran), ۲۰ February ۲۰۰۱; in FBIS Document IAP۲۰, ۲۰۰۱۰۲۲۰۰۰۰۷۸ February ۲۰۰۱; "Shamkhani stresses need to strengthen Iran's defense capabilities," IRNA (Tehran), ۲۰ February ۲۰۰۱; in FBIS Document IAP۲۰, ۲۰۰۱۰۲۲۰۰۰۰۶۶ February ۲۰۰۱.

تأکید ایران بر استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای

ایرنا، ۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۹ برابر با چهارم مه ۲۰۰۰: ظریف، معاون امور حقوقی و بین‌المللی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، بر حق مشروع ایران در استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای تأکید کرد. ظریف همچنین در ارتباط با برنامه موشکی ایران، با اشاره به سابقه حملات موشکی رژیم عراق به مناطق مسکونی ایران در جنگ تحمیلی با استفاده از فن‌آوری غرب تصریح کرد، تولید موشک با اهداف دفاعی

حق مشروع جمهوری اسلامی ایران است؛ ضمن اینکه ایران هیچگاه اولین استفاده‌کننده از این موشک‌ها نخواهد بود.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۲۷۱۵>

مصاحبه آیت‌ا... هاشمی رفسنجانی در خصوص ناگفته‌های جنگ

دوشنبه ۱ اسفند ۱۳۷۹:

س: در عملیات فاو قرار ما در دو نقطه بود. می‌شد اسم آن را عملیات فریب گذاشت ولی ما عملیات فریب را قبول نداشتیم و گفتیم آنجا هم باید از پشت وارد شوند. در همین زمان ایران موشک‌باران بغداد را شروع می‌کند. یک موشک به کرکوک و بعد چند موشک به بغداد می‌زند. ظاهراً این موشک‌ها از یک کشور وابسته به شرق ساپورت می‌شد. چون بلافاصله طارق عزیز به مسکو می‌رود و بعد از سفر ایشان حملات موشکی ایران به بغداد قطع می‌شود و در خبرها هست که کارشناسان لیبی موشک‌ها را رها می‌کنند و به کشورشان برمی‌گردند و جبهه پایداری که سوریه، لیبی و الجزایر عضو آن بودند زمزمه‌هایی می‌کنند که جنگ ایران و عراق نمی‌بایست اتفاق می‌افتاد. جنگ خوبی نیست و حتی شوروی‌ها قرارها و ملاقات‌های محرمانه‌ای با عراقی‌ها می‌گذارند و جبهه پایداری ضعیف می‌شود. این ماجرا را چگونه می‌بینید؟

ج: البته این سؤال شما جواب‌هایی دارد که من نمی‌توانم آن جواب‌ها را الان به شما بدهم. از چیزهایی است که به دیگران مربوط می‌شود؛ یعنی کشورهایی که خارج از ایران هستند ولی کمی حقیقت دارد و آن اینکه وقتی ما بغداد را موشک‌باران می‌کردیم آنها هم موشک‌های ما را می‌شناختند که از چه خانواده‌ای است. حدس می‌زدند که این موشک‌ها از کجا می‌آید. فشار زیادی روی کشورهایی که منبع تدارکات ما بودند آوردند. سکوی پرتاب موشک نداشتیم ولی می‌توانستیم پرتاب کنیم. شرایط خاصی بود که نمی‌خواهم آنها را بگویم. عراق با موشک‌هایی که نوع شرقی بود زده شد. این‌گونه نبود که همه موشک‌ها مال لیبی باشد. منابع متعددی داشتیم و خودمان هم تعمیر موشک را اداره می‌کردیم و کاملاً وابسته

نبودیم. فشار کاملاً زیاد شد ولی تا آخر جنگ آن مقداری که می‌خواستیم بزنیم در دستمان بود. این بستگی به شرایط داشت، ولی این موشک‌باران باعث جدا شدن سوریه شد. بعضی از قطعات حساس اف ۱۴ و موشک‌های فونیکس برای ما خیلی مهم بود.

<https://www.rafsanjani.ir/records>

اعلام خودکفایی در تولید موشک کروز

به گزارش خبرگزاری فرانسه در تاریخ بیست‌وهفتم نوامبر ۲۰۰۰؛ وزیر دفاع ایران علی شمخانی اعلام کرد ایران در تولید موشک کروز به خودکفایی رسیده است.

ایران همچنین یک موشک ضد کشتی ساخت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را آزمایش کرد. دریادار محمدحسین شفیعی هم گفت ایران قادر است یک موشک زمین به زمین را به یک موشک زمین به هوا با برد ۵۰ کیلومتر تبدیل کند.

Achieving self-sufficiency in surface-to-surface missiles," IRNA, ۲۷ November ۲۰۰۰, in Agence France Presse, ۲ November ۲۰۰۰, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com. [CNS translation]

رخدادهای موشکی عراق

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌ها در خصوص فعالیت‌های موشکی عراق

حمله موشکی مقاومت اسلامی عراق به مقر منافقین

نیروهای مقاومت اسلامی عراق یک مقر گروهک تروریستی منافقین را در شمال بصره هدف حملات موشکی قرار دادند.

سیمای انتفاضه اسلامی عراق دیروز اعلام کرد مجاهدین عراقی ساعت ۱:۴۵ دقیقه بامداد جمعه، ۲۰ فروردین موشک یکصدوبیست میلی‌متری به مقر گروهک تروریستی منافقین در منطقه «دیر» در شمال بصره شلیک کردند. براساس همین گزارش، موشک‌های شلیک‌شده، به اهداف مورد نظر اصابت کرده‌اند و از لحظه شلیک موشک‌ها به‌وسیله مجاهدین عراقی نیز تصویربرداری شده است. از آمار دقیق تلفات عناصر گروهک تروریستی منافقین تاکنون گزارشی منتشر نشده است.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۷۹/۵/۲۹، ش ۶۱۳۸، ص جهان.

پذیرش مسئولیت حمله موشکی به بغداد

ایرنا، سوم خرداد ۱۳۷۹ برابر با ۲۳ می ۲۰۰۰: حزب دعوت اسلامی عراق روز سه‌شنبه مسئولیت حمله موشکی ۲۲ اردیبهشت‌ماه گذشته (۱۱ مه) به کاخ ریاست جمهوری عراق در منطقه «الکرخ» بغداد را

بر عهده گرفت. حزب دعوت اسلامی عراق در بیانیه‌ای که در دمشق منتشر شد اعلام کرد، «نیروهای شهید صدر وابسته به این حزب، با موشک‌های هدایت‌شونده کاخ ریاست جمهوری عراق را مورد هدف قرار دادند». این بیانیه با تکذیب بر خورد موشک‌ها به واحدهای مسکونی تصریح کرد، رژیم عراق برای بدنام کردن مخالفان، احتمالاً به مناطق مسکونی حمله کرده است. این بیانیه همچنین تأکید کرد جمهوری اسلامی ایران هیچ‌گونه دخالتی در این عملیات نداشته است.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۳۰۰۱۲>

تخلف فعالیت‌های موشکی عراق از قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل

یک گزارش اطلاعاتی، موشک الصمود (Al Samoud) عراق را اسکاد مقیاس‌پذیر نامید. در حالی که برد این موشک حدود ۱۵۰ کیلومتر است (حداکثر برد مجاز برای موشک‌های عراقی با قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل)، این نگرانی وجود دارد که عراق همچنان منابع خود را با هدف انتقال سریع آنها به موشک‌هایی با برد بیشتر (پس از پایان تحریم‌ها) به برنامه‌های ابابیل و الصمود اختصاص دهد. الصمود اساساً یک اسکاد کوچک‌شده است و ما معتقدیم که موشک الصمود دارای پتانسیل ذاتی بیش از محدودیت برد ۱۵۰ کیلومتری تحت قطعنامه ۶۸۷ اعمال شده است. در این گزارش نگرانی‌های مشابهی درباره ابابیل-۱۰۰ (Ababil-۱۰۰) نیز ثبت شده است. سال ۲۰۰۱، «NIE» اشاره کرد که در رژه دسامبر ۲۰۰۰، الصمود در سکوهای پرتاب جدید transporter-erector-erektor به نمایش در آمد و به‌زودی عملیاتی خواهد شد.

در گزارش دیگری هم آمده است: تلاش عراق برای تولید ابابیل-۱۰۰، به‌ویژه موتور سوخت مایع این موشک است که قرار بود از ۱۰۰ تا ۱۵۰ کیلومتر برد داشته باشد. برای کاهش مشکلات پایداری پرواز،

تکنسین‌ها مجبور شدند قطر موشک را از ۵۰۰ میلی‌متر به ۷۵۰ میلی‌متر برسانند. با این حال، در سال ۱۹۹۴ سازمان ملل متحد عراق را از تولید موشک با قطر بیشتر از ۶۰۰ میلی‌متر منع کرد. بنابراین، عراق قطر ۶۰۰ میلی‌متر را برای ابابیل-۱۰۰ طراحی کرد و تصمیم گرفت نام آن را به الصمود تغییر دهد. در طول وقفه بازرسی‌ها (از اواخر سال ۱۹۹۸)، عراق به بهبود طرح الصمود ادامه داد و سال ۲۰۰۰ این فعالیت موشکی به برنامه الصمود-۲ هدایت شد.

[-http://thewednesdayreport.com/twr/world-missiles.htm](http://thewednesdayreport.com/twr/world-missiles.htm)

[-https://www.nti.org/learn/countries/iraq/delivery-systems/](https://www.nti.org/learn/countries/iraq/delivery-systems/)

A decorative white frame with a central horizontal bar and vertical extensions, resembling a stylized floral or calligraphic motif. The frame is centered on a blue crumpled paper background. The text "سال ۱۳۸۰" is written in the center of the horizontal bar.

سال ۱۳۸۰

شهید مهدی پیرانیان

از شدت سرفه هایش هم می توانستی بفهمی که شیمیایی شده اما خودش هرگز دوست نداشت کسی متوجه آن بشود، برای همین چقدر رنج می برد وقتی در جمعی می خواست جلوی سرفه هایش را بگیرد. مهدی معتقد بود این تنها یادگار لذت بخشی است که می تواند او را به دوستان شهیدش برساند.

سامانه موشکی زلزال-۲
حد اکثر برد: ۲۱۰ کیلومتر
سال تولید: ۱۳۷۲

فهرست سال ۱۳۸۰

- ۱۱۱..... همکاری موشکی ایران و روسیه
- ۱۱۷..... همکاری موشکی ایران و کره شمالی
- ۱۲۲..... همکاری موشکی ایران و چین
- ۱۲۴..... همکاری موشکی مشترک ایران با روسیه، چین و کره شمالی
- ۱۳۱..... همکاری موشکی ایران و سوریه
- اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص
- ۱۳۴..... فعالیت‌های موشکی ایران
- اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های داخلی در خصوص
- ۱۵۶..... فعالیت‌های موشکی ایران
- ۱۶۱..... رخدادهای موشکی عراق

همکاری موشکی ایران و روسیه

ادعای آمریکا در خصوص کمک روسیه به توسعه برنامه موشکی ایران

دولت ایالات متحده قبلاً روسیه و سایر کشورها را به فروش فن‌آوری موشکی به ایران متهم کرده بود اما ایران اظهار داشت صنعت موشکی این کشور به کمک خارجی متکی نیست و کاملاً با محصولات اصلی داخلی ساخته می‌شود.

<https://news.eastday.com/epublish/gb/paper20010731/148/class014800004/hwz451061.htm>
<https://armscontrol.org/events/01-2003/countering-axis-evil-assessing-bush-administration-policies-toward-iran-iraq-north>

درخواست آمریکا برای قطع همکاری موشکی روسیه با ایران

مسکو، ایرنا: ۱۳ مرداد ۱۳۸۰ برابر با چهارم آگوست ۲۰۰۱: برخی منابع به این نکته اشاره دارند که اخیراً «کوندالیزا رایس»، مشاور امنیت ملی کاخ سفید، آمادگی آمریکا را برای دستیابی به یک چارچوب جدید مشارکت راهبردی با مسکو که شامل دستیابی روسیه به فن‌آوری‌های موشکی آمریکا نیز می‌شود، مشروط به قطع همکاری روسیه با ایران و کره شمالی در زمینه‌های موشکی و فن‌آوری‌های جدید کرده است.

<https://www.irna.ir/news/0603341>

تکذیب همکاری موشکی ایران و روسیه از سوی سفیر ایران

سپتامبر ۲۰۰۱: مهدی صفری، سفیر سابق ایران در مسکو، ادعاهای سازمان اطلاعاتی آمریکا (سیا) درباره انتقال فن‌آوری ساخت موشک روسی به ایران را رد کرد. صفری گفت من این ادعا را شدیداً انکار می‌کنم؛ چنین همکاری‌هایی بین ایران و روسیه هرگز وجود نداشته است. روابط و همکاری‌های ایران و روسیه هیچ کشوری را تهدید نمی‌کند.

Iran's outgoing envoy in Moscow denies transfer of missile technology," Iran web site, Tehran, ۱۲ September ۲۰۰۱, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

بازدید هیئت ایرانی از مرکز طراحی دولتی روسیه

مسکو، ایرنا: ۱۲ مهر ۱۳۸۰ برابر با ۴ اکتبر ۲۰۰۱: هیئت همراه وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران عصر چهارشنبه از مرکز طراحی دولتی روسیه در شهر «کلمنا» در حومه مسکو بازدید کرد.

در حالی که دریابان ششمانی سرگرم ادامه گفت‌وگوهای خود در مسکو بود، سردار سرتیپ پاسدار «حسین علایی» مدیرعامل سازمان صنایع هوایی نیروهای مسلح، سرپرستی این هیئت را بر عهده داشت. کارشناسان ایرانی نمونه‌هایی از سلاح‌های صادراتی مرکز مذکور، از جمله موشک‌های مختلف را مورد بازدید قرار دادند. سیستم موشکی تولیدشده در این مرکز به ۶۰ کشور صادر شده و یا با مجوز، در سایر کشورها نیز تولید می‌شود. سیستم موشکی «ایگلا» به جنوب آسیا، آفریقا، آمریکای لاتین و کشورهای اروپایی و سیستم موشکی «مالتوکاس» به ۳۵ کشور صادر می‌شود که هنوز این کشورها از این سیستم استفاده می‌کنند.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۱۰۱۳۵>

گزارش روزنامه خاورمیانه در خصوص کمک روسیه به توسعه موشک‌های ایران

اکتبر ۲۰۰۱: برخی منابع ادعا می‌کنند روس‌ها به کارشناسان طراحی سوخت جامد در گروه صنعتی شهید باقری در تهران کمک می‌کنند تا یک موشک ۲۸۰۰ مایلی (۴,۵۰۵,۲ کیلومتری) را که قادر به رسیدن به لندن و پاریس است و یک موشک با برد ۱۰,۰۰۰ کیلومتری (۶,۳۰۰ مایلی) را تهیه کنند که می‌تواند به شهرهای شرق ایالات متحده حمله کند.

این گزارش‌ها مستند ضعیفی هستند و به‌نظر می‌رسد بسیار حدس و گمان باشند.

<https://fas.org/nuke/guide/iran/missile/mushak.html>

تکذیب کمک موشکی روسیه به ایران از سوی مقامات روسی

فوریه ۲۰۰۲: مقامات روسی می‌گویند کشورشان هیچ فن‌آوری موشکی را به ایران عرضه نمی‌کند. نمایندگان ایالات متحده در مسکو در حال آماده‌سازی مقدمات دیدار رئیس‌جمهور بوش با رئیس‌جمهور پوتین در ماه مه هستند. مقامات روسی می‌گویند ایالات متحده هیچ مدرکی را که ادعاهای آنها را امینی بر انتقال فن‌آوری موشکی به ایران تأیید کند ارائه نکرده است.

[توجه: به ورودی ۱۹ فوریه ۲۰۰۲ مراجعه کنید].

Russia Rejects US Linkage of Iran Cooperation and Missile Talks," BBC, ۲۰ February ۲۰۰۲, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

تکذیب ادعای خبرگزاری فرانسه در خصوص همکاری موشکی ایران و روسیه

برلین، ایرنا، اول اسفند ۱۳۸۰ برابر با ۲۰ فوریه ۲۰۰۲: سخنگوی وزارت امور خارجه آلمان روز چهارشنبه در یک کنفرانس مطبوعاتی، گزارش یک خبرگزاری خارجی درباره هشدار «یوشکا فیشر»، وزیر امور خارجه آلمان، به روسیه برای فروش موشک‌های دوربرد به ایران را رد کرد. «سایبینه اشپارواسر» به خبرنگار ایرنا

در برلین گفت تا آنجایی که اطلاع دارد هیچ گفت‌وگویی در رابطه با همکاری موشکی ایران و روسیه وجود نداشته است. اسپاروآسر با اشاره به ملاقات «سرگی کریینکو»، رئیس کمیته خلع سلاح شیمیایی، با یوشکا فیشر که روز سه‌شنبه در برلین انجام شد گفت محور اصلی گفت‌وگوی آنان درباره جلوگیری از تولید و گسترش سلاح‌های کشتار جمعی و تکنولوژی موشکی در جهان بود.

خبرگزاری فرانسه روز سه‌شنبه به نقل از منابع دولتی گزارش داد یوشکا فیشر وزیر امور خارجه آلمان به روسیه هشدار داده بود که به ایران موشک‌های دوربرد که قادر به حمل کلاهک‌های شیمیایی و بیولوژیکی هستند نفروشد.

<https://www.irna.ir/news/۵۶۲۵۵۲۹>

اظهارات افسر اطلاعات آمریکا در خصوص کمک روسیه به برنامه موشکی ایران

مارس ۲۰۰۲: رابرت والپول (Robert Walpole)، افسر اطلاعات ملی برنامه‌های استراتژیک و هسته‌ای آمریکا گفت، روسیه در حال کمک به برنامه‌های موشکی ایران است؛ بیش از آنچه روس‌ها مایل به اعتراف هستند ولی بعید به نظر می‌رسد که ایران یک قاره‌پیمای کامل یا یک وسیله پرتاب فضایی از روسیه به‌دست آورد.

-Robert Walpole, "Hearing on CIA National Intelligence Estimate of Foreign Missile Development and the Ballistic Missile Threat through ۲۰۱۵," U.S. Senate Committee on Governmental Affairs, ۱۱ February ۲۰۰۲, in www.senate.gov. [Note: The Senate Committee on Governmental Affairs lists Walpole's hearing as taking place on ۱۱ March ۲۰۰۲, but on the title page for Walpole's testimony, the date is listed as ۱۱ February. The correct date is ۱۱ March, as ۱۱ February was a national holiday.]; "Iran Seeks Space-Launch Capability for Missile Plans," Middle East Newsline, Vol. ۴, No. ۲۷, ۱۱۹ March ۲۰۰۲; "Greater Concern About Iranian Missile Capability," Reuters, ۱۱ March ۲۰۰۲, www.reuters.com.

نگرانی آمریکا از گسترش همکاری‌های موشکی ایران و روسیه

سفر اخیر محمد خاتمی رئیس‌جمهور ایران به روسیه منجر به گسترش همکاری‌های استراتژیک بین دو کشور به‌ویژه در زمینه سلاح و فن‌آوری هسته‌ای و موشک‌های بالستیک شد. ایران در حال حاضر سومین واردکننده بزرگ اسلحه روسی پس از چین و هند است. یک اتحاد واقعی بین روسیه و ایران که توانایی‌های نظامی تهران (این حامی تروریسم) را افزایش می‌دهد، ایران را تهدیدی بیشتر برای منافع حیاتی ایالات متحده در خلیج فارس و همچنین امنیت متحدان آمریکا در خاورمیانه خواهد کرد. بعلاوه، با دستیابی به موشک‌های بالستیک قاره‌پیمای هسته‌ای (ICBM) و سایر سیستم‌های تسلیحاتی پیشرفته، ایران روزی می‌تواند مستقیماً ایالات متحده را تهدید کند.

<https://www.heritage.org/europe/report/countering-russian-iranian-military-cooperation>

تحریم شرکت‌های روسی کمک‌کننده به فعالیت‌های موشکی ایران

دولت ایالات متحده به اتهام نقض «MTCR»، متعاقباً تحریم‌هایی را از طریق وزارت امور خارجه خود علیه دانشگاه فنی دولتی بالتیک و مدیر آن، یوری پی ساولیف (Yuri P. Savelyev)، اعمال خواهد کرد. آنها [شرکت‌های روسی] در حال کار بر روی موشک ان. پی-۱۱۰ (NP-۱۱۰) معروف به فاتح-۱۱۰ (۱۱۰) (Fatch - یا پیروز-۱۱۰) بودند که برای اولین بار در ۳۱ مه ۲۰۰۱ با برد ۱۰۵ مایل یا ۱۶۸٫۹۵ کیلومتر با موفقیت آزمایش شد. از نظر فنی، احتمالاً این در محدوده قانونی «MTCR» است. با این حال؛ همزمان بسیاری از دیگر تحریم‌های موجود برای نهادهای روسی که قبلاً تحریم شده بودند لغو شد.

خانواده فاتح دقیق‌ترین موشک‌های ایرانی توصیف شده‌اند. فاتح-۱۱۰ از موشک‌های ساخت ایران است که در چند نسل تولید شده است. آخرین نسل از آنها تا سال ۲۰۲۲ میلادی فاتح-۱۱۰-بی و دارای برد عملیاتی ۲۵۰ کیلومتر است. دقت این موشک از نظر ضریب خطا ۲۵۰ متر است. این موشک بر اساس موشک (FROG ۶۵-R) روسی طراحی و ساخته شده است

اما برخی مدعی هستند که این طرحی از روی موشک (DF-11) چینی است. فاتح-۱۱۰-آ یکی از موشک‌های نسل بعدی این موشک است که برای جایگزینی با موشک‌های اسکاد در نظر گرفته شده بود. حداکثر برد نسل دوم این موشک ۲۱۰ کیلومتر عنوان شد. فاتح-۱۱۰-بی نسل سوم از موشک فاتح بود که با برد ۲۵۰ کیلومتر و دقت ۲۵۰ متری در ضریب خطا رونمایی شد. نسل چهارم از این موشک با برد ۳۰۰ کیلومتر و مجهز به سیستم نقطه‌زنی است. فاتح-۳۱۳ نسل دیگری از فاتح-۱۱۰ بود که کلاهک جداشونده داشت و به همین خاطر، بردش تا ۵۰۰ کیلومتر ارتقاء یافته است. این موشک می‌تواند با تغییر کلاهک، تا ۲۰۰ کیلومتر بیشتر برد داشته باشد و ۱.۲ متر از فاتح-۱۱۰ بلندتر است.

<https://fas.org/nuke/guide/iran/missile/mushak.html>

تلاش آبیگ برای جلوگیری از کمک روسیه به برنامه موشکی ایران

«کمیته امور عمومی رژیم صهیونیستی و آمریکا» موسوم به آبیگ (aipac)، با تحت فشار قرار دادن دولت روسیه برای پایان بخشیدن به همکاری‌های تسلیحاتی با ایران از طریق قطع ۵۰ درصد از کمک‌های آمریکا به روسیه، برای توقف انتقال فن‌آوری‌های هسته‌ای که به‌منظور مصارف مسالمت‌آمیز به ایران به عمل آمده تلاش می‌کند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۰/۹/۲۹، ش ۶۵۲۲، ص سیاسی.

همکاری موشکی ایران و کره شمالی

ادعای ارسال تجهیزات موشکی کره شمالی به ایران

اواخر مارس ۲۰۰۱: کره شمالی اجزای مختلفی، از جمله موتور و فریم‌های موشکی را به صورت هوایی به ایران می‌فرستد. یک ماهواره شناسایی آمریکایی محموله را در حال بارگیری در یک وسیله حمل و نقل ایرانی ۷۶-۱۱ در فرودگاه سونان مشاهده کرد. به نقل از یک مقام اطلاعاتی آمریکا، این محموله برای برنامه شهاب-۳ ایران در نظر گرفته شده است.

Bill Gertz, "North Korea Sends Missile Parts, Technology to Iran," Washington Times, ۱۸ April ۲۰۰۱, www.washingtontimes.com; "N. Korea Sends New Missile Shipment to Iran," Middle East Newslne, ۱۸ April ۲۰۰۱, www.menewslne.com.

فروش موشک‌های کره‌ای به ایران و دیگر کشورها

آوریل ۲۰۰۱: مؤسسه تجزیه و تحلیل دفاعی کره (KIDA) پژوهشی را منتشر کرد که در آن، لی جائه ووک (Lee Jae-wook) محقق اصلی این تحقیق اظهار داشت، کره شمالی به ایران، عراق، لیبی و مصر موشک صادر کرده است و تعداد موشک‌های فروخته‌شده [از سال ۱۹۸۵ تا ۲۰۰۰] حدود ۵۴۰ موشک بوده که ۴۹۰ موشک از نوع اسکاد-بی و سی (Scud-B / C) با برد ۳۰۰ تا ۵۰۰ کیلومتر و ۵۰ فروند موشک نودونگ هستند. این مطالعه، محدوده قیمت را ارائه داده و گفته کره شمالی ۲ تا ۲/۵ میلیون دلار

برای اسکاد و ۷ میلیون دلار برای موشک نودونگ دریافت کرده است.

Recent Study by KIDA Shows North Exports ۵۰ Nodong Missiles," Choson Ilbo (Seoul), ۶ April ۲۰۰۱; in FBIS Document KPP۶, ۲۰۰۱۰۴۰۶۰۰۰۱۱۰ April ۲۰۰۱.

کمک کره شمالی در ساخت موشک فاتح-۱۱۰

تاریخ چهارم ژوئن ۲۰۰۱: گزارش شده که موشک فاتح-۱۱۰ (Fateh-۱۱۰) با کمک کره شمالی و با استفاده از فن‌آوری روسیه و چین ساخته شد. اعتقاد بر این است که برد آن حداقل ۱۵۰۰ کیلومتر است و تلاش می‌شود برد و دقت آن بهتر شود. این موشک در ابتدا به کلاهدک جنگی متعارف یا شیمیایی مسلح خواهد شد اما توانایی ایران را در تولید بمب هسته‌ای مناسب، در آینده نزدیک (سال آینده) نباید دست کم گرفت.

Iran nears nuclear status- Iraq could become a Western asset again?," Armed Forces Intelligence, ۴ June ۲۰۰۱.

اظهارات منابع دفاعی آمریکا و اسرائیل در خصوص کمک کره شمالی به تولید شهاب-۳

اکتبر و دسامبر ۲۰۰۱: به گزارش پایگاه اینترنتی «میدل ایست نیوزلین» و دیگر خبرگزاری‌ها؛ منابع دفاعی اسرائیل و ایالات متحده ادعا کردند ایران تولید منظم سری موشک شهاب-۳ (Shahab-۳) خود با برد ۱۳۰۰ کیلومتر، از جمله تولید زیر سیستم‌ها و مونتاژ کل موشک‌ها را در اوایل سال جاری آغاز کرده است. منابع مذکور افزودند موتورهای موشکی نودونگ کره شمالی که موتور موشک شهاب-۳ را تأمین می‌کنند به تلاش‌های ایران کمک کرده‌اند؛ زیرا گزارش‌ها نشان می‌دهند که ایران هنوز یک موتور بومی برای شهاب-۳ تولید نکرده بلکه موتورهای موشکی را از کره شمالی خریداری می‌کند اما قادر است اجزای موشک را تولید و محصول نهایی را بومی کند. این منابع همچنین اعلام کردند ایران ظرفیت تولید ۲۰ موشک شهاب-۳ را در یک سال دارد.

شهاب-۳ بر اساس موشک نودونگ (Nodong) کره شمالی ساخته شده و از فن‌آوری اتحاد جماهیر

شوروی سابق نیز بهره می‌برد که در دو آزمایش، سه پرواز ناموفق داشت.

گزارش‌های اطلاعاتی همچنین حاکی از آن است که ایران مانند کره شمالی با برنامه نودونگ، ممکن است بدون انجام آزمایش‌های گسترده، موشک تولید کند.

-Steve Rodan, "Iran Begins Serial Production of -3-Shihab," Middle East Newline, ۱۶ October ۲۰۰۱.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۶/۷/۱۳۸۰، ش ۶۴۷۰، ص جهت اطلاع.

-3-Shahab enters production," Jane's Missiles & Rockets, December ۲۰۰۱, p. ۶.

اظهارات منابع اطلاعاتی آمریکا و اسرائیل درباره نقش کره شمالی در آزمایش شهاب-۳

اواسط ژانویه ۲۰۰۲: به گفته منابع اطلاعاتی ایالات متحده و اسرائیل، آزمایش موتور یک موشک بالستیک شهاب-۳ (Shahab-۳) ایران با برد ۱۳۰۰ کیلومتر، هنگام سوخت‌گیری برای آزمایش پرواز منفجر و منجر به مرگ [شهادت] چندین نفر شد اما ایران درباره این حادثه که تعداد تلفات نامعلومی به همراه داشته بیانیه‌ای صادر نکرد. مشخص نیست که آیا ایران قصد پرواز آزمایشی موشک را داشته یا خیر. منابع اطلاعاتی اسرائیل و ایالات متحده می‌گویند این موشک دارای موتور سوخت مایع از کره شمالی بوده است. منابع اسرائیلی می‌افزایند موتور این موشک هنگام افزودن سوخت منفجر شد و این آزمایش ممکن است بخشی از تلاش‌های ایران برای تولید بومی موتور شهاب-۳ باشد. این منابع همچنین اظهار داشتند دو آزمایش از سه آزمایش قبلی موتور شهاب-۳ ایرانی انجام نشد که بنا بر گزارش‌ها، بزرگترین مشکلات این موشک، موتور و سیستم‌های ناوبری آن است اما آزمایش اواسط سال ۲۰۰۰ با استفاده از موتور کره شمالی در شهاب-۳ موفقیت‌آمیز بود. شکست فعلی نشان می‌دهد که تلاش‌های ایران برای دستیابی به کمک روسیه با موتورهای موشکی هنوز موفقیت‌آمیز نبوده است.

یک تحلیلگر آمریکایی گفت با این حال، ما نمی‌توانیم به‌طور قطعی بگوییم که آیا این به برنامه شهاب-۳

آسیب می‌رساند یا خیر. به گفته کارشناسان، خرابی‌های مکرر در موتورها، بدون شک تولید موشک را به تأخیر می‌اندازد. این در حالی است که ایرانی‌ها دومین آزمایش را موفقیت‌آمیز اعلام کردند که بعداً مشخص شد آنها یک موتور کره شمالی را نصب کرده‌اند نه یک موتور ایرانی. دانش کره شمالی در توسعه شهاب-۳ نقش بسزایی داشته است اما تلاش‌های اخیر برای مهار تخصص روسیه نتوانسته است نتایج مثبتی به همراه داشته باشد. کارشناسان معتقدند آماده شدن موشک برای تولید فقط به بودجه و زمان نیاز دارد.

همچنین اعتقاد بر این است که در نتیجه این آزمایش‌ها، اسرائیل موفق می‌شود ایالات متحده را متقاعد کند که برای مقابله با شهاب-۳ که برد آن ۱۳۰۰ کیلومتر تخمین زده می‌شود، به سومین آتشبار موشک‌های ضد بالستیک «Arrow» نیاز دارد.

همچنین گفته می‌شود علی‌رغم تعهد ایران به اروپا مبنی بر لغو ساخت موشک ۲۰۰۰ کیلومتری شهاب-۴ (Shahab-۴)، به توسعه آن ادامه می‌دهد.

توجه: به گزارش زیر، هآرتز درباره داستان مراجعه کنید؛ از نظر دانش ما، این رویداد در مطبوعات ایران ذکر نشده است. همچنین به مطالب مربوط به آزمایشات قبلی شهاب-۳ در جولای ۱۹۹۸، فوریه ۲۰۰۰ و سپتامبر ۲۰۰۰ مراجعه کنید

-Iran's ۲-Shihab Explodes Before Launch," Middle East Newslite, Vol. ۴, No. ۱۹, ۷۰ February ۲۰۰۲.
Iran Fails to Develop ۲-Shihab Missile Engine," Middle East Newslite, Vol. ۴, No. ۱۱, ۵۸ February ۲۰۰۲; Ze'ev Schiff, "Iran missile trial fails, casualties reported," Ha'aretz, ۱۰ February ۲۰۰۲, in www.haaretzdaily.com; Steve Rodan and Duncan Lennox, "Shehab ۲ suffers test launch setback," Jane's Defense Weekly, ۲۰ February ۲۰۰۲, p. ۱۶.
Ze'ev Schiff, "Iran missile trial fails, casualties reported," Ha'aretz, ۱۴ February ۲۰۰۲, in www.haaretzdaily.com.

نگرانی از همکاری متقابل موشکی ایران و کره شمالی

به گزارش Joongang Ilbo؛ موشک فاتح-۱۱۰ احتمالاً با کمک کره شمالی ساخته شده است. این موشک از سوخت جامد استفاده می‌کند اما همه موشک‌های بالستیک کره شمالی از سوخت مایع استفاده

می‌کنند. اگر ایران فن‌آوری سوخت جامد را به کره شمالی منتقل کند می‌تواند برای تقویت توانایی موشکی کره شمالی استفاده شود.

June ۱, "White House Expresses Worries over Iran's Missile Plan," English Joongang Ilbo — english.joins.com; Justin Anderson, "Carnegie Analysis: Background on Test of New Iranian , ۲۰۰۱ www.ceip.org; "Iran Successfully Test-Fires Domestic Solid-Fuelled , ۲۰۰۱ May ۳۱", Missile www.irna.com; "Iran Successfully Test-Fires Domestic , ۲۰۰۱ May ۳۱ (Missile," IRNA (Tehran www.irna.com; "Iran Test-Fires New Home-Made , ۲۰۰۱ May ۳۱ ,Solid-Fuelled Missile," IRNA www.gulfnews.com; Doug Richardson, "Iran Tests , ۲۰۰۱ June ۱ ,Guided Missile," Gulf News Jim Matthews, "Iran ; ۱۷ .p , ۲۰۰۱ August ۱ ,Solid-Propellant Missile," Jane's Defence Weekly June ۱ , ۴ .No , ۱۹۸ .Claims Successful Test of First Locally Built Missile," Aerospace Daily, Vol ۷ .p , ۲۰۰۱

همکاری موشکی ایران و چین

ادامه کمک چین به فن‌آوری موشکی ایران

واشنگتن، ایرنا: دوم مرداد ۱۳۸۰ برابر با ۲۴ ژوئیه ۲۰۰۱: یک سناتور ارشد آمریکا، چین را متهم کرد که در انجام تعهداتش به آمریکا، از جمله عدم معاملات هسته‌ای و موشکی با ایران «تخلف» کرده است. هلمز در ادامه بیانیه خود اضافه می‌کند: گزارش‌های رده‌بندی‌شده و رده‌بندی‌نشده نشان می‌دهد که چین از سال ۱۹۸۱ تا ۲۰۰۱ معاملات تسلیحاتی انجام داده است. این معاملات شامل فروش تجهیزات سلاح‌های هسته‌ای به پاکستان و ایران و همچنین موشک‌های بالستیک به پاکستان، ایران، سوریه، لیبی و کره شمالی بوده است. هلمز و سه سناتور جمهوریخواه دیگر؛ «فرد تامپسون» از تنسی، «جان کایل» از اریزونا و «ریچارد شلبی» از آلاباما در نامه خود نوشته‌اند، چین در دو دهه گذشته و به رغم شش تعهد مبنی بر عدم انتقالات تسلیحاتی به کشورهای ایران، پاکستان، سوریه، کره شمالی و لیبی، موشک و تجهیزات مربوط به آن را انتقال داده است.

اکتبر ۲۰۰۱ هم در خبر دیگری آمده است؛ به گفته سناتور جان کیل / جان کایل (Jon Kyl)، عالی‌ترین جمهوریخواه کمیته فرعی سنا در زمینه فن‌آوری و تروریسم و اطلاعات دولت [آمریکا]، چین علیرغم تعهد سال ۲۰۰۰ مبنی بر توقف فروش [فن‌آوری موشکی] به خاورمیانه، همچنان به فروش فن‌آوری موشک‌های بالستیک و موشک‌های پیشرفته کروز به ایران ادامه می‌دهد. وی همچنین گفت چین به برنامه سلاح‌های شیمیایی و فن‌آوری هسته‌ای ایران نیز کمک کرده است.

[-https://www.irna.ir/news/۵۶۰۲۱۸۵](https://www.irna.ir/news/۵۶۰۲۱۸۵)

-Amid Afghan War, China Sells Missiles to M.E., "Middle East Newline (Jerusalem), ۳۱ October ۲۰۰۱.

گزارش روزنامه خاورمیانه در خصوص کمک چین به توسعه موشک‌های ایران

اکتبر ۲۰۰۱: روزنامه خاورمیانه در گزارشی نوشت؛ به نظر می‌رسد ایران در تلاش برای توسعه یک «MRBM» کلاس شهاب-۳ (Shahab - ۳) با قابلیت سوخت جامد با الزامات عملکردی مشابه آنچه در پاکستان با کمک چینی‌ها انجام شد است. پیشنهاد شده چینی‌ها سیستم هدایت متفاوتی را برای این پروژه ارائه کنند.

این گزارش‌ها مستند ضعیفی هستند و به نظر می‌رسد بسیار حدس و گمان باشند.

<https://fas.org/nuke/guide/iran/missile/mushak.html>

همکاری موشکی مشترک ایران با روسیه، چین و کره شمالی

اظهارات مقامات اسرائیل در خصوص نقش کره و روسیه در توان موشکی ایران

دوازدهم آوریل ۲۰۰۱: یک مقام دولتی اسرائیل در مصاحبه با هفته‌نامه چوگان چوسان (Chugan Chosun) گفت معتقد است ایران توانایی تولید موشک‌های بالستیک مانند شهاب-۳ را به تنهایی ندارد. وی گفت یقین دارد همکاری نزدیک در زمینه توسعه موشک بین روسیه، ایران و کره شمالی وجود داشته است.

Choi Hong Söp, “*Israel+ Pukhan-Chungdong Missile Connection Magara’,” Chugan Chosun, ۱۲ April ۲۰۰۱, www.weekly.chosun.com; Chugan Chosun, ۱۲ April ۲۰۰۱, in “ROK Weekly Interviews Israeli Official on DPRK Missile Exports,” FBIS Document KPP۱۰, ۲۰۰۱-۰۴۱۱۰۰۰۱۱۷ April ۲۰۰۱.

تکذیب درخواست ایران از روسیه و کره شمالی برای کمک در گسترش برد موشک‌ها

جولای ۲۰۰۱: کیوان خسروی، سخنگوی وزارت دفاع ایران، اتهامات یکی از نمایندگان کنگره آمریکا مبنی بر تلاش ایران برای افزایش برد موشک‌های بالستیک خود را رد کرد. همچنین به گزارش تهران تایمز، یکی دیگر از مقامات دولتی ایران نیز این اتهام را که ایران برای این کار از روسیه و کره شمالی کمک می‌خواهد رد کرد.

Maryam Karami, “Defense Ministry: Iran Has No Plan to Increase Range of Missiles,” ۱۰ July ۲۰۰۱, in “Tehran Times: Defense Ministry Denies Iran Planning to Increase Range of Missiles,” FBIS Document ID IA۲۰۰۱۰۷۱۰۰۰۰۰۵۳.

تمرکز ایران بر توسعه موشک‌های میان‌برد و کوتاه‌برد با حمایت چین و کره شمالی

آگوست ۲۰۰۱: ایران به دلیل تأخیر در انتقال قطعات و فن‌آوری از روسیه، تأکید بر توسعه موشک‌های بالستیک دوربرد را کاهش داده است. در عوض، وزارت دفاع ایران با کمک چین و کره شمالی بر توسعه موشک‌های میان‌برد و کوتاه‌برد تمرکز خواهد کرد. بر اساس این گزارش، شهاب-۳ (Shihab-۳) که مبتنی بر نودونگ (Nodong) کره شمالی است دچار مشکلات موتور شده است.

نشریه «میدل ایست» هم در بخش امور تسلیحاتی خود ادعا کرد، جمهوری اسلامی ایران تغییرات مهمی در سیستم موشکی خود به وجود آورده و وزارت دفاع دولت ایران به علت خودداری روسیه از ارسال تجهیزات و تکنولوژی‌های موشکی به تهران، ناچار شده در سیستم موشکی خود تغییراتی بوجود آورد. کشورهای غربی در صدد هستند با کمک رسانه‌های جمعی وابسته به خود، این‌گونه القا کنند که فشارهای آمریکا به روسیه و دیگر کشورها برای همکاری نکردن با جمهوری اسلامی ایران مؤثر واقع شده است.

همچنین در خبرها آمده است؛ وزیر دفاع ایران، علی شمخانی، تصمیم گرفت پروژه شهاب-۴ را برای مدتی نامعلوم به تعویق بیاورد و بر روی موشک‌های برد کوتاه‌تر و دقیق‌تر مانند عقاب (Oghab)، نازعات (Nazeat)، فجر (Fajr)، ایران-۱۳۰ (Iran-۱۳۰)، شهاب-۲ (Shahab-۲) و شهاب-۳ (Shahab-۳) با حمایت چین و کره شمالی تمرکز کند.

Steve Rodan, "Iran Changes Direction in Missile Development," Middle East Newslne, Vol. ۳, No. ۲, ۳۰۲ August ۲۰۰۱, www.menewslne.com.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۴/۵/۱۳۸۰، ش ۶۴۰۹، ص جهت اطلاع

-Ali Nuri Zadeh "Upon Regional and International Pressure, Iran Scales Down the Production of Ballistic Missiles and Focuses on Shorter Range and Better More Accurate Weapons; Iran Announced a Successful Test of Anti-Armor Saeqeh ۱- Missile," Al-Sharq al-Awsat (London) ۱ August ۲۰۰۱, www.asharqalawsat.com; Steve Rodan "Iran Changes Direction in Missile Development" Middle East Newslne, ۲ August ۲۰۰۱, www.menewslne.com.

اظهارات رئیس سازمان سیای آمریکا در خصوص همکاری موشکی ایران با روسیه و چین

اگوست ۲۰۰۱: به گفته معاون رئیس سازمان سیای آمریکا، جان مک لافلین (John McLaughlin)، شرکت‌های چینی در سال‌های گذشته اقلام مرتبط با موشک، مواد اولیه یا سایر کمک‌ها را به چندین کشور نگران‌کننده درباره گسترش سلاح‌های هسته‌ای، از جمله ایران، لیبی و کره شمالی ارائه داده‌اند. مک لافلین در ادامه گفت سال گذشته نهادهای روسی به انتقال کالاهای مرتبط با موشک‌های بالستیک و دانش فنی مربوطه به کشورهایی مانند ایران ادامه دادند. وی افزود انتقال فن‌آوری موشک‌های بالستیک به ایران قابل توجه بود و ما اعتقاد داریم که به ایران اجازه می‌دهد بیشتر برنامه‌های توسعه موشکی خود را تسریع کرده و به سمت خودکفایی در تولید نزدیک‌تر شود. مک لافلین برنامه و موجودی موشک بالستیک بومی ایران را یکی از بزرگترین و توانمندترین برنامه‌ها در منطقه توصیف کرد و گفت این موجودی شامل صدها موشک کوتاه‌برد است که می‌توانند بیشتر عراق و همچنین اهدافی از جمله، نیروهای آمریکایی را در خلیج فارس هدف قرار دهند. وی پیش‌بینی کرد ایران به‌زودی موشک شهاب-۳ (Shihab-۳) با برد ۱۳۰۰ کیلومتر را عملیاتی کند که انتظار می‌رود بتواند به اسرائیل، بیشتر عربستان سعودی و ترکیه برسد.

لافلین همچنین معتقد است تهران احتمالاً یک موشک بالستیک قاره پیما (ICBM) را آزمایش می‌کند که ممکن است طی ۱۰ تا ۱۵ سال آینده و شاید تا اوایل سال ۲۰۰۵ به ایالات متحده برسد. وی در ادامه اظهار داشت سلاح‌های هسته‌ای ثانویه خطر دیگری است که به‌وسیله برنامه‌های کامل‌شده کشورهایی مانند ایران به‌وجود می‌آید. شرکت‌های خصوصی، مهندسان و دانشمندان روسیه و چین که از کنترل ضعیف یا غیر قابل اجرا بودن صادرات بهره می‌برند هم در تهدید گسترش سلاح‌های موشکی نقش دارند. انتظار می‌رود مسکو و تهران در اوایل ماه سپتامبر، هنگام سفر علی شمخانی وزیر دفاع و نیروهای مسلح ایران به روسیه، توافق‌نامه همکاری نظامی امضا کنند.

Bill Samii, "A Tehran-Moscow-Beijing Axis against the West," RFE/RL Iran Report, Vol. ۴, No. ۳, ۳۳ September ۲۰۰۱.

اظهارات مقامات آمریکا در خصوص نقش دیگر کشورها در پروژه موشکی شهاب-۴

ششم سپتامبر ۲۰۰۱: به گفته منابع اطلاعاتی آمریکا؛ در پی اجرای کنترل صادرات فن آوری موشکی در زمان رئیس جمهور پوتین، کمک روسیه در سال گذشته به میزان قابل توجهی کاهش یافته است. منابع آمریکایی در عین حال ادعا می کنند روسیه فن آوری موتور موشک را برای ایران فراهم و به طراحی بدنه آن نیز کمک کرده است؛ با این وجود، گزارش ها نشان می دهد انتقال فن آوری موشکی روسیه در دوران ریاست جمهوری ولادیمیر پوتین در سال گذشته کاهش قابل توجهی داشته است.

کندی انتقال فن آوری روسیه به ایران منجر به بازگشت چین به برنامه شهاب-۴ شده و چین تا حد زیادی این پروژه را در اختیار گرفته است. چینی ها فن آوری موتورهای با سوخت جامد و فلزات تصفیه شده ویژه مورد نیاز موشک را در اختیار ایران قرار داده اند. چینی ها همچنین با استفاده از ابر رایانه ها به آزمایش شبیه سازی موشک کمک کرده اند.

ارزیابی های قبلی ایالات متحده در خصوص شهاب-۴ مشخص کرد که این موشک می تواند تا سال آینده آماده شود. منابع آمریکایی می گویند علیرغم کاهش سرعت کمک های روسیه، ایران همچنان به توسعه موشک دوربرد شهاب-۴ خود ادامه می دهد. منابع آمریکایی می افزایند برنامه شهاب-۴، در واقع توسعه دو موشک است؛ یکی با برد ۲۴۰۰ کیلومتر و دیگری با برد ۵۵۰۰ کیلومتر که از موشک برد ۵۵۰۰ کیلومتری گاهی شهاب-۵ یاد می شود. این منابع بزرگترین چالش برنامه را ادغام دو موشک می دانند.

همچنین گفته می شود گزارش های مربوط به تعلیق برنامه موشکی، در نتیجه "اطلاعات نادرست ایران" است. *توجه: بسیاری از تحلیلگران معتقدند شهاب-۴ کپی یا نسخه ای از پاکتوسان-۱ (Paektusan-1) کره شمالی است. وابستگی ایران به کمک های روسیه و چین ممکن است نشان دهد که برنامه پاکتوسان کره شمالی نیز به کمک فنی قابل توجه خارجی وابسته بوده است.*

دهم سپتامبر ۲۰۰۱ نیز در گزارشی آمده است؛ دولت بوش اذعان کرد چین کمک های قابل توجهی را

برای برنامه‌های توسعه موشکی ایران از سر گرفته است. مقامات دولت بوش اظهار داشتند چین به ایران کمک کرده تا طیف وسیعی از برنامه‌های موشکی، از جمله موشک‌های میان‌برد شهاب-۳ و شهاب-۴ را به اتمام برساند. دولت بوش همچنین تأکید می‌کند که کره شمالی و روسیه همچنان منبع قابل توجهی برای برنامه تسلیحاتی استراتژیک ایران هستند. بر اساس گزارش سازمان سیای آمریکا (CIA)، در نیمه دوم سال ۲۰۰۰، نهادهایی در روسیه، کره شمالی و چین همچنان تجهیزات، فن‌آوری و تخصص مهم مربوط به موشک‌های بالستیک را به ایران ارائه می‌دهند. تهران در تلاش است تا توانایی داخلی خود را برای تولید انواع سلاح‌ها و سیستم‌های مختلف حمل‌آنها بکار گیرد. این گزارش می‌افزاید، تخصص و فن‌آوری به‌دست آمده، همراه با مجاری تجاری و ارتباطات برقرار شده به‌ویژه از طریق پروژه نیروگاه هسته‌ای بوشهر می‌تواند برای پیشبرد برنامه تحقیق و توسعه سلاح‌های هسته‌ای ایران مورد استفاده قرار گیرد.

-Steve Rodan, "China Comes to the Rescue of Iran's Long-Range Missile Program," World Tribune. com, ۶ September ۲۰۰۱, www.worldtribune.com; Iranian Student News Agency, ۷ September ۲۰۰۱, in "Iran: ISNA Says Iran Continues Attempts to Manufacture of [sic] Shehab- Missile," FBIS Document ID IAP۲۰۰۱۰۹۰۷۰۰۰۱۹.

Steve Rodan, "Iran Continues Shihab- Missile Project," Middle East Newline, ۶ September ۲۰۰۱.

Agency says Iran has not ceased manufacture of Shahab- missile," Iranian Students News Agency (ISNA), www.isna.net, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

CIA: China Helps Iran's Missile Programs," Middle East Newline, ۱۰ September ۲۰۰۱.

نقش روسیه، چین و کره شمالی در سرعت توسعه موشکی ایران

اطلاعات ملی طبقه‌بندی نشده ایالات متحده (NIE) هشدار می‌دهد که اگر ایران سیستم‌های اصلی یا زیر سیستم‌های بزرگ مانند موتورهای «۲-TD» کره شمالی یا موتورهای روسی را به‌دست آورد بازه زمانی تولید موشک‌های قاره‌پیما (ICBM) یا میان‌برد می‌تواند کوتاه و ظرف یک سال انجام شود. کمک‌های روسیه، چین و کره شمالی برای موفقیت برنامه موشکی ایران بسیار مهم خواهد بود؛ اگر چه روسیه به

احتمال زیاد یک قاره‌پیما یا وسیله پرتاب فضایی تمام‌شده را در اختیار ایران قرار نمی‌دهد. «NIE» درباره کلاهک‌های احتمالی هم می‌گوید ایران سلاح‌های شیمیایی و بیولوژیکی دارد اما هنوز سلاح هسته‌ای ندارد. [توجه: ورودی ۹ ژانویه ۲۰۰۲ را ببینید. گزارشگر واشنگتن تایمز، برآورد اطلاعات ملی آمریکا (NIE) را اشتباه خوانده که می‌گوید ایران موشک‌های «شهاب-۳» با برد ۱۳۰۰ کیلومتر دارد. ایران همچنان با موتور شهاب-۳ مشکلاتی را تجربه می‌کند و قادر به تولید مداوم موشک نیست. ایران به احتمال زیاد کمتر از ۲۰ شهاب-۳ دارد].

مارس ۲۰۰۲ هم رابرت والپول (Robert Walpole)، افسر اطلاعات ملی برنامه‌های استراتژیک و هسته‌ای [آمریکا] گفت، ایران به فن‌آوری پرتاب فضایی کره شمالی به‌عنوان بنیادی برای تولید موشک‌های بالستیک قاره‌پیما یا موشک‌های بالستیک میان‌برد علاقه‌مند است. ایران بیشترین علاقه را به تائپودونگ-۱ و ۲ (۲ و ۱-Taepodong) کره شمالی دارد که به گفته ایالات متحده، موشک‌های بالستیک قاره‌پیما هستند اما کره شمالی ادعا می‌کند به‌عنوان وسایل پرتاب فضایی فعالیت می‌کنند. رابرت والپول افزود، بر اساس اطلاعات موجود در برآورد اطلاعات ملی که اخیراً منتشر شده است، اگر ایران بخواهد سیستم‌های تائپودونگ-۲ کامل را از کره شمالی تهیه کند می‌تواند در مدت یک سال پس از تحویل، یک آزمایش پرواز انجام دهد و به آنها فرصت می‌دهد تا یک مرکز پرتاب ایجاد کنند.

[توجه: به گزارش مربوط به برآورد اطلاعات ملی اطلاعات مربوط به ۹ ژانویه ۲۰۰۲ مراجعه کنید]. والپول در ادامه گفت، آژانس‌های اطلاعاتی آمریکا که این گزارش را تهیه کرده‌اند، معتقدند ایران می‌تواند در حدود اواسط دهه، اقدام به راه‌اندازی موشک‌های بالستیک قاره‌پیما کند. رابرت والپول افزود روسیه در حال کمک به برنامه‌های موشکی ایران است؛ بیش از آنچه روس‌ها مایل به اعتراف هستند ولی بعید به نظر می‌رسد که ایران یک قاره‌پیما کامل یا یک وسیله پرتاب فضایی از روسیه به‌دست آورد. وی همچنین گفت چین تأمین‌کننده عمده فن‌آوری موشکی به ایران و سایر کشورها است.

-James Hackett, "Missile Defense Constraints," Washington Times, 7 February 2002, p. 18.

Robert Walpole, "Hearing on CIA National Intelligence Estimate of Foreign Missile Development

and the Ballistic Missile Threat through ۲۰۱۵," U.S. Senate Committee on Governmental Affairs, ۱۱- February ۲۰۰۲, in www.senate.gov. [Note: The Senate Committee on Governmental Affairs lists Walpole's hearing as taking place on ۱۱ March ۲۰۰۲, but on the title page for Walpole's testimony, the date is listed as ۱۱ February. The correct date is ۱۱ March, as ۱۱ February was a national holiday.]; "Iran Seeks Space-Launch Capability for Missile Plans," Middle East Newline, Vol. ۴, No. ۲۷, ۱۱۹ March ۲۰۰۲; "Greater Concern About Iranian Missile Capability," Reuters, ۱۱ March ۲۰۰۲, www.reuters.com.

Foreign Missile Developments and the Ballistic Missile Threat Through ۲۰۱۵," Unclassified Summary of a National Intelligence Estimate, Director of Central Intelligence, December ۲۰۰۱.

اهمیت همکاری موشکی ایران با کشورهای روسیه و چین

سیزدهم اوت ۲۰۰۱: رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، آیت‌الله علی‌اکبر هاشمی رفسنجانی رئیس‌جمهور سابق ایران، همکاری سه جانبه بین مسکو، تهران و پکن را استراتژیک توصیف کرد. وی اظهار داشت این همکاری سه جانبه می‌تواند به‌عنوان وزنه تعادل در برابر غرب و ایالات متحده باشد. این اتحاد، در حال حاضر منجر به گسترش فراوان موشک‌ها شده است. چین و روسیه منابع قابل توجهی برای کمک به برنامه موشکی ایران بوده‌اند.

Bill Samii, "A Tehran-Moscow-Beijing Axis against the West," RFE/RL Iran Report, Vol. ۴, No. ۳۳, ۳ September ۲۰۰۱.

کمک روسیه، چین و کره شمالی به تولید شهاب-۶

ایران همچنین در حال توسعه شهاب-۶ (Shahab-۶) برای پرتاب ماهواره است و بیشترین کمک به ایران برای این منظور از طریق روسیه، چین و کره شمالی انجام شده است. فروش موشک‌های کامل مانند موشک‌های کوتاه‌برد هاگ-۷ (HQ-۷) و فن‌آوری معکوس موتورهای نیز از دیگر برنامه‌های صورت‌گرفته است.

Michael Rubin, "Iran's Burgeoning WMD Programs," Middle East Intelligence Bulletin, March/April ۲۰۰۲, www.meib.org.

همکاری موشکی ایران و سوریه

آمادگی ایران و سوریه برای ادامه همکاری نظامی و دفاعی

سپتامبر ۲۰۰۱: منابع دیپلماتیک اظهار داشتند ایران و سوریه در حال آماده سازی دیدارهای سطح بالا در چند هفته آینده هستند که این ملاقات با سفر علی شمخانی وزیر دفاع ایران به دمشق و دیدار مصطفی تالاس (Mustafa Tlas) وزیر دفاع سوریه از تهران آغاز می‌شود. گزارش‌ها نشان می‌دهند که ایران و سوریه قصد دارند در خصوص افزایش هماهنگی و همکاری نظامی و دفاعی گفتگو کنند. این دو کشور در گذشته نیز چندین برنامه تسلیحاتی به‌ویژه در ساخت موشک‌های اسکاد-سی داشته‌اند.

Iran, Syria Want to Upgrade Strategic Ties," Middle East Newslines, ۹ September ۲۰۰۱.

همکاری موشکی ایران و سوریه در خصوص تولید موشک بالستیک

سیزدهم فوریه ۲۰۰۲: بر اساس گزارش منابع اطلاعاتی غربی، سوریه و ایران در زمینه تولید موشک‌های بالستیک و سلاح‌های کشتار جمعی، از جمله ساخت کارخانه تولید موشک‌های اسکاد (Scud) همکاری می‌کنند.

Syria turns to Iran for strategic assistance," World Tribune, ۱۳ February ۲۰۰۲, in www.worldtribune.com.

همکاری موشکی ایران و لیبی

کمک ایران برای احیای موشک لیبیایی

لیبی یکی دیگر از شرکای بالقوه [ایران] است. علیرغم گزارش‌های مبهم، پیشنهادهای مبنی بر همکاری ایران با لیبی برای احیای برنامه موشک سطح به سطح الفتح لیبی که در این کشور متوقف شده وجود دارد و ممکن است ایران طرح‌های لیبی را برای این پروژه خریداری کرده باشد.

الفتح سلاحی است ساخت آلمان و با برد احتمالی ۹۵۰ کیلومتر.

Dr. Andrew Rathmell with contributions by James Bruce and Harold Hough, "Iran's Weapons of Mass Destruction," Jane's Intelligence Review-Special Report, No. ۶, pp. ۲۲, ۲۱, ۶.

کمک ایران به برنامه موشکی لیبی

تاریخ ۱۳ فوریه ۲۰۰۲: به گزارش منابع اسرائیلی؛ ایران در برنامه‌های موشکی بالستیک لیبی، به‌ویژه کمک در ایجاد یک پایگاه صنعتی برای تولید پیش‌رانه‌های سوخت مایع و سایر فن‌آوری‌ها در این کشور نقش اصلی را دارد.

منابع اسرائیلی می‌گویند لیبی قصد دارد موتورهای موشک بالستیک اسکاد (SCUD) و موشک‌های میان‌برد را از ایران یا کره شمالی خریداری کند. لیبی همچنین افرادی را که در برنامه‌های موشکی خود کار می‌کنند برای آموزش به ایران اعزام کرده است. این گزارش می‌افزاید مقامات ارشد دو کشور در اوایل

سال جاری تصمیم گرفتند ایران فن‌آوری لازم برای توسعه موشک زمین به زمین الفتح (Al-Fatih) را به لیبی عرضه کند. ایران هم توافق کرده بود به لیبی کمک کند تا موشک‌هایی با برد ۱۵۰۰ کیلومتر بسازد. لیبی نیز با فرض تأمین مواد مورد نیاز از سوی ایران و توسعه خطوط تولید موشک، تا اواسط سال ۲۰۰۳ با پرداخت ۴۸ میلیون دلار به ایران موافقت کرد. به‌نظر می‌رسد دو کشور بر اختلافاتی که توافق را به خطر انداخته است غلبه کرده‌اند و لیبی مبلغ ۴ میلیون دلار به‌عنوان پرداخت اولیه به ایران داده است.

-Steve Rodan, "Libya steps up pursuit of MRBM capability," Jane's Defense Weekly, ۱۲ February ۲۰۰۲, p. ۱۶; "Report Notes Reason for 'Freezing' Iranian-Libyan Military Cooperation," Al-Sharq al-Awsat (London), ۲۵ February ۲۰۰۲; via FBIS Document GMP۲۰۰۲۰۲۲۵۰۰۰۱۶۹.

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

تکذیب اظهارات نخست‌وزیر اسرائیل در خصوص موشک‌های حزب‌الله لبنان

بیست‌وپنجم مارس ۲۰۰۱: یک روزنامه اسرائیلی گزارش داد برخلاف اظهارات آریل شارون (Ariel Sharon's)، نخست‌وزیر اسرائیل در سفر خود به ایالات متحده مبنی بر اینکه حزب‌الله موشک‌هایی را برای دستیابی به اسرائیل مرکزی دریافت کرده است، موشک‌ها فقط قادر هستند به مناطق جنوبی حیفا که حدود یک سوم اسرائیل را تهدید می‌کند برسند. برد موشک‌های به روز شده، بیشتر از موشک‌های دیگری است که حزب‌الله تاکنون داشته است. آنها اخیراً از ایران حمل شده‌اند.

این روزنامه اسرائیلی همچنین نوشت؛ شارون به رسانه‌های آمریکایی گفت گزارش‌های اطلاعاتی دریافت شده در اسرائیل نشان می‌دهد که ایران اخیراً موشک‌های دوربرد را در لبنان مستقر کرده است که قادر به دستیابی به اهدافی در اسرائیل و هدف قرار دادن آنها هستند. نسل قبلی موشک‌های حزب‌الله، از جمله کاتیوشاهای دوربرد، سرزمینی را که از مرز بین‌المللی تا حاشیه جنوبی آککو (Akko's) امتداد دارد تهدید می‌کند. برد موشک‌های جدید، کل قلمرو حیفا را در بر می‌گیرد و تا ساحل کرمل (Karmel) و (Zikhron Yaaqov) می‌رسد.

بیست‌وششم آوریل ۲۰۰۱ هم حمیدرضا آصفی سخنگوی وزارت امور خارجه ایران ادعای آریل شارون نخست‌وزیر اسرائیل مبنی بر ایجاد پایگاه موشکی ایران در لبنان را رد کرد. آصفی گفت ادعای شارون

راهی برای سرپوش گذاشتن روی تجاوزات اخیر اسرائیل علیه لبنان است.

-Yoav Limor and Gabi Kessler, "Rockets Shipped to Hizballah Can 'Only' Reach Haifa," Maariv (Tel Aviv), ۲۵ March ۲۰۰۱, p. ۸; in "Israeli Paper Says Hizballah's New Missiles Not as Long-Range as Believed," FBIS Document GMP۲۵,۲۰۰۱۰۳۲۵۰۰۰۰۶۶ March ۲۰۰۱.

Iran: Foreign Ministry says Sharon claims of Iranian missile base in Lebanon 'pure fabrication'," Vision of the Islamic Republic of Iran (Tehran), ۲۶ April ۲۰۰۱; in FBIS Document IAP,۲۰۰۱۰۴۲۶۰۰۰۰۸۰ ۲۶ April ۲۰۰۱.

اعتراض عراق به حمله موشکی ایران به پایگاه‌های منافقین

آوریل ۲۰۰۱: ایران با موشک به تعدادی از مقرهای [منافقین] مجاهدین خلق [MEK] در عراق، از جمله اردوگاه اشرف در شمال بغداد (Ashraf, north of Baghdad)، کمپ انزلی در جلاوا (Habib in Jalawla) [MEK]، اردوگاه فائزه در کوت (Faezeh in Kut)، اردوگاه حبیب در بصره (Habib in Basra)، اردوگاه همایون در العماره (Homayoun in Al-Amarah) و کمپ بنیاد علوی در منصوریه (Bonyad Alavi in Mansourieh) حمله کرد. این حمله موشکی برای هشدار به این گروه مسلح بود که عملیات‌های خود را در ایران متوقف کند. در ابتدا گزارش شد که ایران ۵۶ موشک زمین به زمین را هنگام حمله؛ به شهرهای بصره، کوت، خالص و جلاوا در عراق شلیک کرد. گزارش‌های بعدی ادعا کرد که حدود ۷۷ موشک زمین به زمین اسکاد به‌وسیله ایران شلیک شده است. با این حال، تردید وجود دارد که ایران در واقع از هرگونه اسکاد در این حمله استفاده کرده است؛ زیرا قادر به هدر دادن مقدار زیادی اسکاد خود در این کارزار نیست. با توجه به نزدیکی اردوگاه‌ها به مرز ایران و هزینه نسبتاً بالای اسکاد، ایران به احتمال زیاد از موشک‌های بومی مانند زلزال-۱ (Zelzal-۱)، نازعات-۶ و ۱۰ (Nazeat-۶ و ۱۰) استفاده کرده است.

عراق این اقدام را حمله به حاکمیت خود و بر خلاف قوانین بین‌المللی می‌داند و این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که با استفاده از ابزار مناسب و در زمان مقتضی پاسخ دهد.

گزارش شورای همکاری خلیج فارس هم می‌گوید "ایران توانست همزمان ۱۷ اسکاد را مستقر و پرتاب کند که بسیار بالاتر از ارزیابی‌های قبلی است." تخمین زده می‌شود ایران بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ موشک اسکاد-بی (Scud-B) داشته باشد.

هادی نژادحسینیان، نماینده ایران در سازمان ملل گفت، این حمله گروه مخالف را هدف قرار داده و "نباید به‌عنوان اقدامی علیه تمامیت ارضی عراق تفسیر شود." وی همچنین گفت این حمله به مدت ۳ ساعت و ۱۵ دقیقه؛ از ساعت ۴:۱۵ تا ۷:۳۰ صبح به طول انجامید.

در گزارش دیگری هم آمده است؛ ایران در نوامبر ۱۹۹۴ (سه تا شش موشک شهاب-۱)، ژوئن ۱۹۹۹ (سه موشک)، نوامبر ۱۹۹۹ (پنج موشک) و آوریل ۲۰۰۱ (۳۰ موشک) به اردوگاه‌های [منافقین] مجاهدین خلق (تروریست ضد رژیم) شلیک کرد.

همچنین گفته می‌شود، از سال ۱۹۹۴ تا ۲۰۰۱، ایران بین ۴۱ تا ۹۱ موشک شهاب-۱ را به اردوگاه‌های مختلف [منافقین] مجاهدین خلق در عراق شلیک کرده است.

-<https://www.pogo.org/investigation/۰۷/۲۰۰۴/irans-ambitious-missile-programs/>
Statement No. ۵: Final Count of missiles fired at Mojahedin camps, Iraqi cities stand at ۷۷," People's Mojahedin Organization of Iran, ۲۰ April ۲۰۰۱, www.iran-e-azad.org; "Iran informs UN that measures against MKO were defensive," IRNA (Tehran), ۱۹ April ۲۰۰۱, www.irna.com; "Iran's 'Massive' Attack on MKO Bases in Relations with Elections," Iran Press Service (Paris), ۱۹ April ۲۰۰۱, www.iran-press-service.com; "Iran Impresses Neighbors With Missile Capability," Middle East Newsline (Jerusalem), ۲۴ April ۲۰۰۱; Amin Tarzi and Darby Parliament, "Missile Messages: Iran Strikes MKO Bases in Iraq," Nonproliferation Review, Summer ۲۰۰۱, Center for Nonproliferation Riyadh Alam-al-Din, "Will War Break Out?," Al-Watan al-Arabi (Paris), ۴ May ۲۰۰۱, pp. ۱۸-۲۱; in "Report on US-Iranian 'Deal,' Possibility of 'New' Iran-Iraq War," FBIS Document GMP۳, ۲۰۰۱۰۵۰۳۰۰۰۱۷۵ May ۲۰۰۱.

-https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/۰۳/۲۰۱۹/FP_۲۰۱۹۰۳۲۱_missile_program_WEB.pdf

-<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-s-ballistic-missile-inventory/>

نگرانی آمریکا و اروپا از دستیابی ایران به قدرت موشکی و هسته‌ای

چهارم مه ۲۰۰۱: سازمان سیا [سازمان جاسوسی آمریکا] در گزارشی، تهدیدات اعلام‌شده علیه امنیت ملی آمریکا را بیان کرده و گفت، تهیه موشک به‌وسیله ایران و عراق و دستیابی به قدرت هسته‌ای تا سال ۲۰۱۵ تهدیدی برای آمریکا خواهد بود. ایران با افتخار توانایی‌های نظامی خود را ارائه می‌دهد و اظهار می‌دارد تانک‌ها، هلی‌کوپترها، اسلحه‌ها و موشک‌های دوربرد مانند شهاب-۳ (Shahab-۳) که ۱۳۰۰ کیلومتر برد دارد و شهاب-۴ (Shahab-۴) را که ۲۰۰۰ کیلومتر برد دارد خود می‌سازد.

ایران همچنین اظهار داشت واردات نظامی سال گذشته ۸۶ درصد افزایش یافته و این واردات از ۲۴ کشور انجام می‌شود. در میان این واردات، ۳۹ مدل سلاح جدید وجود دارد.

ایران برای نمایش توانایی‌های تسلیحاتی خود، در تاریخ ۱۸ آوریل، ۶۶ موشک اسکاد به مراکز گروه مخالف خود، [منافقین] مجاهدین در عراقی شلیک کرد. همچنین برخی اطلاعات حاکی از آن است که ۱۳ موشک هم یک روز بعد شلیک شده است. ایران توانست ۱۷ سکوی پرتاب برای شلیک موشک‌ها نصب کند. ذخیره موشکی ایران ۲۰۰ موشک اسکاد-بی و ۱۵۰ موشک اسکاد-سی تخمین زده شده است. با شلیک موشک‌های اخیر، این برآورد در حال ارزیابی مجدد است.

گزارش‌های اطلاعاتی آلمان هم بیان می‌دارد که ایران در حال دستیابی به موشک‌هایی است که علاوه بر تهدید منطقه، تا سال ۲۰۱۵ می‌توانند به اروپا و آلمان برسند. ایالات متحده نیز اطلاعات مشابهی دارد. [توجه: لطفاً برای اطلاعات بیشتر به قسمت ورودی ۱۸ آوریل ۲۰۰۱ مراجعه کنید؛ اگرچه تعداد موشک‌های گزارش شده متفاوت است.]

تاریخ ۱۵ مه ۲۰۰۱ هم در گزارشی آمده است؛ ایالات متحده معتقد است موشک‌های زمین به زمین ایران می‌تواند برای حمل سلاح‌های کشتار جمعی در نظر گرفته شود. دلیل سیاست ایالات متحده برای جلوگیری از تهیه سلاح هسته‌ای از سوی ایران این است که «موشک‌های زمین به زمین میان‌برد با

کلاهک‌های هسته‌ای تأثیر استراتژیک بسیار بیشتری نسبت به استفاده از سلاح‌های شیمیایی یا میکروبیولوژیکی خواهند داشت.»

-Riyad Alam-al-Din, "Will War Break Out?," Al-Watan al-Arabi (Paris), ۴ May ۲۰۰۱, pp. ۲۱-۱۸; in "Report on US-Iranian 'Deal,' Possibility of 'New' Iran-Iraq War," FBIS Document GMP۳, ۲۰۰۱۰۵۰۳۰۰۰۱۷۵ May ۲۰۰۱.

-Iran's nuclear options," Siyasat-e Ruz (Tehran), ۱۵ May ۲۰۰۱, p. ۱۰; in "US pursuing 'double-standard' policy on Iran's nuclear ambitions," FBIS Document IAP۲۱, ۲۰۰۱۰۵۲۱۰۰۰۰۹۳ May ۲۰۰۱.

خودکفایی ایران در ساخت موشک‌های کوتاه‌برد

ماه مه ۲۰۰۱: گزارش‌ها حاکی از آن است که ایران در ساخت موشک‌های با برد کوتاه به خودکفایی رسیده است.

Iran's Weapons-A Bigger Punch," The Economist, ۲۶ May ۲۰۰۱, p. ۲۸.

توانایی موشک‌های شهاب

در گزارشی آمده است؛ شهاب-۳ (Shahab-۳) با برد ۱۲۰۰ کیلومتر توانایی حمله به اسرائیل را دارد. گویا ایران همچنین در حال کار بر روی موشک شهاب-۴ (Shahab-۴) و حتی موشک شهاب-۵ (Shahab-۵) که ممکن است یک موشک بین قاره‌ای باشد هست.

Iran's Weapons-A Bigger Punch," The Economist, ۲۶ May ۲۰۰۱, p. ۲۸.

اولین آزمایش موشک فاتح-۱۱۰ و گسترش برنامه موشکی ایران

در خبرها آمده است؛ ایران در دوران ریاست‌جمهوری بوش به گسترش خانواده موشک‌های بالستیک استراتژیک خود ادامه داد و اولین موشک بالستیک برد کوتاه سوخت جامد، فاتح-۱۱۰ (Fateh-۱۱۰) را

در ماه می ۲۰۰۱ با موفقیت آزمایش کرد.

-<https://news.eastday.com/epublish/gb/paper20010731/148/class01480004/hwz451061.htm>
-<https://armscontrol.org/events/01-2003/countering-axis-evil-assessing-bush-administration-policies-toward-iran-iraq-north>

واکنش‌ها به آزمایش موفقیت‌آمیز موشک فاتح-۱۱۰

به گزارش ایرنا و دیگر رسانه‌ها در تاریخ دهم خرداد ۱۳۸۰ برابر با ۳۱ می ۲۰۰۱؛ وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد نخستین موشک فوق مدرن زمین به زمین خود را با سوخت جامد مرکب با موفقیت آزمایش کرده است. این وزارتخانه در اطلاعیه‌ای که روز پنجشنبه صادر شد افزود، این موشک که فاتح-۱۱۰ (Fateh-110) نام دارد، با تلاش مستمر دانشمندان و متخصصان سازمان صنایع هوافضا وابسته به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ساخته شده است. بر اساس این اطلاعیه، تمامی مراحل تحقیقاتی، طراحی، ساخت و آزمایش این موشک پیشرفته به‌وسیله متخصصان صنایع هوافضا انجام شده است. وزارت دفاع ایران افزود این سلاح پیشرفته که از نوع موشک‌های زمین به زمین هدایت‌شونده است، به‌دلیل دقت بسیار بالایی که در هدف‌گیری و انهدام اهداف تعیین‌شده دارد، در ردیف کارآمدترین تجهیزات موشکی جمهوری اسلامی ایران طبقه‌بندی می‌شود.

واشنگتن تایمز هم نوشت؛ تکمیل، توسعه و آزمایش موفقیت‌آمیز ساخت موشک ان پی-۱۱۰ (NP-110) یا فاتح-۱۱۰ (Fateh-110) تایید شد. این بخشی از برنامه موشکی سطح به سطح (NP-110) یا فاتح-۱۱۰ با برد ۱۰۵ مایل است که در سال ۱۹۹۷ آغاز شده و مبتنی بر فن‌آوری سوخت یا پیشرانه جامد است که از چین و روسیه تهیه شده است.

موشک فاتح-۱۱۰ یک موشک بالستیک از نوع سوخت جامد، جاده‌ای و متحرک یا موشک بالستیک تاکتیکی است که برد آن حدود ۲۰۰ کیلومتر است. توسعه آن احتمالاً از حدود سال ۱۹۹۵ آغاز شده و

اولین پرواز آزمایشی آن در سال ۲۰۰۱ گزارش شده است. ممکن است سه نسخه از فاتح-۱۱۰ در خدمت باشد. یکی از آنها ظاهراً خلیج فارس نام دارد. طبق گزارش‌ها، نسخه ارتقاء یافته فاتح-۱۱۰ در اوایل آگوست ۲۰۱۲ آزمایش شده است. ایران ادعا کرد که این موشک از نسل چهارم فاتح است و به سیستم هدایت جدیدی مجهز شده که قادر است اهداف را تا فاصله ۳۰۰ کیلومتری با دقت بالا هدف قرار دهد. کارشناسانی مانند کارشناسان آلمان این ادعای ایران را مشکوک می‌دانند. حداکثر برد این موشک فقط ۲۰۰ تا ۲۵۰ کیلومتر است و ادعاهای دقت بالای آن جای سؤال دارد اما در خبر دیگری آمده؛ اعتقاد بر این است که ایران در اواخر دهه ۱۹۹۰ شروع به تولید سوخت جامد (پیش‌رانه موشک کوتاه‌برد فاتح-۱۱۰) کرده که اولین بار در سال ۲۰۰۱ با موفقیت آزمایش شد.

اولین نوع اصلاح‌شده (فاتح-۱۱۰-آ) دارای برد ۲۰۰ تا ۲۲۵ کیلومتر است. در طول یک دهه، چهار نوع بعدی از این موشک ساخته شد که ایران ادعا می‌کرد به‌طور فزاینده‌ای به آنها اطمینان دارد و از موشک‌های قبلی دقیق‌تر است. اگرچه ممکن است این ادعاها تا حدودی اغراق شده باشند اما اهمیت این پیشرفت در درجه اول، در افزایش توانایی‌های بومی ایران برای علاقه‌مند شدن به توسعه توانایی و قابلیت ICBM است و برنامه فضایی بلندپروازانه آن به دلیل همپوشانی فن‌آوری مورد بررسی جدی قرار گرفته است. این موشک از یک پرتابگر ساده پرتاب شده و از سوخت «جامد مرکب» استفاده می‌کند. فاتح-۱۱۰ بسیار کوچکتر از (تقریباً دو برابر ارتفاع یک کامیون استاندارد ارتش) به نظر می‌رسد.

اندرو بروکس (Andrew Brooks)، تحلیلگر دفاعی در انستیتوی بین‌المللی مطالعات استراتژیک در لندن گفت، به نظر می‌رسد فاتح-۱۱۰ نوعی موشک چینی است که بومی سازی شده است. وی همچنین اظهار داشت، این می‌تواند بخشی از تلاش ایران در ساخت موشک‌های ساحل به کشتی باشد. خبرها می‌افزاید ایران در صنعت دفاعی پیشرفت‌های دیگری داشته و توانسته وسایل حمل و نقل نظامی جدید و همچنین ناو جنگی موشکی هدایت‌شونده تولید کند.

همچنین به گزارش نشریه جونگ‌آنگ ایلیو «Joongang Ilbo»، اگر ایران فن‌آوری سوخت جامد را به کره شمالی منتقل کند می‌تواند برای تقویت توانایی موشکی کره شمالی استفاده شود.

- <https://www.irna.ir/news/۵۵۹۶۵۶۰>
- <https://tnu.ir/s/۴x۱m۶>
- <https://fas.org/nuke/guide/iran/missile/mushak.htm>
- https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/legacy_files/files/publication/۱۴۱۰۰۷_Iran_Rocket_Missile_forces.pdf
- Anthony H. Cordesman With the assistance of Scott Modell, Aaron Lin, and Michael Peacock Iran's Rocket and Missile Forces and Strategic Options, octobr ۲۰۱۴
- <https://www.nonproliferation.eu/wp-content/uploads/۱۰/۲۰۱۸/iran-s-ballistic-missile-programme-its-status-and۵۸-.pdf>
- Iran successfully test-fires domestic solid-fuelled missile," IRNA, ۳۱ May ۲۰۰۱, www.irna.com;
- "Iran test-fires new home-made guided missile," Gulf News, ۱ June ۲۰۰۱, www.gulfnews.com.
- White House Expresses Worries over Iran's Missile Plan," English Joongang Ilbo, ۱ June ۲۰۰۱, english.joins.com; Justin Anderson, "Carnegie Analysis: Background on Test of New Iranian Missile," ۳۱ May ۲۰۰۱, www.ceip.org; "Iran Successfully Test-Fires Domestic Solid-Fuelled Missile," IRNA (Tehran) ۳۱ May ۲۰۰۱, www.irna.com; "Iran Successfully Test-Fires Domestic Solid-Fuelled Missile," IRNA, ۳۱ May ۲۰۰۱, www.irna.com; "Iran Test-Fires New Home-Made Guided Missile," Gulf News, ۱ June ۲۰۰۱, www.gulfnews.com; Doug Richardson, "Iran Tests Solid-Propellant Missile," Jane's Defence Weekly, ۱ August ۲۰۰۱, p. ۱۷; Jim Matthews, "Iran Claims Successful Test of First Locally Built Missile," Aerospace Daily, Vol. ۱۹۸, No. ۱, ۴ June ۲۰۰۱, p. ۷

نگرانی آمریکا از آزمایش موشک شهاب-۳

ماه مه ۲۰۰۱: گزارش‌های رسمی حاکی از آن است که ایران «نسخه جدید موشک شهاب-۳ خود» را آزمایش کرده است. این موشک به‌عنوان سیستم پرتاب ماهواره و فقط برای اهداف صلح‌آمیز مورد استفاده قرار خواهد گرفت. ایالات متحده تردید دارد که موشک‌های ایران برای پرتاب ماهواره به فضا استفاده شود؛ زیرا شهاب-۳ دی (Shahab-۳-D) یک موشک است، نه فقط یک وسیله پرتاب فضایی.

Rocket-test In Iran Cause for Concern In the USA from Teheran/Washington," ۶ June ۲۰۰۱, www.iran-now.de.

تردید در توانایی موشکی ایران

یکم ژوئن ۲۰۰۱: گزارش اخیر اطلاعات گمرک آلمان (Zollkriminalamt) حاکی از آن است که ایران فقط قادر به ساخت قطعات جزئی موشکی است و تلاش برای مهندسی معکوس اسکادهای وارداتی شکست خورده است. با این حال، اخیراً سازمان سیا آمریکا (CIA) به کنگره این کشور اطلاع داده است که ایران حداقل چهار پرتابگر موشک بالستیک از کره شمالی خریداری کرده است که این توانایی پرتاب موشک ایران را دو برابر می‌کند.

Dr. Andrew Rathmell with contributions by James Bruce and Harold Hough, "Iran's Weapons of Mass Destruction," Jane's Intelligence Review-Special Report, No ۶, pp. ۶, ۲۱, ۲۲.

اظهارات منبع اطلاعاتی غرب در خصوص آزمایش موشک فاتح-۱۱۰

پانزدهم ژوئن ۲۰۰۱: طبق گفته یک منبع اطلاعاتی غربی، آزمایش فاتح-۱۱۰ (Fateh-۱۱۰) با سوخت جامد، علیرغم ادعاهای مقامات ایرانی ناکام بود. برخی ادعا می‌کنند که فاتح-۱۱۰ یک موشک ام-۱۱ (M-۱۱) چینی است؛ در حالی که برخی دیگر اظهار داشتند ایران نام آن را به زلزال (Zelzal) تغییر داده است.

Iran Said to Have Failed in Solid-fuel Missile Test," Middle East Newsline, ۱۵ June ۲۰۰۱, Vol. ۳ No. ۲۳۴, www.menewline.com.

ادامه آزمایش موشک فاتح-۱۱۰

یکم آگوست ۲۰۰۱: گزارش‌ها حاکی از آن است که ایران موشک فاتح-۱۱۰ (Fateh-۱۱۰) را که ادعا می‌شود موشک بالستیک تاکتیکی با سوخت جامد و تولید بومی است آزمایش کرده است.

یک گزارش تلویزیونی دولتی ایران، فاتح-۱۱۰ را "مؤثرترین [موشک] ایران به دلیل دقت بالا در انهدام

اهداف "توصیف کرد. یک شبکه رادیویی تهران هم با تأیید این گزارش گفت، موشک (فاتح-۱۱۰) یک موشک زمین به زمین بسیار مدرن است که با سوخت جامد ترکیبی کار می‌کند و قادر به وارد آوردن خسارت زیادی است و اهداف را با دقت پیدا می‌کند و در میان کارآمدترین موشک‌های ایران طبقه‌بندی شده است.

Doug Richardson, "Iran tests solid-propellant missile," Jane's Defence Weekly, ۱ August ۲۰۰۱, www.janes.com.

ادامه فعالیت‌های موشکی ایران

گزارش‌ها حاکی از آن است که ایران در حال تولید یک نوع موشک بالستیک جاده‌ای متحرک با سوخت جامد با برد بلندتر از موشک ام-۱۱ (M-۱۱) کوتاه‌برد است که باید تا پایان سال ۲۰۰۱ ساخته شود. همچنین ممکن است کار بر روی طراحی دوم این موشک بر اساس موشک بالستیک تک مرحله‌ای ام-۹ (M-۹) چینی انجام شود که تا سال ۲۰۰۳ تکمیل خواهد شد.

Doug Richardson, "Iran tests solid-propellant missile," Jane's Defence Weekly, ۱ August ۲۰۰۱, www.janes.com.

تغییر سیاست موشکی ایران به دلیل نگرانی کشورهای همسو

یکم آگوست ۲۰۰۱: به دنبال اعلام آزمایش موفقیت‌آمیز شهاب-۳ (Shahab-۳)، یکی از مقامات صنایع هوافضای ایران به روزنامه الشرق الاوسط چاپ لندن گفت، کمیسیون عالی صنایع نظامی ایران اولویت‌های بسیاری از پروژه‌های مهم موشکی را به دلیل عوامل داخلی و خارجی تغییر داده است. این گزارش می‌افزاید، برخی از کشورهایی که با ایران روابط قوی دارند، به تهران هشدار داده‌اند که برنامه موشک بالستیک زلزال (Zelzal) این کشور که شامل موشک شهاب-۳ می‌شود موجب نگرانی‌های

منطقه‌ای و بین‌المللی شده است. ایالات متحده آمریکا هم درباره توسعه موشک‌های بومی، به ایران هشدار داده و گفته باید توسعه شهاب-۴ (Shahab-۴) را که ۲۴۰۰ کیلومتر برد دارد متوقف کند.

همچنین در خبرها آمده است؛ وزیر دفاع ایران، علی شمخانی، تصمیم گرفت پروژه شهاب-۴ را برای مدتی نامعلوم به تعویق بیندازد و بر روی موشک‌های برد کوتاه‌تر و دقیق‌تر مانند عقاب (Oghab)، نازعات (Nazeat)، فجر (Fajr)، ایران-۱۳۰ (Iran-۱۳۰)، شهاب-۲ و ۳ (Shahab-۲ و ۳) با حمایت چین و کره شمالی تمرکز کند.

وزارت دفاع ایران هم تصمیم گرفته بودجه مؤسسه صنعت هوافضا را برای تمرکز بر برنامه‌های کم‌هزینه‌تر و رفع نیازهای ارتش، نیروی هوایی و نیروهای ویژه ضد زره و موشک‌های هوا به زمین و هوا به هوا افزایش دهد. واردات چنین موشک‌هایی نشانگر یک بار مالی و مانعی لجستیکی برای نیروهای مسلح است.

همچنین صنایع هوافضای ایران با به روزرسانی مدل‌های قدیمی رعد (Raad)، توفان-۱ (Toufan-۱)، تندر (Tondar) و توسن (Towsan) و به لطف کارشناسان برجسته‌ای مانند مرحوم علی محمودی، موفق به تولید نمونه‌های اولیه موشک‌های مختلف شد. آخرین نسخه موشک توسن، کپی چونکورز-۱۱۳ (Choncors-۱۱۳) روسی است. موشک‌های رعد-۱ و توفان-۱ در حال حاضر در ارتش ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در خدمت هستند. موشک صاعقه-۱ (Saeqeeh-۱) هم برای بهبود سیستم هدایت خود دستخوش تغییراتی شد. طبق گفته وزارت دفاع ایران، این موشک بسیار دقیق است. وزارت دفاع ایران همچنین می‌گوید از فن‌آوری‌های آمریکایی و روسی در توسعه آن استفاده می‌کند. این موشک مانند موشک دراگون یا اژدهای ساخت آمریکا (U.S.-made Dragon) به نظر می‌رسد اما اجزای آن کپی از محصولات روسی است.

به گفته یک دیپلمات عرب، به تعویق انداختن پروژه شهاب-۴ (Shahab-۴) نیز نتیجه اراده ایران برای کاهش تنش به‌ویژه در خلیج فارس است. وی افزود ایرانی‌ها اعتماد به نفس دارند و احساس می‌کنند که

اگر صبر کنند کل خلیج فارس را بدون جنگ کنترل خواهند کرد.

Ali Nuri Zadeh "Upon Regional and International Pressure, Iran Scales Down the Production of Ballistic Missiles and Focuses on Shorter Range and Better More Accurate Weapons; Iran Announced a Successful Test of Anti-Armor Saeqeh \- Missile," Al-Sharq al-Awsat (London) \ August ۲۰۰۱, www.asharqalawsat.com; Steve Rodan "Iran Changes Direction in Missile Development" Middle East Newslines, ۲ August ۲۰۰۱, www.menewslines.com.

ادعای عراق در خصوص شلیک موشک‌های ایران به این کشور

دهم آگوست ۲۰۰۱: عراق گزارش داد مأموران نظامی ایران ۹ موشک در استان واسط عراق شلیک کردند. سخنگوی ارتش عراق گفت، نیروهای ایرانی از مرز این کشور عبور کرده، موشک‌ها را شلیک و دوباره به ایران بازگشتند.

Iraq Reports New Iranian Attacks Near Baghdad," Middle East Newslines, ۱۰ August ۲۰۰۱.

ادعای توان مقابله پدافند موشکی اسرائیل با شهاب-۳

بیروت، ایرنا: ششم شهریور ۱۳۸۰ برابر با ۲۸ اوت ۲۰۰۱: یک تن از مسئولان وزارت جنگ اسرائیل ادعا کرد سیستم ضد موشکی اسرائیل به نام «هیتز-۲» می‌تواند با موشک «شهاب-۳» ایران مقابله کند. رادیو تل‌آویو، شامگاه دوشنبه به نقل از رئیس یگان موشکی وزارت جنگ این رژیم افزود، موشک هیتز در حال حاضر می‌تواند موشک دوربرد شهاب-۳ ایران را رهگیری کند.

<https://tnu.ir/s/VMBXv>

ادعای اسرائیل در خصوص فعالیت موشکی ایران در فسا

یکم سپتامبر ۲۰۰۱: یک ماهواره اسرائیلی از آنچه که به نظر می‌رسد محل حفر سنگ‌های ذخیره

موشک در فسای ایران باشد عکس گرفته است. اپراتورهای ماهواره اروس. آ-۱ (satellite, Eros A1 ImageSat International) تصور می‌کنند بر اساس اندازه حفاری، این محل یا [برای] ذخیره‌سازی اجسام بزرگ مانند موشک است یا مرکزی برای فرماندهی و کنترل. این تصاویر به وضوح الگوی شش ضلعی جاده‌ها را مشخص می‌کند که به‌نظر می‌رسد به اندازه کافی گسترده باشد تا بتواند حامل‌های متحرک موشک‌های بالستیک شهاب-۳ و شهاب-۴ ایران را در خود جای دهد. طول شهاب-۳ (۱۵,۲ متر) و طول شهاب-۴ (تا ۲۰ متر) پیش‌بینی شده است. فسا به‌عنوان محلی برای فعالیت‌های موشکی شناخته نمی‌شود اما ممکن است در آنجا مرکز تحقیقات هسته‌ای رودان واقع شده باشد که احتمال می‌رود یک مرکز مخفی تبدیل هگزا فلورید اورانیوم به‌منظور کمک به تولید اورانیوم برای اسلحه باشد.

[توجه: فسا تقریباً در ۱۵۰ مایلی شرق بوشهر واقع شده است.]

Doug Richardson, "Is this Iran's Shahab base?," Jane's Missiles and Rockets, ۱ September ۲۰۰۱.

اعتراض اتحادیه اروپا به تولید موشک شهاب-۴

ششم و هفتم سپتامبر ۲۰۰۱: به‌دنبال اعلام ادامه تلاش ایران برای ساخت موشک شهاب-۴، نمایندگان ایران و اتحادیه اروپا در تاریخ سوم سپتامبر برای بحث درباره موضوعات استراتژیک و روابط تجاری دیدار کردند. در این جلسه، مقامات اتحادیه اروپا به ایران هشدار دادند که ممکن است به‌دلیل توانایی آشکار شهاب-۴ در حمله به بسیاری از مناطق جنوب اروپا، مجبور به شرکت در برنامه دفاع موشکی ایالات متحده شوند.

برخی منابع ادعا می‌کنند گزارش‌ها درباره تأخیر پروژه به این دلیل بوده است که مقامات ایرانی این پروژه را مسکوت نگه داشته بودند. به گفته یک منبع ارشد اطلاعاتی ایران، این کشور به‌دلیل فشارهای بین‌المللی به‌ویژه از سوی اتحادیه اروپا، انتشار اطلاعات مربوط به این موشک را متوقف کرد.

-Agency says Iran has not ceased manufacture of Shahab- missile," Iranian Students News Agency (ISNA), www.isna.net, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

-Steve Rodan, "Iran Continues Shihab- Missile Project," Middle East Newline, ۶ September ۲۰۰۱.

شلیک موشک به مقر منافقین در عراق

سیزدهم سپتامبر ۲۰۰۱: در گزارشی آمده است؛ ایران با موشک به عراق حمله کرد. [منافقین] مجاهدین خلق مستقر در بغداد ادعا می کنند که ایران پنج موشک به سمت پایگاه این گروه مخالف در جلاوا - جلاوا (Jalawla - Jaalaula) در شمال شرقی بغداد شلیک کرده است.

Iran Launches Missile Attack on Iraq," Middle East Newline, ۱۶ September ۲۰۰۱

ادعای کمک نظامی ایران به حزب الله لبنان

تاریخ ۲۷ سپتامبر ۲۰۰۱: بنا بر گزارش‌ها؛ ایران تعدادی موشک و راکت کاتیوشکا در اختیار حزب الله لبنان قرار داده است که در مرزهای اسرائیل و لبنان مستقر شده‌اند. محمدعلی سبحانی، سفیر ایران در بیروت، در یک کنفرانس خبری ادعا کرد حزب الله یک گروه مقاومت است در مقابل یک سازمان تروریستی. وی در اوایل این هفته هنگام ملاقات با هیئت بازدیدکننده اتحادیه اروپا در ایران تأکید کرد نباید حزب الله را در همان سطح افرادی قرار داد که چنین حملاتی را علیه ایالات متحده انجام داده‌اند.

Hezbollah Is Resistant Rather Than Terrorist Group: Iranian Ambassador," Xinhua General News Service, ۲۷ September ۲۰۰۱, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

تلاش آپیک برای جلوگیری از فعالیت‌های موشکی ایران

هنگامی که «کمیته امور عمومی رژیم صهیونیستی و آمریکا» موسوم به آپیک (aipac) در دهه ۱۹۵۰ (۱۳۳۰) آغاز به کار کرد، تنها نام «سی کنن» مؤسس آن به چشم می خورد اما امروز این سازمان از ۵۰ هزار عضو در ۵۰ کشور جهان برخوردار است. از جمله فعالیت‌های این سازمان که نفوذ بسیاری در محافل

تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری آمریکا دارد و از لابی‌های صهیونیستی به‌شمار می‌رود، برگزاری سالانه ۲۰۰۰ نشست با اعضای کنگره آمریکا، تصویب بالغ بر ۱۰۰ لایحه به نفع رژیم صهیونیستی در کنگره، تخصیص کمک سه میلیارد دلاری برای امنیت اسرائیل و تأمین بودجه و تلاش‌های مشترک برای ایجاد سیستم تدافعی در برابر سلاح‌های غیر متعارف است. «آپیک» تقریباً در ۲۰۰ دانشکده در سراسر جهان فعالیت دارد و این فعالیت در راستای تربیت دانشجویان برای درک اهمیت روابط رژیم صهیونیستی و آمریکا و حامیان این روابط در سراسر جهان انجام می‌شود. در ادامه شرح کامل و رئوس کلی خط مشی و دستورالعمل‌های رسمی این لابی به‌منظور روشن شدن وسعت نفوذ آن در آمریکا آورده شده است.

خط مشی‌های فعلی:

ممانعت از دستیابی ایران به سلاح‌های اتمی: به رغم تلاش‌هایی که برای توقف انتقال فن‌آوری‌های هسته‌ای به‌منظور مصارف مسالمت‌آمیز به ایران به عمل آمده، محافل اطلاعاتی اسرائیل در صدد القای این نکته هستند که نشان بدهند ایران در چند سال آتی به سلاح‌های اتمی، میکروبی، شیمیایی و موشک‌هایی که بتوانند آنها را حمل کنند دسترسی پیدا خواهد کرد. در این رابطه، «آپیک» به همراه کنگره آمریکا تلاش می‌کند قانون جامع‌تری را علیه ایران به تصویب برسانند و با گسترش همکاری‌های استراتژیک آمریکا و اسرائیل، یک سیستم دفاعی علیه این‌گونه تهدیدها ایجاد کنند.

در زمینه مختل کردن برنامه تسلیحات اتمی ایران نیز این اقدامات انجام شده است:

توقف ورود فن‌آوری‌های موشکی به ایران از طریق اعمال تحریم علیه کمپانی‌های خارجی که به برنامه‌های موشکی ایران کمک می‌کنند، مسدود کردن سرمایه‌گذاری خارجی در بخش نفت ایران که راه اصلی تأمین بودجه این‌گونه طرح‌ها است، تحت فشار قرار دادن دولت روسیه برای پایان بخشیدن به همکاری‌های تسلیحاتی با ایران از طریق قطع ۵۰ درصد از کمک‌های آمریکا به این کشور، درخواست از دولت آمریکا برای تغییر ندادن سیاست خود در قبال ایران تا زمان تغییر رفتار عملی تهران.

سیر تولید موشک‌های شهاب - ۱ و ۲

در طول جنگ ایران و عراق، تا زمانی که ایران اسکادهای بی (Scud-B²s) را از لیبی، سوریه و کره شمالی دریافت و استفاده می‌کرد، شهاب-۱ (Shahab-۱) ساخت داخل تا سال ۱۹۸۸ مورد آزمایش قرار نگرفت اما ایران احتمالاً تا سال ۱۹۹۴ با نظارت کره شمالی (DPRK) شهاب-۱ را تولید می‌کرد.

شهاب-۲:

شهاب-۲ (Shahab-۲) یک نوع اسکاد-سی (Scud-C) مشتق شده از هواسونگ-۶ (Hwasong-۶) کره شمالی است که وقتی چالش‌های فن‌آوری (احتمالاً به دلیل محدودیت در دسترسی به مواد موجود برای توسعه اسکاد-بی مانع تولید انبوه موشک بود)، به سرعت به برنامه انتخابی جمهوری اسلامی ایران تبدیل شد. ایران برای تولید بعدی این موشک [شهاب-۲] از خانواده شهاب، از منابع در دسترس برای بهبود «INS» و افزودن ۵۰۰ کیلوگرم پیش‌رانه اضافی به منظور دستیابی به برد بیشتر از ۵۰۰ کیلومتر با کلاهک کوچکتر، از کلاهک مدل اسکاد-بی استفاده کرد و خطای دایره‌ای (CEP) ۱۰۰۰ متری را ارائه داد.

<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-s-ballistic-missile-inventory>

گزارش منابع و مقامات آمریکایی در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

نهم ژانویه ۲۰۰۲: بر اساس برآورد اطلاعات ملی طبقه‌بندی نشده ایالات متحده (NIE) که به وسیله آژانس‌های اطلاعاتی آمریکا برای کنگره تهیه شده است، زرادخانه موشکی ایران شامل مقداری موشک‌های بالستیک میان‌برد شهاب-۳ (Shahab-۳) با برد حدود ۱۳۰۰ کیلومتر و چند صد [موشک بالستیک کوتاه‌برد] و انواع راکت‌های هدایت‌شونده است.

موشک شهاب-۳ نسخه ایرانی مشتق شده از موشک نودونگ (Nodong) کره شمالی است و گفته

می‌شود در مراحل آخر توسعه است. بیشتر جامعه اطلاعاتی بر این باورند که ایران احتمالاً وسایلی را برای پرتاب فضایی تولید خواهد کرد که می‌تواند به‌عنوان موشک‌های بالستیک قاره‌پیما (ICBM) یا (IRBM) در اواخر دهه مورد استفاده قرار گیرد. یکی از آژانس‌های [اطلاعاتی آمریکا] می‌گوید بعید است ایران قبل از سال ۲۰۱۵ به یک آزمایش موفقیت‌آمیز موشک‌های بالستیک قاره‌پیما برسد.

اطلاعات ملی طبقه‌بندی نشده ایالات متحده (NIE) همچنین هشدار می‌دهد که اگر ایران سیستم‌های اصلی یا زیر سیستم‌های بزرگ مانند موتورهای «۲-TD» کره شمالی یا موتورهای روسی را به‌دست آورد این بازه زمانی می‌تواند کوتاه و ظرف یک سال انجام شود. کمک‌های روسیه، چین و کره شمالی برای موفقیت برنامه موشکی ایران بسیار مهم خواهد بود؛ اگرچه روسیه به احتمال زیاد یک قاره‌پیما یا وسیله پرتاب فضایی تمام‌شده را در اختیار ایران قرار نمی‌دهد. «NIE» درباره کلاهک‌های احتمالی هم می‌گوید ایران سلاح‌های شیمیایی و بیولوژیکی دارد اما هنوز سلاح هسته‌ای ندارد.

توجه: ورودی ۹ ژانویه ۲۰۰۲ را ببینید. گزارشگر واشنگتن تایمز، برآورد اطلاعات ملی آمریکا (NIE) را اشتباه خوانده که می‌گوید ایران موشک‌های «شهاب-۳» با برد ۱۳۰۰ کیلومتر دارد. ایران همچنان با موتور شهاب-۳ مشکلاتی را تجربه می‌کند و قادر به تولید مداوم موشک نیست. ایران به احتمال زیاد کمتر از ۲۰ شهاب-۳ دارد.

یازدهم مارس ۲۰۰۲ هم رابرت والپول (Robert Walpole)، افسر اطلاعات ملی برنامه‌های استراتژیک و هسته‌ای [آمریکا] گفت، آژانس‌های اطلاعاتی آمریکا معتقدند ایران می‌تواند در حدود اواسط دهه، اقدام به راه‌اندازی موشک‌های بالستیک قاره‌پیما کند.

فوریه ۲۰۰۲ هم واشنگتن تایمز نوشت؛ بر اساس برآورد اطلاعات ملی طبقه‌بندی نشده آمریکا (NIE) که اخیراً منتشر شده است، ایران بیش از ۱،۳۰۰ شهاب-۳ اس (Shahabs-۳) با برد متوسط دارد.

۱۸. James Hackett, "Missile Defense Constraints," Washington Times, ۷ February ۲۰۰۲, p. ۱۸.

Robert Walpole, "Hearing on CIA National Intelligence Estimate of Foreign Missile Development and the Ballistic Missile Threat through ۲۰۱۵," U.S. Senate Committee on Governmental Affairs, ۱۱- February ۲۰۰۲, in www.senate.gov. [Note: The Senate Committee on Governmental Affairs

lists Walpole's hearing as taking place on ۱۱ March ۲۰۰۲, but on the title page for Walpole's testimony, the date is listed as ۱۱ February. The correct date is ۱۱ March, as ۱۱ February was a national holiday.]; "Iran Seeks Space-Launch Capability for Missile Plans," Middle East Newline, Vol. ۴, No. ۲۷, ۱۱۹ March ۲۰۰۲; "Greater Concern About Iranian Missile Capability," Reuters, ۱۱ March ۲۰۰۲, www.reuters.com.

Foreign Missile Developments and the Ballistic Missile Threat Through ۲۰۱۵," Unclassified Summary of a National Intelligence Estimate, Director of Central Intelligence, December ۲۰۰۱.

گزارش سرویس اطلاعات ملی مسکو در خصوص آزمایش موشک‌های شهاب-۴ و ۵

ژانویه ۲۰۰۲: سرویس اطلاعات ملی مسکو گزارش داد ایران احتمالاً یک مدل آزمایشی از موشک شهاب-۴ و شهاب-۵ (Shahab-۴ missile and Shahab-۵) خود را در اواخر دهه در اختیار داشته باشد. پیش‌بینی می‌شود برد این موشک‌های دو مرحله‌ای، بین ۲۰۰۰ تا ۳۵۰۰ کیلومتر است. در حال حاضر ایران موشک شهاب-۳ (Shahab-۳) را که یک موشک تک مرحله‌ای با سوخت مایع با حداکثر برد ۱۳۰۰ کیلومتر و کلاهک حداکثر ۱۰۰۰ کیلوگرمی و وزن پرتاب ۲۰ تن است در خدمت دارد. احتمال خطای دایره‌ای (CEP) شهاب-۳ تقریباً ۲۰۰۰ متر است.

ایران همچنین دارای سری موشک‌های اسکاد مواک (Scud and solid-fueled Muvaak-series missiles) با سوخت جامد است.

North Korean, Iranian, Iraqi Missile Programs Said to Pose No Threat to U.S.," Strana.ru National Information Service (Moscow), ۳۰ January ۲۰۰۲, via FBIS, Document CEP۲۰۰۲۰۱۳۱۰۰۰۲۱۳.

اظهارات وزیر امور خارجه اسرائیل در خصوص توان موشکی ایران

ژانویه ۲۰۰۲: شیمون پرز، وزیر امور خارجه اسرائیل گفت، ایران موشک شهاب-۳ (Shahab-۳) با برد ۱۳۰۰ کیلومتر و یک موشک با برد ۵۰۰۰ کیلومتر را در اختیار دارد یا می‌خواهد در اختیار بگیرد. پرز همچنین ادعا کرد ایران در حال تولید موشکی با برد ۱۰ هزار کیلومتر است که توانایی حمله به آمریکای

شمالی را دارد.

Nina Gilbert, "Peres: Iran widening its missile threat," Jerusalem Post [Internet Edition], ۳۱ January ۲۰۰۲, in <http://www.jpost.com>.

ادعای وزیر امور خارجه اسرائیل در خصوص تحویل موشک‌های ایران به حزب‌الله لبنان

ژانویه - فوریه ۲۰۰۲: شیمون پرز، وزیر امور خارجه اسرائیل، شب دوشنبه پس از دیدار با کوفی عنان، دبیرکل سازمان ملل متحد، مدعی شد ایران با تحویل ۱۰ هزار موشک با برد بین ۲۰ تا ۷۰ کیلومتر به حزب‌الله لبنان، آن را به بشکه باروت و عامل خطر تبدیل کرده است.

Nina Gilbert, "Peres: Iran widening its missile threat," Jerusalem Post [Internet Edition], ۳۱ January ۲۰۰۲, in <http://www.jpost.com>.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۰/۱۱/۱۷، ش ۶۵۶۲، ص ورزشی.

اظهارات دیپلمات غربی در خصوص موشک شهاب - ۳

یکم فوریه ۲۰۰۲: یک دیپلمات غربی، ارزیابی ایالات متحده و اسرائیل در این زمینه را که ایران در حال تولید موشک‌های بالستیک قاره‌پیما است سؤال برانگیز دانست و گفت، ایران در تولید موشک‌های کاملاً عملیاتی مشکل داشته و دو آزمایش از سه آزمایش شهاب-۳ (Shahab-۳) با برد ۶۰۰ مایل ناموفق بوده است. این دیپلمات همچنین افزود، گفته می‌شود متخصصان روسی گویا در ایران عمدتاً برای کمک به توسعه برنامه‌های موشکی ایران به منظور آموزش یا انتقال تجربه استفاده می‌شوند.

-Scott Peterson, "Iran's nuclear challenge: deter, not antagonize," Christian Science Monitor, ۲۱ February ۲۰۰۲, in www.csmonitor.com

ادعای آمریکا در خصوص تجهیز کشورهای ایران، عراق و کره شمالی به موشک‌های اسکاد

پنجم فوریه ۲۰۰۲: به گزارش فرانس پرس؛ کشورهای ایران، عراق و کره شمالی که اخیراً از سوی جورج دبلیو بوش، رئیس‌جمهور آمریکا، به عنوان یک محور شرارت نامگذاری شده‌اند همه دارای موشک‌های اسکاد (Scud) با طراحی شوروی هستند. کره شمالی به برنامه‌های موشک بالستیک ایران کمک کرده است اما

یک سفیر آسیایی مستقر در کره جنوبی اتحاد جدی بین آنها [را خنده‌آور] رد کرد.

Tim Wichter, "Scud 'Axis' an Alliance with Missiles but no Direction," Agence France Presse, ۵ February ۲۰۰۲, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

اظهارات وزیر حمل و نقل اسرائیل در خصوص موشک شهاب-۳

تاریخ ۶ فوریه ۲۰۰۲: وزیر حمل و نقل اسرائیل، افرایم اسنه گفت، ایران حداقل ۲۰ موشک بالستیک دوربرد شهاب-۳ (Shahab-۳) دارد که می‌توانند به اسرائیل حمله کنند. سنه در یک کنفرانس بین‌المللی در پاریس در گفتگو با نمایندگان درباره تکثیر موشک‌های بالستیک گفت، ایران در موارد مختلف تهدید کرده است که از موشک‌های خود علیه اسرائیل استفاده خواهد کرد.

Iran has produced Shihab-۲ missiles, Israeli official says," World Tribune, ۸ February ۲۰۰۲, in www.worldtribune.com

حمایت ایران از طرح محدود کردن سلاح‌های موشکی

هفتم فوریه ۲۰۰۲: حمید اسلامی‌زاد (عالی‌ترین مقام ایرانی در کنفرانس کنونی در پاریس که در خصوص گسترش سلاح‌های موشکی بالستیک برگزار شده) گفت، ایران همیشه از بررسی موضوع موشک‌های بالستیک در مجامع بین‌المللی حمایت کرده است. ایران عقیده دارد سازمان ملل باید بر بحث درباره سیاست‌های محدود کردن سلاح‌های موشکی نظارت کند.

فرانسه، ایران را به‌خاطر پیشنهاد خود در سازمان ملل مورد تحسین قرار داده و به اهمیت شرکت ایران در این کنفرانس اشاره کرد.

اتوجه: ایران در مجمع عمومی ۲۰۰۰ از قطعنامه ۳۳/۵۵ سازمان ملل با عنوان "موشک" حمایت مالی کرد. این قطعنامه از

کشورها می‌خواهد که نظرات خود را "درباره موضوع موشک از همه جنبه‌های آن" به سازمان ملل گزارش دهند.

Iran calls for stepping up int'l cooperation to halt proliferation," Islamic Republic News Agency (Tehran), ۷ February ۲۰۰۲, in www.irna.com; "EU states relations with Iran will continue," Jam-e Jam (Tehran), ۷ February ۲۰۰۲, via FBIS, Document IAP۲۰۰۲۰۲۱۳۰۰۰۰۰۲.

اظهارات معاون رئیس‌جمهور آمریکا در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

«چنی»، معاون رئیس‌جمهوری آمریکا، در مراسم کتابخانه «تیکسون» مدعی شد ایران به خاطر حمایت از گروه‌هایی نظیر حماس، حزب‌الله و جهاد اسلامی فلسطین عمده‌ترین صادرکننده ترور در جهان است! وی افزود ایران همزمان مشغول برنامه‌های تسلیحات هسته‌ای است و نیروی موشک بالستیک خود را می‌سازد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۰/۱۲/۲، ش ۶۵۷۴، ص سیاسی.

گزارش روزنامه الشرق الاوسط عربستان در خصوص ادامه تولید موشک شهاب - ۴

فوریه ۲۰۰۲: روزنامه الشرق الاوسط عربستان سعودی در گزارشی نوشت؛ ایران تصمیم گرفته است فعلا موشک بالستیک شهاب-۴ خود را متوقف کند. با مشاهده گزارشاتی از نزدیکان محافل نظامی، پس از اتهام رئیس‌جمهور آمریکا (جورج دبلیو بوش) به ایران به‌عنوان بخشی از محور شرارت در ژانویه، رژیم [جمهوری اسلامی] تصمیم گرفت این پروژه را متوقف کند. منابعی از مجتمع شهید همت (جایی که موشک‌های مختلفی تولید می‌شود) و همچنین سایر کارشناسان نظامی، مانند دریاسالار علی شمخانی وزیر دفاع، به این نتیجه رسیدند که تولید شهاب-۴ و ۵ (Shahab-۴ and -۵) با برد بیش از ۴۰۰۰ کیلومتر، نه تنها باعث تقویت دفاع کشور نمی‌شود بلکه در عوض، امنیت ملی را به خطر می‌اندازد؛ زیرا ایالات متحده و کشورهای اروپایی هرگز به ایران اجازه تولید سلاح‌هایی را نمی‌دهند که بتوانند به کشورهای آنها برسند.

Iran to scrap production of Shehab- ballistic missiles," Al Sharq Al-Awsat, ۲۴ February ۲۰۰۲, via Iran Press Service, www.iran-press-service.com

تأثیر جنگ عراق با آمریکا در سرعت برنامه موشکی ایران

مارس / آوریل ۲۰۰۲: برنامه موشکی ایران اخیراً به‌دلیل تصمیم ایالات متحده برای جنگ با عراق تسریع

شده است. کارشناسان احساس می‌کنند تهران قادر به ضربه زدن به هر نقطه از آسیا یا اروپا و شاید ایالات متحده در عرض یک دهه باشد؛ چرا که جمهوری اسلامی در حال حاضر مشغول توسعه شهاب-۴ و -۵ (Shahab-۴ and -۵) با برد ۲۰۰۰ و ۱۰ هزار کیلومتر است.

Michael Rubin, "Iran's Burgeoning WMD Programs," Middle East Intelligence Bulletin, March/April ۲۰۰۲, www.meib.org.

تهدید موشکی آمریکا از سوی ایران

تهدید موشکی ۲۰۰۲ ایران ناشی از در اختیار داشتن حدود ۳۰۰ اسکاد-بی.اس (Scud-Bs) یا همان شهاب-۱ (Shahab-۱)، ۱۰۰ دستگاه اسکاد-سی.اس (Scud-Cs) یا همان شهاب-۲ (Shahab-۲)، حدود ۲۰۰ موشک کروز سی.اس.اس-۸ (CSS-۸) چینی و تعداد انگشت‌شماری موشک شهاب-۳ است که می‌توانند در مواقع اضطراری پرتاب شوند. در همین راستا، ایالات متحده از روسیه برای تأمین فن‌آوری‌های موشک میان‌برد اس.اس-۴ (SS-۴) در ایران که از مشتقات موشک‌های نودونگ (Nodong) کره شمالی برای موشک‌های شهاب-۳ (Shahab-۳) و شهاب-۴ (Shahab-۴) استفاده شده است نام برد اما ایران به‌طور علنی آزمایش شهاب-۴ و -۵ (Shahab-۴ and -۵) را که ادعا می‌کند یک وسیله پرتاب ماهواره است انکار کرده است.

Russian assistance to Iran," Carnegie Analysis, ۱۷ July ۲۰۰۲, from Deadly Arsenals: Tracking Weapons of Mass Destruction, Joseph Cirincione, Jon B. Wolfsthal, and Miriam Rajkumar, June ۲۰۰۲.

نمایش قدرت موشکی ایران با حمله به اردوگاه منافقین

حمله موشکی اخیر ایران به اردوگاه‌های [منافقین] مجاهدین خلق در عراق که با شلیک ۶۶ موشک ظرف مدت سه ساعت انجام شد، علاوه بر پیامی که داشت، شاهد تحولات در این زمینه بود. علاوه بر این، پیامی بود که توانایی ایران را در پاسخ به حمله به پروژه‌های استراتژیک آن نشان می‌داد.

<https://archive.aawsat.com/details.asp?article=۴۸۰۹۹&issueno=#۸۲۶۸.۷۱۶Ad.VSV>

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های داخلی در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

اظهارات وزیر اطلاعات در خصوص حمله موشکی به پایگاه‌های منافقین در عراق

تهران، ایرنا، ششم اردیبهشت ۱۳۸۰ برابر با ۲۶ آوریل ۲۰۰۱: به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ حجت‌الاسلام علی یونسی، وزیر اطلاعات جمهوری اسلامی ایران، روز پنجشنبه در گفت‌وگو با خبرنگاران رسانه‌های جمعی گفت، حمله موشکی نیروهای ایران به پایگاه‌های منافقین در چند شهر عراق، تحقق اراده مردم به‌ویژه مرزنشینان بود. یونسی افزود مردم به هیچ‌وجه تحمل جنایت‌هایی را که منافقین در مرزها و داخل کشور انجام می‌دهند ندارند و از نیروهای مقتدر خود می‌خواهند ماشین ترور و نظامی آنها را در هر کجا فعال هستند قاطعانه از کار بیاندازند. وی منافقین را مظهر تفرقه، نفاق و خشونت دانست و تأکید کرد: همه سازمان‌ها، احزاب و شخصیت‌های درون نظام به‌همراه مردم، در برخورد با آنها تردیدی به خود راه نمی‌دهند. وزیر اطلاعات افزود نیروهای عمل‌کننده، با پشتیبانی اطلاعاتی توانستند تمامی پایگاه‌های منافقین را با دقت تخریب کنند؛ به‌طوری‌که افراد باقیمانده از این عملیات ناچار به ترک مراکز خود شدند.

[-https://www.irna.ir/news/۵۵۹۲۴۴۴/](https://www.irna.ir/news/۵۵۹۲۴۴۴/)

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۰/۲/۸، ش ۶۳۳۰، ص داخلی.

گزارش روزنامه جمهوری اسلامی در خصوص خطر موشک‌های بالستیک برای آمریکا

روزنامه جمهوری اسلامی در تاریخ ۲۰ تیرماه مطابق با ۱۱ جولای ۲۰۰۱ در گزارشی نوشت: ایالات

متحدہ کہ مانع از تغییرات سیاسی عمدہ در بسیاری از کشورهای منطقه خاورمیانه شده است، سال ۲۰۱۵ با خطر «موشک‌های بالستیک قاره‌پیمای» کره شمالی، ایران، عراق، روسیه و چین که همواره تهدیدی برای آمریکا بوده‌اند مواجه خواهد بود. برنامه‌های گسترش تسلیحاتی که در موارد بسیاری با کمک کشورهای خارجی صورت گرفته منجر به توانایی‌های جدیدی در این کشورها شده است. از جمله آنها می‌توان به موشک «شهاب-۳» که در سال ۱۹۹۸ و ۲۰۰۰ آزمایش شد و موشک «تائپودونگ-۱» کره شمالی که در اوت سال ۱۹۹۸ آزمایش شد اشاره کرد.

ایران موشک‌های با برد کوتاه و متوسط خود را به‌عنوان عوامل بازدارنده در مقابل سلاح‌های جنگی که عمدتاً کلاهک غیر اتمی دارد و نیز به‌عنوان راهی برای حمل سلاح‌های بیولوژیکی، شیمیایی و اتمی مورد استفاده قرار خواهد داد. ایران قادر است تا سال ۲۰۰۴ موشک بالستیک میان‌برد و موشک‌های کروز مخصوص حمله زمینی و موشک بالستیک قاره‌پیمای و تجهیزات فضایی خود را به مرحله آزمایش برساند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۰/۴/۲۰، ش ۶۳۸۸، ص سیاسی.

اظهارات معاون سازمان صنایع هوافضای ایران در خصوص فعالیت موشکی کشور

اواخر سپتامبر ۲۰۰۱: تلویزیون دولتی ایران اعلام کرد ایران در میان ۲۰ کشور برتر موشک‌ساز جهان قرار دارد. یادگاری (Yadgari)، معاون سازمان صنایع هوافضای ایران، ادعا کرد ایران ابتدا موشک‌های ضد زره سری توفان، سپس موشک‌های زمین به زمین و بعد از آن، موشک‌های ضد کشتی تولید کرده است.

Military Stresses Ideology and Production," Info-Prod Research (Middle East) Ltd., ۳۰ October ۲۰۰۱, in Lexis-Nexis, www.lexis-nexis.com.

مصاحبه آیت ا... هاشمی رفسنجانی در خصوص تجاوز عراق به ایران

ساختمان قدس سه‌شنبه ۱۹ تیر ۱۳۸۰:

عراق در آخر جنگ به سلاح‌های خطرناک کشتار جمعی دست پیدا کرده بود؛ یعنی تسلیحات شیمیایی گسترده و خطرناک و بمب‌های لیزری که همه‌جا را می‌زد و موشک‌های دوربرد که تهران را هم هدف قرار می‌داد در اختیار عراق بود و از آن استفاده می‌کرد و هواپیماهای بلندپروازی می‌آمدند که دور از ضد هوایی ما بودند.

اگر مسئله بمب شیمیایی در حلبچه اتفاق نمی‌افتاد می‌توانستید عملیات‌های این‌گونه انجام دهید؛ دلیلی نمی‌دیدم که نتوانید.

یکی از چیزهایی که در ذهن من بود دستیابی به توانایی موشکی بود. دنبال این بودیم که خودمان موشک‌هایی با بُرد ۲۰۰ و ۱۵۰ کیلومتری به‌صورت انبوه بسازیم که تقریباً همه شهرهای عراق را در تیررس داشته باشیم و او نتواند شهرهایمان را بزند و در صورت لزوم بتوانیم مقابله به مثل بکنیم و در کنار آن به سراغ سلاح شیمیایی رفته و آنها را تهیه کرده بودیم و موشک‌ها را تا برد ۷۰، ۸۰ و ۱۰۰ کیلومتر رسانده بودیم. اتفاقاً در کردستان هم که پیش می‌رفتیم و به نقاط حساس عراق نزدیک می‌شدیم، جزو اهدافمان بود. یکی از راه‌هایی که فکر می‌کردم می‌تواند نهایتاً ما را پیروز کند، این بود که تمام شهرهای آباد عراق زیر بُرد موشک‌های ما باشد. نه اینکه یک موشک بزنیم و تمام کنیم. اگر عراق به شرارت‌های خود ادامه دهد موشک‌های زیادی در یک شهر بیندازیم که عراق دیگر حملات موشکی نکند. ما دنبال این توان بودیم. همه توان را بکار بردیم که زودتر به موشک برسیم. عمده ضربه‌ای که ما خوردیم در جبهه‌ها نبود؛ بلکه کارهای خارج از جبهه بود. مثلاً روی نفت ما خیلی فشار آوردند. اگر این امکان را پیدا می‌کردیم، تهدید بسیار خطرناکی برای عراق داشتیم. ما در مقابل کارهای غیر معمول عراق مثل سلاح شیمیایی و زدن نفت‌کش‌ها قرار گرفته بودیم؛ باید به ساخت موشک و استفاده از آن روی می‌آوردیم. حربه‌ای که دور از

دسترس هم نبود و به آستانه آن رسیده بودیم؛ حتی موشک چینی‌ها را که ضد هوایی بود به همین منظور تبدیل به زمینی کردیم. اگر مجموعه اینها را داشته باشیم قدرت بازدارنده‌ای برای حفاظت نیروهایمان خواهیم داشت و نیروها و مردم می‌توانند کارها را بهتر انجام دهند. این هم در اواخر جنگ به دست آمد. قدرت جابجایی عراق اصلاً با قدرت جابجایی ما قابل مقایسه نبود. ما اگر به همین موشک‌هایی که می‌گویم می‌رسیدیم و می‌توانستیم روزی بیست موشک به عراق بزنیم دشمن ناتوان می‌شد.

عراق اسکاد-بی را بهینه کرد.

اسکاد بهینه‌شده چیزی نیست که شما می‌گویید. کسی که می‌توانست روزی ده‌ها موشک تولید کند و این موشک‌ها را به کار ببرد موفق بود و جواب جنگ داده می‌شد. توجه داشته باشید که امکانات موشکی را برای بازدارندگی از شرارت‌های مجرمانه عراق می‌خواستیم. اگر آن شرارت‌ها نبود، در جبهه‌ها دست بالا داشتیم. موشک‌های ما به همه جا می‌رسید اما عراق برای حمله موشکی می‌بایست موشک ۹۰۰ کیلومتری پیدا می‌کرد که بتواند برابر موشک ۱۵۰ کیلومتری ما کار کند چون ما با ۱۵۰ کیلومتر کل مناطق حساس خاک عراق را می‌زدیم. یعنی عراقی‌ها توان این را داشتند که روزی موشک العباس داشته باشند و روز بعد اگر ما موشک مثلاً شهاب-۲ به بغداد می‌زدیم آنها اتم بکار می‌بردند.

<https://www.rafsanjani.ir/records/%D8%A5%9>

مصاحبه آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در خصوص فصلنامه‌های مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک

ساختمان قدس، سه‌شنبه ۹ مرداد ۱۳۸۰:

در مورد موشک ما منکر نیستیم. ما در صنایع موشکی جدی هستیم، پیشرفت‌هایی هم کرده‌ایم. باز هم باید پیشرفت کنیم. الان موشک تقریباً جزء سلاح‌های کلاسیک دنیا حساب می‌شود و دیگر به آن صورت

غیر متعارف نیست. در جریان دفاع مقدس، در عمل، اهمیت نقش موشک را در جنگ دریافت کرده‌ایم و از همان زمان به فکر به‌دست آوردن این صنعت افتادیم و از صفر شروع کردیم و امروز دارای تکنولوژی کاملاً بومی و خودی و مستقل در موشک‌سازی هستیم.

<https://www.rafsanjani.ir/records>

سخنان امام‌جمعه تهران در خصوص حمله موشکی به پایگاه منافقین

آیت‌الله امامی کاشانی در خطبه‌های نماز جمعه تهران گفت، اقدام صاعقه‌وار در موشک‌باران شش پایگاه عراق در کمتر از سه ساعت، این پیام رزمندگان اسلام را به آنان رساند که قیل و قال‌های داخلی، این قدرت را فرسایش نداده بلکه آنان را مصمتر ساخته است.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۰/۲/۸، ش ۶۳۳۰، ص داخلی.

رخدادهای موشکی عراق

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌ها در خصوص فعالیت‌های موشکی عراق

آزمایش موشک‌های عراق

عراق بین سال‌های ۱۹۹۷ و ۲۰۰۰ هشت آزمایش پرتاب موشک انجام داد و تولید انبوه آن را در دسامبر سال ۲۰۰۱ آغاز کرد؛ زمانی که برنامه، تولید ۱۰ موشک بود و گفته می‌شود عراق در ساخت موشک به تجارب روسیه اعتماد کرده و اواخر سال ۲۰۰۱، ۲۸۰ موشک سام-۲ از طریق یک شرکت لهستانی وارد و سپس ۱۰۰ موتور از طریق یک شرکت واسطه دیگر خریداری کرده است.

<https://www.aljazeera.net/news/۲۲/۲/۲۰۲۱>

تلاش عراق برای توسعه برنامه موشکی

دومین و بلندپروازانه‌ترین برنامه موشک‌های کروز به نام جنین، مستلزم تبدیل (HY-۲) به یک سیستم حمله زمینی با برد ۱۰۰۰ کیلومتر بود. صدام این مفهوم را در اواخر نوامبر ۲۰۰۱ تأیید یا تصویب کرد. برای دستیابی به چنین افزایش چشمگیری در برد موشک، برنامه جنین شامل جایگزینی موتور موشک مایع HY-۲ با موتور توربین هلی کوپتر روسی بود. عراق تقریباً یک سال بعد، بلافاصله قبل از بازگشت بازرسان UNMOVIC و بدون دستیابی به موفقیت چشمگیر، در نوامبر ۲۰۰۲ این برنامه را متوقف کرد.

<https://www.nti.org/learn/countries/iraq/delivery-systems>

دورنمای سلاح‌های اتمی عراق

توافق عراق در دستیابی به سلاح‌های کشتار جمعی، به میزان ممانعت شورای امنیت سازمان ملل متحد از گسترش یا تهیه این سلاح‌ها طی ۱۵ سال آینده بستگی دارد. کمک‌های خارجی، در توانایی‌های موشکی و تسریع در ساخت آن موثر است. عراق می‌تواند تا ۱۵ سال آینده سلاح اتمی نیز تولید کند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۰۴/۱۳۸۰، شماره ۶۳۸۸، ص سیاسی.

واکنش عراق به حمله احتمالی اسرائیل به این کشور

خبرگزاری جمهوری اسلامی: معاون رئیس‌جمهور عراق گفت در صورت لزوم، برای دفاع از خود، اسرائیل را هدف حمله قرار خواهد داد.

به گزارش روز جمعه رادیو صدای عراق، «طه یاسین رمضان» درباره واکنش بغداد به حمله احتمالی آمریکا به عراق گفت بغداد در هر صورت برای دفاع از خود و سرکوب متجاوز آماده است.

این رادیو همچنین به نقل از روزنامه «بابل» گفت بغداد برای دفاع از خود در برابر حمله احتمالی آمریکا آماده تکرار حماسه کوبیدن رژیم صهیونیستی در سرزمین‌های اشغالی است.

عراق در جریان جنگ دوم خلیج فارس، در مجموع ۳۷ موشک زمین به زمین دوربرد به «تل آویو» و «هیفا» [حیفا] شلیک کرد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۱/۰۹/۱۳۸۰، شماره ۶۵۰۷، ص جهان.

اظهارات رئیس مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق در خصوص حمله به عراق

کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی: رئیس مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق، آیت‌الله محمدباقر حکیم گفت، هرگونه حمله به عراق بایستی در چارچوب قطعنامه‌ها و نظارت سازمان ملل صورت گیرد و مردم

این کشور را هدف قرار ندهد. وی ارتش قدس صدام را ابزاری برای سرکوبی مردم توصیف کرد و گفت، این رژیم در جریان انتفاضه از موشک‌های زمین به زمین استفاده کرد و با استفاده از این ابزار، مکان‌های مقدس در شهرهای نجف و کربلا را مورد هدف قرار داد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۰/۹/۱۷، شماره ۶۵۱۲، ص جهان.

سال ۱۳۸۱

شهید یوسف خدری

صبح‌ها که از منزل بیرون می‌آمد، هر روز به قبله می‌ایستاد سلامی به آقا امام زمان (عج) می‌داد و سپس شروع بکار می‌کرد توی دلش این سلام را به آن خاطر می‌داد که آقا اگر امروز، وقت ظهور توسط روی من حساب کن. یوسف این عادت را حتی توی جبهه‌ها هم از خود دور نمی‌کرد، وقتی صبح‌ها برای اقامه نماز از سنگر بیرون می‌آمد تا از تانکر کنار سنگر وضو بگیرد: السلام علیک یا صاحب الزمان (عج)

سامانه موشکی قدر S
حداکثر برد: ۱۳۵۰ کیلومتر
سال تولید: ۱۳۸۲

فهرست سال ۱۳۸۱

- اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص
فعالیت‌های موشکی ایران.....۱۶۷
- همکاری موشکی ایران و چین.....۱۶۶
- همکاری موشکی ایران و کره شمالی.....۱۶۷
- اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های داخلی در خصوص
فعالیت‌های موشکی ایران.....۱۸۲
- رخدادهای موشکی عراق.....۱۸۴

همکاری موشکی ایران و روسیه

تداوم همکاری موشکی ایران و روسیه

مسکو، خبرگزاری جمهوری اسلامی: ژنرال «یوریبالویفسکی»، معاون اول ستاد کل ارتش روسیه، همزمان با حضور «جورج بوش» رئیس جمهوری آمریکا در مسکو، بر تداوم همکاری نظامی بین روسیه و جمهوری اسلامی ایران بر اساس قوانین بین‌المللی تأکید کرد. وی در گفت‌وگو با خبرنگاران گفت ایران اگرچه دارای موشک است ولی از سلاح اتمی راهبردی و موشک‌های راهبردی قاره‌پیما برخوردار نیست.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۳/۵، ش ۶۶۳۸، ص جهان.

در خواست آمریکا برای قطع همکاری موشکی روسیه با ایران

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از مسکو، «جان بولتون» معاون وزیر امور خارجه آمریکا در گفت‌وگو با خبرنگاران با اشاره به همکاری‌های هسته‌ای روسیه و ایران گفت، از مقام‌های روسیه درخواست شده تا همکاری خود با ایران را که ممکن است به تولید سلاح اتمی و موشک‌های بالدار با برد طولانی تبدیل شود خودداری کند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۱۲/۸، ش ۶۸۶۲، ص جهان.

همکاری موشکی ایران و کره شمالی

بر اساس گزارش یک روزنامه‌نگار معتبر اسرائیلی، امسال کره شمالی با ایران در ساخت یک کارخانه غنی‌سازی سانتریفیوژ گاز تعامل و همکاری داشته است.

<https://armscontrol.org/events/۰۱-۲۰۰۳/countering-axis-evil-assessing-bush-administration-policies-toward-iran-iraq-north>

همکاری موشکی ایران و چین

توقف کمک‌های چین به برنامه موشکی دیگر کشورها

پس از چند سال کاهش فروش موشک‌ها و فن‌آوری‌های موشکی از سوی آمریکا، چین در نوامبر ۲۰۰۰ اعلام کرد به دیگر کشورها در ساخت موشک‌های بالستیک که قادر به حمل سلاح‌های هسته‌ای هستند کمک نخواهد کرد. پکن که یکی از عوامل اصلی در توسعه موشکی پاکستان بود و در گذشته فن‌آوری حساسی را در اختیار کشورهایمانند کره شمالی و ایران قرار داده بود، همچنین متعهد شد که لیست جامعی از اقلام کنترل‌شده را که قبل از صادرات نیاز به تأیید دولت دارند اعلام خواهد کرد اما این لیست تا اوت ۲۰۰۲ منتشر نشد.

<https://www.armscontrol.org/factsheets/mtcr>

همکاری موشکی ایران و لیبی

ادامه همکاری موشکی ایران و لیبی

در گزارشی آمده است؛ ایران در نهایت به همکاری خود با سایر اشاعه‌دهندگان هسته‌ای ادامه می‌دهد. این کشور قبلاً در برنامه موشکی خود با سوریه همکاری داشته است و در سال گذشته گزارش‌هایی مبنی بر حمایت ایران از برنامه موشکی لیبی به‌ویژه تولید موشک‌های نوع اسکاد در لیبی دریافت شده است.

<https://armscontrol.org/events/۰۱-۲۰۰۳/countering-axis-evil-assessing-bush-administration-policies-toward-iran-iraq-north>

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

تلاش ایران برای تولید کلاهک هسته‌ای

اوایل سال ۲۰۰۲ گزارش شد که تلاش ایران به منظور تولید کلاهک هسته‌ای برای موشک شهاب-۳

شروع شده است.

-CHINA-IRAN: A LIMITED PARTNERSHIP, Prepared for the US-China Economic and Security Review Commission by Marybeth Davis, James Lecky, Torrey Froscher, David Chen, Abel Kerevel, Stephen Schlaikjer CENTRA Technology, Inc. Updated in April ۲۰۱۳

-<https://www.uscc.gov/sites/default/files/Research/China-Iran--A%20%28Limited%20Partnership.pdf>

نمایش تجهیزات نظامی ایران در نمایشگاه مالزی

چهار سازمان وابسته به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران، از ۸ تا ۱۱ آوریل در نمایشگاه و

همایش خدمات دفاع آسیا در کوالالامپور مالزی شرکت کردند. تلویزیون تهران در ۸ آوریل گزارش داد این

چهارمین بار است که ایران در این رویداد دو ساله شرکت می‌کند.

شرکت‌های ایرانی؛ تجهیزات دفاع هوایی، مهمات، تجهیزات ارتباطی، مسلسل، اپتیک، موشک‌های زمین

به زمین و هواپیماهای بدون سرنشین را به صورت بومی تولید کرده‌اند.

<https://www.rferl.org/a/۱۳۴۲۷۷۸.html>

نگرانی آمریکا از حملات موشکی احتمالی ایران

«پاول ولفوویتز» معاون وزیر جنگ آمریکا گفت اکنون که آمریکا از معاهده «ای. بی. ام.» خارج شده باید در مقابل احتمال حمله‌های موشکی کشورهایی چون جمهوری اسلامی ایران و کره شمالی از خود دفاع کند! وی افزود، پس از خروج از معاهده یاد شده، اکنون ما آزادیم دفاع مؤثری در مقابل حملات احتمالی کشورهایی چون جمهوری اسلامی ایران و کره شمالی که با جد و جهد به دنبال دستیابی به سلاح‌های کشتار جمعی و موشک‌های دوربرد هستند داشته باشیم. وی که یکی از حامیان بسیار شدید و قدرتمند صهیونیست‌ها در دولت بوش است افزود، ما نباید به خطرناکترین رژیم‌های دنیا اجازه دهیم که ما را با خطرناکترین سلاح‌ها تهدید کنند!

چنین اتهاماتی همواره با هدف وارد آوردن فشار به جمهوری اسلامی ایران از سوی دولت‌مردان آمریکایی تکرار می‌شود.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۳/۲۶، ش ۶۶۵۳، ص جهت اطلاع.

پنجمین پرواز آزمایشی موشک شهاب-۳

ایران پنجمین پرواز آزمایشی موشک بالستیک برد متوسط شهاب-۳ (Shahab-۳) خود را در ژوئیه ۲۰۰۲ انجام داد. طبق گزارش‌ها، آخرین آزمایش پروازی ناموفق بوده و نشان می‌دهد که ایران همچنان با مشکلاتی در رابطه با شهاب-۳ و به‌ویژه درباره موتورهای مواجه است. همچنین گزارش شده است که ایران موتورهای بیشتری را از کره شمالی برای قرار دادن در بدنه موشک‌های تولیدشده بومی خود خریداری کرده است. با وجود این مشکلات، احتمالاً تعداد کمی شهاب-۳ وارد سرویس عملیاتی شده است.

<https://armscontrol.org/events/۰۱-۲۰۰۳/countering-axis-evil-assessing-bush-administration-policies-toward-iran-iraq-north>

فروش موشک ایرانی به عراق

پایگاه اینترنتی «میدل ایست نیوزلین» از لندن، مدعی شد جمهوری اسلامی ایران موافقت خود را برای بررسی درخواست عراق در خصوص تأمین موشک‌های برد متوسط و هواپیمای جنگی برای این کشور اعلام کرده است. این پایگاه همچنین ادعا کرد مقامات اطلاعات جاسوسی غرب گفته‌اند جمهوری اسلامی ایران و عراق برای تشکیل کمیته‌ای به منظور گفت‌وگو درباره تقاضای «صدام» در خصوص فروش موشک‌های میان‌برد «شهاب-۳» و ۱۰۰ فروند هواپیما توافق کرده‌اند!

به نظر می‌رسد دولت‌های غربی برای توجیه حملات احتمالی خود به عراق، تصمیم دارند با این شایعات و جبهه جمهوری اسلامی ایران را نزد افکار عمومی جهان تخریب کنند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۵/۲۹، ش ۶۷۰۸، ص جهت اطلاع.

آزمایش و تولید انبوه موشک فاتح-۱۱۰ برای تقویت دفاعی ایران

سپتامبر ۲۰۰۲: ایران ادعا کرد پرواز موشک تسخیرکننده فاتح-۱۱۰ (Fateh-۱۱۰) را که موشکی یک مرحله‌ای با سوخت جامد و برد حداقل ۲۰۰۰ کیلومتر است با موفقیت آزمایش کرد.

رسانه‌های دولتی ایران هم از افتتاح تأسیساتی برای تولید فاتح-۱۱۰ خبر دادند.

به گزارش روزنامه کیهان، شین هوانت چین و دیگر رسانه‌ها، همزمان با هفته دفاع مقدس، طی مراسمی در سازمان صنایع هوافضا وابسته به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، تولید انبوه موشک‌های فاتح-۱۱۰ آغاز شد. در این مراسم که با حضور جمعی از فرماندهان، مسئولان و مدیران بخش‌های مختلف نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران برگزار شد، کارخانجات تولید انبوه موشک‌های فاتح-۱۱۰، کروز دریایی نور و خط تولید توپ ضد هوایی ۳۵ میلی‌متری افتتاح شد. طرح‌های مذکور که به صورت جداگانه در گروه‌های صنعتی سازمان صنایع هوافضا به مورد اجرا گذارده شد حاصل فعالیت‌های تحقیقاتی، فنی و

اجرائی چندساله متخصصان و کارکنان این سازمان است.

کارخانه تولید انبوه موشک فاتح-۱۱۰، به دنبال آزمایش موفقیت‌آمیز این سلاح تدافعی که در نیمه شهریورماه سال جاری صورت گرفت راه‌اندازی شد. به گفته منابع نظامی ایران، این موشک یکی از دقیق‌ترین موشک‌های جهان است. گزارش‌ها می‌افزاید وزیر دفاع ایران علی شمخانی در مراسم بهره‌برداری از کارخانه‌های تولید انبوه موشک زمین به زمین فاتح-۱۱۰، کروز دریایی نور و خط تولید توپ ضد هوایی ۳۵ شرکت داشته و تأکید کرد برنامه‌های موشکی ایران کاملاً منطبق بر اصول و ضوابط بین‌المللی است و تولید موشک‌های زمین به زمین به وسیله ایران برای حداکثر دفاع از امنیت ملی است.

-<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/legislation-reports/ballistic-missiles-iran-and-iraq> ۱۹۹۸-۱۹۸۸-

-<http://www.mafhoum.com/press۱۶۹/۱۶۵۳.htm>

-<http://news.sohu.com/۵۹/۳۰/news۲۰۳۳۸۵۹۳۰.shtml>

روزنامه کیهان، ۳/۷/۱۳۸۱، ش ۱۷۴۸۴، ص ۳.

ادعای مقامات غربی و اسرائیلی درخصوص موشک‌های حزب‌الله لبنان

بیست‌وهفتم سپتامبر ۲۰۰۲: به گفته مقامات اسرائیلی و غربی، حزب‌الله لبنان ۸۰۰۰ تا ۹۰۰۰ موشک کاتیوشا با برد حدود ۱۲ مایل در اختیار دارد اما سال گذشته مقامات اسرائیلی هشدار داده‌اند که ایران همچنین در حال ارائه سامانه‌هایی با برد بلندتر، از جمله موشک ۲۴۰ میلی‌متری فجر-۳ (Fajr-۳) با برد حدود ۲۵ مایل و موشک ۳۳۳ میلی‌متری فجر-۵ (Fajr-۵) با برد حدود ۴۵ مایل است؛ به این معنی که حزب‌الله می‌تواند به شهر حیفا در شمال اسرائیل و مناطقی از جنوب لبنان حمله کند. مقامات اسرائیلی همچنین می‌گویند حزب‌الله چند صد موشک فجر دارد.

مقامات آمریکایی نیز اذعان کرده‌اند که حزب‌الله از سامانه‌های فجر برخوردار است.

مقامات اسرائیلی و غربی گفتند ساخت موشک، منعکس‌کننده برنامه‌های مختلف است. به گفته همین

مقامات، موشک‌ها به ایران این امکان را می‌دهند تا اسرائیل را از طریق نیروهای نیابتی خود (حزب‌الله) تهدید کند و در عین حال، توسعه موشک شهاب-۳ با برد ۷۸۰ مایل را که می‌تواند از خاک ایران به اسرائیل ضربه بزند تکمیل کند.

-<https://www.nytimes.com/2010/09/20/world/threats-responses-military-risks-militants-are-said-amass-missiles-south-lebanon.html?searchResultPosition=4>

-<https://www.nytimes.com/2010/09/20/world/threats-responses-military-risks-militants-are-said-amass-missiles-south-lebanon.html?searchResultPosition=4>

حدس و گمان‌ها در خصوص موشک‌های شهاب

درباره نسخه‌های به‌روزشده شهاب-۳ که اصطلاحاً شهاب-۴ و ۵ گفته می‌شود حدس و گمان‌های زیادی وجود دارد. در تاریخ ۳ اکتبر ۲۰۰۲، سررتیپ ایرانی احمد وحید، رئیس سازمان صنایع هوافضای ایران به خبرنگاران گفت، ایران هیچ برنامه‌ای برای تولید موشک‌های دوربرد به‌منظور حمله به ایالات متحده ندارد؛ زیرا ایالات متحده یکی از اهداف دفاعی استراتژیک و راهبردی ایران نیست و در عوض، توسعه موشک‌های بالستیک خود را در برابر دشمن اصلی منطقه‌ای خود (اسرائیل) جهت‌دهی کرده است. برخی معتقدند که این بیانیه حاکی از آن است که ایران برنامه‌های خاص شهاب-۴ و ۵ را دنبال نخواهد کرد؛ زیرا شهاب-۳ ارتقاء یافته قادر به حمله به اسرائیل و اهداف منطقه‌ای است. یک کارشناس هم اعلام کرد «شهاب-۳ بهبود یافته» ایران که قبلاً مورد بحث قرار گرفت، در واقع ممکن است راه ایران برای توسعه موشک‌های مورد مناقشه سیاسی شهاب-۴ یا ۵ با توانایی بیشتر و برد بلندتر، بدون نصب برچسب‌های شهاب-۴ یا ۵ باشد.

https://www.everycrsreport.com/reports/RL3-0427.html#TOCA_2

افزایش قدرت موشک‌های اسکاد با کلاهک‌های شیمیایی و بیولوژیکی

موشک اسکاد بر اساس طرحی از دوران اتحاد جماهیر شوروی برای یک موشک تاکتیکی زمین به زمین با برد حدود ۳۹۰ مایل ساخته شده است. این موشک دقت بالایی ندارد و در صورت مسلح شدن به مواد

منفجره معمولی از کاربرد نظامی کمتری برخوردار است. با این حال، یک اسکاد در سال ۱۹۹۱ ده‌ها سرباز آمریکایی را در پادگانی در نزدیکی ظهران عربستان سعودی کشت اما اسکادها می‌توانند به کلاهک‌های کشنده‌تری از سلاح‌های شیمیایی یا بیولوژیکی مسلح باشند که برای انجام مأموریت خود به دقت بالایی احتیاج ندارند.

<https://www.nytimes.com/۱۰/۱۲/۲۰۰۲/international/scud-missiles-found-on-ship-of-north-korea.html?searchResultPosition=۱۱>

خطر موشک‌های ایران برای سربازان آمریکایی

به نوشته المحررالعربی؛ کینگستون که یکی از برجسته‌ترین فرماندهان نظامی آمریکا بوده معتقد است موشک‌های ایران قادر هستند مراکز استقرار سربازان آمریکا در تمامی کشورهای عربی حوزه خلیج فارس را به‌صورت مستقیم مورد هدف قرار دهند؛ در نتیجه، در صورت بروز بحران نظامی میان واشنگتن و تهران، جان هزاران سرباز آمریکایی به خطر خواهد افتاد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۲/۱۰/۱۳۸۱، ش ۶۸۱۰، ص جهان.

مراحل آزمایش موشک شهاب - ۳

اولین آزمایش پرواز موشک شهاب-۳ (Shihab - ۳) در جولای ۱۹۹۸ انجام شد. این آزمایش به جای ۱۰ دقیقه لازم برای رسیدن به محدوده کامل، فقط پس از دو دقیقه پرواز به پایان رسید. دو آزمایش دیگر نیز در سال ۲۰۰۰ انجام شد. آزمایش دوم در سال ۲۰۰۰ ظاهراً ناموفق بود؛ زیرا موشک اندکی پس از پرتاب منفجر شد. ایران ادعا کرد که این آزمایش موفقیت‌آمیز بوده و این موشک از سوخت جامد استفاده می‌کند و به‌جای کلاهک، برای پرتاب ماهواره‌های ارتباطی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

سال ۲۰۰۲ هم ایران حداقل دو آزمایش پرواز اضافی با شهاب-۳ (Shihab - ۳) انجام داد.

<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/hearings-prepared-statements/prepared-testimony-celeste-wallander-house-international-relations-committee>

ایجاد اصلاحات در ساختار موشک شهاب-۳

در یک‌ونیم دهه گذشته، تغییرات متعددی برای کاهش وزن در مناطق غیر محوری شهاب-۳ انجام شده است. از جمله، پره‌ها یا باله‌های مسطح کوچک، مواد آلومینیومی سبک‌تر که در بدنه هواپیما استفاده می‌شود و کلاهک‌های کوچک‌تر که امکان حمل سوخت اضافی و افزایش برد موشک را می‌دهد. در حالی که ناوبری (GPS) به شدت بهبود یافته ولی با طبیعت کمتر پیشرفته شهاب-۳ ناسازگار است، ایران تا حدودی اینرسی (INS) را بهبود بخشیده و «RV» را به شکل بطری کودک سه‌تنظیمی تغییر داده که سرعت فاز پایانی سریع‌تر و احتمال فرار از سیستم‌های «BMD» و انفجار هوا برای حمل کلاهک‌های شیمیایی و مهمات فرعی و هسته‌ای را افزایش می‌دهد (البته موفقیت اینها به قابلیت پراکندگی هوای کلاهک بستگی دارد).

<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-s-ballistic-missile-inventory>

نقش موشک‌های زلزال در توسعه موشک‌های بالستیک ایران

تولید موشک‌های توپخانه‌ای غیر قابل هدایت خانواده زلزال، از سال ۱۹۹۰ آغاز شد و تا اوایل دهه ۲۰۰۰ ادامه پیدا کرد؛ هرچند که به دلیل دقت و اثر کم روی هدف، از آنها استفاده زیادی مشاهده نشد. زلزال-۱ (Zelzal-۱) و نازعات-۱۰ (Naze'at-۱۰) که بر پایه فراگ-۷ (FROG-۷) شوروی ساخته شده، دارای سوخت جامد با حداکثر برد ۱۶۰ کیلومتر و محموله ۶۰۰ کیلوگرمی است اما به سرعت به موشک بالستیک زلزال-۲ اسپین تثبیت شده با برد ۲۱۰ کیلومتر تغییر و توسعه یافت. در ادامه، زلزال-۳ از دماغه مخروطی شکل به جای نوع گرد موجود در مدل‌های قبلی خود استفاده کرد. این خانواده در توسعه سلاح‌های

بالتیک پیشرفته آینده برای ایران مهم بود اما تا حد زیادی به دلیل کامیون‌های «TEL» که هدف کافی و بزرگی برای دفاع پیشگیرانه دشمنان بود هرگز به‌طور گسترده مورد استفاده قرار نگرفت.

<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-s-ballistic-missile-inventory>

گزارش شورای ملی مقاومت ایران و منافقین در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

در بخش‌هایی از گزارش شورای ملی مقاومت ایران و منافقین در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران که به‌وسیله سونا صمصامی ارائه شده آمده است؛ آنچه امروز قرار است فاش کنم نتیجه تحقیقات و بررسی‌های گسترده کمیته دفاع و مطالعات راهبردی شورای ملی مقاومت ایران با بهره‌مندی از ستاد فرماندهی [منافقین] سازمان مجاهدین خلق ایران در داخل ایران است.

ابراز نگرانی در خصوص آزمایش موشک‌های شهاب:

در زمان آزمایش [موشک]، احمد کاظمی فرمانده نیروی هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که «K-a-z-e-m-i» نوشته می‌شود، حسن طهرانی مقدم، فرمانده نیروی موشکی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و تعدادی از فرماندهان و رئیس ستاد مشترک ارتش در آنجا حضور داشتند. «CEP» موشک‌ها که میزان خطای موشک است ۲/۵ کیلومتر بود.

در ماه مه ۲۰۰۲ هنگامی که از شمخانی وزیر دفاع [جمهوری اسلامی ایران] رژیم درباره این آزمایش سؤال شد، وی برای فریب جامعه جهانی و انحراف توجه از پروژه شهاب-۴ (Shahab-۴)، به آزمایش شهاب-۳ (Shahab-۳) اشاره کرد اما در حقیقت این یک آزمایش کامل و موفقیت‌آمیز شهاب-۴ بوده که از طریق منابع اطلاعاتی ما از داخل ایران به‌دست آمده و این همان اطلاعاتی است که برای ما بسیار مهم است. پس از آزمایش موفقیت‌آمیز شهاب-۳ که دو سال پیش انجام شد، شمخانی وزیر دفاع ایران گفت، [جمهوری اسلامی ایران] رژیم در حال تولید موشکی به‌نام شهاب-۴ است اما پس از اظهارات وزیر جنگ

ایالات متحده، ویلیام کوهن در ژوئیه ۲۰۰۰ که هشدار داد توسعه موشک‌های دوربرد به‌وسیله رژیم ایران یک اتفاق خطرناک است، شمخانی بلافاصله اظهارات خود را پس گرفت و به دروغ ادعا کرد که این موشک به‌عنوان وسیله‌ای برای پرتاب ماهواره به مدار در حال توسعه است. این موشک که مجهز به سیستم‌های ناوبری است، در مجتمع صنعتی همت در بزرگراه دماوند تهران که متعلق به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است مونتاژ می‌شود. همان‌طور که گفتم، این موشک‌ها با برد ۲۰۰۰ کیلومتر یا ۱۲۵۰ مایل است و تمام پایتخت‌های خاورمیانه و سرزمین‌های وسیعی در اروپا و شمال آفریقا و نیروهای مستقر ایالات متحده را در برد موشکی رژیم ایران قرار می‌دهد؛ به همین دلیل بسیار خطرناک است.

توسعه شهاب - ۵ و ۶:

پس از اتمام [تولید و بهره‌برداری از] شهاب-۴، [جمهوری اسلامی ایران] رژیم اکنون در حال توسعه شهاب-۵ و شهاب-۶ با برد ۴۰۰۰ کیلومتر است. شهاب-۶ کوثر (KOWSAR) نیز نامیده می‌شود و یک موشک بالستیک قاره‌ای است؛ همان‌طور که ما آن را «ICBM» می‌نامیم.

نقش کلاهک‌های شیمیایی و بیولوژیکی در اثرگذاری موشک شهاب - ۳:

موشک شهاب-۳ همان موشک نودونگ کره شمالی است که برد آن تا ۱۳۰۰ کیلومتر افزایش یافته است. نتیجه‌گیری شد که این موشک باید مجهز به کلاهک‌های شیمیایی و بیولوژیکی بوده تا در هرگونه مقابله‌ای مؤثر باشد.

اولین نمایش موشک شهاب-۳:

تاریخ ۲۶ سپتامبر ۹۸؛ زمانی که شهاب-۳ برای اولین بار در یک رژه به‌وسیله [جمهوری اسلامی ایران] آخوندها به نمایش در آمد، روی این موشک نوشته شده بود ایالات متحده نمی‌تواند کاری انجام دهد و اسرائیل باید از روی زمین محو شود.

توسعه پروژه موشکی جم:

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی طرح توسعه موشک دیگری را در حال اجرا دارد که به پروژه موشکی جم معروف است و در پایگاه نیروی هوایی [سپاه پاسداران انقلاب اسلامی] گارد، معروف به پایگاه چمران در نزدیکی شهر جم در ۲۲۰ کیلومتری جنوب بوشهر در خلیج فارس قرار دارد.

آمادگی حمله موشکی به کشتی‌های آمریکایی در خلیج فارس:

تعداد قابل توجهی موشک زمین به زمین وجود دارد که به سمت آبها و سواحل آن طرف خلیج فارس نشانه‌گیری شده و در صورت دستور، آماده هدف قرار دادن کشتی‌های آمریکایی در خلیج فارس هستند.

نقش سازمان هوافضا برای تولید موشک‌های متفاوت با قدرت بیشتر:

رژیم [جمهوری اسلامی ایران] دستگاه عظیم و گزافی را سازماندهی کرده است که به سازمان صنعتی هوافضا معروف است و شامل تعداد زیادی کارخانه، مجتمع و مرکز تحقیقاتی است که لیست آنها را در دسترس دارم و من مطمئن هستم که همه شما آن را در کیت خود دارید و این مراکز برای تولید موشک‌های بیشتر با قدرت و برد زیادتر هستند. این سازمان (سازمان صنایع هوافضا) تحت فرماندهی سپاه پاسداران به نام احمد وحید دستجردی فعالیت می‌کند.

نقش مجتمع صنایع مکانیکی سازمان صنایع دفاعی وزارت دفاع در ساخت موشک‌های شهاب:

مجتمع صنایع مکانیکی، زیر نظر سرتیپ رحیمی، یکی از گروه‌های مربوط به سازمان صنایع دفاعی تحت کنترل وزارت دفاع است. این مجتمع همچنین در ساخت اجسام، قطعات و زیر سیستم موشک‌های شهاب نقش دارد.

نقش موشک‌های بالستیک در جنگ نامتعارف:

اکنون شورای عالی امنیت ملی [جمهوری اسلامی ایران] آخوندها در ماه‌های اخیر به ریاست خاتمی چندین جلسه برای بررسی دکترین نظامی [جمهوری اسلامی ایران] رژیم تشکیل داده است. در این

جلسات، شورای امنیت ملی دکترین جنگ نامتقارن را تصویب کرد. به گفته استراتژیست‌های جمهوری اسلامی ایران [رژیم، این بدان معنی است که چون نیروهای مسلح [جمهوری اسلامی ایران] آخوندها در عصر فن‌آوری نظامی بسیار پیشرفته و سلاح‌های فوق مدرن هیچ شانس در تقابل متعارف ندارند باید از روش‌های دیگری از جمله حملات تروریستی و سلاح‌های کشتار جمعی استفاده کنند که وسیله انجام این کار هم موشک‌های بالستیک است.

<https://www.iranwatch.org/library/ncri-samsami-top-secret-ballistic-missile-projects-iran-۰۲-۱۶-۱۰->

استفاده از فن‌آوری ماهواره برای کاهش کنترل بر فعالیت موشکی ایران

بر خلاف کمبود اطلاعات درباره پیشرفت برنامه، ایران برای کاهش تأثیر رژیم کنترل فن‌آوری موشکی بر خریدهای خود، از فن‌آوری موشکی ماهواره‌ای به‌عنوان اهرم فشار استفاده کرد. ایران در اوایل دهه ۲۰۰۰ با شور و اشتیاق در کنفرانس‌های حمایت مالی روسیه از فضای تجاری شرکت کرد و در سال‌های ۲۰۰۲-۲۰۰۳ برای تشکیل کمیته‌های تخصصی موشکی سازمان ملل بسیار فعال بود. در هر موقعیتی نمایندگان ایران مدعی حق دسترسی به فضا برای اهداف صلح‌آمیز بودند؛ از اینرو، درخواست حق خرید فن‌آوری‌های ماهواره‌ای (SLV) را داشتند. از آنجا که موشک‌های ماهواره‌ای اساساً موشک‌های بالستیک بسیار دوربرد هستند، تقاضای ایران برابر با لغو رژیم کنترل فن‌آوری موشکی (MTCR) بود.

<http://www.tau.ac.il/jcss>

شروع مجدد ساخت موشک فاتح-۱۱۰

اگرچه موشک‌های سوخت جامد برای مدتی طولانی از عرصه ایران ناپدید شدند اما در سال ۲۰۰۲ یا

۱۳۸۱ با آزمایش یک موشک جدید با سوخت جامد به نام «فاتح-۱۱۰» به یک‌باره بازگشتند. این موشک، تک مرحله‌ای و برد آن حداقل ۲۰۰۰ کیلومتر است که با مدل موشک چینی سی.اس.اس-۸ (CSS-۸) ساخته شده است. در کمال تعجب، ایران در آن زمان ادعا کرد که سوخت جامد موشک را در پژوهشکده وزارت دفاع تولید کرده است و بعداً اعلام کرد که نسخه دریایی موشک‌های «فاتح» را ساخته است که به اعتقاد آمریکایی‌ها می‌تواند کشتی‌های تجاری و دریایی را در خلیج فارس و تنگه هرمز هدف قرار دهد.

<https://tnu.ir/s/v.vM9>

ناتوانی سامانه دفاعی آمریکا در برابر موشک‌های ایران و دیگر کشورها

به گزارش واشنگتن تایمز، مقامات سازمان سیای آمریکا گفتند تخمین می‌زنند که ایران، عراق، لیبی و سوریه می‌توانند به‌عنوان تهدیدهای موشکی دوربرد ظاهر شوند و سامانه اولیه سواحل غربی [آمریکا] قادر به نابود کردن موشک‌های این کشورها نخواهند بود. این مقامات به تایمز گفتند بنابراین، سایت‌های رهگیر بیشتری مورد نیاز است که می‌تواند در بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ ساخته شود.

ایران اکنون موشک برد متوسط شهاب-۳ را دارد که می‌تواند به اروپا برسد اما به آمریکا نمی‌رسد. با این حال، آژانس‌های اطلاعاتی ایالات متحده معتقدند ایران نیز در حال کار بر روی یک موشک بین قاره‌ای است؛ هرچند که تهران آن را تکذیب کرده است.

ایالات متحده همچنین در طرح‌های دفاع موشکی خود خواستار استقرار سه ناو جنگی مجهز به سیستم مدیریت جنگ (aegis) و موشک‌های رهگیر اس.ام-۳ (SM-۳) شده است.

https://zeenews.india.com/entertainment/idiotbox/lopez-to-produce-tv-comedy-series_۷۲۰۵۶.html/amp

نگرانی آمریکا از توسعه برنامه موشکی و هسته‌ای ایران

بوش، رئیس‌جمهور [آمریکا]، تلاش‌های ایران برای دستیابی به سلاح‌های کشتار جمعی و وسایل حمل و نقل همراه با حمایت این کشور از گروه‌های تروریستی را به‌عنوان نگرانی‌های اصلی ایالات متحده معرفی کرد. برنامه موشکی بالستیک ایران در چند سال گذشته با کمک چندین تأمین‌کننده خارجی پیشرفت بزرگی داشته است و پیشرفت در برنامه انرژی هسته‌ای غیر نظامی آن می‌تواند به تلاش برای [دستیابی به] تسلیحات هسته‌ای کمک کند.

ایران برای ایالات متحده یک تهدید متعارف عمده محسوب نمی‌شود اما برخی از برنامه‌های سلاح‌های کشتار جمعی (WMD) به‌ویژه برنامه‌های هسته‌ای و موشک‌های بالستیک پیشرفت چشمگیر و قابل توجهی دارند و می‌تواند نیروها و متحدان ایالات متحده را در معرض خطر قرار دهد.

https://ia803104.us.archive.org/0/items/DTIC_ADA476078/DTIC_ADA476078.pdf

آخرین آزمایش موشک دوربرد ایران

شانزدهم فوریه ۲۰۰۳: تهران آخرین آزمایش را بر روی یک موشک دوربرد زمین به زمین انجام داده است که توان رسیدن به دشمن خود اسرائیل را دارد. این اتفاق چند هفته پیش رخ داد و این یک آزمایش حمل بود اما برد موشک همان برد است.

سخنگوی وزارت امور خارجه ایران هم روز گذشته گفت ایران آزمایش یک موشک [شهاب-۳] را که می‌تواند به اسرائیل اصابت کند به پایان رساند.

<https://eresources.nlb.gov.sg/newspapers/Digitised/Search?ST=۱&AT=search&k=Surface-to-surface۲۰٪missile۲۲٪۲۰٪iran۲۲٪۲۰٪۲۲٪iraq۲۲٪>

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های داخلی در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

اظهارات وزیر دفاع ایران در خصوص توسعه موشک‌های شهاب

وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران گفت کشورش تقویت برد و افزایش قدرت انهدام موشک شهاب-۳ را در دستور کار خود دارد.

به گزارش الجزیره و سرویس خبری اخبار امنیت جهانی (Global Security Newswire) و روزنامه کیهان در تاریخ بیست‌وششم و ۲۸ مه ۲۰۰۲؛ شمخانی، وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران، در حاشیه همایش سیستم‌های دفاعی هوشمند، در گفت‌وگو با خبرنگاران اعلام کرد، تهران چند روز پیش آزمایش جدیدی را روی موشک زمین به زمین شهاب-۳ انجام داده است. شمخانی گفت این آزمایش به معنای شروع تولید یا افزایش در برد فعلی موشک به ۸۰۰ مایل نیست. وی افزود چگونگی افزایش برد، قدرت، سرعت و هوشمندتر کردن موشک شهاب-۳ و کاهش تلفات در ضمن استفاده از سلاح‌های هوشمند از محورهای اصلی همایش سیستم‌های دفاعی هوشمند است. وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح متذکر شد، جمهوری اسلامی ایران در چارچوب سیاست‌های دفاعی خود، قابلیت‌های مناسب و ارزشمندی را دارد که این سیاست‌ها مبتنی بر بازدارندگی است. شمخانی با اشاره به این مطلب که جمهوری اسلامی ایران فعلا برنامه‌ای تحت عنوان موشک شهاب-۴ و شهاب-۵ ندارد یادآور شد، مجهز شدن به سیستم‌های دفاعی هوشمند را به‌عنوان یک استراتژی صنعتی دنبال می‌کنیم.

ایران اولین آزمایش موشک شهاب-۳ را در سال ۲۰۰۰ انجام داد که برد آن ۱۳۰۰ کیلومتر است.

سرویس خبری آنلاین (Global Security Newswire) پنج روز در هفته که تنها چند هفته پس از یازده سپتامبر به عنوان بخشی از مأموریت آموزش عمومی ابتکار تهدید هسته‌ای راه اندازی شد، تروریسم و تهدیدات هسته‌ای، شیمیایی و بیولوژیکی را پوشش می‌دهد - موضوعات فوری که به وسیله سازمان‌های خبری اصلی پوشش داده نمی‌شود.

روزنامه کیهان، ۱۸/۲/۱۳۸۱، ش ۱۷۳۷۱، ص ۳.

-<https://www.aljazeera.net/news/international/26/5/2002/>

-<http://thewednesdayreport.com/twr/world-missiles.htm>

نمایش تجهیزات نظامی در مراسم رژه نیروهای مسلح ایران

در رژه روز ارتش جمهوری اسلامی ایران چندین نوع موشک مانند MQM-۱۰۷، MF-۸۰ و موشک نازعات-۱۰ (nazeat-۱۰) هم برای اولین بار به نمایش در آمد.

<https://www.rferl.org/a/۱۳۴۲۷۷۸.html>

رخدادهای موشکی عراق

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌ها در خصوص فعالیت‌های موشکی عراق

اقدام دولت‌ها برای جلوگیری از تجارت غیر قانونی با عراق

در برخی موارد، دولت‌ها برای جلوگیری از تجارت غیر قانونی [به عراق] اقدام کردند. به‌عنوان مثال، سال ۲۰۰۲، مقامات هندی مدیران شرکت مهندسی «NEC» را دستگیر کردند که گزارش می‌گوید مواد محرک سوخت جامد را برای موشک‌های زمین به زمین وارد عراق می‌کردند.

<https://www.nytimes.com/08/10/2004/politics/us-report-says-hussein-bought-arms-with-ease.html?searchResultPosition=9>

تلاش برای منصرف کردن آمریکا از حمله به عراق

در تلاش برای منصرف کردن آمریکا از حمله به عراق، صدام حسین رئیس‌جمهور فقید عراق، در ۲۲ فوریه ۲۰۰۳ موافقت کرد که به خواسته‌های سازمان ملل برای نابودی موشک‌های الصمود-۲ توجه کند.

<https://www.aljazeera.net/news/22/2/2021/>

ادامه فعالیت‌های مخفیانه موشکی عراق

حدود اوت ۱۹۹۱: عراق یک پروژه مخفی برای ساخت یک موشک زمین به زمین به نام «J-۱» را بدون

اطلاع کمیسیون ویژه سازمان ملل [UNSCOM]، طبق آنچه در قطعنامه‌های شورای امنیت ارائه شده آغاز کرد. شباهت‌هایی اساسی بین موشک (J-۱) و موشک‌های فهد [الفهد] وجود داشت که قبل از تصویب قطعنامه ۶۸۷ (۱۹۹۱) در عراق در حال ساخت بودند. توسعه موشک زمین به زمین (J-۱) بر اساس موشک زمین به هوای (Volga / SA۲) با تغییرات خاص به‌ویژه در موتور و سیستم هدایت و کنترل آن انجام شد. در طول دوره‌ای که کار بر روی پروژه (J-۱) در جریان بود عراق به بازرسان (UNSCOM) گفت فقط در حال ساخت یک موشک غیر مجاز از نوع ابابیل-۱۰۰ (Ababil-۱۰۰) است که آن را به (UNSCOM) اعلام کرده بود. همان‌طور که اکنون مشخص است، ابابیل-۱۰۰ دارای مشخصاتی مشابه (J-۱) بود.

از زمان استقرار سامانه رصد موشک در سال ۱۹۹۴، عراق به پیشرفت چشمگیری در توسعه سامانه موشکی الصمود (al-Samoud) با پیش‌رانه مایع و برد اعلام‌شده ۱۴۹ کیلومتر دست یافت و تعدادی آزمایش استاتیک موتورهای موشکی انجام داد. در اکتبر ۱۹۹۷، عراق اولین آزمایش پروازی اعلام‌شده موشک الصمود را انجام داد. این آزمایش پرواز، از سوی عراق موفقیت‌آمیز اعلام شد و گام مهمی در توانایی تولید موشک‌های بومی عراق را نشان داد. عراق فعالیت‌های پرواز آزمایشی خود را در سال ۱۹۹۸ ادامه داد و از ژوئن ۲۰۰۰ در مجموع، هشت آزمایش پرواز انجام داده است.

طبق پرونده انگلیسی سلاح‌های کشتار جمعی عراق که در سپتامبر ۲۰۰۲ منتشر شد، مشخص نبود که آیا کلاهک‌های شیمیایی و بیولوژیکی برای موشک‌های بالستیک الصمود و ابابیل-۱۰۰ ساخته شده است یا خیر اما با توجه به تجربه عراق در سایر سیستم‌های موشکی، دولت انگلیس پیش‌بینی می‌کرد که عراق تخصص فنی برای انجام این کار را دارد. طبق همان پرونده، موشک الصمود با پیش‌رانه مایع به‌طور گسترده آزمایش و در واحدهای نظامی مستقر شده است. اطلاعات نشان می‌داد که حداقل ۵۰ مورد تولید شده است. اطلاعات همچنین حاکی از آن بود که عراق با نقض قطعنامه شماره ۶۸۷ شورای امنیت سازمان ملل، در گسترش دامنه موشک‌های خود به حداقل ۲۰۰ کیلومتر تلاش کرده است. طی چند سال گذشته، به تازگی

در دسامبر ۲۰۰۲ نیز با تحولات مرتبط با این موشک‌ها همراه بوده است و تعدادی از اقلام وارد شده تحت تحریم نادیده گرفته شدند که جدی‌ترین آنها واردات ۳۰۰ موتور موشک است که ممکن است در موشک «الصمود-۲» استفاده شود.

[-https://www.globalsecurity.org/wmd/world/iraq/samoud.html](https://www.globalsecurity.org/wmd/world/iraq/samoud.html)

[-https://www.un.org/chinese/peace/unmovic/blix.html](https://www.un.org/chinese/peace/unmovic/blix.html)

شروع آزمایش موشک الصمود-۲ عراق

آزمایشات پرواز الصمود-پ۲ (Al-Samoud II) در سال ۲۰۰۱ آغاز شد. عراقی‌ها ادعا کردند برد موشک الصمود-۲ کمتر از ۱۵۰ کیلومتر است اما آنها در واقع برد موشک را تا حد مجاز افزایش داده و قطر آن را به‌منظور بهبود ثبات پرواز به ۷۶۰- mm تغییر داده‌اند. سال ۲۰۰۱، عراق با هدف تولید ۱۰ موشک در ماه، تولید موشک الصمود-۲ را آغاز کرد. این در حالی است که به‌عنوان یک نتیجه مستقیم از محدودیت‌های فن‌آوری اعمال شده به‌وسیله تحریم‌ها و نظارت‌های قبلی، عراق نمی‌توانست این هدف را برآورده کند.

<https://www.nti.org/learn/countries/iraq/delivery-systems>

تلاش عراق برای توسعه برنامه موشکی

عراق از سال ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۲ دو برنامه موشک کروز به کار گرفت. اولین برنامه، سعی در تبدیل موشک کروز ضد کشتی اچ. وای-۲ (HY-۲) به سیستم حمله زمینی و افزایش برد موشک از ۱۰۰ کیلومتر به ۱۵۰-۱۸۰ کیلومتر داشت. گزارش شده که در یک آزمایش پرواز، این موشک به برد ۱۶۸ کیلومتر رسیده است. بنابراین، بیش از حد ۱۵۰ کیلومتر است. در حالی که عراق این برنامه را در سال ۱۹۹۶ و ۲۰۰۲ اعلام کرد اما در اجرای برنامه برای افزایش برد موشک موفق نشد. ده موشک اصلاح‌شده، قبل از عملیات

آزادی عراق به ارتش این کشور تحویل داده شد و در نهایت، نیروهای عراقی در طول مبارزات ۵ موشک را شلیک کردند که هیچ کدام از آنها شناسایی نشد.

<https://www.nti.org/learn/countries/iraq/delivery-systems>

خطر موشک‌های اسکاد عراق برای کویت

اعتقاد بر این است که عراق انبارهای گاز اعصاب و گاز خردل دارد، بدون ذکر سیاه زخم و شاید آبله و همچنین یک زرادخانه کوچک موشک‌های اسکاد که در عرض چند دقیقه به کویت می‌رسد. یک موشک، بسته به میزان بار و مواد شیمیایی موجود، می‌تواند ابر گازی به عرض ۲۰۰ تا ۸۰۰ یارد تولید کند.

<https://www.nytimes.com/2010/2012/world/threats-responses-allies-vulnerable-kuwait-readies-its-defenses-for-us-attack.html?searchResultPosition=27>

اعتماد کویت به توان نظامی آمریکا برای جلوگیری از حملات موشکی عراق

اکثر مردم اینجا (کویت) بر این باورند که حتی اگر آقای حسین [صدام حسین] قصد حمله تلافی‌جویانه به کویت را داشته باشد، حملات هوایی آمریکا با نابود کردن موشک‌هایی که در ابتدای هر حمله‌ای داشته باشد جلوی او را خواهد گرفت. اگر موشک‌هایی باقی بماند و به سمت کویت پرتاب شود کویتی‌ها امیدوارند که موشک‌های پاتریوت که اخیراً تحویل داده شده است آنها را قبل از فرود نابود کند. همچنین بسیاری از کویتی‌ها می‌گویند آماده رویارویی با عواقب هر موشکی که فرود بیاید هستند.

<https://www.nytimes.com/2010/2012/world/threats-responses-allies-vulnerable-kuwait-readies-its-defenses-for-us-attack.html?searchResultPosition=27>

تلاش کردهای عراق برای یافتن موشک‌های این کشور

در حالی که بازرسان سازمان ملل متحد عراق را برای یافتن سلاح‌های ممنوع جستجو می‌کنند، یک عملیات موازی نیز در شمال عراق تحت کنترل کردها در حال انجام است. مقامات کرد در اینجا در حال ارزیابی نکاتی درباره محل مخفی بودن سلاح‌های شیمیایی و موشک‌های غیر قانونی صدام حسین هستند و درباره نحوه اداره آنها فکر می‌کنند.

<https://www.nytimes.com/2012/02/29/world/threats-responses-northern-iraq-kurdish-agents-play-spy-games-with-iraqis-arms.html?searchResultPosition=4>.

اظهارات معاون نخست‌وزیر عراق در خصوص موشک‌های موجود در این کشور

عبدالتواب عبدالله ملا حوییش (Abd-al-Tawab 'Abdallah Al Mullah Huwaysh')، رئیس (MIC) و معاون نخست‌وزیر عراق اظهار داشت، در نتیجه گفتگو با قصی صدام حسین، متقاعد شده است که عراق دو، تا چهار موشک از نوع اسکاد را در سال ۲۰۰۲ حفظ کرده است. حوییش عصبانیت قصی را از امیرمحمد رشید العبیدی، وزیر سابق نفت، که در آن زمان مسئول حل و فصل توازن مواد اسکاد بود توصیف کرد؛ کسی که قصی را به خاطر تفاوت توازن مواد اسکاد بین (UNMOVIC) و عراق آزار داده بود. حوییش سپس گفت از محل موشک‌ها یا وضعیت آنها چیزی نمی‌داند و نظرش بر اساس واکنش قصی است. با این حال، او حدس می‌زد که یک منطقه بسیار محدود در نزدیکی به اصطلاح "مثلت خانقین" مکانی ایده‌آل برای پنهان کردن این موشک‌ها بوده است؛ زیرا گارد ویژه ریاست‌جمهوری (SRG) منطقه را کنترل می‌کند اما او نتوانست هیچ مدرکی مبنی بر ادعای خود ارائه دهد.

<http://www.scudwatch.org/isgfinalreport>

تحلیل دفتر مطالعات استراتژیک نظامی اسرائیل در خصوص حمله احتمالی عراق به اسرائیل

دفتر مطالعات استراتژیک نظامی اسرائیل درباره حمله احتمالی عراق به اسرائیل چند فرضیه در نظر گرفته است که به این شرح است:

۱. سازمان جاسوسی و امنیتی اسرائیل احتمال می‌دهد که ممکن است عراق دو هواپیمای انتحاری حامل مواد شیمیایی و هسته‌ای به طرف اسرائیل بفرستد. کارشناسان اسرائیلی معتقدند عراق چندین هواپیمای بمبافکن را در آشیانه‌های مخفی پنهان کرده است و ایالات متحده تاکنون نتوانسته به آنها دسترسی پیدا کند. فرماندهان ارتش اسرائیل احتمال اینکه این هواپیماهای انتحاری بتوانند شبکه دفاع هوایی اسرائیل را مورد هجوم قرار دهند و هواپیماهای جنگنده اسرائیلی را بر فراز شهرهای بزرگ اسرائیل منفجر کنند بعید نمی‌دانند.

۲. در فرضیه دوم، موسسه مطالعات نظامی اسرائیل پیش‌بینی کرده است که امکان دارد عراق موشک‌های اسکاد را با کلاهک‌های هسته‌ای به سوی اسرائیل شلیک کند. با وجود اینکه موسسه مطالعات نظامی اسرائیل ادعا می‌کند عراق تنها ۵۰ موشک و ۵ سکوی پرتاب موشک در اختیار دارد و با وجود اینکه در توانایی اصابت دقیق این موشک‌ها به هدف شک و شبهه وجود دارد اما باز هم در صورت حمله عراق به اسرائیل، احتمال کشته شدن بسیاری از افراد غیر نظامی اسرائیل وجود دارد.

مقامات اسرائیل می‌دانند که صدام هرگاه احساس خطر کند از انجام هر عمل جنون‌آمیزی دریغ نمی‌ورزد؛ لذا اسرائیل سعی دارد آمریکا را قانع کند تا قبل از هر اقدامی علیه صدام حسین ابتدا قدرت نظامی این کشور را به پایین‌ترین حد خود برساند. اسرائیل همچنین به آمریکا پیشنهاد کرده است که حملات خود را از غرب این کشور آغاز کند تا عراق نتواند در این منطقه سکوهای موشکی اسکاد خود را نصب کند. اسرائیل همچنین از آمریکا خواسته است نیروی هوایی خود را در غرب عراق مستقر کند تا احتمال حمله هواپیماهای عراقی را کاهش دهد.

نگرانی آمریکا از استفاده عراق از سلاح‌های مدرن

بنا به گفته کارشناسان امور عراق، این کشور در صورت داشتن موشک‌های دوربرد و سلاح‌های کشتار جمعی و سلاح‌های هسته‌ای ناگزیر خواهد شد در برابر حملات آمریکا از این وسایل استفاده کند. به همین خاطر، رئیس‌جمهوری آمریکا نگرانی خود را از بکار بردن سلاح‌های مدرن از سوی صدام حسین پنهان نمی‌کند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۵/۲۰، شماره ۶۷۰۱، ص سیاسی.

آمادگی اسرائیل برای مقابله با حملات موشکی عراق

هفته‌نامه الحوادث با اشاره به استفاده عراق از ۱۲۰ موشک زمین به زمین شیمیایی و میکروبی در جنگ علیه ایران افزود، اسرائیل در چارچوب تدابیر احتیاطی، در بخش‌های مرکزی منطقه دیمونا (در صحرای نقب جنوب فلسطین) برای پاس‌خگویی به حمله‌های احتمالی، شبکه موشکی هسته‌ای مستقر کرده است. این هفته‌نامه با اشاره به آموزش‌های فشرده ارتش رژیم صهیونیستی برای مقابله با موشک‌های دوربرد زمین به زمین اضافه کرد، اسرائیل در آستانه ایجاد کمربند موشکی هسته‌ای است و از همین رو، زیردریایی‌های خریداری‌شده از آلمان را به سلاح‌های هسته‌ای مجهز کرده است.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۰۶/۰۵، شماره ۶۷۱۴، ص سیاسی.

اظهارات رئیس‌جمهوری آمریکا در خصوص ادامه فعالیت‌های نظامی عراق

به گفته بوش، سال ۱۳۷۰ رژیم عراق موافقت کرد تمامی تسلیحات کشتار جمعی و موشک‌های دوربرد خود را نابود و تولید آنها را متوقف کند و با تبعیت از بازرسی‌های دقیق، به جهان ثابت کند این کار را انجام داده است ولی عراق هر مورد از این تعهد را نقض کرده است. بوش گفت از ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۴ رژیم عراق اعلام کرد تسلیحات بیولوژیکی در اختیار ندارد. وی افزود پس از فرار یک مقام رسمی برنامه تسلیحاتی این کشور

و افشای این دروغ، رژیم عراق تولید ده‌ها هزار لیتر عامل خطرناک بیولوژیکی از جمله سیاه زخم به‌منظور استفاده در موشک‌های اسکاد، بمباران هوایی و پاشیدن آن به‌وسیله هواپیما را تایید کرد.

بازرسان سازمان ملل عقیده دارند عراق دو تا چهار برابر میزان اعلام‌شده عامل بیولوژیکی تولید کرده است و از سرنوشت بیش از سه تن ماده قابل کاربرد در تولید تسلیحات بیولوژیکی در عراق اطلاعی در دست نیست. در حال حاضر، عراق به توسعه و بهبود تاسیساتی برای تولید تسلیحات بیولوژیکی که مورد استفاده قرار می‌گرفتند اشتغال دارد. رئیس‌جمهور آمریکا ادامه داد، بازرسان سازمان ملل همچنین افشا کردند که عراق به احتمال زیاد ذخیری از عوامل شیمیایی مختلف از جمله وی. ایکس و خردل را حفظ کرده است و این رژیم به بازسازی و توسعه تاسیسات [تاسیساتی که] قادر به تولید تسلیحات شیمیایی [باشد] مشغول است. وی گفت سال ۱۳۷۴، پس از چهار سال فریبکاری، عراق بالاخره تایید کرد برنامه هسته‌ای این کشور پیش از جنگ خلیج فارس با شکست روبرو شده است. اکنون ما این موضوع را می‌دانیم [که] اگر به‌خاطر آن جنگ نبود، رژیم عراق تا پیش از سال ۱۳۷۲ به سلاح هسته‌ای دسترسی پیدا می‌کرد. به گفته بوش، امروز عراق همچنان اطلاعات مهم درباره برنامه هسته‌ای خود شامل؛ طرح تسلیحات، اسناد به‌دست‌آوری داده‌های آزمایشی، فهرست مواد هسته‌ای و اسناد همکاری خارجی را مخفی نگاه می‌دارد. عراق دانشمندان و متخصصان هسته‌ای ماهر را استخدام می‌کند. این کشور زیربنای فیزیکی لازم برای تولید تسلیحات هسته‌ای را در اختیار دارد. عراق تلاش‌های مکرری برای خرید لوله‌های آلومینیومی با استحکام بالا به عمل آورده است تا با استفاده از آنها به غنی ساختن اورانیوم به‌منظور کاربرد در سلاح هسته‌ای بپردازد و اگر به مواد شکافت‌پذیر دست یابد می‌تواند طی یک سال سلاح هسته‌ای بسازد. وی همچنین عراق را برخوردار از موشک‌هایی از نوع اسکاد با برد بیش از ۱۵۰ کیلومتر دانست. بوش صدام را متهم به منحرف کردن برنامه نفت در برابر غذا کرد و گفت صدام حسین این برنامه را منحرف کرده است و با دور زدن تحریم‌ها به خریداری فن‌آوری موشکی و مواد نظامی پرداخته است و همزمان، با استفاده از ثروت ناشی از نفت برای

ساخت قصرهای تجملی و تسلیحات، سازمان ملل را مسئول رنج مردم عراق می‌داند. به گفته بوش، عراق در سال ۱۳۷۰ قول داد بازرسان تسلیحاتی سازمان ملل فوراً و بدون قید و شرط برای بررسی تعهد عراق مبنی بر نابود کردن تسلیحات کشتار جمعی و موشک‌های دوربرد وارد این کشور شوند. عراق این قول را شکست و پس از هفت سال فریب، مخفی‌کاری و بدرفتاری با بازرسان سازمان ملل به همکاری خود به‌طور کامل پایان داد. صدام حسین در سال ۱۳۵۹ به ایران و در سال ۱۳۶۹ به کویت حمله کرد. وی به‌سوی ایران، عربستان، بحرین و اسرائیل موشک بالستیک پرتاب کرده است. رژیم وی یک بار دستور کشتن تمام افراد بین ۱۵ تا ۷۰ سال در برخی روستاهای کرد در شمال عراق را صادر کرد. رئیس‌جمهور آمریکا افزود صدام بسیاری از ایرانی‌ها و ۴۰ روستای عراق را بمباران شیمیایی کرده است.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۰۶/۲۳، شماره ۶۷۲۹، ص جهان.

حملات موشکی عراق به اسرائیل

به گزارش ایسنا، مجله کریستین ساینس مانیتور می‌افزاید اسرائیل، عراق و فلسطینیان، از سال ۱۹۹۱ و جنگ خلیج فارس روابط پیچیده‌ای داشته‌اند. در جنگ خلیج فارس، عراق ۳۹ موشک اسکاد به‌سوی اسرائیل شلیک کرد که در این حملات حداقل یک اسرائیلی کشته شد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۰۷/۰۸، شماره ۶۷۴۲، ص سیاسی.

توقیف تجهیزات موشکی ارسالی یوگسلاوی برای عراق

خبرگزاری جمهوری اسلامی: مطبوعات کرواسی روز جمعه نوشتند پلیس این کشور در بندر «رییکا» یک کشتی حامل اسلحه و مواد منفجره را که گفته می‌شود از یوگسلاوی رهسپار عراق بود توقیف کرد. به گزارش خبرگزاری رویتر از زاگرب، منابع امنیتی کرواسی خاطرنشان کردند ماده منفجره خاصی که

گفته می‌شود برای شلیک موشک‌های اسکاد مورد استفاده قرار می‌گیرد در این کشتی پیدا شده است و آنها در همین رابطه به‌منظور مطمئن شدن در حال آزمایش این ماده هستند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۰۸/۰۵، شماره ۶۷۶۳، ص جهان.

اظهارات دبیر کل سازمان ملل در خصوص فعالیت‌های نظامی و موشکی عراق

خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ کوفی عنان، دبیر کل سازمان ملل، دیروز (سه‌شنبه) گفت هنوز هیچ‌گونه دلیلی برای حمله نظامی علیه عراق وجود ندارد؛ زیرا بغداد مانع کار بازرسان تسلیحاتی سازمان ملل نشده است. از سوی دیگر، عراق در تلاش برای پرهیز از حملات آمریکا و لغو تحریم‌های اقتصادی اعمال شده بر این کشور، همواره تاکید کرده است که هیچ‌گونه تسلیحات هسته‌ای، شیمیایی یا میکروبی و موشک‌های دوربرد ندارد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۱۰/۱۱، شماره ۶۸۱۷، ص جهان.

اظهارات امام جمعه رامشیر در خصوص فعالیت‌های موشکی عراق

رامشیر - حجت‌الاسلام شاهچراغی امام جمعه رامشیر در خطبه‌های نماز [جمعه] با بیان دلایل آمریکا برای حمله به عراق ادامه داد، یکی از دلایل حمله به عراق، وسعت سلاح‌های کشتار جمعی ذکر شده است و عراق اعلام کرده است ۶ هزار موشک شیمیایی و میکروبی را در جنگ ایران و عراق بر سر مردم ایران ریخته است؛ چرا آمریکا و اروپا آن زمان صدای مظلومیت مردم ایران را نشنیدند، چه کسی این سلاح‌های شیمیایی و میکروبی را به عراق داد؟

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۱۰/۱۴، شماره ۶۸۱۹، ص شهرستان.

اصرار آمریکا بر حمله به عراق

حتی رضایت بازرسان سازمان ملل از همکاری دولت عراق نیز مانع حمله آمریکا به این کشور نمی‌شود. این روش زورگویانه و شرارت‌آمیز در شرایطی است که هیات‌های بازرسان تسلیحاتی سازمان ملل نیز طی یک دهه اخیر سابقه خوشی از عملکرد خود در عراق به جای نگذاشته‌اند. این هیات‌ها که بلافاصله پس از پایان جنگ نیروهای آمریکا و متحدان اروپائیش علیه عراق در سال ۱۳۷۰ به موجب قطعنامه ۶۸۷ شورای امنیت کار خود را با هدف امحاء سلاح‌های شیمیایی، بیولوژیک و موشک‌های بالستیک عراق آغاز کردند، در عملکرد ۱۱ ساله خود نشان داده‌اند که بیش از آنکه تابع سازمان ملل باشند برای آمریکا و رژیم صهیونیستی فعالیت می‌کنند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۰/۱۳۸۱، شماره ۶۸۲۲، ص سرمقاله.

تأکید عراق بر حفظ موشک‌های دوربرد

در هفته جاری، مقامات بلندپایه عراق با لحنی صریح‌تر از گذشته تأکید کردند در برابر تمامی طرح‌های جنگی آمریکا با قاطعیت ایستادگی خواهند کرد و موشک‌های دوربرد خود موسوم به «الصمود-۲» را که آمریکایی‌ها خواستار انهدام آنها هستند برای خود حفظ خواهند کرد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۰۸/۱۲/۱۳۸۱، شماره ۶۸۶۲، ص سرمقاله.

اعلام انهدام موشک‌های عراق

یک مقام عراقی گفت انهدام چهار موشک الصمود-۲ عراق، ساعت سیزده و سی دقیقه به وقت محلی، ۱۴ به وقت تهران دیروز (شنبه) تحت نظارت بازرسان تسلیحاتی سازمان ملل متحد انجام شد. به گزارش خبرگزاری فرانسه از بغداد؛ عدی الطائی از مقامات وزارت اطلاع‌رسانی عراق گفت کار انهدام این موشک‌ها

در مجتمع نظامی التاجی در بیست کیلومتری شمال پایتخت و در حضور مقامات عراقی و سازمان ملل متحد انجام شد.

انهدام موشک‌های ممنوعه الصمود به درخواست سازمان ملل متحد صورت گرفته است.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۱۲/۱۱، شماره ۶۸۶۴، ص جهان.

اظهارات امام جمعه فومن در خصوص حمله آمریکا به عراق

فومن - خطیب جمعه فومن، حجت‌الاسلام حیدری اظهار داشت، از قرائن پیداست که کار به جنگ خواهد کشید. آمریکا پشت دروازه‌های عراق می‌ماند تا موشک‌های الصمود که با کلاهک‌های شیمیایی همراه است از سوی سازمان ملل نابود شود که دیگر خطری از سوی عراق برای اسرائیل وجود نداشته باشد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۱۲/۱۷، شماره ۶۸۶۹، ص شهرستان.

اظهارات دبیر کل سازمان ملل در خصوص حمله به عراق

بیروت - خبرگزاری جمهوری اسلامی: دبیر کل سازمان ملل متحد امکان دستیابی به راه حل سیاسی برای بحران عراق را بعید دانست و گفت ظاهراً جنگ در راه است و از دست کسی کاری ساخته نیست. وی تأکید کرد البته عراق تاکنون اصراری بر گذاشتن شرط برای عملیات بازرسی نداشته است. وی گفت عراق تاکنون ۳۴ موشک «الصمود-۲» را نابود کرده است.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۱۲/۱۷، شماره ۶۸۶۹، ص شهرستان.

تصمیم شورای فرماندهی انقلاب عراق در خصوص فرماندهی صدام

خبرگزاری جمهوری اسلامی: شورای فرماندهی انقلاب عراق، این کشور را به چهار منطقه نظامی تحت فرماندهی صدام تقسیم کرده است. شورای فرماندهی انقلاب عراق همچنین تصمیم گرفت استفاده از هواپیما و

موشک‌های زمین به زمین فقط طبق دستور مستقیم صدام (فرمانده کل نیروهای مسلح عراق) صورت گیرد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۱/۱۲/۲۶، شماره ۶۸۷۶، ص جهان.

سال ۱۳۸۲

شہید غلامرضا یزدانی

به هر کاری دست می زد نمونه می شد. یکبار پاسدار نمونه و بار دیگر سردار نمونه، خودش اما می گفت من از مولی علی (ع) آموخته ام که در کار و زندگی منظم و مرتب باشم. مومن اگر همین یک نکته را از نهج البلاغه امیرالمومنین بیاموزد کافی است. نظم به آدمی هم روش زندگی می آموزد و هم موفقیت در آن. حتی اگر باور کنیم که ریشه برخی از عبادات در نظم نهفته است بیراهه نرفته ایم.

سامانه موشکی قدر F
حداکثر برد: ۲۰۰۰ کیلومتر
سال تولید: ۱۳۸۴

فهرست سال ۱۳۸۲

- اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص
فعالیت‌های موشکی ایران.....۲۰۵
- همکاری موشکی مشترک ایران با روسیه، چین و کره شمالی.....۲۰۶
- اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های داخلی در خصوص
فعالیت‌های موشکی ایران.....۲۰۸
- رخداد‌های موشکی عراق.....۲۱۹

همکاری موشکی ایران و روسیه

مخالفت روسیه با توقف همکاری موشکی با ایران

روسیه با خواسته نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی مبنی بر خودداری از نصب موشک‌های پیشرفته اس-۳۰۰ در نیروگاه بوشهر مخالفت کرد.

آریل شارون در سفر هفته گذشته خود به مسکو، به مقامات روسی گفت برنامه‌های هسته‌ای و موشک شهاب-۳ (Shahab-۳) ایران علاوه بر اسرائیل برای کل منطقه تهدید است و با این ادعا تلاش کرد روس‌ها را متقاعد کند از ادامه همکاری با ایران در تکمیل طرح نیروگاه هسته‌ای بوشهر خودداری کنند و موشک اس-۳۰۰ را نیز در بوشهر نصب نکنند ولی مقامات روسی به خواسته‌های وی پاسخ منفی دادند. بوریس آنتونی، معاون مدیر عامل شرکت راس انرگواتمی گفت، با نصب موشک اس-۳۰۰، سیستم امنیتی نیروگاه اتمی بوشهر مشابه سیستم امنیتی نیروگاه روسیه خواهد شد.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۸/۱۷، ش ۷۰۵۶، ص جهت اطلاع.

همکاری موشکی مشترک ایران با روسیه، چین و کره شمالی

مواضع روسیه و چین در قبال فعالیت‌های هسته‌ای ایران

به نظر می‌رسد استراتژی دیپلمات‌های چینی در برخورد با ناسازگاری هسته‌ای ایران، تأخیر و کاهش تحریم‌ها به جای مانع‌تراشی آشکار باشد. چین و روسیه از برخی مفاد خودداری کرده‌اند اما به قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد درباره هدف‌قراردادن افراد، شرکت‌ها و موسسات مشکوک به تسهیل برنامه‌های هسته‌ای و موشک‌های بالستیک ایران رأی داده‌اند.

<https://www.uscc.gov/sites/default/files/Research/China-Iran--A۲۰٪Limited۲۰٪Partnership.pdf>

نقش کره شمالی و روسیه در توسعه موشک‌های شهاب-۳ و ۴

موشک شهاب-۳ (Shahab-۳) اولین موشک بالستیک میان‌برد ایران (MRBM) در نظر گرفته می‌شد که از لحاظ ظاهری و توانایی‌های هسته‌ای تقریباً مشابه نودونگ (No-dong) کره شمالی بود. توسعه نسخه داخلی نودونگ (شهاب-۳) [ایران] از زمانی آغاز شد که سر تیپ ایرانی منوچهر منطقی در سال ۱۹۹۳ به همراه بیست‌ویک متخصص موشکی ایران به کره شمالی سفر کرد. بعد از اعلام عملیاتی شدن شهاب-۳ و تحولات مداوم آن در یک دهه، ارزیابی کامل و دقیق توانایی‌های موشک پیچیده‌تر شده است. بسته به وزن محموله (کلاهک)، این موشک متحرک جاده‌ای می‌تواند بین ۸۰۰ تا ۱۳۰۰ کیلومتر را با کلاهک ۸۰۰ تا ۱۲۰۰ کیلوگرمی طی کند. موتور این موشک از پیش‌رانانه مایع تک مرحله‌ای استفاده می‌کند و دارای یک وسیله نقلیه ورود مجدد جداگانه (RV) است که به کلاهک جداشونده این امکان را

می‌دهد تا با دقت و سرعت بالا وارد جو شود؛ در حالی که در مرحله پایانی کمتر قابل هدف‌گیری است. با این حال، شهاب-۳ از همان راهنمایی‌های اولیه اینرسی (INS) مدل‌های قبلی خود استفاده می‌کند. بنابراین، دقت آن با (CEP) در حدود ۲۵۰۰ متر هنوز ضعیف است. موشک شهاب-۳ ساخت داخل ایران که در سال ۲۰۰۰ کاملاً عملیاتی شد می‌تواند به اسرائیل برسد. سال ۲۰۰۴ مقامات ایرانی ادعا کردند برد موشک شهاب-۳ تا ۲۰۰۰ کیلومتر افزایش یافته که نسبت به نسخه قبلی پیشرفت چشمگیری داشته است. توانایی این موشک در حمل کلاهک‌های شیمیایی، بیولوژیکی یا هسته‌ای میزان تهدید آن را افزایش می‌دهد.

در اوایل دهه ۲۰۰۰ هم گزارش شده است که ایران ۲۰ موتور سوخت مایع کره شمالی را برای تأمین انرژی موشک شهاب-۳ به‌دست آورده است؛ اگرچه این تعداد موتور برای تولید سری موشک ناکافی است اما تعداد موشک‌های شهاب-۳ موجود در ایران مشخص نیست.

موشک‌های شهاب-۳ که در سال ۲۰۰۴ آزمایش شده‌اند نوعی از نودونگ کره شمالی است که برد آن حدود ۱۳۰۰ کیلومتر است. گزارش شده که یک نوع دیگر آن شهاب-۴ (Shihab-۴) است که برد آن حدود ۲۵۰۰ کیلومتر تخمین زده می‌شود.

همچنین گزارش شده موشک‌های شهاب-۴ که برد آن حدود ۲۵۰۰ کیلومتر تخمین زده می‌شود، یک نوع دیگر از موشک‌های شهاب-۳ با برد حدود ۱۳۰۰ کیلومتر است که در سال ۲۰۰۴ آزمایش شده‌اند و دارای شکل ظاهری شبیه نودونگ کره شمالی هستند.

در گزارش دیگری هم آمده است؛ همزمان با آزمایش موشک شهاب-۳، ایرانی‌ها در حال توسعه موشک شهاب-۴ (موشکی با برد حدود ۲۰۰۰ کیلومتر) هستند که مانند شهاب-۳ با کمک روسیه در حال ساخت است.

-<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-s-ballistic-missile-inventory>

-https://www.loc.gov/rr/frd/cs/pdf/CS_Iran.pdf

-<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L1909813,000.html>

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های خارجی در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

تحويل موشک شهاب-۳ به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

روز بیستم ژوئیه مطابق با ۱۳۸۲/۰۴/۲۹، مراسمی به‌منظور تحويل موشک شهاب-۳ (Shahab-۳) با برد ۱۳۰۰ کیلومتر به نیروی هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران (IRGC) برگزار و به وضعیت عملیاتی در آمد. این مراسم چندین هفته پس از آنچه که سخنگوی وزارت امور خارجه ایران آزمایش نهایی موشک شهاب-۳ می‌نامد برگزار شد.

اعتقاد بر این است که در حال حاضر ایران دارای حدود ۲۰ موشک از این نوع است که می‌تواند به اسرائیل و همچنین اهداف نظامی ایالات متحده در خاورمیانه برسد. برد و کلاهک این موشک مطابق با اهداف هسته‌ای ایران است.

همچنین به گزارش رسانه‌های داخلی؛ در این هفته مراسم رسمی الحاق جنگنده‌های سوخوی ۲۵، چندین فروند هلیکوپتر تهاجمی و ترابری و همچنین موشک دوربرد شهاب-۳ به نیروی هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران [با حضور فرمانده کل قوا برگزار شد. در کنار این تحول عمده در زمینه افزایش قدرت بازدارندگی کشور، دشمنان انقلاب و بوق‌های تبلیغاتی آمریکا، انگلیس و رژیم صهیونیستی نیز دست به کار شدند و پیشرفت‌های فنی و تجهیزاتی نیروی هوایی سپاه در تولید انواع موشک‌های بالستیکی را به جنگ‌افروزی تفسیر کردند ولی واقعیت این است که تولید این موشک‌ها صرفاً اقدامی تدافعی و در جهت ارتقاء امنیت ملی بوده است. نظام جمهوری اسلامی ایران بر اساس منطق عقلانی و

متکی بر قدرت معنوی، ضمن دفاع از هویت ملی و اسلامی و حقوق ملت خود، هیچ‌گاه از آرمان‌های والای انقلاب دست برنخواهد داشت.

رهبر معظم انقلاب و فرمانده کل قوا حضرت آیت‌الله خامنه‌ای دیروز در جریان بازدید از تازه‌ترین دستاوردها، پیشرفت‌ها و آمادگی‌های نیروی هوایی سپاه پاسداران [انقلاب اسلامی] با تأکید بر این مطلب، به تفاوت منطق قدرت معنوی متکی بر ارزش‌های حقانی و انسانی با منطق قدرت مادی متکی بر ابزار صرف مادی در سخنانی افزودند:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

خدای متعال را به‌خاطر وجود شما جوانان مؤمن و عزیز، شکرگزاری و سپاسگزاری می‌کنم. یکی از ارزنده‌ترین سرمایه‌های هر کشور، انسان‌های مؤمن و پرانگیزه و کارآمدند. امروز به فضل پروردگار، ما در میان جمعی از این‌گونه انسان‌ها هستیم. همه شما جوانان عزیز، مسؤولان نیروی هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و همه کارکنان این نیرو را گرامی می‌دارم و از همه شما به‌خاطر تلاش‌هایتان تشکر می‌کنم. بحمدالله نیروی هوایی سپاه در طول سال‌های متمادی به یک مجموعه ستایش‌برانگیز تبدیل شده است. آمادگی‌های خوبی را ایجاد کرده‌اند، نیروهای خوبی در این مجموعه گرد آمده‌اند و کارهای با ارزشی انجام گرفته است. این بخشی از نیروی ملت ماست که در زمینه‌های مربوط به نیروی هوایی خود را نشان می‌دهد. برای دفاع از آرمان‌های متعالی، هر ملتی احتیاج دارد به این‌که خود را قوی کند. البته تعریف قدرت از نظر منطق دین و معنویت، با تعریف قدرت در منطق مادی بسیار متفاوت است. منطق مادی، قدرت را در ابزارها و وسایل مشاهده می‌کند؛ در اتم، در سلاح شیمیایی، در سلاح میکروبی، در وسایل گوناگون پیشرفته مادی. اینها همه قدرت نیست. بخش عمده قدرت در وجود انسان‌هایی است که می‌خواهند این قدرت را به کار بیندازند. وقتی مجموعه‌ای حقانیت دارد و برای حق و آرمان‌ها و ارزش‌های والا تلاش و مجاهدت می‌کند و آماده است برای این مجاهدت، وجود و امکانات و همه توان خود را به کار گیرد، قدرت واقعی

آن‌جاست. مجموعه‌ای که برای حق و ارزش‌های حقّانی تلاش می‌کند، از قدرت به شکل حیوانی استفاده نمی‌کند؛ ظلم نمی‌کند، استکبار نمی‌ورزد، انسان‌ها را تحقیر نمی‌کند، به سرزمین دیگران تعرّض و تجاوز نمی‌کند، ملت‌ها و منافع و امکانات آنها را از آنها سلب نمی‌کند و به خود متعلّق نمی‌سازد. این اخلاق قدرت معنوی است. قدرت مادّی از اخلاق بویی نبرده است و خبری ندارد. قدرت‌های مادّی برای حق و ارزش‌های حقّانی به کار گرفته نمی‌شوند. منطق صاحبان قدرت مادّی، منطق جنگل است. چون قدرت مادّی دارند، حق را متعلّق به خودشان می‌دانند و این غلط است؛ این معادله باطلی است.

امروز شما ببینید استکبار امریکا - که انقلاب اسلامی، مُهر باطله‌ای را از اوّل بر پیشانی آن دولت باطل خواه زده و چهره او امروز در دنیا آشکار شده است - در صحنه عالم چگونه عمل می‌کند. آنچه به آن نمی‌اندیشد، حقوق انسان‌ها و ملت‌ها و اخلاق انسانی و رعایت حقوق مظلومان عالم است. آنچه برای او بیشترین اهمیت را دارد، تأمین منافع استکباری است. وقتی قدرت مادّی در این جهت به کار بیفتد، کَرّ و فرّی دارد؛ اما امید فلاح و پیروزی نهایی برای آن نمی‌رود.

وقتی قدرت، با معنای الهی معنا شد، امکانات مادّی را با پشتوانه معنوی، آن‌چنان به کار می‌گیرد که حقوق انسان‌ها تضییع نمی‌شود؛ تعدّی و تجاوزی به حقوق کسی صورت نمی‌گیرد؛ در موضع حق قرار می‌گیرد و برای حق تلاش می‌کند و پیروزی نهایی متعلّق به اوست. این معنای از قدرت که عنصر اصلی آن، اراده مردم و حکومت برای دفاع از ارزش‌های والا و متعالی است، امتحان خود را در بیست و چهار سال گذشته به خوبی پس داده است. قدرت‌های مادّی نتوانستند در مقابل اقتدار معنوی حق در ایران، در لبنان، در فلسطین و در هر نقطه‌ای که قدرت حق وارد میدان شد، مقاومت کنند و آن را به زانو درآورند و با حجم سنگین خودشان از میدان خارج کنند. این حقیقت همیشه بوده، هست و بعد از این هم خواهد بود.

امریکایی‌ها در عراق در مواجهه با رژیم صدام، با یک قدرت مادّی از نوع خودشان و به مراتب ضعیفتر روبه‌رو بودند. لذا پیش رفتند و پیروز شدند؛ اما امروز بعد از آن که به‌ظاهر پیروزی نظامی را به‌دست

آورده‌اند، در مواجهه با اراده و خواست مردم عراق احساس ضعف و شکست و عقب‌نشینی می‌کنند. آنچه امروز در مقابل اشغالگران عراق قرار دارد، یک نیروی نظامی و یک تجهیزات پیشرفته نیست؛ بلکه یک اراده عمیق مردمی است؛ مردمی که نمی‌خواهند اشغالگر را در خانه خود، مسلط بر خود و منابع حیاتی خود مشاهده کنند؛ نمی‌خواهند هویت اسلامی و ملی خود را به‌وسیله اشغالگران در تحقیر ببینند. این همان چیزی است که یک قدرت حقّانی را به‌وجود می‌آورد و اگر در صحنه باقی بماند و اراده مقاومت در دل انسان‌ها باقی باشد، هیچ قدرتی در مقابل آن تاب مقاومت ندارد. فلسطین و لبنان، نمونه‌های دیگر است. نظام جمهوری اسلامی از آرمان حق، از حقوق انسان، از هویت ملی و اسلامی ملت خود و از سربلندی ملتی که شایسته سربلندی است، دفاع می‌کند و در مقابل ظلم عقب‌نشینی نمی‌کند. جمهوری اسلامی از آغاز گفت و ثابت کرد که در مقابل زورگویی، ستمگری، تحمیل، فشار و توقعات متکبرانه مستکبران عالم عقب‌نشینی نمی‌کند و از آرمان‌های والای خود دست برنمی‌دارد. این یک منطق صحیح، انسانی، حقّانی و متکی به قدرت معنوی است. ملت ایران در طول بیست‌وچهار سال گذشته این قدرت معنوی را نشان داده است. در طول جنگ تحمیلی، نیروهای مسلح و همین جوانان مؤمن پاسدار، این قدرت را نشان دادند. نمی‌شود گفت معجزه فاو و شلمچه با نیروی آتش و ابزارهای جنگی به دست آمد؛ با شهادت‌طلبی، با عزم راسخ، با قدرت اراده انسانی، با اتکاء به خدا، با ایمان و توفیق اینها با امکاناتی که رزمندگان در اختیار داشتند، به‌وجود آمد. امروز ملت ایران و نیروهای مسلح - ارتش و سپاه پاسداران و بسیج - آماده‌اند نیروها و امکانات مادی خود را با پشتوانه این نیروی معنوی، این ایمان و این اراده، در هر جایی که لازم باشد و در مقابل هر دشمنی که در مقابل نظام جمهوری اسلامی قصد تعرّض و تجاوز داشته باشد، به‌کار گیرند. پیروزی، متعلق به چنین قدرت معنوی و اقتدار معنوی است.

جوانان عزیز ما در نیروی هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با نقش بسیار حسّاسی که این نیرو در وضعیت جدید رویارویی‌های دنیا پیدا کرده است، باید آمادگی‌های خود را هر چه بیشتر کنند. امروز

بحمدالله نشانه‌های آمادگی در ظاهر و باطن این نیرو دیده می‌شود و این را من از خلال اطلاعات و گزارش‌های خود می‌دانم؛ اما راه برای تلاش و تداوم فعالیت همواره باز است؛ هم در جهت معنوی و تقویت آرمان و انگیزه، هم در جهت آمادگی‌های مادی. همه تلاش و ابتکار و خلاقیت و دانش و تخصص و ایمان و صفا و معنویت خود را باید به کار گیرید تا بتوانید نقش تاریخی خود را که برای دنیا - نه فقط برای ایران اسلامی - تعیین‌کننده است، ایفا کنید.

خداوند متعال را به خون پاک شهیدان و به حق اولیای برگزیده خود سوگند می‌دهیم ما را در راه این شهیدان پایدار بدارد و سرانجام نیکبختانه شهیدان را برای ما مقدر فرماید.

در این دیدار، پیش از سخنان مقام معظم رهبری، سردار سرلشکر رحیم صفوی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با اشاره به آمادگی همه جانبه نیروهای چهارگانه سپاه، از قدرت بالای یگان موشکی، استفاده از تاکتیک‌ها و ابتکارات ویژه در جنگ‌های هوایی و دریایی، واکنش سریع و اتصال به قدرت بی‌پایان نیروی مردمی به‌عنوان ویژگی‌ها و توانایی‌های منحصر به فرد سپاه پاسداران [انقلاب اسلامی] نام برد.

در ادامه، سردار سرتیپ [احمد] کاظمی فرمانده نیروی هوایی سپاه نیز با اشاره به بهره‌گیری این نیرو از علوم پیشرفته و بومی کردن این علوم، از دستاوردهای نیروی هوایی سپاه در بهره‌گیری از موشک‌های دوربرد، جنگنده‌ها، بالگردهای تهاجمی و ترابری، هواپیماهای بدون سرنشین و همچنین طراحی موشک و هلی‌کوپتر و ساخت قطعات مختلف گزارشی ارائه کرد.

در این مراسم که در پایگاه بالگرد فتح برگزار شد، یگان‌های مختلف نیروی هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از مقابل فرمانده کل قوا رژه رفتند. در این رژه؛ عملیات تاکتیکی بالگردها، هلی‌برن و انتقال تجهیزات نیز انجام شد و جنگنده‌های سوخو ۲۵، بالگردهای تهاجمی و ترابری و موشک شهاب-۳ به نیروی هوایی سپاه ملحق شد.

فرمانده کل قوا سپس از نمایشگاه عملکرد نیروی هوایی سپاه پاسداران بازدید کردند. در این نمایشگاه، معاونت‌های ستادی؛ از جمله عملیات و اطلاعات، جهاد خودکفایی و تحقیقات، تعمیرات، نگهداری و بازسازی، هواپیماهای بدون سرنشین (پهباد)، فرماندهی مهندسی، فرماندهی پدافند ماشین‌آلات و یگان موشکی نیروی هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گوشه‌هایی از طرح‌ها، فعالیت‌ها و دستاوردهای خود را ارائه کردند. بخش عمده این نمایشگاه به عرضه نمونه‌هایی از پیشرفت‌های فنی و تجهیزاتی نیروی هوایی سپاه در تولید انواع موشک با بردهای مختلف، انواع بالگرد، سیستم‌های پدافندی و ساخت قطعات اختصاص داده شده است.

نمودارها و آمارهایی از شرکت فعال مهندسی نیروی هوایی سپاه در طرح‌های سازندگی و پروژه‌های عمرانی و ملی از جمله سد کارون-۴، راه آهن دو خطه تهران-مشهد و طرح‌های عظیم انتقال آب نیز در این نمایشگاه ارائه شده است.

هنگام بازدید رهبر معظم انقلاب اسلامی از بخش‌های مختلف نمایشگاه، فرماندهان نیروی هوایی سپاه پاسداران و مسئولان غرفه‌ها توضیحات لازم را بیان کردند.

<https://www.iranwatch.org/library/government/united-states/congress/hearings-prepared-statements/prepared-testimony-celeste-wallander-house-international-relations-committee>

روزنامه کیهان، ۳۰/۴/۱۳۸۲ (۲۱ جولای ۲۰۰۳)، ش ۱۷۷۱۵، ص ۳؛

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۵/۲، ش ۶۹۶۹، ص سرمقاله؛

سایت مقام معظم رهبری (خامنه‌ای دات آی آر)

گزارش روزنامه اسرائیلی در خصوص تحویل موشک شهاب-۳ به سپاه پاسداران

انقلاب اسلامی

به گزارش روزنامه هآرتس اسرائیل؛ ایران [سپاه پاسداران انقلاب اسلامی] پاسداران انقلابی خود را به موشک بالستیک بومی شهاب-۳ (Shihab-۳) مجهز کرد که می‌تواند به اسرائیل و نیروهای آمریکایی

مستقر در عربستان سعودی و ترکیه برسد. این روزنامه افزود، تلویزیون دولتی تهران گزارش داد، این موشک به‌طور رسمی در یک رژه نظامی و در حضور رهبر معظم [انقلاب اسلامی] ایران آیت‌الله [سید] علی خامنه‌ای [فرمانده کل قوا] و مسئول نیروهای مسلح این کشور رونمایی شد.

<https://www.haaretz.com/۱,۵۳۴۷۷۶۲>

گزارش رسانه‌های چین در خصوص آزمایش نهایی موشک شهاب-۳

به گزارش شرق نت و رسانه‌های چین در روز هشتم ژوئیه؛ سخنگوی وزارت امور خارجه ایران در هفتم ژوئیه تایید کرد که ایران اخیراً آزمایش نهایی موشک زمین به زمین شهاب-۳ با برد متوسط را انجام داده است.

تحلیلگران گفتند این موشک می‌تواند اسرائیل را هدف قرار دهد. ایران هم اعلام کرد آخرین آزمایش شلیک این موشک بالستیک که برد آن ۱۳۰۰ کیلومتر است چند هفته پیش انجام شده بود. در این خبر همچنین آمده است؛ یک روزنامه اسرائیلی هفته گذشته گزارشی از آزمایش موشک شهاب-۳ منتشر کرده است [اما اشاره‌ای به اصل خبر نشده است].

<http://news.eastday.com/epublish/gb/paper۲۰۰۳۰۷۰۸/۱۴۸/class۰۱۴۸۰۰۰۰۴/hwz۹۷۶۰۷۰.htm>
<http://www.chinanews.com/n/۳۲۱۸۶۰/۲۶/۰۸-۰۷-۲۰۰۳.html>

نمایش موشک‌های شهاب-۳ در رژه هفته دفاع مقدس

به گزارش برخی از خبرگزاری‌ها؛ ایران که تحت فشار برای جلوگیری از تولید سلاح هسته‌ای است، روز دوشنبه شش موشک میان‌برد شهاب-۳ (Shahab-۳) تازه عملیاتی شده را با برد حدود ۱۳۰۰ کیلومتر به نمایش گذاشت که به گفته تحلیلگران نظامی، می‌تواند به پایگاه‌های اسرائیل یا آمریکا در خلیج فارس برسد. این موشک میان‌برد، بر اساس فن‌آوری موشک «نودونگ-۱» کره شمالی ساخته و طبق فن‌آوری

روسیه اصلاح شده است. از زمانی که ایران در ژوئیه ۲۰۳ اعلام کرد آزمایش این موشک را به پایان رسانده و در سپاه پاسداران [انقلاب اسلامی] عملیاتی شده، این بیشترین تعداد موشک بالستیک شهاب-۳ بود که در معرض دید عموم قرار گرفت. موشک‌های بالستیک شهاب-۳، به رنگ شن و ماسه که موسیقی فریبنده نظامی را همراه داشت، اوج رژه طولانی برای بزرگداشت جنگ ایران و عراق در سال‌های ۱۹۸۰-۱۹۸۸ بود. رئیس‌جمهور اصلاح‌طلب [ایران سید] محمد خاتمی در سخنانی که به همین مناسبت ایراد شد بر عزم کشور خود برای بهبود روابط با جهان خارج و لزوم ارتقاء فن‌آوری نظامی کشورش تأکید کرد. وی افزود، با وجود همه فشارهای دشمنان، ما سیاست خود را برای بهبود روابط با جهان ادامه خواهیم داد اما همچنین بر تقویت نظامی، سیاسی و اقتصادی اصرار داریم. خاتمی در بخشی دیگر از سخنان خود گفت نمایش قدرت نباید به‌عنوان یک زنگ تفریح خوانده شود.

-<https://www.irishtimes.com/news/iran-parades-its-six-new-missiles> ۱,۳۷۷۸۷۵-

- <https://tnu.ir/s/VWAWd>

تهدید اتحادیه اروپا در خصوص تجدید نظر در روابط با ایران

اتحادیه اروپا در مناسباتش با جمهوری اسلامی ایران به شیوه جدیدی روی آورده است که شاید مناسب‌ترین نام و عنوان برای آن، «فرصت‌طلبی ناشیانه» باشد. هفته گذشته وزرای خارجه اتحادیه اروپا، جمهوری اسلامی ایران را به تجدید نظر در روابط دوجانبه تهدید کردند و برای توجیه این تهدید، مواردی از قبیل؛ فعالیت‌های انرژی اتمی، ساخت موشک شهاب-۳، بازداشت عناصر آشوبگر و مرگ زهرا کاظمی (خبرنگار ایرانی کانادایی) را بهانه قرار دادند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۵/۵، ش ۶۹۷۱، ص سرمقاله.

اظهارات منابع اطلاعاتی آمریکا در خصوص آزمایش موشک شهاب-۳

به گفته منابع اطلاعاتی آمریکا، در اوایل این ماه، ایران موفق‌ترین آزمایش موشک بالستیک خود تاکنون را انجام داده است. موشک شهاب-۳ (Shihab-۳) از نظر ظاهری مشابه اسکاد است اما حدود ۴۰٪ بزرگتر از آن است. این موشک که هنگام پرتاب حدود ۱۵ تن وزن دارد می‌تواند به کلاهکی حاوی حدود نیم تن مواد منفجره و یا کلاهک هسته‌ای مجهز شود. آزمایشی که ایران حدود یک ماه پیش انجام داد، پنجمین آزمایشی است که از زمان آغاز توسعه در سال ۱۹۹۸، درباره شهاب-۳ انجام داده است. پیش‌بینی می‌شود شهاب-۳ به برد بیش از ۱۳۰۰ کیلومتر برسد؛ یعنی موشک ایرانی می‌تواند به هر نقطه از اسرائیل اصابت کند. به‌دنبال آزمایش قبلی موشک بالستیک ایران در ژوئیه سال ۲۰۰۰، کارشناسان تخمین زدند این کشور در سال ۲۰۰۵ می‌تواند موشک زمین به زمین دقیق را به سمت اسرائیل پرتاب کند اما اکنون که موشکی با برد بیشتری نسبت به گذشته پرتاب کرده است، کارشناسان معتقدند از اوایل سال ۲۰۰۴ ایران چنین توانایی عملیاتی را خواهد داشت. آزمایشی که در اوایل ماه جاری انجام شد نیز این ارزیابی را تقویت می‌کند.

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7240,L1909813,00.html>

بهره‌برداری از موشک شهاب-۲

آزمایش موشک شهاب-۲ در جولای ۱۹۹۸ آغاز شد و تا سال ۲۰۰۴ به بهره‌برداری کامل رسید.

<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-s-ballistic-missile-inventory>

تبدیل موشک‌های شهاب به موشک‌های قدر

موشک شهاب-۳ (Shihab-۳) بر اساس موشک نودونگ کره شمالی ساخته شده و برد آن حدود ۹۰۰ کیلومتر (۵۶۰ مایل) و محموله اسمی آن ۱۰۰۰ کیلوگرم (۲۲۰۰ پوند) است. یک نسخه اصلاح‌شده از شهاب-۳ که به آن قدر-۱ (Ghadr-۱) می‌گویند آزمایشات پرواز را در سال ۲۰۰۴ آغاز کرد. چندین

مدل از قدر-۱ ظهور کرده است که هر کدام برای بهبود قابلیت، اطمینان و سادگی عملیات کمی اصلاح شده‌اند. اعتقاد بر این است که بیشتر موشک‌های شهاب-۳ ایران به موشک‌های قدر تبدیل شده‌اند. موشک قدر توان دسترسی ایران را به حدود ۱۶۰۰ کیلومتر (۱۰۰۰ مایل) افزایش می‌دهد و واجد شرایط به‌عنوان یک موشک میان‌برد است اما این نوع موشک کلاهی کوچکتر از شهاب-۳ با وزن ۷۵۰ کیلوگرمی (۱۶۵۰ پوند) را حمل می‌کند.

<https://iranprimer.usip.org/resource/irans-ballistic-missile-program>

تلاش آمریکا برای جلوگیری از دستیابی توسعه موشکی ایران

ایران در گذشته به‌طور کلی فاقد مهارت‌های بومی در ساخت سلاح‌های متعارف یا تولید مستقل سلاح‌های کشتار جمعی بوده و یکی از اهداف آن در دهه گذشته دستیابی به فن‌آوری و مهارت‌های خودکفایی بوده است. ایران در برخی موضوعات از جمله برای رسیدن به موشک‌های بالستیک و سلاح‌های شیمیایی راهی طولانی را طی کرده است اما در مجموع، همچنان به تأمین‌کنندگان خارجی متکی است. این وابستگی ایران، به ایالات متحده آمریکا فرصتی داده تا با تأمین‌کنندگان بالقوه برای مهارت‌های سلاح‌های کشتار جمعی (WMD) ایران همکاری کند. اکنون این امر ما را در آینده با توجه به توصیه‌های سیاستی به کجا می‌برد؟ اولاً، از آنجایی که رژیم فعلی تهران ممکن است برای مدتی وجود داشته باشد، ایالات متحده باید به سیاست خود در به تعویق انداختن تلاش‌های ایران برای دستیابی به موشک‌ها و سلاح‌های کشتار جمعی؛ از طریق قدرت نظامی، کنترل تسلیحات و تحریم‌ها ادامه دهد تا بتواند برای تغییر سیاست در تهران و تقویت ایالات متحده و متحدانش به‌منظور دفاع در برابر موشک‌ها و سلاح‌های کشتار جمعی زمان بخرد. در عین حال، واشنگتن باید به دنبال راه‌هایی برای کاهش کمک‌های روسیه به برنامه‌های موشکی و سلاح‌های کشتار جمعی (WMD) ایران و تقویت حفاظت از فعالیت‌های مداوم این کشور باشد. ایالات متحده باید همچنان از آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و متحدانش بخواهد ایران را تحت

فشار قرار دهند تا پروتکل اضافی آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای را تحت برنامه (۲+۹۳) IAEA بپذیرد.

-<https://www.everycrsreport.com/reports/RL۳۰۵۵۱.html#:~:text=Over۲۰٪the۲۰٪past۲۰٪five۲۰٪years,the۲۰٪most۲۰٪significant۲۰٪U.S.۲۰٪concern.>

-<https://armscontrol.org/events/۰۱-۲۰۰۳/countering-axis-evil-assessing-bush-administration-policies-toward-iran-iraq-north>

تحلیلی در خصوص تلاش ایران برای استفاده از کلاهک هسته‌ای

تحلیلی درباره تلاش ایران برای استفاده از کلاهک هسته‌ای می‌گوید؛ در تئوری و شفاهی، همه سیستم‌های موشکی ایران از نظر فنی توانایی حمل کلاهک هسته‌ای را دارند اما در عمل، اگر سطح کوچک‌سازی (کاری را که ایران در تلاش خود برای قبل از سال ۲۰۰۳ هدف قرار داده است) فرض کنیم، فقط موشک‌های سوخت مایع و سرجیل که دارای سوخت جامد هستند می‌توانند کلاهک هسته‌ای حمل کنند. با توجه به برنامه‌های قبل از سال ۲۰۰۳ ایران با محوریت شهاب-۳، به نظر می‌رسد ایران تلاش مجدد بالقوه برای نصب دوباره کلاهک هسته‌ای بر روی سیستم‌های برد بلندتر فعلی (شهاب-۳، قدر، خرمشهر و اگر واقعاً عملیاتی باشد سرجیل) متمرکز شود. در حالی که برخی از این سیستم‌ها در حال حاضر از کلاهک‌هایی استفاده می‌کنند که برای طراحی و استفاده در کلاهک هسته‌ای قبل از ۲۰۰۳ بسیار کوچک هستند اما به راحتی قابل تعویض هستند.

<https://www.europeanleadershipnetwork.org/wp-content/uploads/۰۲/۲۰۱۹/Fabian-Hinz-ELN-Iran-Missile-Policy-March۲۰۱۹-.pdf>

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌های داخلی در خصوص فعالیت‌های موشکی ایران

تحلیل روزنامه جمهوری اسلامی در خصوص توان موشکی ایران

روزنامه جمهوری اسلامی در تحلیلی نوشت؛ فراموش نکنیم که رژیم بغداد در طول جنگ تحمیلی فقط به «دزفول» حدود ۲۰۰ موشک شلیک کرد و هر روزه نام ۲۰ تا ۳۰ شهر ایران را در اوج «جنگ شهرها» اعلام می‌کرد و سپس مورد حمله سنگین هوایی و موشکی قرار می‌داد. چه چیزی به آن روند تأسفبار خاتمه داد جز نمایش توان موشکی جمهوری اسلامی ایران که عمق خاک دشمن متجاوز را در بغداد هدف قرار دادیم و توان موشکی خود را برای «مقابله به مثل» عملاً به اثبات رساندیم؟ تکنولوژی پیشرفته موشکی یکی از رموز اقتدار ما و سرآغاز توانمندی ایران اسلامی در اثبات قدرت بازدارندگی کشور در برابر دشمنان خیره‌سر بوده، هست و خواهد بود. تصادفی نیست که با افزایش چند کیلومتر به «برد» موشک‌های ما، آمریکا و اسرائیل عربده می‌کشند و با تبلیغات فریبکارانه خود، آن را یک تهدید برای همسایگان عرب ما معرفی می‌کنند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۶/۲۶، ش ۷۰۱۴، ص سرمقاله.

اظهارات جانشین فرمانده لشکر امام حسین (ع) در خصوص توان موشکی ایران

اصفهان: سردار سلیمانی جانشین لشکر امام حسین (ع) در جمع استادان و رؤسای بسیجی دانشگاه‌های علوم پزشکی و بهداری منطقه اصفهان گفت ما امروز اصل بازدارندگی را با تقویت و ساخت تسلیحاتی چون

موشک «شهاب-۳» در عرصه حاکمیت جهانی به اثبات رساندیم.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۷/۵، ش ۷۰۱۶، ص شهرستان.

اظهارات فرمانده نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در خصوص توان دفاعی کشور

به گزارش خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی از اهواز؛ سردار پاسدار محمدعلی جعفری فرمانده نیروی زمینی سپاه پاسداران [انقلاب اسلامی] در گفت‌وگویی اختصاصی با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی در خصوص آمادگی نظامی سپاه پاسداران گفت خوشبختانه اقدامات دفاعی هوایی و دریایی خوبی در کشور انجام گرفته؛ به طوری که آمادگی برای مقابله با تجاوزهای هوایی دشمن خیلی بیشتر شده است. دفاع موشکی که در زمان جنگ به هیچ‌وجه نداشتیم و برای دسترسی به دفاع موشکی زمین به زمین به‌منظور مقابله به مثل و اقدامات بازدارنده [که] از زمان جنگ شروع شده و توسعه بسیار خوبی پیدا کرده که امروز خوشبختانه به موشک‌های با برد بیش از ۱۵۰۰ کیلومتر که شهاب-۳ است دسترسی پیدا کرده‌ایم که این خودکفایی و خوداتکایی که به برکت دفاع مقدس در کشورمان به‌دست آمده است باعث شده نیروهای زمینی، چه در ارتش و چه در سپاه و چه نیروهای اطلاعاتی و امنیتی آمادگی بسیار خوبی را برای دفاع همه جانبه در مقابل تجاوزات و تهدیدات احتمالی به‌دست بیاورند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۷/۱۴، ش ۷۰۲۹، ص ویژه شهرستان.

رخدادهای موشکی عراق

اخبار و واکنش رسانه‌ها و محافل و شخصیت‌ها در خصوص فعالیت‌های موشکی عراق

هشدار عراق به کویت

مقامات نظامی عراق دیشب اعلام کردند ۳۰ فروند موشک زمین به زمین به سمت کویت نشانه‌گیری کرده‌اند. مقامات عراقی با اعلام هدف‌گیری ۳۰ فروند موشک دوربرد به سمت مناطق مختلف استراتژیک کویت، تاکید کردند زمان شلیک این موشک‌ها مشخص نیست ولی مقامات کویتی باید تاوان همکاری با آمریکائی‌های متجاوز را بپردازند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۱/۱۷، شماره ۶۸۸۰، ص جهان.

اعتراض عربستان به آمریکا

عربستان رسماً اعتراض خود را به آمریکا در اسباب پنج موشک آمریکایی اعلام داشته و می‌گوید به هیچ‌وجه در جنگ آمریکا و انگلیس با عراق شرکت نخواهد کرد. گفته می‌شد خطای موشک کروز ده متر است نه کشوری به کشور دیگر! عراق تاکنون ۱۶ موشک به کویت پرتاب کرده و کویتی‌ها و آمریکائیان نمی‌دانند این موشک‌ها از کجا پرتاب می‌شود.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۱/۱۷، شماره ۶۸۸۳، ص مقالات.

خطر عراق برای اسرائیل

در مقاله‌ای از یک آمریکایی (بوشارون) در خصوص اشغال نظامی عراق به وسیله آمریکا آمده است: این یهودی‌ها و نوکران آنها هستند که برای به راه انداختن این جنگ تلاش کرده‌اند. مردانی مثل ریچارد پرل خائن و دیویدولف اوتیز در راس گروه بوده‌اند. دلیل آنها هم این است که اسرائیل از عراق می‌ترسد. عراق با صدها میلیارد ذخیره نفتی خود یک کشور بالقوه ثروتمند است. آنها امکانات کافی برای به دست آوردن موشک‌هایی که بتواند اسرائیل را هدف قرار بدهد دارند. آنها سلاح‌های پیشرفته اتمی، سلاح‌های مرگبار سمی و یا بیولوژیکی را در اختیار دارند و چنین موجودیتی برای اسرائیل خطرناک است.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۰۱/۲۳، شماره ۶۸۸۵، ص مقالات.

موافقت عراق برای نابودی موشک‌های الصمود

عراق در قبال مسئله موشک‌های خود، به رغم جدال در قبال این امر که برد موشک‌هایش از میزان تعیین شده از سوی سازمان ملل تجاوز نمی‌کند، با درخواست این سازمان برای نابودی موشک‌های الصمود موافقت کرد. از سویی، پیش از جنگ تا کنون هیچ موشک اسکادی یافت نشده است اما جف هون، وزیر دفاع انگلیس گفت، این موشک‌ها در جریان جنگ شلیک شده‌اند و این امری است که ثابت نشده است.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۰۲/۰۸، شماره ۶۸۹۸، ص جهان.

افزایش احساسات ضد آمریکایی در عراق

در هفته‌ای که پشت سر می‌گذاریم احساسات ضد آمریکایی در عراق افزایش بی سابقه‌ای پیدا کرد. انفجارهای متعدد در خطوط انتقال نفت عراق، ترور فرماندار انتصابی آمریکا در نجف، حمله موشکی به مقر نظامیان آمریکایی در بغداد و گسترش تظاهرات ضد آمریکایی در شهرهای مختلف عراق، رئوس رویدادهای

این کشور بودند که عموماً با رویکرد مبارزه علیه آمریکا به وقوع پیوستند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۰۴/۰۵، شماره ۶۹۴۵، ص سرمقاله.

حمله موشکی به مقر نیروهای آمریکایی در عراق

نیروهای آمریکایی مستقر در مرکز پلیس شهر سامرا شب (دوشنبه) هدف حمله موشکی قرار گرفتند. از میزان تلفات این حمله هنوز اطلاعات دقیقی در دست نیست. براساس این گزارش، همچنین خانه وفیق سامرای دیروز هدف حمله موشکی قرار گرفت و خسارت زیادی به آن وارد شد. سامرای در دوران زمامداری صدام حسین ریاست استخبارات عراق را عهده دار بود ولی بعداً به صف مخالفان رژیم در خارج از کشور پیوست.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۰۵/۰۵، شماره ۶۹۷۱، ص جهان.

حمله موشکی به هتل الرشید بغداد

خبرگزاری جمهوری اسلامی: سخنگوی نیروهای نظامی اشغالگر آمریکا در عراق اعلام کرد، در حمله به هتل الرشید بغداد، بین شش تا هشت موشک سنگین به این ساختمان شلیک شد و این در حالی بود که پل ولفوویتز، معاون وزیر جنگ آمریکا، در این هتل حضور داشته و جان سالم به در برده است. شبکه تلویزیونی العربیه دیروز با اعلام این خبر افزود، به گفته شاهدان عینی، این حادثه مجروحان زیادی داشته است و نیروهای آمریکایی اقدام به تخلیه هتل کرده‌اند. خبرنگار العربیه در بغداد هم در این باره گزارش داد بر اساس اطلاعات موجود، در جریان حمله مذکور، حدود ۶ تا ۸ موشک دوربرد به هتل الرشید اصابت کرد که در نتیجه تعدادی مجروح شدند و به ساختمان هتل نیز خسارتی وارد آمد و آمبولانس‌ها تا ساعت‌ها در حال خارج کردن مجروحان از محل حادثه بودند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۰۸/۰۵، شماره ۷۰۴۶، ص جهان.

اولین حمله موشکی عراق به اسرائیل

صدام اولین کسی بود که جرأت کرد در زمان آغاز جنگ دوم خلیج (فارس) به اسرائیل موشک پرتاب کند.

روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۸۲/۱۰/۰۲، شماره ۷۰۹۱، ص سیاسی.

حمله زمینی و هوایی آمریکا به عراق

نیویورک تایمز گزارش داد که ایالات متحده در سحرگاه ۲۱ (۸:۳۰ بعد از ظهر به وقت محلی) حمله زمینی به جنوب عراق را آغاز کرد و یک جنگ شدید بین تفنگداران آمریکایی و نیروهای عراقی انجام شد. ایالات متحده همچنین یک حمله هوایی همه‌جانبه به عراق را در اوایل صبح روز بیست‌ویکم به‌دنبال بمباران هدفمند به صدام حسین، رئیس‌جمهور عراق، و بالاترین فرماندهی انجام داد. واحدهای توپخانه صحرایی ارتش آمریکا مستقر در مرز کویت نیز قبل از پیشروی نیروهای زمینی، جنوب عراق را گلوله‌باران کردند. در پاسخ به این حمله، عراق با شلیک ۹ موشک زمین به زمین از جمله موشک اسکاد به محل استقرار نیروهای آمریکایی در شمال کویت و آتش زدن سه یا چهار حلقه چاه نفت در نزدیکی بصره در جنوب عراق آنها را با عملیاتی ویرانگر روبرو کرد.

<https://news.joins.com/article/۱۳۹۲۸۱>

نقش موشک‌ها در جنگ عراق و آمریکا

با شروع جنگ، از موشک‌ها به اندازه سلاح‌های شخصی مانند اسلحه‌های «M-۱۶» استفاده می‌شود. این موشک کروز توماهاوک آمریکا بود که جنگ گرم را در عراق ایجاد کرد و عراق نیز با موشک‌های اسکاد ضد حمله را آغاز کرد.

[http://news.kmib.co.kr/article/viewDetail.asp?newsClusterNo=۰۱۱۰۰۲۰۱,۲۰۰۳۰۳۲۷۰۰۰۰۰۰۰۰۳۵۰۱](http://news.kmib.co.kr/article/viewDetail.asp?newsClusterNo=۰۱۱۰۰۲۰۱,۲۰۰۳۰۳۲۷۰۰۰۰۰۰۳۵۰۱)

تلاش‌های موشکی عراق پس از محدودیت‌های سازمان ملل

هشتم اکتبر ۲۰۰۴: عراق تمام تلاش خود را کرد تا یک سیستم موشکی با برد بیشتر از محدودیت‌های اعمال‌شده از سوی سازمان ملل متحد بسازد. این یک چالش بزرگ فن‌آوری است که نیاز به وارد کردن مجموعه‌ای از قطعات ممنوعه دارد. در این گزارش آمده است، شرکت‌هایی از چین و روسیه، سیستم‌های هدایت موشکی را فروخته یا برای فروش آنها مذاکره کرده‌اند. یک شرکت لهستانی هم سیستم پیشرفته‌ای را تأمین کرد. یک شرکت هندی نیز یک کارخانه پردازش سوخت موشکی را در عراق ساخت و فروخت.

<https://www.nytimes.com/08/10/2004/politics/us-report-says-hussein-bought-arms-with-ease.html?searchResultPosition=9>

توانایی عراق در ساخت تجهیزات موشکی

عراق دارای صنایع گسترده منفجره داخلی بود که عمده تولید آن مهمات مهمترین سایت مجموعه القاعده در جنوب بغداد بود. این مجموعه بزرگ تقریباً در ۲۰ کیلومتر مربع شامل؛ چندین خط تولید مواد منفجره، پیشرفته‌های موشکی و فیوزها همراه با امکانات بزرگ تحقیقاتی و ذخیره سازی است.

<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/F0524C9B17F7993E0C120570B0005698AF-uneq-irq10-nov.pdf>

علت اصرار آمریکا به توانایی موشکی و سلاح‌های کشتار جمعی عراق

صدام در اواخر سال ۱۹۹۸ بازرسان را از عراق اخراج کرد. وقفه بازرسی از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۲ نقش مهمی در این باور دولت بوش ایفا کرد که عراق، هم سلاح‌های کشتار جمعی و هم قابلیت‌های موشکی ممنوع را در اختیار دارد.

عراق با ارائه اطلاعات دقیق درباره طرح‌های موشکی، توسعه تاسیسات موشکی و طرح‌های هواپیماهای

بدون سرنشین (پهپاد) تولیدشده در طول بازرسی‌ها، به فشار فزاینده‌ای برای از سرگیری همکاری با بازرسان قرار گرفت. اگرچه این اطلاعات جدید گامی در جهت شفافیت بود اما عراق همچنان اطلاعات نادرست و ناقصی را در اختیار بازرسان قرار داد. بازرسان که در آستانه حمله به عراق به رهبری ایالات متحده در سال ۲۰۰۳ مجبور به ترک پیش از موعد شدند، قادر به تعیین میزان کامل برنامه موشکی عراق قبل از جنگ نبودند. بعداً گروه تحقیق آمریکا در عراق (ISG) نتیجه گرفت که صدام قصد داشت سیستم‌های حمل و نقل دوربرد تولید کند که به‌طور بالقوه برای حمل سلاح‌های کشتار جمعی (زمانی که جامعه بین‌المللی تحریم‌هایی را علیه رژیم وی اعمال کرده بود تولید کند).

شواهد حمایتی این ادعا شامل پروژه جنین عراق است که مسئول توسعه یک موشک کروژ با برد ۱۰۰۰ کیلومتر بود.

<https://www.nti.org/learn/countries/iraq/delivery-systems>

نگرانی از ادامه توسعه موشک الصمود-۲

در فوریه ۲۰۰۳، عراق پس از شروع مجدد همکاری با بازرسان سازمان ملل، جزئیاتی را درباره برنامه الصمود-۲ (Al-Samoud II) ارائه داد؛ از جمله اطلاعاتی در خصوص قطر افزایش یافته و زمان سوختن موتور. عراق ابتدا به بازرسان گزارش داد که برد الصمود-۲ بیش از ۱۵۰ کیلومتر نیست اما سرانجام اعتراف کرد که این موشک در حداقل ۱۳ آزمایش پرواز، از این برد فراتر رفته است.

پیش از حمله سال ۲۰۰۳ ایالات متحده به عراق، سازمان ملل متحد دستور انهدام موشک‌های الصمود-۲ را صادر کرد و متعاقباً بر نابودی ۷۲ موشک و ۳ پرتابگر نظارت کرد. با این حال، ناهماهنگی در گزارش‌های عراقی و خروج زودرس بازرسان سازمان ملل از عراق نگرانی درباره الصمود-۲ را برطرف نکرد.

<https://www.nti.org/learn/countries/iraq/delivery-systems>

استقرار موشک‌های الصمود عراق

عراق همچنین در حال استقرار موشک‌های زمین به زمین است. عراق موشک‌های الصمود را در شمال و غرب بغداد قرار داده است. اطلاعات آمریکا معتقد است که این موشک می‌تواند مسافت بسیار دورتر از برد ۹۰ مایلی مجاز سازمان ملل متحد را طی کند.

عراق همچنین موشک‌های ابابیل-۵۰ و ۱۰۰ (Ababil-۵۰ و Ababil-۱۰۰) و موشک‌های فراگ (Frog) با طراحی شوروی را در شمال پایتخت قرار داده است. مقامات وزارت دفاع می‌گویند این موشک‌ها برای تقویت پدافند عراق در شمال و همچنین تهدید مراکز جمعیتی مانند کرکوک و موصل در صورت قرار گرفتن در دست نیروهای آمریکایی یا کرد مستقر شده‌اند.

<https://www.nytimes.com/۱۶/۰۲/۲۰۰۳/world/threats-responses-military-planning-iraq-strategy-seen-delay-urban-battle.html?searchResultPosition=۳۶>

شروع مجدد بازرسی‌ها از فعالیت‌های موشکی بغداد

به گفته وزارت اطلاعات عراق، علی‌رغم تنش‌های فزاینده، بازرسان اسلحه سازمان ملل دیروز به کار خود ادامه دادند و از یک دانشکده فن‌آوری در شهر کربلا در جنوب بغداد بازدید کردند.

در همین حال، عراق پس از مشخص شدن برد بیش از ۹۳ مایل مجاز موشک‌ها، اکثر موشک‌های ممنوعه خود را که از نوع الصمود-۲ (Al-Samoud II) بود منهدم کرد؛ همان‌طور که بازرسان درخواست کردند.

<https://www.theguardian.com/world/۲۰۰۳/mar/۱۷/iraq.brianwhitaker>

آمادگی عراق در برابر حمله هوایی آمریکا و انگلیس

برای تهدید کویت و نیروهای آمریکایی در عراق، این کشور سامانه‌های موشکی متحرک خود را در

جنوب (نزدیک بصره) مستقر کرده است.

روز سه‌شنبه هواپیماهای آمریکایی و انگلیسی به یک سیستم موشکی سیار ابابیل-۱۰۰ (Ababil-۱۰۰) و روز چهارشنبه به سیستم دیگری حمله کردند. این استقرار موشک‌ها و همچنین استقرار یک ناو موشک‌انداز ضد موشک در نزدیکی بصره که ماه گذشته مورد حمله قرار گرفت تشدید آمادگی‌های عراق را نشان داد.

<https://www.nytimes.com/۱۶/۰۲/۲۰۰۳/world/threats-responses-military-planning-iraq-strategy-seen-delay-urban-battle.html?searchResultPosition=۳۶>

ادعای آژانس‌های اطلاعاتی آمریکا در خصوص تلاش عراق برای جلب حمایت اعراب

آژانس‌های اطلاعاتی ایالات متحده به این نتیجه رسیده‌اند که عراق سعی خواهد کرد از سلاح‌های شیمیایی علیه نیروهای آمریکایی استفاده کند. آژانس‌های اطلاعاتی بر این باورند که عراق مخفیانه تعدادی موشک دوربرد اسکاد دارد که می‌تواند به کلاهک‌های شیمیایی یا بیولوژیکی مجهز شود.

آژانس‌های اطلاعاتی همچنین معتقدند که عراق احتمالاً سعی دارد موشک‌ها را به سمت اسرائیل شلیک کند تا شروع جنگ را به‌عنوان نبرد با ائتلاف آمریکایی و اسرائیلی نشان دهد و حمایت جهان عرب را جلب کند.

<https://www.nytimes.com/۱۶/۰۲/۲۰۰۳/world/threats-responses-military-planning-iraq-strategy-seen-delay-urban-battle.html?searchResultPosition=۳۶>

ابهام در خصوص مخفی کردن موشک‌های عراق

درباره ادعاهایی مبنی بر اینکه عراق در دوره قبل از حمله سال ۲۰۰۳ به این کشور، به‌طور غیر قانونی موشک‌های اسکاد نگه داشته، هنوز سؤالات برجسته‌ای باقی مانده است. هیچ سابقه کاملی برای استناد وجود ندارد و هیچ یک از سازمان‌ها هیچ‌گاه تجزیه و تحلیل جامع و کاملی را مشاهده نکرده‌اند.

<http://www.scudwatch.org/isgfinalreport>

